

PREFACE.

It was in the course of my study of *Jatakaparijata* five years ago that I became aware of the existence of the standard work on Astrology called *Saravali*. Vaidyanatha Dikshita, the learned compiler of *Jatakaparijata* expressly states that his astrological production is but an epitome of this great work. For he says.—संगृह्य सारावलि-
शुभ्यस्यै करोम्यहं जलकपारिजातम् ॥

In my attempts to make out the ambiguous portion of certain slokas in *Jatakaparijata*, I had to refer to *Brihat Jataka* and its commentary by Bhattotpala to decide upon the right interpretation of the dubious passages. I found that Bhattotpala who lived in the time of Emperor Jehangir supported his explanations of the passages in Varahamihira's work by largely quoting from *Saravali*, because its authority on astrological points was undisputedly acknowledged in his time. Balabhadra who lived as a Court astrologer of Shah Shuja has embodied nearly one half of *Saravali*, in his work entitled *Horaratna*, for almost in every page, he says—सया च कर्णालवर्मा (the author of *Saravali*). Mallinatha, the celebrated commentator mentions Kalyanavarman and Varahamihira giving quotations from their works *Saravali* and *Brihata Jataka* to explain certain astrological references in the *Kavya Sisupalavadha* of Magha. These facts made me long for a copy of the eminent work in order to improve my knowledge of Astrology. I wrote to several well-known booksellers, but could not get any copy of the work—Manuscript or printed from them. At last, it was my good fortune to get a loan of imperfect manuscripts of this work from the Government Oriental Library, Calcutta. One was from the hands of the late Mr. Ashmengar of the Government Library, Calcutta. Another was from the hands of Mr. S. S. Sastri of the Government Library, Calcutta. A third was from the hands of Mr. S. S. Sastri of the Government Library, Calcutta. A fourth was from the hands of Mr. S. S. Sastri of the Government Library, Calcutta. And I

take this opportunity of expressing my deep indebtedness to them all. From these four manuscripts I was able to piece out nearly the whole work. For in the colophon of the first bookeller's manuscript, the last chapter is numbered

the 56th. So the work must be in 56 chapters. But I could collect from these manuscripts only 54 chapters. The missing two chapters should be sought in some manuscripts yet to be found. From my perusal of the work, I am able to say that they should relate to *Nashta Jataka*.

The author *Kalyanavarman* appears to have flourished between the ages of *Varahamihira* and *Bhattotpala*. The style of the work is chaste and flowing. The information is certainly more copious and valuable than can be found in any of the current astrological works.

To such of us as believe in the doctrine of metempsychosis, astrology is irresistibly attractive. For, by its aid, we can trace our condition in our past births. It reveals to us the forces that help or retard our progress hereafter and enables us to estimate with some precision the amount of exertion to be put forth to attain the summumbonum of life.

Being but a learner in astrology, I am unable to treat of the subject adequately. If the stray remarks that I have made will create an interest in the work now presented to the public and make it widely read, I would feel amply rewarded for my trouble.

{
சுப்பிரமணிய சாஸ்திரி
 12th January 1917

V. SUBRAHMANYA SASTRI

सारावलीविषयानुक्रमः ।

अध्यायः	विषयः	पृष्ठं.	श्लोकः
१	शास्त्रावतारः	१	६
२	होराशास्त्रार्थचिन्ता	२	५
३	होराशास्त्रभेदः	२	४१
४	ग्रहयोगिभेदः	५	३९
५	निधिकाश्यायः	१०	५२
६	कारकाश्यायः	१४	६
७	कारकाश्यायः	१५	१५
८	आधानाश्यायः	१६	६२
९	सूत्रिकाश्यायः	२१	५०
१०	अरिष्टाश्यायः	२५	११७
११	चन्द्रारिष्टभङ्गाश्यायः	३४	१७
१२	शरिष्टभङ्गाश्यायः	३५	१५
१३	चन्द्रविधि (मुनका, अनका, दुरुधुरायोगा.) ...	३७	३३
१४	वैशेषाद्युभयचरीयोगा.	४०	११
१५	द्विग्रहयोगाः	४१	२३
१६	त्रिग्रहयोगा.	४३	३८
१७	चतुर्ग्रहयोगाः	४६	३५
१८	पञ्चग्रहयोगाः	४८	३९
१९	षट्ग्रहयोगाः	५०	८
२०	प्रमज्जाश्यायः	५१	३७
२१	नाभरायोगाः	५४	५९
२२	आदित्यचारः	५८	१७
२३	चन्द्रचारः	६३	८६
२४	भस्मदर्शने चन्द्रचारः... ..	७१	१४
२५	अक्षररुच्यारः	७३	६६
२६	बुधचारः	७८	६६
२७	गुरुचारः	८४	६६
२८	शुक्रचारः... ..	८९	६६
२९	सौरचारः... ..	१४	६६
३०	भाषाश्यायः	१००	८७
३१	चन्द्ररयोगाश्यायः	१०७	८७

अध्यायः	विषयः	पृष्ठं	श्लोक
३२	भाग्यचिन्ता ...	११३	११
३३	कर्मचिन्ता ...	१२१	८
३४	दोषयात्रा... ..	१२८	७
३५	राजयोगाध्यायः ...	१३४	१८
३६	रदिमचिन्ता ...	१५४	२
३७	पद्ममहापुरुषयोगः ...	१५६	४
३८	राजयोगभङ्गाध्यायः ...	१६१	२
३९	आयुर्दशाध्यायः ...	१६३	२
४०	मूलदशाफलम् ...	१६५	७
४१	अन्तर्दशाफलम् ...	१७१	६
४२	दशारिष्टफलम् ...	१७६	१
४३	दशारिष्टमङ्गाध्यायः ...	१७६	१
४४	उच्चादिचिन्तनम् ...	१७७	४
४५	स्त्रीजातकफलम् ...	१८०	३
४६	निर्याणफलम् ...	१८३	४
४७	नष्टजातके लमगुणाः ...	१८७	४
४८	„ होरागुणाः ...	१९०	२
४९	„ द्रेष्काणगुणाः ...	१९३	३
५०	„ नववर्गगुणचिन्ता ...	१९६	११
५१	नष्टजातकाध्यायः ...	२०४	२
५२	अष्टकवर्गाध्यायः ..	२०६	१
५३	वियोजनजन्माध्यायः ...	२०७	५
५४	उपसंहाराध्यायः ...	२१२	१३

श्रीः ।

सारावली ।

श्रीमत्कल्याणवर्मसूरिविरचिता ।

प्रथमोऽध्यायः ।

श्रीगणेशाय नमः ।

यस्योदये जगदिदं प्रनिधोधमेति

मध्यस्थिते प्रसरति प्रकृतिक्रियासु ।

अस्तं गते स्वपिति चोच्छ्वसितैकमांतं

भोवप्रये स जयति प्रकटप्रभावः ॥ १ ॥

विस्तरकृतानि मुनिभिः पैरिहृत्य पुरातनानि शास्त्राणि ।

होरातन्त्रं रचितं वराहमिहिरेण संक्षेपात् ॥ २ ॥

राशिदशवर्गभूपनियोगायुर्दायतो दंशादीनाम् ।

विषयविभागं स्पष्टं कर्तुं न तु शक्यते यतस्तेन ॥ ३ ॥

अत एव विस्तरेभ्यो यवननरेन्द्रादिरचितशास्त्रेभ्यः ।

सकलमसारं त्यक्त्वा तेभ्यः सारं समुद्भियते ॥ ४ ॥

देवग्रामपुरप्रपोषणपलाइसाण्डसत्पञ्चरे

कीर्तिर्द्वैसंविलासिनीव सहसा यस्येह भोत्यातता ।

श्रीमद्व्याघ्रपदीश्वरो रचयति स्पष्टां स सारावलीं

होराशास्त्रविनिर्भलीकृतमनाः कल्याणवर्मा कृती ॥ ५ ॥

होरातृष्णातार्तानां शिष्याणां स्फुटतरार्थशिशिरजला ।

कल्याणवर्मशैलान्तदीव सारावली प्रसृता ॥ ६ ॥

इति कल्याणवर्मविरचितायां सारावल्यां साध्यावतारो

नाम प्रथमोऽध्यायः ॥

अजादितः क्रूरशुभौ पुमांश्ची चरः स्थिरो मिश्रतनुश्च दृष्टः ।
कुलीरमीनालिगृहान्तसन्धि वदन्ति गण्डान्तमिति प्रसिद्धम् २०
जातो न जीवति नरो मातुरपथ्यो मवेत्स्रकुलहन्ता ।

यदि जीवति गण्डान्ते बहुगजतुरगो मवेद्भूपः ॥ २१ ॥

ऐन्द्राद्यं परिवर्तैश्चितयं त्रितयं त्रिमिस्तु मेपाद्यैः ।

एभिर्दिक्षु निचद्वैर्यात्रादि विकल्पयेत्कार्ये ॥ २२ ॥

नरपशुवृश्चिकजलजा यथाक्रमं प्राग्दिगादिगा चलिनः ।

निशि दिवसे सन्ध्यायां पशवः पुरुषो मृगालिकर्किञ्चपाः ॥ २३ ॥

नक्तंचला मिथुनकर्किमृगाजगोश्वा

द्युःश्रेष्ठका हरितुलालिघटान्त्यकन्याः ।

पृष्ठोदयाः समिथुना मिथुनं विहाय

शेषाः शिरोमिरुदयन्त्युमयेन मीनः ॥ २४ ॥

आत्मीयनाथदृष्टः सहितस्तेनैव तत्रियैर्वापि ।

शशिसुतजीवान्यामपि राशिर्बलवान्नचेच्छेपैः ॥ २५ ॥

तन्वर्थसहजवान्धवपुत्रारिष्ठीविनाशपुण्यानि ।

कर्मायव्ययमात्रा लम्बाद्या भावतश्चिन्त्याः ॥ २६ ॥

शक्तिधनपौरुषगृहप्रतिभात्रणकामदेहविवराणि ।

गुरुमानमवव्ययमिति कथितान्यपराणि नामानि ॥ २७ ॥

संज्ञा चैवमाष्टमयोश्चतुरश्रं वै तपश्च नवमस्य ।

होरास्तदशजलानां चतुष्टयं कण्टकं केन्द्रम् ॥ २८ ॥

नामानि चतुर्थस्य तु मुखजलपातालधन्धुहिबुकानि ।

कर्माज्ञामेपूरणगगनाख्यं कीर्त्यते दशमम् ॥ २९ ॥

धर्मसुतयोस्त्रिकोणं सुतस्य धीस्त्रिकोणमिति तपसः ।

घ्नं जायान्तमयं जामित्रं सममस्याख्या ॥ ३० ॥

पदकोणं रिपुमवनं तृतीयमय कीर्तयन्ति दुश्चिक्मम् ।

रिःफं द्वादशमवनं द्वितीयसंज्ञं कुटुम्बं च ॥ ३१ ॥

केन्द्रात्परं पणफरमापोद्दिमसंज्ञितं तयोः परतः ।
 पालसुवस्यविरत्वे मन्त्रेण फलदा ब्रह्मास्तेषु ॥ ३२ ॥
 पद्दशभयदुश्चिक्व्यान्सुपचयसंज्ञानि कीर्त्तन्ते ।
 स्तननुसुरमुतास्ततपरिउद्रव्ययसंज्ञितानि चान्यानि ॥ ३३ ॥
 मिहृषमेपकन्या कार्मुकभृत्तौलिकुम्भधराः ।
 सूर्यादीनामेते त्रिकोणभवनानि कथ्यन्ते ॥ ३४ ॥
 सूर्यादीनामुद्याः क्रियसृपमृगसुवतिकर्किमीनतुलाः ।
 स्त्रोचगृहकथितभागा यथाक्रमेणैव परमोच्चाः ॥ ३५ ॥
 दिव्यद्वयष्टाविंशतिनिधियाणत्रिष्वनविंशतयः ।
 स्त्रोधात्सप्तमराशिर्नीचः स्वादंशकात्परमम् ॥ ३६ ॥
 हस्त्रान्तिमिगोजपटा मियुनधनुःकर्किमृगमुखाथ समाः ।
 पृथिककन्यामृगपतिवणिजो दीर्घाः समाख्याताः ॥ ३७ ॥
 एभिर्लभाधिगतैः शीर्षप्रभृतीनि वै शरीराणि ।
 सट्टानि विजायन्ते युतगगनचरैश्च तुल्यानि ॥ ३८ ॥
 भवनाधिपदिङ्नाम प्लव इति यवनैः प्रयत्नतः कथितः ।
 तल्लवगो विनिह्न्यादचिरेण महीपतिः शशून् ॥ ३९ ॥
 लोहितसितशुकहरिताःपाटलपरिधूमपाण्डुचित्राथ ।
 कृष्णकलकाभिपिन्नाः कर्षुरषभ्रुत्वजादिवर्णाः स्युः ॥ ४० ॥
 जन्मोदयगृहवर्णा तदधिपतेः पूजिता प्रतिमा ।
 हन्ति हरेरिह शशूनिन्द्रध्वजिनीव देवरिपून् ॥ ४१ ॥

इति कल्याणवर्मरिचितायां सारावल्यां होराशास्त्रे
 नाम तृतीयोऽध्यायः ॥

चतुर्थोऽध्यायः ।

आत्मा रविः शीतकरस्तु चेतः सत्त्वं धराजः शशिजोऽथ वाणी ।
 ज्ञानं सुखं शुक्रगुरू मदश्च राहुः शनिः कालनरस्य दुःखम् ॥ १ ॥
 आत्मादयो गगनगैर्बलिभिर्बलवत्तराः ।
 दुर्बलैर्दुर्बलास्त्रे तु विपरीतं शनेः फलम् ॥ २ ॥

यथायथा लग्नगृहाश्रयाणां समुद्रमो मूरिविकल्पनानाम् ।
तथातथा शैलनवाष्टमंल्याः ऋमेण कालावयवाः प्रमूनाः ॥ ३ ॥

लग्नात्तक्षणमुदितं वैमाङ्गगमयावलम् ।

सव्यार्धादितरंत्तस्य नोद्गतं सैवलं च तत् ॥ ४ ॥

मूर्धालोचनकर्णगन्धवहनं गण्डौ हनुश्चाननं

श्रीवास्कन्धभुजं तु पार्श्वहृदयक्रोडाश्च नाभिः पुनः ।

वस्तिर्लिङ्गगुदे च मुष्कयुगलं चोद्भयं जानुनी

जङ्घे पादयुगं विलम्बवनात्पार्श्वद्वये कल्पिताः ॥ ५ ॥

पापा व्रणं लान्छनमेपुं सौम्याः स्वांशे स्वराशावयवा स्थितेषु ।

कुर्वन्ति जन्मोत्थितमेपु चिह्नमेपुं ग्रहास्तद्विपरीतसंस्थाः ॥ ६ ॥

राजा रविः शशधरस्तुं बुधः कुमारः

सेनापतिः क्षितिसुतः सचिवी सितेज्यौ ।

भृत्यस्तयोश्च रविजः सवला नराणां

कुर्वन्ति जन्मसमये निजमेव सत्वम् ॥ ७ ॥

मानुः शुक्रः क्षमापुत्रः सैहिकेयः शनिः शशी ।

सौम्यस्त्रिदशमश्री च प्राच्यादिदिग्धीश्वराः ॥ ८ ॥

गुरुबुधशुक्राः सौम्याः सौरिकुजार्कास्तु निर्गदिताः पापाः ।

शशिजोऽशुभसंयुक्तः क्षीणश्च निशाकरः पापः ॥ ९ ॥

हेलिर्मानुः शशी चन्द्रः मूरांक्षः क्षितिनन्दनः ।

आरो रक्तस्तथा वक्रो हेमो विद् शोऽथ बोधनः ॥ १० ॥

ईड्येज्यावह्निरा जीवो ह्यास्फुजिच्च सितो भृगुः ।

मन्दः कोणो यमः कृष्णो विद्यादन्यानि लोकतः ॥ ११ ॥

ताम्रसितारुणहरितकपीतविचित्रासिता इनादीनाम् ।

पावकजलगुहकेशवशकशचीवेधसः पतयः ॥ १२ ॥

वर्कादिग्रहदैवतमन्त्रैः संपूज्य तामाशाम् ।

कनकगजवाहनादीन्प्राप्नोति गतोऽरितः शीघ्रम् ॥ १३ ॥

मीणां चन्द्रमिती नपुंसकपती सोमात्मशार्कात्मजौ
 पुंसां जीवदिवाकरक्षितिमुता विप्रस्य शक्रोऽङ्गिराः ।
 राज्ञां सूर्यशुक्रौ विशां शशपरो मिथ्रस्य मन्दो बुधः
 शूद्राणां शिखिभूजतोयमरुतां भीमादयः कीर्तिताः ॥ १४ ॥
 कटुलपणनिक्तमिश्रितमधुराम्लकपायरसविशेषाणाम् ।
 सुरतोयाग्निविहारार्थशयनपांसूत्कराणां च ॥ १५ ॥
 यम्भाणां रधूलाद्दतशिखिजलहृतमध्यरदसुजीर्णानाम् ।
 ताम्रमज्जिहेममिश्रितरूप्यकमुक्तायसां वाऽपि ॥ १६ ॥
 अयनक्षणदिवसतुक्रमासतदर्पशरदां दिनेशायाः ।
 शिशिरादीनामीशाः शनिसितभौमेन्दुपुंषुपजीवाः ॥ १७ ॥
 लग्नाधिपतेस्तुल्यः कालो लग्नादितांशकसमाख्यः ।
 वक्तव्यो त्रिभुविजयो गर्भेषु च कार्यसंयोगे ॥ १८ ॥
 ऋग्वेदाधिपनिर्जीवो यजुर्वेदपतिः सितः ।
 सामवेदाधिपो वक्रः शशिकोऽथर्ववेदराट् ॥ १९ ॥
 सुरपूज्यः शशिशुक्रौ दिनकरभीमौ बुधार्कजी नायाः ।
 विषुधमनुष्यपिदृणां तिर्यङ्गनरकाधिवासानाम् ॥ २० ॥
 स्वल्पाकुम्भितमूर्धजः पद्मनिर्मुल्यस्वरूपस्वनो
 नात्युच्चो मधुपिङ्गचास्नयनः शरः प्रचण्डः स्थिरः ।
 रक्तदयामतनुर्निगूढचरणः पित्तास्थिसारो महान्
 गम्भीरधतुरधकः शृणुकरः कौमुम्भवासा रविः ॥ २१ ॥
 सौम्यः कान्तविलोचनो मधुरवाग्मांसः कृशाह्नो युवा
 प्रांशुः सूक्ष्मनिकुम्भितासितकचः प्राज्ञो मृदुः सात्विकः ।
 चाख्योतकफात्मकः प्रियसरो रक्तकसारो घृणी
 घृद्धस्त्रीषु रतधलोऽतिमुभगः शुभ्राम्बरधन्द्रमाः ॥ २२ ॥
 ह्रस्वः पिङ्गललोचनो दृढवपुर्दीप्तान्तिकान्तिधलो
 मञ्जावानरुणाम्बरः पटुतरः शूरध निष्पन्नवाक् ।

हंस्वाकुयितदीप्तकेशवरूपः तितात्मकस्तामस-

शब्दः साहमिको विघातकुशलः संरक्तगौरः कुजः ॥ २३ ॥

रत्नान्नायवलोचनो मधुरवाग्दूर्वादलश्यामल-

स्तस्सागोऽतिरजोधिकः स्फुटवचाः स्फीतमिदोपात्मकः

हृद्यो मध्यमरूपान्मुनिपुणो वृत्तः शिराभिस्तातः

मर्मन्वानुरुरोति वेपथचर्चैः पालाशवासा युधः ॥ २४ ॥

ईषणित्तललोचनभ्रुतिपरः सिंहाच्छनादः शिरः

मन्नाजः मुनिगुह्यकायनरागुः पीनोत्ततोरण्यलः ।

हृद्यो धर्मगो विनीतनिपुणो पद्मोल्लटाशः क्षमी

मात्पीताम्परशुद्धकात्मकलनुर्मेदःप्रधानो गुरुः ॥ २५ ॥

पामर्सीभिभुतः शूद्रकारनः शुक्राधिकः कान्तिमान्

कृष्णात्कृष्णामृशमर्षिभिविकुरो दूर्वादलश्यामलः ।

क्षमी पालकात्ममोऽतिगुणमभियाम्परसो राजगो

लीश्यान्मनिमान्विशास्त्रपनः शृंगारदेशः गितः ॥ २६ ॥

विज्ञो निपति योग्यः कृष्णानुरीषिः गिरालोऽलमः

कृष्णात्त पालाशमोऽतिगुणः श्यामलानो निरुणः ।

मृगो शृङ्गारदेशोऽतिगुणः शृङ्गारदेशोऽतिगुणः

श्रीः शृङ्गारदेशोऽतिगुणः कृष्णात्परो भाग्यतिः ॥ २७ ॥

निर्द्वैत मूर्तिदृक्कर्मोपकन्दाः मूर्ति-दुग्धो रश्मिचन्द्रवीराः ।

मन्त्र म गुरुः गतिगुणोपा मन्दे-दुर्वा शुक्रपुत्री कमेण ॥ २८ ॥

शृङ्गारदेशो न-द्रमयो न कभि-योग्यः गती शुक्रपुत्री रश्मि-दु

श्रीः शृङ्गारदेशो रश्मि-योग्यः गतिगुणो न गुरुश्च शत्रु ॥ २९ ॥

शृङ्गारदेशो रश्मि-योग्यः गतिगुणो न गुरुश्च शत्रु ॥

शृङ्गारदेशो रश्मि-योग्यः गतिगुणो न गुरुश्च शत्रु ॥ २० ॥

शृङ्गारदेशो रश्मि-योग्यः गतिगुणो न गुरुश्च शत्रु ॥

शृङ्गारदेशो रश्मि-योग्यः गतिगुणो न गुरुश्च शत्रु ॥

रिपुसममुहदाख्याः सृत्तिकाले ग्रहेन्द्रा

अधिरिपुरिपुमध्याः शत्रुभिद्विन्तनीयाः ॥ ३१ ॥

संपश्यन्ति म्यानात्मदा ग्रहाधरणवृद्धितः सर्वे ।

त्रिदशत्रिकोणचतुरश्रसप्तमानां फलं क्रमेणैव ॥ ३२ ॥

पूर्णं पश्यन्ति रविजस्तृतीयदशमं त्रिकोणमपि जीवः ।

चतुरस्रं भूमिसुतो घ्नं च सितार्कशशिधुषाः क्रमशः ॥ ३३ ॥

दिपस्यानकालचेष्टाकृतं फलं सर्वनिर्णयविधाने ।

वक्ष्ये चतुः प्रकारं ग्रहस्तु रिक्तो भवेदफलः ॥ ३४ ॥

लभे जीवधुषौ दिवाकरकुजौ म्योस्त्रि स्मरे भास्करि-

धन्पाविन्दुसितौ दिशाकृतमिदं स्वोच्चे स्वकोणे स्वभे ।

मिग्रस्त्रांशकमंश्चितः शुभफलैर्दृष्टो पलीयान्ग्रहः

क्षीक्षेत्रे शशिभार्गवौ नरगृहे शेषा फले स्थानजे ॥ ३५ ॥

जीवाकर्कस्युजितोऽद्वि विच सततं मन्देन्दुभीमा निशि

होराभासदिनान्दपाथ पलिनः सौम्याः सितेऽन्येऽसिते ।

सद्ग्रामे जयिनो विलोमगतयः संपूर्णगावो ग्रहाः

सूर्येन्दू पुनरुत्तरेण पलिनौ सत्योक्तचेष्टावले ॥ ३६ ॥

उत्तरमयनं प्राप्ताः शुभकुजार्केन्द्रमघ्निणो पलिनः ।

याम्यं शशिरविपुत्री द्वयेऽपि शशिजः स्ववर्गस्थः ॥ ३७ ॥

क्षीपुंनपुंसकाख्याः क्षेत्रेष्व्वाद्यन्तमध्यसंप्राप्ताः ।

सूर्याग्निर्गत्य सदा नवोदिता यवनराजमतम् ॥ ३८ ॥

प्रात्राग्निभागेऽतिफलः शशाङ्कः शुभो निशार्षेऽवनिजो निशान्ते ।

प्रातर्धुषो मध्यदिने च सूर्यः सर्वत्र जीवोऽर्कसुतो दिनान्ते ॥ ३९ ॥

कृष्णारधुधगुरुसिताः शशिसूर्यादुत्तरोत्तरं पलिनः ।

साधारणफलमेतद्वलसाम्ये चिन्तयेत्प्राज्ञः ॥ ४० ॥

इति कल्याणवर्मविरचितायां तारावर्षां ग्रहबोधिभेदो

नाम चतुर्थोऽध्यायः

पञ्चमोऽध्यायः ।

रागिप्रभेदमंजः कगिनो ग्रहयोनिमिनिग्यायः ।
 सर्वव्यापकमधुना कययित्ये मिश्रकं नाम ॥ १ ॥
 दीप्तः स्वस्थो मुदितः शान्तः शक्तो निपीडितो भीतः ।
 विकलः रालभ कगिनो नाप्रकारो ग्रहो हरिणा ॥ २ ॥
 स्वोमे भवति च दीप्तः स्वस्थः स्पष्टो मुदद्ग्रे मुदितः ।
 शान्तः शुभवर्गस्यः शक्तः स्फुटकिरणजालभ ॥ ३ ॥
 विकलो रविलुप्तकरो ग्रहामिमूलो' निपीडितभैरवम् ।
 पापगणस्यश्च खलो नीचे भीतः समाग्यायः ॥ ४ ॥
 दीप्ते विचरति पुरुषः प्रतापविपमामिदग्भरिपुर्वर्गः ।
 लक्ष्म्यालिङ्गितदेहो गजमदसंसिक्तमूष्टः ॥ ५ ॥
 स्वस्थः करोति जन्मनि रत्नानि मुग्धानि कनकपरिवारान् ।
 नृपतेर्दण्डपतित्वं गृहधान्यकुटुम्भपरिवृद्धिम् ॥ ६ ॥
 मुदिते विलसति मुदितो विलासिनीकनकरत्नपरिपूर्णः ।
 विजितसकलारिपक्षः समस्तमुखमाङ् नरो भवति ॥ ७ ॥
 शान्ते प्रशान्तचित्तः सुखधनमागी महीपतेः सचिवः ।
 विद्वान्परोपकारी धर्मपरो जायते पुरुषः ॥ ८ ॥
 स्त्रीवस्त्रमाल्यगन्धैर्विलसति पुरुषः सदा विततकीर्तिः ।
 दयितः सर्वजनस्य च शक्ताख्ये भवति विख्यातः ॥ ९ ॥
 दुःखैर्व्याधिभिररिभिः प्रीड्यते पीडिताख्ये तु ।
 देशादेशं विचरति बन्धुवियोगामिसंतप्तः ॥ १० ॥
 बहुसाधनोऽपि राजा प्रध्वस्तबलः प्रपीडितो रिपुणा ।
 नाशमुपयाति विजितो भीते दैन्यं परं प्राप्तः ॥ ११ ॥
 स्वस्थानपरिम्रष्टः क्लिष्टो मलिनः प्रयाति परदेशम् ।
 विध्वस्तबलो विकले रिपुबलसंचकितचित्तश्च ॥ १२ ॥

१ तिपीडितो. २ तः प्रपी. ३ निवयः. ४ जन. ह्यातः. ५ शुभगः. ६ पीडि-
ते सदा पुरुषः. ७ धनो.

शीभरपदुःखतप्तः समस्तधननाशकलुपितमनस्कः ।

न जहाति शोकभारं कथमपि खलमंजिते पुरुषः ॥ १३ ॥

उच्चराशौ विलोमे च फलं नान्यैरिद्दिष्यते ।

कालम्सानिषदुत्वाच्च तस्मात्सोघेऽतिवक्रिते ॥ १४ ॥

सोद्याश्रिताः श्रेष्ठपला भवन्ति मूलत्रिकोणे स्वगृहे च मध्याः ।

इष्टेक्षिता मिमृष्टाश्रिता वा वीर्यं कनीयः समुपोद्बहन्ति ॥ १५ ॥

शुक्रप्रतिपरशके मध्यफलः कौत्स्यते यवनवृद्धैः ।

श्रेष्ठो द्वितीयदशके स्वल्पफलधन्द्रमास्तृतीये च ॥ १६ ॥

आहितकलासमूहः प्रसन्ननिजमण्डलः सुपरिपूर्णः ।

अप्रतिद्वतमिह कुरुते भूपतिफलमुद्गुणणाधिपतिः ॥ १७ ॥

चन्द्राध्यासितराशेर्नाथो लग्नाधिपोऽपि वा यस्य ।

केन्द्रे सुगुरुमश्री वपसो मध्ये मुखं तस्य ॥ १८ ॥

राशेस्तदीश्वरस्य च फलेन परिकल्प्यमृक्षभेदफलम् ।

सुगपत्फलोपलम्भेरवधृतिरेकस्य कर्तव्या ॥ १९ ॥

होराग्रहफलसाम्ये निसर्गजं चिन्तनीयमाचार्यैः ।

लग्नाधिपतेस्तुत्यं फलमिह चूडामणिर्वदति ॥ २० ॥

उच्चफलं कन्यायां शुभस्य तुङ्गाशकैः सदा चिन्त्यम् ।

परतस्त्रिकोणजातं पञ्चभिरंशैः स्वराशिजं परतः ॥ २१ ॥

उच्चं भागत्रितयं वृष इन्दोश्च त्रिकोणमपरेंऽशाः ।

द्वादशभागा मेपे त्रिकोणमपरे स्वभं तु भौमस्य ॥ २२ ॥

दशभागा ईज्यस्य च त्रिकोणमपरे स्वभं चापे ।

शुक्रस्य तु त्रिकोणं पञ्चमिरपरे स्वभं जूके ॥ २३ ॥

विंशतिरंशाः मिहे त्रिकोणमपरे स्वमयनमर्कस्य ।

कुम्भे त्रिकोणनिजभे रविजस्य यथा रवेः सिहे ॥ २४ ॥

स्वोच्चस्थितः शुभफलं प्रकरोति पूर्णं

नीचर्धगस्तु विफलं रिषुमन्दिरेऽल्पम् ।

पादं शुभम् हिनमे मगृहे तदर्धं

पादत्रयं गगनगः श्वित्वांगिराणे ॥ २५ ॥

नीचार्थगः सकलमेव कमेति पादं

न्यूनं च किञ्चिदग्निं विफलं मगृहे ।

पादत्रयं हिनगृहे विद्वगोऽशुभम्

मार्शे दलं च चरणं श्वित्वांगिराणे ॥ २६ ॥

आन्त्यानिकाः मविनृतुमहग विरूशा

नीचं गता गिपुगृहं च नमश्चेन्द्राः ।

युद्धे जिनाः शुभफलानि विनाशयन्ति

पापानि यानि मुतरां परिवर्धयन्ति ॥ २७ ॥

उच्चधलेन समेतः परां विमूर्तिं ग्रहः प्रसाधयति ।

पुंमामय साचिच्यं त्रिकोणवलयान् धलयनित्यम् ॥ २८ ॥

स्वर्शे धलेन सहितः प्रमुदितधनधान्यसंपदाक्रान्तम् ।

मित्रधलेन च युक्तो जनयति कीर्त्यान्वितं पुरुषम् ॥ २९ ॥

तेजस्विनमतिमुभेगं सुस्थिरविभवं नृपाद्य लब्धधनम् ।

निजद्वोरायलयुक्तो जनयति विक्रान्तमतिचिन्त्यम् ॥ ३० ॥

स्वद्रेक्षाणवलेनाहीनो गुणभाजनं ग्रहः कुस्ते ।

स्वनवांशकवलयुक्तः करोति पुरुषं प्रसिद्धं च ॥ ३१ ॥

सप्तांशकवलयसहितः साहसिकं वित्तकीर्त्याद्यम् ।

द्विसांशवलयसमेतः कर्मरतपरोपकारकं चैव ॥ ३२ ॥

त्रिंशांशवलेन तथा विकसत्सौख्यं गुणान्वितं कुर्यात् ।

शुभदर्शनफलसहितः पुरुषं कुर्याद्द्विनान्वितं ख्यातम् ।

सुभगं प्रधानमखिलं सुरूपदेहं सुसौख्यं च ॥ ३३ ॥

पुंस्त्रीभवनवलेन च करोति जनपूजितं कलाकुशलम् ।

पुरुषं प्रसन्नचित्तं कृत्यं परलोकभीरुं च ॥ ३४ ॥

स्थानवलेन समेतः स्थितिसौख्यं सुहृद्य भागाढ्यः ।

धीरो निश्चलवित्तः स्वतघकर्मा भवेन्मनुजः ॥ ३५ ॥

आज्ञाप्तगुणेषु नपति स्वदिशं नमस्करः पुरुषम् ।

नीचा पद्मपरिभूषणयादनर्माग्न्यान्वितं कुस्त्रे ॥ ३६ ॥

(आपनफलगुणेषु तो दद्याद्विषयार्थमाह्वयं स्वदिशि) ॥ ३७ ॥

शक्तिद्रव्यं शक्तिपूजां शक्तिद्रव्यं शक्तिपशुः ।

दद्यात् विद्वान्निधेयं पेश्यादीर्ष्यमन्वितः ॥ ३८ ॥

पशुपतस्तु मदावीर्याः शुभा राज्यप्रदा ग्रहाः ।

पापा व्यसनानां पुंसां कुर्वन्ति च घृणाटनम् ॥ ३९ ॥

स्वल्पनरीरसमागमसुकुणोद्भवजयपलेन विदधानि ।

शुभमगितं विद्वेन्दो राज्यं च विनिर्जितारानिम् ॥ ४० ॥

रात्रिदिवापलपूर्वभृगजलाभेन शौर्यपरिवृद्धा ।

मन्दिनपति शशुपक्षं भजति च लक्ष्मी नमस्करः पुरुषः ॥ ४१ ॥

द्विगुणा द्विगुणं दसुर्वेषांपिपमासदिवमहोरेशः ।

क्रमपरिवृद्धा सौख्यं स्वदशानु धनं च कीर्ति च ॥ ४२ ॥

पक्षपलाद्रिपुनाशं रत्नाम्यरहस्त्रिभंगदं दसुः ।

श्रीकनकभूमिलाभान्कीर्ति च शशाङ्करभवलाम् ॥ ४३ ॥

मवलंबेरभारभारितनिर्मलकरजालभासुराः सततम् ।

राज्यं ग्रहाः प्रदसुः सौख्यं च मनोरथातीतम् ॥ ४४ ॥

आचारसत्यशुभशीचमुताः गुरूपा-

सोजम्बिनः कृतविदो द्विजदेवभक्ताः ।

सगवद्रगन्धजलभूषणसंप्रियाथ

सौम्यग्रहैर्बलसुतैः पुरुषा भवन्ति ॥ ४५ ॥

दुन्धाः कुकर्मनिरता निजकार्यनिष्ठाः

साधुद्विपः सकलहाथ तमोभिभूताः ।

शूराः मदा वधैरता मलिनाः कृतघ्नाः

पापग्रहैर्बलसुतैः पिशुनाः गुरूपाः ॥ ४६ ॥

स्वमित्रक्षेत्रसंस्थानां ग्रहाणां बालसंज्ञिका ।

स्वत्रिकोणगतानां च कुमारा नाम संज्ञिता ॥ ४७ ॥

१ स्वदशार्थः, २ स्वगन्धाः, ३ पदाटनम्, ४ द्विगुणं, ५ बलभारवहिता,
६ मनोरथादधिकम्, ७ वधकरा.

ग्रहाणां स्वोचसंस्थानां युवराजाभिधा भवेत् ।

शत्रुक्षेत्रगतानां च वृद्धा नाम तथेरिता ॥ ४८ ॥

नीचगानां ग्रहाणां च दशा मरणसंज्ञिता ।

तत्तत्फलसमायुक्ता ग्रहाणां तु दशा भवेत् ॥ ४९ ॥

वालैः सुखी सुशीलश्च यौवनैरवनीश्वरः ।

वृद्धैर्व्याधिर्ऋणे वृद्धिर्मरणे मरणं व्ययम् ॥ ५० ॥

पुंराशिगैः शुभखगैर्धीराः सद्भ्रामरक्षिणो वलिनः ।

निश्चैष्टैः मुक्तोराः शूरा मूर्खाश्च जायन्ते ॥ ५१ ॥

युवत्रिमवनस्थितेषु च मृदवः सद्भ्रामभीरुकाः पुरुषाः ।

जलकुमुमवन्निरताः सौम्याः कल्याः स्वजनदृष्टाः ॥ ५२ ॥

इति कन्याणवर्गभिरचितायां सारावल्या मिश्रकाव्यायः पञ्चमः ॥

षष्ठोऽध्यायः ।

सार्धत्रिकोणतुल्यस्या यदि केन्द्रेषु संस्थिताः ।

अन्योन्यं कारकान्ते स्युः केन्द्रेष्वेव हरेर्मतम् ॥ १ ॥

रविननयो जूकम्यः कुटीरलघो बृहस्पतिहिमांशू ।

मेघे कुजो गति मितः परस्परं कारका एते ॥ २ ॥

तुल्यमुह्यन्वपृहांगे स्थिता ग्रहाः कारकाः समाख्याताः ।

मेघूषे च गत्रिरिति विशेषतो वक्ति चाणक्यः ॥ ३ ॥

लग्नस्थाः सुम्भमस्या दशमस्याश्चापि कारकाः सर्वे ।

एवादेशेऽपि केचिद्वान्छन्ति न तन्मतं मुनीन्द्राणाम् ॥ ४ ॥

नीचकुले मंभूतः कारकविद्गैः प्रधानतां याति ।

ध्रुवनिपतिवंगममुन्यो भवति गरेन्द्रो न मन्देहः ॥ ५ ॥

कारकवेधो घटवान्मूलं योमेषु कीर्तिनो हरिणा ।

तन्मान्मूलनिर्देशः कारकवेधोदिभिर्भाव्यः ॥ ६ ॥

इति कन्याणवर्गभिरचितायां सारावल्या मिश्रकाव्यायः षष्ठः ॥

सप्तमोऽध्यायः ।

रविचन्द्रभूमिषुपञ्जीवशुक्रसीरा दिनादिपतयर्थे ।
 मामे पाशसुजादी दिनेश्वरोऽन्द्रे दिनपतेथ ॥ १ ॥
 अन्दाधिपाशतुर्माः क्रमेण पष्ठास्तु कालहोरेणः ।
 द्विद्वादशदोराः स्युर्दियसास्त्वेकाधिकास्तिशत् ॥ २ ॥
 मासास्तिशद्गणिता गतेर्दिनैः सप्तभाजिता दिवसाः ।
 अन्दाधिपात्रगण्या गते दिनायः प्रयवस्तु (?) ॥ ३ ॥
 एकत्रिंशद्भागैर्मुक्तधैत्रादीनां ब्रह्मादीनाम् ।
 क्रमशो विज्ञातव्या शुक्लप्रतिपत्त्रसंख्यायाम् ॥ ४ ॥
 यस्य ब्रह्म भायो यस्तस्य गृहे प्रशस्तते कर्म ।
 तस्मिन्धोषचयस्ये तस्मिन्हमे गृहे चास्य ॥ ५ ॥
 तत्कर्मब्रह्मदिचसे तदेव होरान्दमासकालेषु ।
 पादविष्वङ्गा वा सात्तेषां कालस्य संपाकः ॥ ६ ॥
 सव्यालोर्णकशैलेस्वर्णशयविषदहनभेषजवृषाथ ।
 म्लेच्छान्धितारकान्तारकाष्ठमघप्रभुः सूर्यः ॥ ७ ॥
 कविकुसुमभोज्यमगिरजतशंखलवणोदकेषु वखाणाम् ।
 भूषणनारीघृतकुजमुतैलनिद्राप्रभुश्चन्द्रः ॥ ८ ॥
 रक्तोत्पलताम्रसुवर्णरुधिरपारदमनःशिलाघानाम् ।
 क्षितिनृपतिपतनमूर्च्छापैतिकचोरप्रभुर्भूमिः ॥ ९ ॥
 श्रुतलिखितशिल्पचैत्य(क)भूषणमघित्वदूतहासानाम् ।
 खगयुग्मस्यातिवनस्पतिस्वर्णमयप्रभुः सौम्यः ॥ १० ॥
 माद्गत्यधर्मपौष्टिकमहत्वशिक्षानियोगपुरराष्ट्रम् ।
 यानासनशयनसुवर्णधान्यवेश्मपुत्रप्रभुर्जीवः ॥ ११ ॥
 यत्रमगिरस्रभूषणविवाहगन्धेष्टमात्यसुवतीनाम् ।
 गोमयनिधानविषाधनशुक्तिरजतप्रभुः शुक्रः ॥ १२ ॥
 प्रपुसीसकाललोहककुभान्यमृतपन्धभृतकानाम् ।
 नीचस्त्रीपैण्यकदासवृद्धर्जनदीक्षाप्रभुः सौरिः ॥ १३ ॥

अर्कः कलिङ्गविषये यवनेषु च चन्द्रमाः ।
 शुक्रः समतटे जातः सैन्धवेषु बृहस्पतिः ॥ १४ ॥
 मगधेषु बुधो जातः सौराष्ट्रेषु शनैश्चरः ।
 अङ्गारकस्तूजयिन्यां राहुः केतुश्च द्राविडे ॥ १५ ॥

इति कल्याणवर्गविरचितायां सारावलीं
 कारकाध्यायः मत्तमः ।

अष्टमोऽध्यायः ।

राश्यादिफलविभागः कस्य विधेयो विना समुत्पत्तेः ।
 आधानमैथो वक्ष्ये कारणमृतं समस्तजन्तूनाम् ॥ १ ॥
 अनुपचयराशिसंस्थे कुमुदाकरवान्धवे रुधिरदृष्टे ।
 प्रतिमासं युवतीनां भवतीह रजो ब्रुवन्त्येके ॥ २ ॥
 इन्दुर्जलं कुजोऽग्निर्जलमसृगयवाधिरेव पित्तं स्यात् ।
 एवं रक्ते हीने पित्तेन रजः प्रवर्तते स्त्रीषु ॥ ३ ॥
 एवं यद्भवति रजो गर्भस्य निमित्तमेव कथितं तत् ।
 उपचयसंस्थे विपुलं प्रतिमासं दर्शनं तस्य ॥ ४ ॥
 उपचयमवने शशभृद्दृष्टे गुरुणा मुहूर्द्धिरयवासी ।
 पुंसां करोति योगं विशेषतः शुक्रसंघट्टः ॥ ५ ॥
 चन्द्रे कुजेन दृष्टे पुष्पवती सह विटेन संयोगम् ।
 राजपुरुषेण रविणा रविजेनाप्नोति भृत्येन ॥ ६ ॥
 एकैकेन फले स्याद्दृष्टे नान्यैः कुजादिभिः पापैः ।
 सर्वैः स्रष्टुं त्यक्त्वा गच्छति वेद्यापदं युवतिः ॥ ७ ॥
 द्विपदादयो विलम्बाल्मुरतं कुर्वन्ति सप्तमे यद्वत् ।
 तद्वत्स्त्रीपुरुषाणां गर्माधाने समादेश्यम् ॥ ८ ॥
 अन्नेऽनुमयुतर्दृष्टे सरोपकलहं भवेद्दाम्यम् ।
 मौम्यं मौम्यैः मुरतं वात्स्यायनसंप्रयोगिकारण्यात् ॥ ९ ॥
 तत्र शुभाशुमभिः कर्मभिरविवासिता विषयवृत्तिः ।
 गर्माधामे निपतन्ति संयोगे शुक्रज्योषितयोः ॥ १० ॥

उपचयगौ रविशुक्रौ पलिनौ पुंसः समांशसंप्राप्तौ ।
 सुवतेर्यो कुजचन्द्री यदा तदा गर्भसंभवो भवति ॥ ११ ॥
 शुनार्कभीमशशिभिः स्वांशोपचयस्थितैः गुरोद्वे वा ।
 पंमोदयात्मजस्ये षट्यति गर्भस्य संभवो भवति ॥ १२ ॥
 मिथुनस्य मनोभावो यादृष्यदलालसं भवति ।
 छेप्मादिभिः स्वदोषैस्तत्तुल्यगुणो निषिक्तः स्यात् ॥ १३ ॥
 विपमे विपमांशगता होराशशिजीवभास्करा पलिनः ।
 सुर्वन्ति जन्म पुंसां समांसमांशे सुर्वेतिनरजन्म ॥ १४ ॥
 ओजक्षे गुरुगुर्यौ पलिनौ पुंसः रामे सितेन्दुकुजाः ।
 कन्यानां जन्मकरा गर्भाधाने स्थिता पलिनः ॥ १५ ॥
 मिथुने चापेऽर्कगुरू शुभदृष्टौ दारकद्रव्यं कुरुतः ।
 स्त्रीयुग्मं कन्यायां सितशशिभीमा श्ये च शुभदृष्टाः ॥ १६ ॥
 लग्नं मुपत्या विपमे शर्नधरः पुरेपजन्मदो भवति ।
 योगे विहगस्य षलं संवीक्ष्य वदेन्नरं स्त्रियं वाऽपि ॥ १७ ॥
 अन्योन्यं रविचन्द्री विपमर्क्षगतौ निरीक्षेते ।
 इन्दुजरविपुत्री वा दृष्टौ पलिनौ नपुंसकं कुरुतः ॥ १८ ॥
 पश्यति यमः समभे सूर्य चन्द्रोदयौ च विपमर्क्षे ।
 यद्येवं गर्भस्यः श्लीषो मुनिभिः सर्मादिष्टः ॥ १९ ॥
 ओजसमराशिसंस्थौ ज्ञेन्दू षण्डं कुजेक्षितौ कुरुतः ।
 नरमे विपमनवांशे होरेन्दुयुधाः सिताकिंछा वा ॥ २० ॥
 लग्ने समराशिगते चन्द्रे च निरीक्षिते षलयुतेन ।
 गगनमदा वक्तव्यं मिथुनं गर्भस्थितं नित्यम् ॥ २१ ॥
 समराशौ शशिसितयोर्विपमे गुरुवक्रमौम्यलग्नेषु ।
 द्विशरीरे वा षलिषु प्रवदेत् स्त्रीपुरुषमत्रैव ॥ २२ ॥
 द्विशरीरांशकयुक्तान् भदान् विलमं च पश्यतीन्दुमुते ।
 मिथुनांशे कन्येका द्वौ पुरुषो व्रितयमेवं स्यात् ॥ २३ ॥

१ पंमोऽपशामजे वा. २ रामे. ३ तु शुभकीनाम्. ४ पुत्र. ५ दवे. ६ सदा
 दृष्ट. ७ नृसम्. ८ निवत.

तात्कालिकदिवसनिशासंज्ञः समुदेति राशिभागे यः ।
 यावानुदयस्तावान् वाच्यो दिवसस्य रात्रेर्वा ॥ ५० ॥
 मुनिभागे दिवसनिशोर्जन्मनि लभं वदेद्युक्तया ।
 उदयगणात् प्रसवः स्याद्दिनपक्षमुहूर्तमाससंज्ञार्थात् ॥ ५१ ॥
 इत्याधाने प्रथमं प्रमूक्तिकालं मुनिथितं कृत्वा ।
 जातकविहितं च विधिं विचिन्तयेत्तत्र गणितज्ञः ॥ ५२ ॥
 स्यातां यथाधाने रविशशिनौ सिंहराशिगौ लभे ।
 दृष्टौ कुजसौरिभ्यां जालान्धः संभवति तत्र ॥ ५३ ॥
 आम्रेयसौम्यदृष्टौ रविशशिनौ मुद्गुदेक्षणं कुस्तः ।
 नयनरिनाशोऽपि यथा तथाधुना संप्रवक्ष्यामि ॥ ५४ ॥
 व्ययमयनगतधन्दो यामं चक्षुर्विनाशयति हीनः ।
 सूर्यमथैव चान्यन्धुमदृष्टौ याप्यतां नयतः ॥ ५५ ॥
 कृष्णैरुदमन्धिगुणैः शशिनि वृषे मौमसीररेरिदृष्टे ।
 मूकः सौम्यैरेष्टे वाचे कालान्तरे षट्ति ॥ ५६ ॥
 कृष्णु रागिमन्धिगु शशी न सौम्यैर्निरीक्ष्यते च जटः ।
 बुधनाममागमंशौ गनिमौमी यदि मदन्तः स्यात् ॥ ५७ ॥
 सौम्ये रिशोणमप्ये लसाच्छेयप्रदंकेतविहीनेः ।
 द्विगुणाभ्यासादहमो योगोऽस्मिन्साहितो भवति गर्भः ॥ ५८ ॥
 कामनहो मरुगान्त्ये लभे रविचन्द्रगौरिभिरिष्टे ।
 शशिनि रिशो कर्किणि कुजांकृष्टेऽयंरा कुच्यः ॥ ५९ ॥
 मीनोदये च दृष्टे कुजांकिगनिभिः पुमान् भवति पशुः ।
 सावो भवन्ति योगाः सौम्यप्रहृतीक्षिताः सर्वे ॥ ६० ॥
 कृष्णप्रदग्निहोत्रे रिशोणलभे शुभेषु षट्त्वन्गु ।
 द्विगुनेश्चिदादृष्टमः शेषैर्वदंभवति गर्भः ॥ ६१ ॥
 इत्याधानेतिथाने प्रमूक्तिममयेऽपि योत्रयेषोम्यात् ।
 यथाधाने यत्रोक्तं प्रमूक्तिविहितं तदपि विन्यस्य ॥ ६२ ॥
 इति कर्कशे चतुर्विधेऽङ्गुली कार्याङ्गुली भाष्येऽयमोऽङ्गुली ॥

नवमोऽध्यायः ।

शेषानं हि मयोक्तं प्रयुक्तिकालम् निर्णयार्थपरम् ।
 तस्मिन् सुपरिज्ञाने जन्माध्यायं प्रवक्ष्यामि ॥ १ ॥
 शीघ्रोदये विलम्बे मूर्धा प्रमथोऽन्यषोदये चरणैः ।
 उभयोदये च हर्मः शुभरूपे शोभनोऽन्यथा कष्टः ॥ २ ॥
 भवनांशमत्सादेशे प्रमथो ज्ञेयः सदात्र युवतीनाम् ।
 मिथ्रगृहांश्च बर्त्मनि स्थिरराश्यंश्च तथा स्वंगृहे ॥ ३ ॥
 स्वगृहनयांश्च लभे स्वगृहेऽन्यस्मिन्त्यदि प्रथमदम्ब्ये ।
 पितृमानृप्रहृषलतेस्तत्तन्वजनगृहेषु षलयोगात् ॥ ४ ॥
 प्राकारतम्लदीपु च सुनिर्नीचाश्रितैः सौम्यैः ।
 नैधन्ते लभेन्दु यथेकस्या ग्रहा महादृष्याम् ॥ ५ ॥
 मल्लिभयने च चन्द्रो बलराशी बीधने तथा पूर्णः ।
 प्रमथं सलिले विधात् पन्धूदयदशमगद्य यदा ॥ ६ ॥
 सौम्यैर्लभे पूर्णं स्वगृहगते शशिनि मल्लिसंघाते ।
 पानालम्ब्यथ शुभैर्जलत्रे लभेऽम्बुगेहगे शशिनि ॥ ७ ॥
 घृथिककुलीरलभे सारे चन्द्रेक्षिते त्ववटे ।
 भवति प्रसवः स्त्रीणां षदन्ति यवनाः सह मणित्थैः ॥ ८ ॥
 गश्चि जलत्रविलम्बे षडोघाने युधेक्षिते प्रमथः ।
 गरिणा देवागारे तयोपरे चैव चन्द्रेण ॥ ९ ॥
 आरुष्यमचनलभे गिरिविनदुर्गे तथा रवी लभे ।
 गश्चिरेक्षिते श्मशाने शिल्पकनिलयेषु सौम्येन ॥ १० ॥
 सुयैक्षिते गोतृपदेववासे शुकेन्दुजाभ्यां रमणीयदेशे ।
 शक्रेज्यरूपे द्विजघृष्टिहोत्रे नरोदये सम्प्रवदन्ति सुनिम् ॥ ११ ॥
 न्योच्ये दशमे जीवे द्वित्रिचतुर्भूमिके गृहे प्रसवः ।
 मन्दर्क्षुशि साले चतुर्धदशमस्थितैः सौम्यैः ॥ १२ ॥
 द्वा द्वी राशी मेषात् पूर्वादिषु संस्थितौ गृहविभागे ।
 कोणेषु द्विशरीरा लभन्तु भवेद्धि तत्प्रमुखैः ॥ १३ ॥

१ भाषाने, २ करम्, ३ तपान्वगृहे, ४ स्वगृहेऽन्यस्मिन् प्रतिशब्दे, ५ बर्ते,
 ६ वाधिते, ७ लभे, ८ सप्तस्य, ९ प्रमुने.

दिग्भागराशिमण्डलकेन्द्रेषु खगेषु तच्छाला ।

अथ मृगहयबलवत्त्वे गृहं द्विशालं त्रिशालं च ॥ १४ ॥

चित्रं नवं भृगुमुते च दृढं गुरौ च

दग्धं कुजे दिनकरे परिपूर्णकाष्ठम् ।

चन्द्रे नवं च बहुशिल्पिकृतं युधे च

जीर्णं मवेद्ब्रह्मिहोष्णकरात्मजे च ॥ १५ ॥

वासगृहे घ्ननगतात् द्वारो दिक्पालकात् बलोपेतात् ।

मवनग्रहसंयोगैः प्रतिवेशमाश्विन्तनीयाः स्युः ॥ १६ ॥

देवालयाम्बुपावककोशविहारास्तथोत्करो मूमेः ।

निद्रागृहं च भास्करशशिकुजगुरुमार्गवार्किबुधयोगात् ॥ १७ ॥

खट्वास्थितिर्भवनवद्युतविहगसमानि तत्र विह्वानि ।

आस्तरणानि च विद्यात् शुभदृष्टिकृतानि दैवज्ञः ॥ १८ ॥

शान्यादिगृहद्वितयं भद्वितयं राशयश्च गात्राणि ।

आजानुशिरःशयनं ग्रहतुल्यं लक्षणं तत्र ॥ १९ ॥

ग्रहयुक्तं वा नियतं विनतत्वं च द्विमूर्तिराशिषु च ।

पदविनवान्त्याः पादाः पर्यङ्केऽह्वानि राशयः शेषाः ॥ २० ॥

नीचस्ये भूशयनं चन्द्रेऽप्यथवा मुखे विलम्बे वा ।

शशिलमविवरयुक्तग्रहतुल्याः सूतिका ज्ञेयाः ॥ २१ ॥

अनुदितचकार्थसुतैरन्तर्बहिरन्यथा वदन्त्येके ।

लक्षणरूपविमूषणयोगन्तासां शुभैर्योगात् ॥ २२ ॥

ऋगैर्विरूपदेहा लक्षणहीनाः गुरौद्रमलिनाश्च ।

मिश्रैर्मध्यमरूपा बलमहितैः सर्वमेवमवधार्यम् ॥ २३ ॥

द्वादशभागच्छेत्रे वामगृहेऽवस्थिते सहस्रांशौ ।

दीपधरण्यिरादिषु तथैव वाच्यः प्रसवकाले ॥ २४ ॥

यावत्प्रोद्गदितं वर्तिर्दग्धा तु तावती भवति ।

दीपः पूर्णः पूर्णः शशिनि क्षीणे क्षयन्तु तैलम् ॥ २५ ॥

बलवति मूर्धे दृष्टे बहून् प्रदीपान् वदेत् कुपुत्रेण ।

अन्वैररि गतवीर्यैः मूर्ता ज्योतिस्तूर्णमभवति ॥ २६ ॥

१ दान. २ जी.पे. ३ दान्वास्थानम्. ४ पर्यङ्के. ५ भागांशुः. ६ दान्वा.

मीगनेऽप्य जलांशे चन्द्रेऽर्कजगंयुतेऽथवा द्विषुके ।
 नट्टे वा कुर्यात्तममि प्रमवं न मन्देहः ॥ २७ ॥
 तोगमनीऽग्नाणे शशिनि परोक्षम्बिने पितरि जातः ।
 मेघरणागते वा परमे भार्गी विदेशगते ॥ २८ ॥
 पुनिशोरकांमिनयोः कुजेन मन्देष्टयोः पिताप्यभवत् ।
 चमगाशां परदेशे सुक्तेक्षितयोस्तु तत्र मृतः ॥ २९ ॥
 पश्यमनवमग्ने पापैरर्कास्तु पापसंघटेः ।
 षट्कः पिताऽन्यदेशे राशिवशात् खेऽथवा मार्गे ॥ ३० ॥
 जायान्निकोणसंस्थैः कूर्भरानन्दवर्जितः प्रमवः ।
 दशमचतुर्धोपगतैः मौम्यैः संपत्तयो विपुलाः ॥ ३१ ॥
 पश्यति न गुग्गुः शशिनं लग्नं च दिवाकरं सेन्दुम् ।
 पापयुतं वा मार्केश्चन्द्रं यदि जारजातः स्यात् ॥ ३२ ॥
 गुरुशशिरपयो नीचे सूती लग्नेऽथवाकेऽनुभुम् ।
 लग्नेऽप्यभृगुपुत्राः शुभैरदृष्टान्त्वान्यजातर्था ॥ ३३ ॥
 श्लेशो मानुः श्रैर्यन्ध्वस्तर्गतः शशाङ्कसुकैर्वा ।
 चन्द्रान् सप्तमराशी पापा मरणाय पक्वसन्देष्टाः ॥ ३४ ॥
 चन्द्रादशमे मानुर्मानुमरणं करोति पापयुतः ।
 शुक्रात् पश्यमनवमे सौरियुतेऽग्नेन वा दृष्टः ॥ ३५ ॥
 चन्द्राश्लिकोणराशी रविजो मानुर्वधं दिशति रात्री ।
 शुक्रात्तथैव दिवसे मौमः पापेन सन्देष्टः ॥ ३६ ॥
 कुजमौरयोगिकोणे चन्द्रेऽस्तगते विसुज्यते मात्रा ।
 दृष्टे गुरेन्द्रगुरुणा सुखान्वितो दीर्घजीवी च ॥ ३७ ॥
 म्रियते पापेऽदृष्टे शशिनि विलम्बे कुजेऽस्तगे त्यक्तः ।
 लग्नात्सलग्नगतयोर्वमुधामुतमन्दयोरेवम् ॥ ३८ ॥
 पश्यति मौम्यो षड्वान् यादग्गृह्णाति तादृशो जातः ।
 शुभपापग्रहदृष्टे परैर्गृहीतोऽथैवा म्रियते ॥ ३९ ॥

१ जातः स्यात्, २ मरणाय निर्दिष्टः, ३ भवने, ४ सौरियुतेऽग्नेऽथ.

५ शशिनोऽपि स म्रियते.

एकाशस्थितयोर्वा यमारयोस्त्वज्यतेऽथवा मात्रा ।
 लघ्नात्सप्तमभवने भीमे शनिर्वीक्षिते नियतम् ॥ ४० ॥
 याद्वक्पश्यति सौम्यस्तत्तुल्यगुणं मुतः समाधत्ते ।
 पितृजननीसादृश्यं रवेः शशाङ्कस्य बलयोगात् ॥ ४१ ॥
 सिंहाजगोभिरुदये जातो नालेन वेष्टितो जन्तुः ।
 लग्ने कुजेऽथ सौरे राश्यंसमानगात्रश्च ॥ ४२ ॥
 भौमशनिद्रेक्काणे पापे लग्ने स्थिते शशियुने वा ।
 ब्रह्मादशगैः सौम्यैरभिवेष्टितको मुजङ्गेन ॥ ४३ ॥
 सूर्यश्चतुष्पदस्यः शेषा द्विशरीरसंस्थिता बलिनः ।
 कोशैर्वेष्टिनदेहौ यमलौ खलु संग्रजयिते ॥ ४४ ॥
 लग्ननवभागतुल्या मूर्तिर्वलसंयुताद्ब्रह्माद्यापि ।
 नवभागादूर्णोक्तिः शशियोगात्तत्र सूतस्य ॥ ४५ ॥
 बहवो यदि बलयुक्ता मिश्रा मूर्तिस्तदा वाच्या ।
 कुलजातिदेशपुरुषान् बुद्ध्वाऽऽदेशं समादिशेत्तज्ज्ञः ॥ ४६ ॥
 त्रिंशद्भागो मानुर्ग्रहस्य र्यस्य स्थितो भवति ।
 तत्तुल्या प्रकृतिः स्वादेवं मुनयोऽप्यवसन्ति ॥ ४७ ॥
 तत्कालमुद्दरित्वं बलं च नीचोच्चसंभृतं ज्ञात्वा ।
 ज्ञात्वा ग्रहस्यभावांस्तेभ्यः संचिन्त्यमन्यदपि ॥ ४८ ॥
 क्षीणे शशिनि सपापे माता प्रियते पिता रवौ तद्वत् ।
 बलिभिर्दृष्टे मिश्रैर्व्याधिः सौम्यैः शुभं भवति ॥ ४९ ॥
 विपुलविमलमूर्तिः स्योच्चगो वा स्वराशौ
 गुरुसितयुत इन्दुर्बोधनेनानुदृष्टः ।
 अतिशयशुभदाता पद्ममे वाऽपि मातुः
 पितुरपि खलु तद्वत् मास्करः सर्वदैव ॥ ५० ॥

इति ब्रह्मशास्त्रमंत्रविरचिताया सारावल्यां
 मूर्तिज्ञाप्याद्यो नवमः ॥

दशमोऽध्यायः ।

आसुर्गोनाभावे गर्भे विफलं प्रकीर्तितं यस्मात् ।
 नग्मात्तज्जानार्थे रिष्टाध्यायं प्रवक्ष्यामि ॥ १ ॥
 भोजे ज्येष्ठाः शुभान्तः शुभेऽहनि सुरिभिः ममाख्याताः ।
 शुभमवनेषु गर्भे कृष्णे निशि योपितो षट्पिनः ॥ २ ॥
 त्रिविधमिह शास्त्रकारा नियममनियमं च योगजं प्राहुः ।
 योगममूर्त्तं तावद्दृश्ये पश्चान् परिशेषी ॥ ३ ॥
 वृहस्पतिर्भौमगृहेऽष्टमस्यः सूर्येन्दुर्भौमार्कजगृहमूर्तिः ।
 अर्द्धगिभिर्भौमवरेष्टिदीनो लोकान्तरं प्रापयति प्रसूतम् ॥ ४ ॥
 यत्रो शनिर्भौमगृहं प्रपन्नधन्त्रेऽष्टपष्ठेऽथ चतुष्टये वा ।
 पुत्रेण सम्प्राप्तपलेन दृष्टो वर्षद्वयं जीवयति प्रजातम् ॥ ५ ॥
 भास्करदिमकम्बहितः शनैश्चरो मृत्युदः प्रसवकाले ।
 वर्षैर्नवभिर्यातिगित्याह ममशौण्डास्यः ॥ ६ ॥
 भौमदिवाकरसौराशिष्ठे जानस्य भौमगृहे ।
 म्रियतेऽपश्यं स नरो यमकृतरक्षोऽपि मासेन ॥ ७ ॥
 एकः पापोऽष्टमगः शुक्रगृहे पापवीक्षितो वर्षात् ।
 मारयति नरं जानं सुधारसो येन पीतोऽपि ॥ ८ ॥
 रविशशिमवने शुभे द्वादशरिपुरन्भ्रंगैः शुभैः सर्वैः ।
 दृष्टः करोति पद्भिर्वर्षैर्मरणं किमप्य चित्रं हि ॥ ९ ॥
 कर्कटधामनि सौम्यः पष्ठाष्टमसंस्थितो विलप्रक्षात् ।
 धन्त्रेण दृष्टमूर्तिर्वर्षचतुष्केण मारयति ॥ १० ॥
 तीव्रपल्लराजयोगा यवनाद्यैर्विनिर्मितास्तेषु ।
 जायन्ते खलु कुलजा रिष्टे तेषु प्रसूतानाम् ॥ ११ ॥
 केतुर्यस्मिन्नुक्षेऽभ्युदितस्तस्मिन्प्रसूयते यो हि ।
 मामद्वयेन मरणं विनिर्दिशेत्तस्य जानस्य ॥ १२ ॥
 गगनस्यो दिवसकरः पार्ष्वेन्दुभिर्निरीक्षितः सद्यः ।
 मारयति भौमधामनि शनिभे च न संशयो भवति ॥ १३ ॥

१ नियतमनियतं च. २ नस्य शुक्रगृहे. ३ रश्मिगः. ४ पश्चाद्व्यपगतो.

लग्ने यद्रेकाणा निगडाहिविहङ्गपाशधरसंज्ञाः ।
 मरणाय सप्तवर्षैः क्रूरयुता न स्वपतिदृष्टाः ॥ १४ ॥
 राहुश्चतुष्टयस्थो मरणाय निरीक्षितो भवति पापैः ।
 वर्षैर्वदन्ति दशभिः षोडशभिः केचिदाचार्याः ॥ १५ ॥
 पापाधिकोणकेन्द्रे सौम्याः षष्ठाष्टमव्ययगताश्च ।
 सूर्योदये प्रसूतः सद्यः प्राणांस्त्यजति जन्तुः ॥ १६ ॥
 अंशाधिपजन्मपती लग्नपतिश्चास्तमुपगता यस्य ।
 संवत्सैरेस्तु मरणं निर्व्याजं कतिपर्यरेव ॥ १७ ॥
 राशिप्रमितैर्वर्षैर्मारयति विलम्बपो रिपुस्थाने ।
 मासैर्द्रेकाणपतिर्दिवसैरंशाधिपो हन्ति ॥ १८ ॥
 मारयति षोडशाहाच्छनैश्चरः पापवीक्षितो लग्ने ।
 संयुक्तो मासेन तु वर्षाच्छुद्धस्तु मारयति ॥ १९ ॥
 क्षीणशरीरश्चन्द्रो लग्नस्थः क्रूरवीक्षितः कुस्ते ।
 स्वर्गगमनं हि पुंसां कुर्त्तारगोऽजान्परित्यज्य ॥ २० ॥
 वर्षान्मारयति शशी षष्ठाष्टमराशिसंस्थितो लग्नात् ।
 सद्यः क्रूरदृष्टः सौम्यैरन्दाष्टकाच्चैव ॥ २१ ॥
 अशुभंशुभैः मन्दष्टे वर्षचतुष्केण निर्दिशेदन्तम् ।
 अनुपातः कर्तव्यः प्रोक्तादनेग्रहदृष्टे ॥ २२ ॥
 सौम्याः षष्ठाष्टमगाः पापैर्वक्रोपसङ्गतैर्दृष्टाः ।
 मासेन मृत्युदान्ते यदि नै शुभैस्तत्र मन्दृष्टाः ॥ २३ ॥
 लग्नाद्वादशधनगैः क्रूरम्रियते च रन्ध्ररिपुयुक्तैः ।
 शुभसम्पर्कमयानैर्मामे षष्ठेऽष्टमे वाऽपि ॥ २४ ॥
 लग्नाधिपजन्मपती षष्ठाष्टमरिःफणौ प्रसवकाले ।
 अन्नमितौ मरणकरौ राशिप्रमितैर्वदेद्वर्षैः ॥ २५ ॥
 होराधिपनिर्घ्ने पापजितो मरणमेव विदधानि ।
 मासेन जन्मनायन्नद्वन्द्वो न यदि शुभदृष्टः ॥ २६ ॥
 चन्द्रः कुजरविद्युक्तः स्वमुत्स्थाने न चापि शुभदृष्टः ।

मरणं शिशोः प्रयच्छति वर्षे नयमे न सन्देहः ॥ २७ ॥
 रोश्वरस्तु र्गर्भा पापैः मर्कटैश्च दृश्यते पतिभिः ।
 मानि चतुर्थे मरणं जातस्य करोति मुनिवारयम् ॥ २८ ॥
 जन्माधिपतिः सूर्यः स्वपुत्रमहितोऽष्टमे भवति राशौ ।
 वर्षे राशिप्रमितेर्मरणाय मितेन सन्देहः ॥ २९ ॥
 याष्टपष्टोदयगे शशाङ्के पापेन युक्ते शुभदृष्टिर्हानि ।
 न्द्रेषु सौम्यग्रहवर्जितेषु प्राणैर्वियोगं व्रजति प्रजातः ॥ ३० ॥
 चमस्य पूर्वभागे पापाः सौम्यास्तथेतरे षेव ।
 वृधिकलमे जाता गतासुषो वज्रमुष्टियोगेऽस्मिन् ॥ ३१ ॥
 क्षीणे शशिनि विलम्बे पापैः केन्द्रेषु मृत्युसंस्कारा ।
 भवति रिपतिरवश्यं यवनाधिपतेर्मतं चैतत् ॥ ३२ ॥
 राश्यन्तगतैः पापैः सन्ध्यायां तुहिनरश्मिहोरांयाम् ।
 मृत्युः प्रत्येकस्थैः केन्द्रेषु शशाङ्कपापैश्च ॥ ३३ ॥
 पूनचतुरश्रसंस्थे पापद्वयमध्यगे शशिनि जातः ।
 विलयं प्रयाति नियतं देवैरपि रक्षितो षालः ॥ ३४ ॥
 पापद्वयमध्यगते होरासप्ताष्टमस्थिते चन्द्रे ।
 सौम्यैरर्षलैरेष्टे जातो म्रियते ध्रुवं द्यौश्च ॥ ३५ ॥
 पूनाष्टमगैः पापैः क्रूरग्रहवीक्षितैः सह जनन्या ।
 म्रियते शुभमंदष्टेः सत्यस्य मताद्देव्याधिम् ॥ ३६ ॥
 ग्रहणोपगते चन्द्रे सकूरे लग्ने कुजेऽष्टमगे ।
 मात्रा सार्धं म्रियते चन्द्रवदके च शस्त्रेण ॥ ३७ ॥
 क्षीणे शशिनि विलम्बे कण्टकनिधनाश्रितैस्तथा पापैः ।
 सौम्याष्टे मृत्युः सद्यः सत्यस्य निर्देशः ॥ ३८ ॥
 पूनगतेऽके लग्ने यमे कुजे वा विपर्यये वाऽपि ।
 अन्यतरयुते वेन्दावशुभैरेष्टेऽचिरान्मृत्युः ॥ ३९ ॥
 होरानिधनास्तगतैः पापैः क्षीणे व्ययस्थिते चन्द्रे ।
 जातस्य भवेन्मरणं सद्यः केन्द्रेषु चेद्गुणाः ॥ ४० ॥

१ मृतौ. २ एतेन सन्देहः ३ बेलायां. ४ संस्थे. ५ वात. ६ निर्देशान्.

७ व्यवस्थिते. ८ चैत्र.

लभान्त्यनवमनेधनमंसुक्ताञ्चन्द्रगूर्यमौगगः ।
 जानस्य वधकृतः स्युः सद्यो गुरुणा न चेद्दृष्टः ॥ ४१ ॥
 लभे चन्द्रेऽर्के वा पापा बलिनधिकोणनिघनेषु ।
 सौम्यैरदृष्टयुक्ताः सद्यो मरणाय कीर्तिना यवर्नः ॥ ४२ ॥
 शुक्रो रविशनिमहितो मारयति नरं मुद्रा प्रभवकाले ।
 द्योऽपि देवगुरुणा नवभिर्बर्षेण मन्देहः ॥ ४३ ॥
 यत्रस्यश्रवस्थो रुधिरार्कशनेश्वरश्चिनश्चन्द्रः ।
 जननीमृत्युं कुर्यान्नतु सौम्यनिरीक्षितः सद्यः ॥ ४४ ॥
 रुधिरशनेश्वरदृष्टो दिवसकरो दिवमजन्मनि तु यस्य ।
 पापयुतो वा हन्यात् पितरं निःसंशयं जातः ॥ ४५ ॥
 रहितो बुधगुरुशुक्रैर्जन्मनि रुधिराङ्गसौरसहितोऽर्कः ।
 कथयति पितरमतीतं पितुरपि च शरीरकर्तारम् ॥ ४६ ॥
 पापग्रहमध्यगतो दिवसकरो दिवमजन्मनिरतस्य ।
 पापयुतो वा हन्यात् पितरं निःसंशयं जातः ॥ ४७ ॥
 सूर्यादृष्टमराशी यदि युक्तौ सौरलोहितौ प्रभवे ।
 सौम्यादृष्टौ निघनं कुर्यातां सद्य एव पितुः ॥ ४८ ॥
 पापग्रहसंयुक्तश्वरराशिगतो दिवाकरः प्रभवे ।
 विपश्चञ्चलान्मृत्युं कथयत्युत्पायुषं पितरम् ॥ ४९ ॥
 चन्द्रादृष्टमराशी नवमे वा सप्तमेऽपि वा पापाः ।
 सर्वे तत्रान्यतमे हन्युर्जातं सह जनन्या ॥ ५० ॥
 चरराशिगते सूर्ये दिनजन्मनि वीक्षिते कुंपुत्रेण ।
 कथयति विदेशपातं जातस्य शरीरकर्तारम् ॥ ५१ ॥
 चरराशिगतं सौरं यद्यर्को रात्रिजन्म वी (नी?)क्षेत ।
 अत्रापि विदेशस्यं कथयति पितरं प्रसूतस्य ॥ ५२ ॥
 रुधिरसहितस्तु सौरश्वरभवने रात्रिजन्मनिरतस्य ।
 कथयति पितरमतीतं परदेशे नात्र सन्देहः ॥ ५३ ॥
 यत्रस्यस्तत्रस्यस्वपुत्ररुधिराङ्गसङ्गतः सूर्यः ।

प्राग्जन्मनो निवृत्तं कथयति पितरं प्रसूतस्य ॥ ५४ ॥
 जन्माष्टसप्तपष्टद्वादशसंस्थेषु चैव पापेषु ।
 माता सुतेन सार्धं म्रियते नास्त्यत्र सन्देहः ॥ ५५ ॥
 जीवति माता म्रियते सनुः पष्ठाष्टमेषु पापेषु ।
 जन्माष्टसप्तमेषु च जीवति सनुर्भ्रियेत तन्माता ॥ ५६ ॥
 बक्रो वा सौरो वा द्वादशसंस्थो नयनहन्ता ।
 दक्षिणनयनं सौरो वाममयाङ्गारको हन्यात् ॥ ५७ ॥
 युगपच्चन्द्रादित्यौ द्वादशभे विष्टितौ ब्रह्मि स्याताम् ।
 कुस्तः प्रसूतमन्थं पापः पष्ठेऽथवा निधने ॥ ५८ ॥
 अथवाप्यन्यतरसुते द्वादशभे जायमानस्य ।
 अत्रापि हरेत्तयनं दक्षिणमर्कः शशी सव्यम् ॥ ५९ ॥
 म्वर्मानुनोपसृष्टा यदि होरा दिनकरश्च जामित्रे ।
 जातस्तत्र मनुष्यो निःसन्दिग्धं भवेत्सन्धः ॥ ६० ॥
 धनराशौ द्वादशभे चन्द्रः सूर्यश्च विष्टितो यत्र ।
 तत्रापि भवेत्सन्धो यद्यष्टमपष्ठयोः पापौ ॥ ६१ ॥
 रजनिकरः पष्ठगतो निधने सूर्यो रवेः सुतस्तु शुभे ।
 वक्रः कुटुम्बराशावत्राप्यन्धो भवेद्जातः ॥ ६२ ॥
 रुधिराङ्गसौरयुक्तश्चन्द्रो निधनेऽथवाऽपि पष्ठे वा ।
 पित्तश्लेष्मविकारैर्दृष्टिं हन्यादशुभयुक्तः ॥ ६३ ॥
 दक्षिणमष्टमसंस्थः सव्यं तु हरेत्समाश्रितः पष्ठम् ।
 सौम्यैर्न वीक्षिततनुः सयो न हरेत्तु पथाद्वा ॥ ६४ ॥
 दिनकरसुतेन सहितो निधने चान्त्ये समाश्रितश्चन्द्रः ।
 वातश्लेष्मविकारैर्दृष्टिं हन्यादशुभदृष्टः ॥ ६५ ॥
 निधने दक्षिणनयनं त्यागे सव्यं हरेत्तु नियमेन ।
 सौम्यैस्तु दृश्यमाने न हरेदथवा हरेत्पथात् ॥ ६६ ॥
 एतेनैव तु विधिना सौरारदिवाकराश्रितश्चन्द्रः ।

१ षष्ठान्त्वगेषु. २ विष्टितौ. ३ भवेत्सन्धः. ४ विष्टितो ५ सुतो धनभे.
 ६ निरीक्षित. ७ नयनं हरेद्वरेत्पथात् ८ न्यतरमाश्रितश्चन्द्र ९ मानो.

कुर्याद्दृष्टिकारं नानारोगैर्धुवं जन्तोः ॥ ६७ ॥
 एकादशे तृतीये होरायां पापसंयुते शशिनि ।
 कर्णविकलो नरः स्यात्पापग्रहवीक्षितः सद्यः ॥ ६८ ॥
 नवमे पञ्चमराशौ पापग्रहवीक्षितौ ग्रहौ स्याताम् ।
 श्रोत्रोपघातमतुलं कुर्यातां जातमात्रस्य ॥ ६९ ॥
 नवमे दक्षिणकर्णं वामं वै पञ्चमे ग्रहो हन्यात् ।
 अत्रैव सौम्यमे वा शुभदृष्टे वा शुभं वाच्यम् ॥ ७० ॥
 राशौ होरान्तरं प्राप्य यो यस्मिन् व्याधिमाप्नुयात् ।
 तच्चास्य होराप्रसवे चन्द्रस्थानं च यद्भवेत् ॥ ७१ ॥
 सव्यापसव्यमागे योगमयैव ग्रहास्तु संप्राप्ताः ।
 कुर्युर्गुणां च चिह्नं व्यङ्गमयं पापवीक्षिताः सौम्याः ॥ ७२ ॥
 विदित्वा त्रितयं ह्येतत् कृत्स्नस्य तु विशेषतः ।
 शुभाशुभौ तु विज्ञेयौ ग्रहसंयोगकारणौ ॥ ७३ ॥
 चन्द्रादित्यौ तृतीयस्थौ मीनक्षेत्रं स यस्य तु ।
 व्याधिं तत्र विजानीयात् विरात्रं तस्य जीवितम् ॥ ७४ ॥
 अतस्तृतीये नक्षत्रे संमस्ते व्यस्तगोऽपि वा ।
 रवौ रात्रिं परां जीवेच्चन्द्रे दशममाश्रिते ॥ ७५ ॥
 सहितौ चन्द्रजामित्रे यस्याङ्गारकभास्करो ।
 जातस्य तस्य हि तदा भवेत्सप्ताहजीवितम् ॥ ७६ ॥
 चतुरश्रस्थिताः पापा वामदक्षिणगा यदा ।
 तदा यो व्याधिमाप्नोति दशरात्रं स जीवति ॥ ७७ ॥
 त्रिकोणे दक्षिणे सूर्यश्चन्द्रो वामे यदा भवेत् ।
 यस्तदा लभते व्याधिं द्वादशाहं स जीवति ॥ ७८ ॥
 त्रिकोणस्थो यदा चन्द्रश्चतुरश्रेऽयं भास्करः ।
 तदा दुर्व्याधिना पुत्रस्त्रिरात्रं नातिवर्तते ॥ ७९ ॥
 यदा होरा चतुर्यस्यश्चन्द्रः षष्ठस्थितो रविः ।
 षष्ठादशाहं च नरस्तदा व्याधिसमन्वितः ॥ ८० ॥

रविर्यदा चन्द्रमसत्रिकोणस्थानमाश्रितः ।
 विंशतिं दिवसान् जीवेत्तदा ध्याधिमयार्दितः ॥ ८१ ॥
 होराष्टमस्थितः सूर्यः सौरभौमनिरीक्षितः ।
 यः पुमान् प्राप्नुयाद्भाधि न स जीवेद्विषयते ॥ ८२ ॥
 होरायां कण्टके भौमो भवेद्यस्य प्रजायतः ।
 न च केन्द्रगतो जीवो जायते मृत एव सः ॥ ८३ ॥
 अथ होरागतः सूर्यो न च केन्द्रे बृहस्पतिः ।
 निधने वा परः कश्चित् जातमात्रो विनश्यति ॥ ८४ ॥
 होरायां कण्टके चन्द्रो न च केन्द्रे बृहस्पतिः ।
 निधने वा परः कश्चित् जातमात्रो विनश्यति ॥ ८५ ॥
 द्रेक्षाणजामिग्रगतो यस्य स्वादारुणग्रहः ।
 होरागतः शशाङ्क्य सद्यो हरति जीवितम् ॥ ८६ ॥
 ग्रहाः समेयुर्षद्वयो निधने यस्य जन्मनि ।
 मामं वा सप्तरात्रं वा तस्मायुः समुदाहृतम् ॥ ८७ ॥
 शनैर्धरथ होरायां निधने च महीसुतः ।
 न च देवगुरुः केन्द्रे मृतगर्भः प्रसूयते ॥ ८८ ॥
 यः प्राग्विलम्बे द्रेक्षाणस्तत्समानो यदा ग्रहः ।
 भवेन्निकोणगाः पापास्तत्समानफलो भवेत् ॥ ८९ ॥
 सौरे ध्याधिमवाप्नोति मरणं धरणीमुते ।
 सूर्ये स्थाध्याधिवैकल्यं मरणं नात्र संशयः ॥ ९० ॥
 अथ होरागतो भौमः केन्द्रस्थथ भृगोः सुतः ।
 स वै मरणमाप्नोति होरायां पुनरागते ॥ ९१ ॥
 गुरुस्त्रिकोणे होरायां होरेश्च महीसुतः ।
 तस्यान्यतरकेन्द्रस्थः सद्यो जीवितनाशनः ॥ ९२ ॥
 न निधने ग्रहः कश्चित् पापो होरागतोऽभवा ।
 केन्द्रे वान्यतरे जीवो जीवत्यष्टशतोत्तरम् ॥ ९३ ॥
 न केन्द्रे कश्चिदामेयो न त्रिकोणे न निधने ।
 गुरुशुक्रौ च केन्द्रस्थौ जीवेदष्टशताधिकम् ॥ ९४ ॥

यदि होरागतः शुक्रः केन्द्रे वान्यतमे गुरुः ।
 नैधने न च पापः स्यात् सर्विशं जीवते शतम् ॥ ९५ ॥
 राशौ कर्कटहोरायां गुरुशुक्रौ समन्वितौ ।
 गुरुश्चन्द्रयुतो वाऽपि निधने न च कश्चन ॥ ९६ ॥
 न च केन्द्रगताः पापा न त्रिकोणे च जायते ।
 तस्यायुरमरप्रस्थं निश्चयो(ये)न तु कीर्त्यते ॥ ९७ ॥
 निधनास्तव्ययलग्नत्रिकोणगाः क्षीणचन्द्रसंयुक्ताः ।
 पापा बलिनः शुभदैरदृश्यमाना गतायुषः प्रायः ॥ ९८ ॥
 योगे बलिनः स्थानं स्वं वा लग्नं गतेऽपि वा चन्द्रे ।
 धलवति पापैर्दृष्टे वर्षान्ते मृत्युकालः स्यात् ॥ ९९ ॥
 रविचन्द्रभौमगुरुभिः कुजगुरुसौरैन्दुभिस्तथैकस्थैः ।
 रविशनिभौमशशाङ्कैर्मरणं खलु पञ्चभिर्वर्षैः ॥ १०० ॥
 रविणा युक्तः शशिजः सौम्यैर्दृष्टो विनाशयति नूनम् ।
 एकादशभिर्वर्षैर्देवाङ्केऽपि स्थितं जातम् ॥ १०१ ॥
 लग्ने रविमन्दकुजेः शुक्रगृहे सप्तमे शशी क्षीणः ।
 दृष्टो न देवगुरुणा ममभिरन्दैर्विनाशयति ॥ १०२ ॥
 केन्द्रे रविमुपिनतनुः क्षिणिसुतमन्दावलोकितोऽय युतः ।
 वर्षचतुष्के चन्द्रो मारयति किमत्र गणितेन ॥ १०३ ॥
 लग्नाधिपतेश्चन्द्रो मरणपदस्योऽनिकृष्णतां यातः ।
 शूरीः मकलैर्दृष्टो न शुभैः सर्वैश्चिभिस्तु मारयति ॥ १०४ ॥
 लग्नाधिपतिः पापः शशिनांशे तिःफगो यदि च चन्द्रात्
 क्रूरैर्विलोप्यमानो मारयति शिशुं नवभिरन्दैः ॥ १०५ ॥
 दर्शनभागे सौम्याः क्रूराश्चादृश्यके प्रसवकाले ।
 राहुर्लग्नाग्नौ यमक्षयं नयति पञ्चभिर्वर्षैः ॥ १०६ ॥
 राहुः ममममवने शशिमूर्त्यनिरीक्षितो न शुभदृष्टः ।
 दशभिर्द्वान्यां महिनैरन्दैर्जातं विनाशयति ॥ १०७ ॥

पटमिदृश्विकोदयकृत्स्थितिर्जीरितं हरति राहुः ।
 पार्ष्णिनीरीक्ष्यमाणः मातर्मितर्निश्चितं वर्षः ॥ १०८ ॥
 केनोद्भूयं पूर्वं पश्चादुल्कादिपयननिर्घाताः ।
 रौद्रे सांप्रमुहूर्ते प्राणैः सन्त्यज्यते जन्तुः ॥ १०९ ॥
 क्षीणं यदा शशाङ्कं पश्येद्राहुः समागतं पार्ष्णिः ।
 मारयति तदा दिवसैर्निर्व्याजं कतिपर्ययेव ॥ ११० ॥
 कुम्भे दिशति शशाङ्को भागे मृत्युं तथैकविंशत्ये ।
 सिंहे च पश्यंशे वृषे च नवमे तथैवोक्तः ॥ १११ ॥
 अलिनि त्रिविंशत्युक्ते मेषे च तथाष्टमे दिशति मृत्युम् ।
 कर्कटके द्वाविंशे तुलिनि चतुर्थे मृगे विंशे ॥ ११२ ॥
 कन्यायां प्रथमेशे धनुर्धरेऽष्टादशे श्वे दशमे ।
 मिथुने च द्वाविंशे शशी प्रमृतस्य मरणकरः ॥ ११३ ॥
 ये भुक्ताः शशिनोऽंश जन्मनि वर्षैर्गतैस्तु तावद्भिः ।
 मरणं हि जन्मभाजामप्यन्तकषट्करक्षाणाम् ॥ ११४ ॥
 एवं सर्वप्रयत्नेन जायमानस्य देहिनः ।
 होरास्थानानि केन्द्राणि चिन्तनीयानि तथा ॥ ११५ ॥
 चिन्तयेद्जायमानस्य स्थानराशिषु नित्यशः ।
 बृहस्पतिर्नृणां जीवसास्यं नित्यं बृहस्पतेः ॥ ११६ ॥
 पञ्चदशपदसमेतश्चत्वारिंशत्तथैकैर्विंशति ।
 शतमर्थं चत्वारिंशत् पष्टिस्त्रिंशत् क्रमायु होरायाः ॥ ११७ ॥
 तीयचतुर्थपञ्चमसप्तमनवमदशमैकादशशुद्धेषु जीवस्थितौ वर्षाः ।

इति कल्याणवर्षविरचितायां गारावल्यां अरिष्टाध्यायो दशमः ॥

१ सति च मुहूर्ते, २ तथैकविंशते, ३ कूरेण वृषे मृनिर्मरणभागे, ४ ये मृत्का-
 , स्थानेषु ६ तम्पान्मृत्युं, ७ तथैव विंशत् ८ त्रिंशत्तत्वारिंशत्, ९ पञ्चाशदेव
 धोक्तहोरायाः, १० बोधिवता, ११ प्रोक्ताः सहजे तुर्थे पञ्चमके सप्तमे च नवमे
 । ११ दशमे चैकादशके शुद्धेषु जीवस्थितौ वर्षा ॥ ११८ ॥

विक्रमवित्तप्रायो निष्ठुरवचनश्चमूपतिश्चण्डः ।
 हिंस्रो दम्भविरोधी सुनफायां मौमसंयोगे ॥ १० ॥
 श्रुतिशास्त्रगेयकुशलो धर्मपरः काव्यकृन्मनस्वी च ।
 सर्वहितो रुचिरतनुः सुनफायां सोमजे भवति ॥ ११ ॥
 विद्याचार्यं ख्यातं नृपतिं नृपतिप्रियं वाऽपि ।
 सुकुटुम्बधनसमृद्धं सुनफायां सुरगुरुः कुरुते ॥ १२ ॥
 स्त्रीक्षेत्रवित्तविभवश्चतुष्पदाढ्यः सुविक्रमो भवति ।
 नृपसत्कृतः सुधीरो दक्षः शुक्रेण सुनफायाम् ॥ १३ ॥
 निपुणमतिप्रामपुरैर्नित्यं संपूजितो धनसमृद्धः ।
 सुनफायां रविपुत्रे क्रियामु गुप्तो भवेद्धीरः ॥ १४ ॥

इति सुनफाप्रकारः ।

चोरस्वामी घृष्टः स्ववंशो मानी रणोत्कटः क्रोधी ।
 श्रेष्ठः स्थाप्यः सुतनुः कुजेऽनफायां सुलामथ ॥ १५ ॥
 गन्धर्वटोऽस्यपटुः कविः प्रवक्ता नृपासत्कारः ।
 रुचिरतनुस्त्वनफायां प्रसिद्धकर्मा बुधेन भवेत् ॥ १६ ॥
 गाम्भीर्यमत्वमेधास्थानरतो बुद्धिमान् नृपास्यशः ।
 धनफायां त्रिदशगुरो संजातः संत्वविक्रवति ॥ १७ ॥
 युवतीनामनिमुभगः प्रणयी क्षिनिपस्य भोपतिः ख्यातः ।
 केान्तः कनकसमृद्धस्त्वनफायां मार्गवे भवति ॥ १८ ॥
 निर्माणमुजो नेता गृहीतवाक्यश्चतुष्पदसमृद्धः ।
 दुर्वनिताया भक्तो गुणमहितधार्युप्रेण ॥ १९ ॥

इत्यनफाप्रकारम् ।

धानृत्तिको बहुवित्तो निपुणोऽतिशयोक्तिर्लो सुभ्यः ।
 वृद्धामर्ताप्रमत्तः कुन्दाग्रनीः शशिनि मौमपुधमप्ये ॥ २० ॥
 ख्यातः कमंगु विभवी बहुजनैस्त्वमर्पणो हृष्टः ।
 कृत्तर्या कुत्रगुर्वोः महद्दानीः शशिनि मप्ये ॥ २१ ॥

१ इति. २ विष्णुपुत्रो. ३ प्रवक्तव्य. ४ संत. ५ हेतव. ६ प्रणयनम्. ७ कल्पितं.
 ८ इति. ९ कल्पितं. १० सुवर्ती. ११ भोग्यम्. १२ कल्पितं. १३ कल्पितं.
 १४ इति. १५ इति.

उत्तमरामः सुभगो विवादशीलः शुचिर्भवेदक्षः ।
 व्यायामी रणशूरः सितारयोर्मध्यगे चन्द्रे ॥ २२ ॥
 कुत्सितयोपिद्रमणो बहुसंचयकारको ध्यसनतप्तः ।
 मोधी पिशुनो रिपुमान् वमारयोः स्वादुरुधरायाम् ॥ २३ ॥
 धर्मपरः शास्त्रज्ञो वाचालः सत्कविर्धनोपेतः ।
 त्यागयुतो विख्यातो बुधगुरुमध्ये स्थिते चन्द्रे ॥ २४ ॥
 प्रियवाक् सुभगः कान्तः प्रनृत्तगेयादिषु प्रियो भवति ।
 सेव्यः शूरो मध्री बुधसितयोर्दुरुधरायोगे ॥ २५ ॥
 देशादेशं गच्छति वित्तपरो नातिविषया सहितः ।
 चन्द्रेऽन्येषां पूज्यः स्वजनविरोधी ज्ञमन्दयोर्मध्ये ॥ २६ ॥
 धृतिमेधाशीर्ययुतो नीतिज्ञः कनकरसपरिपूर्णः ।
 स्यातो नृपशूल्यकरो गुरुसितयोर्दुरुधरायोगे ॥ २७ ॥
 सुखनयविज्ञानयुतः प्रियवाग्विद्वान् धुरंधरोऽप्यार्यः ।
 शान्तो धनी सुरूपचन्द्रे गुरुभानुजान्तस्थे ॥ २८ ॥
 वृद्धचरितं कुलाम्यं निपुणं शीवल्लभं धनसमृद्धम् ।
 नृपसत्कृतं बहुधनं कुरुते चन्द्रः सितसितयोः ॥ २९ ॥

इति दुरुधराप्रकरणम् ।

सूर्यात् केन्द्रादिगतो निशाकरः स्वल्पमध्यमूयिष्ठान् ।
 कुर्यात्कामेण धनधीनैपुणविज्ञानविनयांश्च ॥ ३० ॥
 औत्सानिकैः कृशतनुर्निशि चाप्यदश्यो
 दृश्यो दिवा शिशिरगुर्भयशोकदः स्वात् ।
 एवं स्थितः समफलं पृथिवीपतित्वं
 यातोऽन्यथा प्रकुरुते परिपूर्णमूर्तिः ॥ ३१ ॥
 लमादुपचयमंस्तैः शुभैः समस्तैर्महाधनो द्वाभ्याम् ।
 मध्यं चैकेनापममेवं चन्द्रादपि तदूनः ॥ ३२ ॥

उत्तमरामा, उत्तमकामाः. १ इपिणो. २ रिपुहा वमारयोः. ४ अत्याधिकः.
 मयः. ५ हाप्ये तु शीतकिरणे.

अधियोगादयोऽन्येऽपि मयात्रैव न कीर्तिताः ।

नृपयोगा यतस्ते हि वक्ष्ये तत्रैव तानहम् ॥ ३३ ॥

इति कल्याणवर्गविरचितायां सारावल्यां चन्द्रविधिनांम श्रवोदशोऽध्यायः ॥

चतुर्दशोऽध्यायः ।

सूर्याश्लेषगैर्वांशिर्द्वितीयगैश्चन्द्रवर्जितैर्वैशिः ।

उभयस्थितैर्ग्रेहेन्द्रैरुभयचरी नामतः प्रोक्ता ॥ १ ॥

मन्ददृशं स्मिरवचनं परिभूतपरिश्रमं नतोर्ध्वतनुम् ।

कथयति यवनाधिपतिर्वैशिसमुदयं तथा पुरुषम् ॥ २ ॥

यमुमंचयत्समुद्भूत्मादेशौ सुरगुरौ भवति जातः ।

भीरुः कायोद्दिमो लघुचेष्टो भृगुमुने पराधीनः ॥ ३ ॥

परिकर्मको दरिद्रो मृदुर्विनीनो शुभे सलग्रथ ।

मार्गलेयुः शिनिपुत्रे परोपकारी नरो वेशी ॥ ४ ॥

परदाररतश्छन्दो वृद्धाकारः शत्रो घृणी ।

भवेन्मनुष्यः मथनो याते वैशिं शनीश्वरे ॥ ५ ॥

इति वैशिवर्गवचनम् ।

उन्मृष्टतयाः स्मृतिमानुषोगयुनो निरीक्षणे निर्यह ।

पूर्वगरीरे पृथुनो नृपनिगमः मान्त्रिको पाशी ॥ ६ ॥

धृतिमन्वयुद्धियुक्तो भवति गुणे वागिके परममारः ।

शूरः श्यानो गुणवान यशस्त्रो मार्गरे पुत्रतः ॥ ७ ॥

प्रियभाषी कनिष्कनुवांश्यां प्यादोऽने पराज्ञाहृत् ।

मद्भानं विख्यातो भूमिमुने नान्यवांस्यथ ॥ ८ ॥

वनिह कुन्दलमातः श्याल्यद्रव्यापद्राहृत् ।

मुद्गदेषी मुनिर्विशो गने वागिं शनीश्वरे ॥ ९ ॥

मनिर्विश्व रेवैर्वि प्रदायां वासि तथैवः ।

राज्यमयद्रमासुर्वै कृत् मृयाद्विपन्नतः ॥ १० ॥

अतितप्तो वाचाटो भ्रमणरुचिः प्रोपितो गुरुभिः ।
 स्त्रीहेतोः सन्तप्तः शशिसुतरविमार्गवैः सहितैः ॥ ११ ॥
 स्त्रीवाचारो द्वेष्यः सर्वजितो बन्धुभिः परित्यक्तः ।
 सौरादित्येन्दुसुतैरेकस्यैर्जायते पुरुषः ॥ १२ ॥
 दुर्वलचक्षुः शूरः प्राज्ञो निःस्वश्च भूपतेः सचिवः ।
 परकार्यरतो नित्यं मार्गवगुरुमास्करैः सहितैः ॥ १३ ॥
 असदृशकायः पूज्यः स्वजनद्वेष्यः सुदारसुतमित्रः ।
 नृपतीष्टो विगतभयो जीवार्कजदिनकरैः सहितैः ॥ १४ ॥
 शत्रुभयात्सोद्वेगो मानकलाकाव्यवर्जितो मनुजः ।
 कुत्सितचरितः कुष्ठी सितार्किरविसंयुतैर्भवति ॥ १५ ॥
 पापकरा जायन्ते नीचाचाराः सुहृत्स्वजनहीनाः ।
 आजीविनश्च पुरुषाः शशाङ्कबुधभूमिजैः सहितैः ॥ १६ ॥
 विनताङ्गः स्त्रीलोलश्वोरः कान्तश्च संमतः स्त्रीणाम् ।
 मौमशशाङ्कसुरैर्ज्यैरेकस्यैश्चण्डरोपश्च ॥ १७ ॥
 दुःशीलायाः पुत्रः पतिश्च तस्याः सदैव निर्दिष्टः ।
 कुजभृगुशशिभिः सहितैर्भ्रमणरुचिः शीतंभीतश्च ॥ १८ ॥
 बाल्ये मृतजननीकः क्षुद्रो विपमश्च लोकविद्विष्टः ।
 जायेत नरो योगे भूसुतशशिभास्करसुतानाम् ॥ १९ ॥
 धनवान्कल्यो वाग्मी तेजस्वी ख्यातिमान्विपुलकीर्तिः ।
 बहुपुत्रभ्रातृयुतो बुधेन्दुमुरपूजितैर्युक्तैः ॥ २० ॥
 विद्यासंस्कृतमतिरपि नीचाचारः पुमान्भवेज्जातः ।
 सौम्यो धनप्रलुब्धो बुधमार्गवचन्द्रसंयोगे ॥ २१ ॥
 बंस्वस्यो विकलाङ्गः प्राज्ञो वाग्मी सुपूजितः क्षितिपः ।
 भवति नरः संयोगे सौरैन्दुशशाङ्कपुत्राणाम् ॥ २२ ॥
 सार्ध्वीतनयः प्राज्ञः कलास्वमिज्ञो बहुश्रुतः साधुः ।
 मार्गवगुरुशशियोगे जातः सुमगो भवेत्पुरुषः ॥ २३ ॥
 शास्त्रार्थतत्त्वबुद्धिर्दृढश्रीसङ्गतो विगतंरोगः ।
 शशिवाचस्पतिसौरैरेकस्यैर्ग्रामिभृन्दपतिः ॥ २४ ॥

- लिपिकरपुस्तकवाचकपुरोधसां भवति जन्ममुकृतैश्च ।
 दैवविदां पुरुपाणां शशिभार्गवसौरिसंयोगे ॥ २५ ॥
 मुकविः क्षोणीनाथः सद्युवतिपतिः परार्थ उद्युक्तः ।
 गान्धर्ववेदकुशलः स्वाद्बुधगुरुभूसुतैः सहितैः ॥ २६ ॥
 अकुलीनो विकलाङ्गधपलो दुष्टश्च जायते मनुजः ।
 मुखरो नित्योत्साही कुजबुधभृगुनन्दनैः सहितैः ॥ २७ ॥
 प्रेप्यः श्यामलनेत्रः प्रवासशीलो भवेद्ददनरोगी ।
 रमते प्रदसनशीलैर्बुधार्किरुधिरैः सहैकस्यैः ॥ २८ ॥
 नृपतीष्टः सत्युतवा न्विलासिनीम्यः सदास्यपहुसौख्यः ।
 सकलजनानन्दकरो भार्गवगुरुभूमिजैः सहितैः ॥ २९ ॥
 नृपसंमतः क्षताहो नीचाचारो विगर्हितो मित्रैः ।
 भवति नरो विगतघृणः सुरेज्यकुजसौरिसंयोगे ॥ ३० ॥
 चारित्रविहीनायाः पुत्रो भर्ता भवेत्युखविहीनः ।
 नित्यं प्रवासशीलः संयुक्तैः सौरिकुजशुकैः ॥ ३१ ॥
 सुतनुः क्षपितारिगणो नृपतिः सुभगस्तथा पृथुलकीर्तिः ।
 बुधगुरुशुकैः सहितैर्भवति नरः सत्यवचनश्च ॥ ३२ ॥
 शानधनेश्वर्ययुतं प्राज्ञं बहुभोगिनं स्वदाररतम् ।
 धृतिसौर्यरतं सुभगं जनयन्ति बुधार्कजीवाख्याः ॥ ३३ ॥
 मुखरो धूर्तोऽनृतवाक् परयुवतिरतो भवेद्विपमशीलः ।
 बुधशुकसूर्यतनयैः कलास्वभिज्ञः स्वदेशरतः ॥ ३४ ॥
 न्यूने कुलेऽपि जातो भवति नरो भूपतिर्विपुलकीर्तिः ।
 गुरुभार्गवदिनकरजैरेकस्यैः शीलसम्पन्नः ॥ ३५ ॥
 पापैर्युक्ते चन्द्रे मानुरभावः प्रकीर्तितप्रायः ।
 सूर्ये पितुस्तयान्यैः शुभं वदेन्मिश्रितैर्मिथश्च ॥ ३६ ॥
 प्रायः शुभाः समेता धनभूतियशोन्वितं नृपतिचेष्टम् ।
 उत्पादयन्ति मनुजं भूमण्डलमण्डनं श्रेष्ठम् ॥ ३७ ॥

१ विपुलकीर्ति . १ मान . १ युतं .

पापास्त्रयोऽपि मिलिताः कुर्वन्ति नरं सुदुर्भगं लोके ।
दारिद्र्यदुःखतप्तं गह्णितरूपं विनयहीनम् ॥ ३८ ॥

इति कल्याणवर्मविरचितायां सारावल्यां त्रिप्रहययोगे नाम षोडशोऽध्यायः ॥

सप्तदशोऽध्यायः ।

लिपिकरतस्करमुखरो रोगी मायाप्रपञ्चकुशलश्च ।
धुधग्विमौमगुशाङ्कैरेकर्षगर्तः पुमान्भवति ॥ १ ॥
धनवान्वनितानिन्धन्नेजस्वी नीतिमान्विगतशोकः ।
कर्मसमर्थो निपुणः शशिकुजगुरुमास्करीः सहितैः ॥ २ ॥
आयौचितवाग्धृतिः सुखमाङ् निपुणोऽर्थसंग्रहणशीलः ।
विधायुतदारयुतः शशिकुजभृगुमास्करीः सहितैः ॥ ३ ॥
विपमशरीरो हस्तो धनरहितो याचिताशनो मूर्खः ।
गम्यः सर्वस्य तथा रविशशिकुजसौरिमयोगे ॥ ४ ॥
सौवर्षिकः धुनाशः शिल्पकरो वा महाधनो धीरः ।
जार्जः म्यान्निरुजतनुः शशिकुजगुरुमास्करीः सहितैः ॥ ५ ॥
शिकलः सुभगो वाग्मी हस्तो नृपसंमतो मनुजः ।
जानः म्यादेकशै रविशशिकुजसौरिमयोगे सहितैः ॥ ६ ॥
मातृपितृत्रिययुक्तो धनमौग्यत्रिवर्जितो भ्रमणशीलः ।
निशाग्नोऽप्यनृनयाकः रवीन्दुमौम्याकिभिर्निषतम् ॥ ७ ॥
मन्दिदृग्गारण्यानां म्यामी म्यान्मौग्यमार्कः मरति पूज्यः ।
शुकाङ्कगुरुगुशाङ्कैरेकर्षगर्तः पुमान् निपुणः ॥ ८ ॥
ताममनेत्रन्दीशो षट्पुत्रितो षण्णनामुभगः ।
सूषेज्यवन्द्यमौग्यमौग्यजायते पुणः ॥ ९ ॥
वनितामदशाचारः पुणःसगेऽप्यन्नदुर्षल्लग्नः ।
भारः सर्वत्र सर्वदकेन्दुगिनागिनेः सहितैः ॥ १० ॥
शरीर्य मृत्कार्यकैवमे वा तिलप्रदायकः ।
दुःखार्णोऽप्यनयाः सुमङ्गलैरेकेरीतवृषभोर्मैः ॥ ११ ॥

१ उग्र दुर्भगः, २ शै रविः, ३ शै, ४ वाग्मी शै रविः, ५ वन्द्य
नृपसंमतः, ६ शिल्पकरो म्यामौग्यः, ७ दृग्गारण्यः, ८ शरीर्य

परदाररतधोरो विपमाद्गो दुर्जनो विगतसत्वः ।
भवति प्रसवे पुरुषो रविसितभौमेन्दुजैः सहितैः ॥ १२ ॥
योद्धा प्राञ्जस्त्रीक्ष्णो नीचाचारः कविप्रधानथ ।
मघ्नी च भूपतिर्वा बुधार्ककुजसौरिसंयोगे ॥ १३ ॥
सुभगः पूज्यो लोके धनवान् नृपसंमतो भुवि ख्यातः ।
रविभौमजीवशुक्रैरेकस्थैर्नीतिमान्पुरुषः ॥ १४ ॥
सोन्मादो गणमान्यः सिद्धार्थो बन्धुमित्रसंपृक्तः ।
भानुकुजजीवसौरैः संयुक्तैर्वा नृपाभिमतः ॥ १५ ॥
विकलो नीचाचारो विपमाक्षो बन्धुविद्विष्टः ।
सूर्यकुजशुक्रसौरैः पराभवं सर्वतो याति ॥ १६ ॥
धनवान्मुखप्रधानः सिद्धार्थो बन्धुमान् प्रकृष्टथ ।
भानुबुधजीवशुक्रैर्भवति पुमानेकराशिगतैः ॥ १७ ॥
ह्रीयाचारो मानी कलहरुचिः सहजवाह् निरुत्साहः ।
अर्काकिंपुषपुरेज्यैरेकस्थैर्जायते पुरुषः ॥ १८ ॥
मुखरः सुभगः प्राज्ञो मृदुसौख्यः सत्वशौचसंपन्नः ।
धीरो मित्रसहायो रविबुधसितसौरिसंयोगे ॥ १९ ॥
दुग्धः कविः प्रधानः कारुकनाथोऽधिपथ नीचानाम् ।
आदित्यार्कसितार्थे राज्ञां जातो भवेद्विष्टः ॥ २० ॥
शास्त्रकुशलो नरेन्द्रः सुमहामघोऽथवा महाबुद्धिः ।
शशिकुजसोमज्जीवैरेकस्थैर्यः पुमाञ्जातः ॥ २१ ॥
कलहरुचिर्निद्रालुर्नाचः स्यादूर्ध्वकीपतिः सुभगः ।
बन्धुद्वेषा न सुखो शशिकुजबुधभार्गवैः सहितैः ॥ २२ ॥
शूरो विमातृपितृको दुष्कुलजो षट्कलत्रमित्रसुतः ।
भवति सुकर्माभिरतः शशिकुजबुधसौरिसंयोगे ॥ २३ ॥
विकलाङ्गः सुकलत्रः सकलसहोऽतीव मानसंयुक्तः ।
प्राज्ञो षट्मित्रसुखः शशिकुजगुरुभार्गवैः सहितैः ॥ २४ ॥
षधिरो धनवान्शूरः सोन्मादो वाक्पटुः स्थिरप्रकृतिः ।
मतिमानुदारचित्तो भौमेन्दुशनेश्वरसुरेज्यैः ॥ २५ ॥

कुलटापतिः प्रगल्भः सर्पाक्षो नित्यमेव सोद्वेगः ।
 जातः पुरुषोऽवश्यं कुजेन्दुयममार्गवैर्मवति ॥ २६ ॥
 विद्वान्विमातृपितृकः सद्रूपो धनयुतोऽतिसुममश्च ।
 भवति नरो विगतार्धुधगुरुशिमार्गवैः सहितैः ॥ २७ ॥
 कृतधर्मकीर्तिरग्यस्तेजस्वी बन्धुबलभो मतिमान् ।
 नृपसचिवः प्रवरकविः शशिवुधजीवाकिंभिः सहितैः ॥ २८ ॥
 परदारगमनशीलो विशीलभायो विपन्नबन्धुश्च ।
 प्राज्ञो लोकद्विष्टः स्यादिन्दुबुधार्किभृगुपुत्रैः ॥ २९ ॥
 मात्रा रहितः सुमगस्त्वग्दोषी दुःखितो भ्रमणशीलः ।
 बहुभाषी सत्यरतः शशिगुरुभृगुसौरिभिः सहितैः ॥ ३० ॥
 श्रीकलहरुचिर्धनभाक्पूज्यो लोके च शीलसंपन्नः ।
 भवति पुमान्निरुजतनुर्धुधारगुरुमार्गवैः सहितैः ॥ ३१ ॥
 शूरो विद्वान्याग्मी धनरहितः सत्यशौचसंपन्नः ।
 वादी द्वन्द्वसहिष्णुर्मतिमान्सहितैर्धुधारगुरुसौरैः ॥ ३२ ॥
 स्यान्मल्लः परपुष्टः कठिनाहो युद्धदुर्मदः स्यातः ।
 रमते च सारमेयैर्धुधारयममार्गवैः सहितैः ॥ ३३ ॥
 तेजस्वी वित्तयुतः श्रीलोलः साहसप्रियश्चपलः ।
 मीमगुरुशुक्रसौरैरेकस्थैर्जायते कितवः ॥ ३४ ॥
 मेधावी श्राद्धरतो रामासक्तो विधेयभृत्यश्च ।
 बुधजीवशुक्रसौरैरेकस्थैस्त्रीविसंयोगे ॥ ३५ ॥

इति कल्याणवर्मविरचितायां सारावल्यां चतुस्रहयोगाभ्यायः समदशः ॥

अष्टादशोऽध्यायः ।

दुःखी बहुप्रपथो जायामिरेहेण तापितशरीरः ।
 भवति पुमानेकस्थै रवीन्दुकुजजीवचन्द्रसुतैः ॥ १ ॥
 परकर्मरतो नित्यं बन्धुमुहृद्भिः शृणो विगतसत्वः ।
 क्लीवैर्याति च मर्ष्यं रवीन्दुकुजशुक्रमौम्यैश्च ॥ २ ॥

१ द्वेषः २ शत्रुः ३ शत्रुः, शत्रुः ४ कामाचारो ५ बन्धुगुरद्विष्णोः, वरु-
 शादु धिनोः

अत्यायुर्पन्धनभाग्दीनो भवतीह सर्वमुखहीनः ।
अकलत्रोऽमुतवित्तः सौरदिवाकरधुपेन्दुकुजैः ॥ ३ ॥
जात्यन्धो बहुदुःखी मातृपितृभ्यां सदैव सन्त्यक्तः ।
भवति नरो गेयरुचिः कुजेन्दुगुरुमार्गवार्कैश्च ॥ ४ ॥
युद्धकुशलः समर्थः परवित्तहरः परोपतापी च ।
पिशुनमलम् पुरुषः शनिशशिकुजजीवदिवसेशैः ॥ ५ ॥
मानार्थविभवहीनो मलिनाचारः पराङ्गनानिरतः ।
पद्मभिरेकस्थैः स्यारिनेशशिशुकशनिभौमैः ॥ ६ ॥
यज्ञज्ञो बहुविभवो नृपसचिवो दण्डनायको वा स्यात् ।
ख्यातः शुभकीर्तिसुतो धुपेन्दुरविजीवशुक्रैश्च ॥ ७ ॥
भीरुः प्रियसन्त्यक्तः सोन्मादो वयनासु निपुणश्च ।
उग्रः पराङ्गभोजी धुपेन्दुगुरुसूर्यरविपुत्रैः ॥ ८ ॥
दीर्घो रोमशगानो मरणोत्साही मुस्तार्थमुतहीनः ।
स्वात्मभिरेकस्थै रविचन्द्रधुपार्किभृगुपुत्रैः ॥ ९ ॥
वाग्मीन्द्रजालनिरतमलचित्तः स्त्रीषु बल्लभो मतिमान् ।
पहुशशुर्विगतभयो रवीन्दुगुरुशुकभानुसुतैः ॥ १० ॥
कामी पहुतुरगनरः स्त्रीकृतसेनापतिर्विगतशोकः ।
रात्रप्रियोऽनिमुभगो धुपाररविजीवशुक्रैः स्यात् ॥ ११ ॥
नित्योद्दिप्तो रोगी भिक्षां भुङ्क्ते शृङ्गाट्टुहं गत्वा ।
जीर्णमलीमसवासा रविकुन्धधुपजीवरविपुत्रैः ॥ १२ ॥
वधघ्नपनरोगातो विद्वांस्लोके सुपूजितो भवति ।
निःस्त्रो विकलशरीरः कुजशशिधुपशुकमन्दैः स्यात् ॥ १३ ॥
प्याधिभिरिभिर्ग्रस्तः स्नानग्रष्टोऽनिदुःखसन्तप्तः ।
ग्रमति धुमितः पुरुषः कुजाकिरनिशुकशशितनयैः ॥ १४ ॥
प्रेष्यो मूर्खः शीघ्रो मलिनाचारोऽनिदुर्भगो विकलः ।
भवति नरो धनरहितः शशिकुजगुरुशुककरमितनयैः ॥ १५ ॥
नलयश्चधातुपारदरसायनेष्वतिपटुः पुमान् भवति ।
भिः प्रसिद्धकर्मा क्षिणिसुतरविजीवनितसारैः ॥ १६ ॥

सेनापतिः ।

अन्तर्यामि शिवाय नमः
१७

श्रीगणेशाय नमः

बहुशास्त्रज्ञानपटुर्मित्रहिनः मंमनो गुरूणां च ।
 धर्मपरः कारुणिकः गूयांमिनशुकुपुत्रजीरीः ॥ १७ ॥
 साधुः कल्पशरीरो विद्याधनमन्यमौग्यसम्पन्नः ।
 बन्धुहितो बहुमित्रो बुधेन्दुकुजजीवभृगुपुत्रैः ॥ १८ ॥
 निमिगमयी दरिद्रः परान्नमभियाचते मदा दीनः ।
 मन्त्रिनयनि बन्धुवर्ग कुजाकिंबुधजीवहिमकिर्णैः ॥ १९ ॥
 बहुशत्रुमित्रपक्षः परार्थहिनः कृद्विपमशीलः ।
 एकस्यैरनिमानी बुधेन्दुकुजशुकुग्विपुत्रैः ॥ २० ॥
 नृपमर्घी नृपनिममो गणनायः सर्वलोकपूज्यश्च ।
 एकक्षो भवति नरश्चन्द्रेन्दुजजीवशनिशुकैः ॥ २१ ॥
 सुमनस्कः सोन्माद्रो राजामतिवह्यमो विगनशोकः ।
 निद्रातुरो दरिद्रः कुजगुरुबुधशुक्रविपुत्रैः ॥ २२ ॥

इति कल्याणवर्मविरचितायां मारावस्थां पञ्चमहयोगो नामाष्टादशोऽध्यायः ॥

एकोनविंशोऽध्यायः ।

विद्याधनधर्मरतः क्षामो बहुभापको विंशुष्टमतिः ।
 एकभवनोपपातैर्बुधेन्दुरव्यारगुरुशुकैः ॥ १ ॥
 दाता परकार्यकरश्चलस्वभावो विशुद्धसत्वश्च ।
 रमते विजनोद्देशे रवीन्दुवक्रज्ञगुरुरविजैः ॥ २ ॥
 चोरः परदाररतः कुष्ठी स्वजनैर्निराकृतो मूर्खः ।
 स्यान्म्रष्टो विसुतो बुधेन्दुरव्यारशनिशुकैः ॥ ३ ॥
 नीचः परकर्मरतः क्षयरोगी श्वासकौसपरिमृतः ।
 निन्द्यः स्याद्वन्धूनां सितेन्दुरव्यारगुरुदिवैः ॥ ४ ॥
 मर्घी नृपस्य सुमगः क्षान्तियुतो भवति शोकपरितप्तः ।
 अकलत्रो धनरहितो रवीन्दुबुधजीवसितसौरैः ॥ ५ ॥
 तीर्थेषु सदा रमते पुत्रैर्नित्यं धनेन रहितश्च ।
 वनपर्वतोपसेवी बुधाररविजीवशनिशुकैः ॥ ६ ॥

नित्यं शुचिः प्रतापी बहुयुवनिर्गतो नृपप्रियो मन्त्री ।
 पनसुतर्मांभाम्यसुतः कुञ्जाकिमितचन्द्रपुष्यजीवः ॥ ७ ॥
 प्रायो दरिद्रदुःखी मूर्खः पदपद्मसंयुतैर्विद्वयैः ।
 भन्योन्यदर्शनादपि फलमेतत्कन्दलाः प्राहुः ॥ ८ ॥

इति बाल्याणवर्षविरचितायां शारदायज्ञां चरमसूयोगो नामैकोनविंशोऽध्यायः ॥

विंशोऽध्यायः ।

योगा विभक्ताधतुरादिसंस्वन्यांसाद्दृढैः करपि तापसानाम् ।
 जन्मादि तेषामर्षसुनीन्द्रैः संवेदितं तत्कथयाम्यशेषान् ॥ १ ॥
 सूर्येन्दुशुक्रार्षमहीयुतेषु सूर्येन्दुसोमात्मजभूमिजेषु ।
 एकस्थितेषु प्रमवेत्तपस्वी भान्वारमन्दसितेषु चैव ॥ २ ॥

सितार्कभौमार्कसुता महापलाः सुरेज्यभूपुत्रकक्षीरसुरयः ।
 सितार्कभौमार्कसुता महापलाः सुरेज्यभूपुत्रकक्षीरसुरयः ॥ ३ ॥

सितार्कभौमार्कसुता महापलाः सुरेज्यभूपुत्रकक्षीरसुरयः ।
 सितार्कभौमार्कसुता महापलाः सुरेज्यभूपुत्रकक्षीरसुरयः ॥ ४ ॥

चन्द्रेन्दुपुष्यारसुरेन्द्रमास्करैः शशाङ्कसूर्येन्दुवशुक्रमूर्ध्वैः ।
 स्थितैरर्मीभिः सहितैर्नृसम्भवा भवन्ति वन्द्या मुनयोऽत्र दूयकाः ८
 रवीन्दुर्भामिन्दुजजीवमार्गवैः शशाङ्कभौमार्किसुपेन्द्रमास्करैः ।
 कुजेन्दुसूर्याकिसितेन्दुसम्भर्षभवेदमीभिः सहितैर्नेरो प्रती ॥९॥
 सितेन्दुजीवार्कजसूर्यतोदितैः सितार्कभौमार्किशशाङ्कसोमवैः ।
 एकप्रपतैर्गमनेर्चरैः सदा भवन्ति जाता मुनयो यशस्विनः ॥१०॥

१ जन्मादिदेवा. २ शौरदध.

कुजज्ञवागीशसितार्किभास्करैः सितार्किजीवेन्दुजचन्द्रमूमिजैः ।
 बलप्रधानैः सहितैर्विहङ्गमैर्वज्रेत्प्रजातः पुरुषस्तपस्विताम् ॥ ११ ॥
 रवीन्दुवागीशशनैश्च शनैश्चरेन्द्रकसितैरवश्यम् ।
 रवीन्दुपुत्रक्षितिजेन्द्रपूज्यैस्तपस्विनः स्युः फलमूलभक्षिणः ॥ १२ ॥
 वक्रार्कसोमात्मजदानवेद्या भौमेन्दुवागीशशशङ्कपुत्राः ।
 एकर्क्षगा जन्मनि यस्य जन्तोर्भवेद्भृती वत्कलचीरधारी ॥ १३ ॥
 शशीन्दुपुत्रक्षितिजार्कपुत्रा बुधक्षमापुत्रसुरेद्यसौराः ।
 एकर्क्षगा जन्मनि यस्य सृतां कुर्वन्ति तं तापसमेव शान्तम् ॥ १४ ॥

चन्द्रार्कभार्गवशशङ्कसुता बलस्था

भौमेन्दुपुत्रसितभास्करनन्दनाश्च ।

मन्देन्दुवाक्पतिसिता नियतं यतीनां

कुर्वन्ति जन्म फलपाककृताशनानाम् ॥ १५ ॥

रविकुजशशिशुकैश्चन्द्रभौमज्ञसूर्यै-

गुरुसितरविमन्दैः शुक्रजीवेन्दुबनैः ।

कुजबुधसितचन्द्रैरभिरकर्क्षयातै-

भवति गिरिवनीकास्तापसः सर्वबन्धः ॥ १६ ॥

सितशशिकुजगुरुमन्दैश्चन्द्रेन्दुजभौमदेवगुरुशुकैः ।

रविशशिकुजबुधजीवैर्भवति यतिर्दुःखितो दीनः ॥ १७ ॥

कुजार्किदेवेद्यमितेन्दुपुत्रैः शनीनसोमात्मजचन्द्रभौमैः ।

समं गतैः स्युः सयलैर्यथोक्तैर्जटाधरा वत्कलधारिणश्च ॥ १८ ॥

मान्येन्दुजेन्दुकुजजीवमुरारिपूज्यैः

सूर्येन्दुभौमगुरुशुकशनैश्चरैश्च ।

प्राप्तोत्यवश्यमिह तापमरूपमेभि-

रेकर्श्र्गंगगनवासिभिरेव जातः ॥ १९ ॥

प्रव्रज्येशे दिनकरगते भुक्तिमन्तोऽतिशक्ताः

प्रव्रज्यायाः सुबलमहिर्नः सूर्यमाहुर्ग्रहेन्द्रैः ।

सम्पूर्णानां वशेभनुगतैः प्रव्युर्नेमैर्बहुत्ये

र्षायोपेतैर्भवति षड्भुभिः मद्बलम्बानुपुष्यात् ॥ २० ॥

प्रव्यायाः गामी रविमुपितनुर्निरीक्षितो वाऽन्यैः ।
वाचितदीक्षा भवति च यवनाधिपनेर्यथा धारयग ॥ २१ ॥

शशी रकाणे रविजन्म भन्निनः कुजाकिरणः प्रकरोति तापमम् ।
कुजांगरे वा रविजेन एषो नयांशतुल्यं कथयन्ति तेषुनः ॥ २२ ॥

जन्माधिपः सूर्यमुनेन एषः शेषरएः पुरुषस्य सूर्ता ।
आर्त्तापदीक्षां कुम्भे द्यवश्यं पूर्वोक्तमथापि विचारणीयम् ॥ २३ ॥

जन्मपनिर्विकलात्तः पश्यति सौरिं चतुष्टये प्रबलम् ।
यस्य स माम्पविहीनः प्रव्यायां प्रामुषात् पुरुषः ॥ २४ ॥

गगनतलग्नो वा निःफगधात्पमूर्तिः ।
अनिकलपलभावा सूर्यपुत्रेण एषो

जनयति रस्तु ज्ञानं तापमं दुःखमात्रम् ॥ २५ ॥
कुमुदपनसुषन्धुं सौम्यभागे पलस्थं

विपति गमनशीलान् स्योचमस्यांथ शेषान् ।
यदि दिनकरपुत्रः पश्यति प्रातर्वीथौ

भवति भुवननाथो दीक्षितश्च स्वतयः ॥ २६ ॥
अतिशयपलमुक्तः शीतगुः शुद्धपक्षे

पलविरहितरिक्तं प्रेक्षते लग्नायम् ।
यदि भवति तपस्वी दुःखितः शोकनसो

धनजनपरिहीनः कृच्छ्रलन्धान्नपानः ॥ २७ ॥
सौरिः शुभभागस्यः पश्यति चन्द्रं ग्रहांश्चैवान्यान् ।

कुम्भांशेषु प्राप्तान् जनयति दीक्षान्वितं पुरुषम् ॥ २८ ॥
एकर्क्षगतैः सर्वैर्जन्माधिपनिर्निरीक्षितो यस्य ।

दीक्षा तस्मावश्यं भवतीति पुरातनैः कथितम् ॥ २९ ॥
अग्नीनां परिचारका गिरिनीतीराश्रमे तापसाः

सूर्याराधनतत्परा गणपतेर्भक्ता उमायाथ ये ।
गायत्री जपतां वने नियमिनां गद्गाभिपेक्षार्थिनां

कौमारव्रतमिच्छतामधिपतिग्नेषां सदा भास्करः ॥ ३० ॥

१ कुजांगरे. २ त पुनः. ४ विपुलायः. ५ कुजांशेषु

बृद्धश्रावकमस्मधूलिषवलाः शैवत्रते ये स्थिता .

याह्याः पातकितां गता मगवतीमक्ताश्च निःसङ्गिनः ।

सिद्धान्ते खलु सोमनाम्नि निरताः कापालिका निष्ठुरा-

स्तेषां नायकतां गतः शशधरः खड्गाङ्गपाणिद्युनिः ॥ ३१ ॥

उपासका बुद्धसमाश्रयं गताः शिखां गताः पाण्डरभिक्षवश्च ये ।

सुवाससो रक्तपटा जितेन्द्रियाः प्रभुः सदैषां क्षितिजः प्रकीर्तितः ॥ ३२ ॥

आजीविनां कुहकिनां समयाधिका ये^१

ये दीक्षितास्तनुभृतः खलु गारुडे च ।

तत्रे मयूरपिशिताशनयोश्च युक्ता-

स्तेषां शशाङ्कतनयोऽधिपतिर्निरुक्तः ॥ ३३ ॥

एकं त्रीनयत्रा वहन्ति मुनयो दण्डान् कपायाम्बरा

वानप्रस्थमुपागताः फलपयोमक्षाश्च ये भिक्षवः ।

गार्हस्थ्येन तु संस्थिता नियमिनः सद्ब्रह्मचर्यं गता-

स्तेषां दण्डपतिः सुरेन्द्रसचिवस्तीर्थेषु ये स्नातकाः ॥ ३४ ॥

पाशुपतयज्ञदीक्षाव्रतेषु ये नित्यमेव संयुक्ताः ।

वैष्णवचरकाणामपि तेषां नेता प्रकीर्तितः शुक्रः ॥ ३५ ॥

पापण्डवतनिरता दिगम्बरा भिक्षवो ये च ।

तेषामधिपतिरार्किः श्रावकतरुमूलिनश्च दुस्तपमः ॥ ३६ ॥

प्रकथितमुनियोगे राजयोगो यदि स्या-

दशुभफलविपाकं सर्वमुन्मूल्य पश्चात् ।

जनयति पृथिवीशं दीक्षितं साधुशीलं

प्रणतनृपशिरोभिः स्पृष्टपादान्जयुग्मम् ॥ ३७ ॥

इति कल्याणवर्मेविरचिनाया सारावल्या प्रव्रज्यायोगो नाम विंशोऽध्यायः ॥

एकविंशोऽध्यायः ।

यवनाद्यैर्विस्तरतः कथिता योगास्तु नामसा नाम्ना ।

अष्टादशशतगुणिताम्नेषां द्वाविंशदिद् वक्ष्ये ॥ १ ॥

नौच्छत्रकृत्कार्मुकशृङ्गाटकवज्रदामनीपाशाः ।

वीणासरोजमुसला वार्पाइलशरसमुद्रचक्राणि ॥ २ ॥

माला सर्पाधिन्दू यवकेदारौ गदाविहगयूपाः ।
युगशकटशूलदण्डा रज्जुः शक्तिन्तया नलो गोलः ॥ ३ ॥

सचराचरस्य जगतो योगैरेभिः प्रकीर्त्यते प्रसवः ।
आश्रयजातान् प्राहुर्माणिन्या मुसलरज्जुनलयोगान् ॥ ४ ॥

गोलयुगशूलपाशा वीणाकेदारदामनीसंज्ञाः ।
ससैते संख्याख्याः पूर्वाचार्यैः समुद्दिष्टाः ॥ ५ ॥

द्वे पार्थयोगसंज्ञे भुजङ्गमाले पराशरेणोक्ते ।
आकृतिजाता विंशतिरपरैः कथिताश्च सावित्रे ॥ ६ ॥

आश्रययोगे जाता अमिश्रिते सौख्यलाभगुणयुक्ताः ।
अन्योन्यमिश्रिताभेद्विगतफलाः स्फुस्तदा योगाः ॥ ७ ॥

नन्दन्ति स्वैर्भाग्यैर्नृपलन्धधना नृपप्रियाः ख्याताः ।
प्रायेण सौख्ययुक्ताश्चाकृतियोगेषु ये जाताः ॥ ८ ॥

परमाग्यलन्धसौख्या धनभाग्यैरेव जीवितं लोपाम् ।
संख्यासंज्ञे जाता ये पुरुषाः सर्वतो विकलाः ॥ ९ ॥

कचित् स्वभाग्यैः कचिदेवमेवं कचित्पराद्रूपनितः फलं च ।
कचित्सुखं दुःखमतीव कष्टं समार्थयोगे पुरुषो लभेत ॥ १० ॥

नौच्छत्रकृत्कार्मुकनिर्देशाः पूर्वयवनेन्द्रैः ॥ ११ ॥
लमादिकण्टकेभ्यः सप्तर्षंगतैः प्रमेण योगाः स्युः ।
द्वोरादिकण्टकेभ्यः सप्तर्षंगतैः प्रमेण योगाः स्युः ।

सप्तर्षंगतैः सत्याचार्यप्रिया नित्यम् ॥ १२ ॥
केन्द्रादन्यत्र कीर्तितोऽर्षशरी ।
केन्द्रप्रत्यासर्षभपनद्वयसर्गदा नाम ॥ १३ ॥

सौम्यैः पार्थैः मुखकर्मगैर्भवन्ति यत्रम् ।
रीतिर्षवयोगो मिथैः पद्यं पद्विःस्थितैर्वाऽपि ॥ १४ ॥
सगतैः शकटं चतुर्षदशमाधितैर्भवेद्विहगः ।
गन्त्यगैस्त्रिकोणे दत्त इति शृङ्गाटकं सलमे तत् ॥ १५ ॥

१ परभाग्यैरेव जीवितं लोपाम्.

गदयन्तर्गितैर्लग्नान् पद्मवनगनैर्भवेचक्रम् ।
 अर्थातिथैव यानैश्चक्राकारे मयेत्रलधिः ॥ १६ ॥
 इत्याकृतिजा एते विंगतिमंश्या मया ममुद्दिष्टाः ।
 आश्रयजातान् वक्ष्ये ययामनं वृद्धगार्ग्यस्य ॥ १७ ॥
 उमयप्पिरचर्म्यैः सर्वैर्नलमुमन्त्रव्रवः क्रमशः ।
 केन्द्रेषु मौम्यपार्ष्णीमाला मपेश दलयोगौ ॥ १८ ॥
 एकभवनादिसंभ्यैः संख्याख्याः स्युर्यथाक्रमं योगाः ।
 गोलयुगशूलमंज्राः केदारः पाशदामनीवीणाः ॥ १९ ॥
 एतेषां फलयोगं कथयामि यथाक्रमं मुनिभिरुक्तम् ।
 सर्वदशास्त्रपि फलदाः मकला एते बुधैश्चिन्त्याः ॥ २० ॥
 सलिलोपजीवविभवा वहायाभ्यानकीर्तयो दृष्टाः ।
 कृपणा बलिनो लुब्धा नौमम्मूलाश्चलाः पुरुषाः ॥ २१ ॥
 आनृनिककितवन्धनपाला निष्किञ्चनाः शटाः कूराः ।
 कृष्टसमुत्था नित्यं भवन्ति गिरिदुर्गवामिनो मनुजाः ॥ २२ ॥
 स्वजनाश्रयो दयावान् दाना नृपवल्लभः प्रकृष्टमतिः ।
 प्रथमेऽन्त्ये वयमि नरः सुखभाग्ययुतः मित्तातपत्रःश्चात् २३
 आनृनिकगुप्तिपालाश्चोराः कितवाश्च कानने निरताः ।
 कार्मुकयोगे जाता भाग्यविहीना वयोमध्ये ॥ २४ ॥
 सुभगाः सेनापतयः कान्तशरीरा नृपप्रिया बलिनः ।
 मणिकनकभूषणयुता भवन्ति योगेऽर्धचन्द्राख्ये ॥ २५ ॥
 आद्यन्तवयंसि सुखिताः शूराः सुभगा विरोगदेहाश्च ।
 भाग्यविहीना वज्रे जाताः स्वजनैर्विरुद्धाश्च ॥ २६ ॥
 व्रतनियममङ्गलपरा वयसो मध्ये सुखार्थसंयुक्ताः ।
 दातारः स्थिरवित्ता यवयोगमवाः सदा पुरुषाः ॥ २७ ॥
 स्फीतयशसो गुणाढ्याः स्थिरायुषो विपुलकीर्तयः कान्ताः ।
 शुभयशसः पृथिवीशाः कमलमवा मानवा नित्यन् ॥ २८ ॥
 निधिकरणे निपुणधियः स्थिरार्थमुखसंयुताः सुरूपाश्च ।
 नयनसुखसम्प्रहृष्टा वापीयोगे नरा जाताः ॥ २९ ॥

अटनप्रियाः सुरूपाः परदेशेष्वर्थभागिनो मनुजाः ।
 शूराः खलस्वमावा रजुप्रभवाः सदा कथिताः ॥ ४३ ॥
 मानघनज्ञानयुताः कर्मोद्युक्ता नृपप्रियाः ख्याताः ।
 स्थिरचित्ता मुसलोत्था भवन्ति शूराः सदा पुरुषाः ॥ ४४ ॥
 ज्ञातिरिक्तदेहा घनसंचयभागिनोऽतिनिपुणाश्च ।
 बन्धुहिताश्च सुरूपा नलयोगे सम्प्रसूयन्ते ॥ ४५ ॥
 दारिद्र्यालसयुता विधाज्ञामानवर्जिता मलिनाः ।
 नित्यं दुःखितदीना गोले योगे भवन्ति नराः ॥ ४६ ॥
 पापण्डभागिनो वा धनरहिता वा बहिष्कृता लोके ।
 सुतमानधर्मरहिता युगयोगे मानवा जाताः ॥ ४७ ॥
 तीक्ष्णालसधनरहिता हिंसाः सुबहिष्कृता महाशूराः ।
 सद्भामलब्धशब्दाः शूले रौद्राः प्रजायन्ते ॥ ४८ ॥
 सुबहूनामुपयोज्याः कृपीवलाः सत्यवादिनः सुखिताः ।
 केदारो सम्भूताश्चलस्वमावा धनैर्युक्ताः ॥ ४९ ॥
 पाशे बन्धनमाजः कार्योद्युक्ताः प्रपञ्चकाराश्च ।
 बहुभाषिणो विशीला बहुमृत्याः सम्प्रसूताः स्युः ॥ ५० ॥
 दामिन्यामुपकारी पशुगणयुक्तो धनेश्वरो मूढः ।
 बहुसुतरत्नसमृद्धो धीरो विद्वान् प्रजातः स्मात् ॥ ५१ ॥
 मित्रान्विताः सुवचसः शास्त्रपरा गेयवाद्यनिरताश्च ।
 सुखभावो बहुमृत्या वीणायां कीर्तिना मनुजाः ॥ ५२ ॥

इति चत्वारिंशदधिकारविंशतः सारावली नामतमोऽध्यायः ॥

द्वाविंशोऽध्यायः ।

सर्वस्य सर्वकालं ग्रहगणितमुद्भवं फलं यस्मान् ।
 कथयाम्यनः प्रयत्नान् शेषाचार्यान् समाश्रित्य ॥ १ ॥
 शास्त्रार्थकृतिवृत्ताभिः स्यातो मुदप्रियः प्रचण्डभ ।
 उद्युक्तो भ्रमणश्चिरंदायिबन्धः क्रिये श्रेष्ठः ॥ २ ॥

कन्यायां दिवसकरे जातो मृदुदीनवाक्यश्च ॥ ४३ ॥
 भङ्गक्षयव्ययार्तो त्रिदेशमार्गादिलम्पटो द्विष्टः ।
 नीचोपहतप्रीतिर्हिरण्यलोहादिपण्यजीवी च ॥ ४४ ॥
 द्वेष्यः परकर्मरतः परदाररतिः पुमान् भवेन्मलिनः ।
 सूर्ये तुलाधरस्ये नृपपरिमृतः प्रगल्भश्च ॥ ४५ ॥
 अनिवारितरणवेगः श्रुतिधर्मरतो न सत्यवाङ्मूर्खः ।
 प्रविनष्टदुष्टयुवतिः शूरः कुम्भीविधेयश्च ॥ ४६ ॥
 क्रोधपरोऽसद्वृत्तो लोमिष्ठः कलहवल्लभोऽनृतवाक् ।
 शस्त्राग्निविषग्रस्तः पितुर्जनन्याश्च दुर्मगः कीटे ॥ ४७ ॥
 द्रव्यान्वितो नृपेष्टो जातः प्राज्ञः सुरद्विजानुरतः ।
 शस्त्रास्त्रहस्तिशिक्षानिपुणो व्यवहारयोग्यश्च ॥ ४८ ॥
 पूज्यः सतां प्रशान्तो धनवान् विस्तीर्णपीनचारुतनुः ।
 पन्धूनां हितकारी सत्वयुतः कार्मुके सूर्ये ॥ ४९ ॥
 वाग्बुद्धिविभवपुत्रैः समन्वितो नृपसमो विगतशोकः ।
 याक्वपनिराशौ तपने दृष्टे चन्द्रेण सुशरीरः ॥ ५० ॥
 मंग्रामे लब्धयशाः स्फुटवचनो वित्तमौल्यसम्पन्नः ।
 सूर्ये याक्वपनिराशौ भौमेन निरीक्षिते चण्डः ॥ ५१ ॥
 मधुरवचनो लिपिज्ञः काव्यकलागोष्ठियानघातुज्ञः ।
 गुरुमे सवितरि दृष्टे मुपेन जनमंतो भवति ॥ ५२ ॥
 विचरति नरेन्द्रभवने नृपनिर्वा वारणाश्वधनयुक्तः ।
 गुरगुरुगृहे दिवस्मति गुरुणा दृष्टे सदा विद्वान् ॥ ५३ ॥
 दिव्यर्थाभोगयुतः सुगन्धमाल्यादिभिः सहितः ।
 गुरगुरुभवने भानी शुकेण निरीक्षिते शान्तः ॥ ५४ ॥
 अशुचिः पगन्नकार्ही नीचानुगतधनुष्यदक्रीडः ।
 देवेज्यगृहे सूर्ये मन्देन निरीक्षिते भवति ॥ ५५ ॥
 लुब्धः कुम्भीमक्तः कुरुर्ममंवरितः गनृष्णश्च ।
 षट्कार्यरतो मीरुर्विहीनपन्धुधलप्रकृतिः ॥ ५६ ॥

पद्मभैः पाणिपार्श्वी तामुत्तमो वृत्ताकारैः
 मयेदन्तोत्तमीर्ज्वलित्पुननिगः शीतितो मेव इन्द्री ॥ १ ॥
 अत्युत्तमो नृपतिः प्रजापतिं मातृं मेवति जातः ।
 भीमः महामरुची गतिगा ह्ये गतिनि मेव ॥ २ ॥
 दन्नाश्रिगोगततः शिथिलादिप्रनगरीः ।
 माण्डलिकः शान्तेः कुजद्वये गतिनि मेवति ॥ ३ ॥
 नानाश्रियाचार्यः महाशयः शान्मनोमीष्टः ।
 शुभद्वये मेवत्ये निशाकरं मन्तरिर्षिपुच्छीर्षिः ॥ ४ ॥
 बहुमृत्त्यभनममृदो नृपतेः मशिशमूपनितांजलि ।
 मेवद्वये हिमरुमी ह्ये गुरुणा पुमान् जातः ॥ ५ ॥
 सुमगः सुतयनयुक्तो यग्युवनिसिम्पुणोऽन्तमोन्डा च ।
 मेवे शिशिरमयूषे मृगुतनयनिगीधिते मवति ॥ ६ ॥
 विद्विष्टो बहुदुःखो दारिद्र्यतनुर्मन्दीममोऽनृतवाह ।
 मेवे शिशिरमयूषे रवितनयनिगीधिते मवति ॥ ७ ॥
 व्यूढोरस्कोऽनिदाना पनकुटिलकचः कामुकः कौर्निशाली
 कान्तः कन्याप्रजावान् वृषममनयनो हंमलीलाप्रचारः ।
 मध्यान्ते भोगभागी पृथुकंष्टिचरणस्कन्धजान्वासजहः
 सांकः पार्श्वस्वष्ट्रे ककुंदि शुभगतिः क्षान्तियुक्तो गवीन्द्री ८
 कर्पकमतिकर्मकरं द्विपदचतुर्ष्वदसमृद्धमन्यात्त्रम् ।
 प्रायोगिकं प्रकुस्ते वृषभे रविवीक्षितश्चन्द्रः ॥ ९ ॥
 अतिकामं कुजद्वये युवतिहृते नष्टसारमित्रजनम् ।
 हृदयहरं नारीणां मातुर्न शुभं शशी वृषे कुस्ते ॥ १० ॥
 प्राज्ञं वाक्यविधिज्ञं प्रमुदितमिष्टं समस्तभूतानाम् ।
 जनयति बुधेन दृष्टः शशी वृषेऽनुपमगुणैर्युक्तम् ॥ ११ ॥
 स्थिरपुत्रदारसुहृदं मातापितृभक्तिमन्तमतिनिपुणम् ।
 धार्मिकमतिविख्यातं गवि गुरुद्वयः शशी कुस्ते ॥ १२ ॥

१ बहति. २ विपक्षिताभाश्रवैकृतसरीरः. ३ मूत्ररुच्छार्तः. ४ वाना
 विदाचार्यः. ५ भोक्ता. ६ कर. ७ कडुद. ८ वतुपदेः समुदं च. ९ मातुरपध्वं.

कुस्ते स्वष्टे चन्द्रो रविश्चो दुर्गपालं च ॥ २४ ॥
 शूरं विकृतग्रीवं मानुरनयोवहं शिषं दयम् ।
 धिनितनयरीधिनतनुर्जनयति चन्द्रो नरं स्वष्टे ॥ २५ ॥
 अतिकलमनिं नयत्रं जनयति सुररीधिनः शशी स्वष्टे ।
 धनदारपुत्रवन्नं नृपमथिवं मांग्यवन्नं च ॥ २६ ॥
 नृयति नृपगुणयुक्तं जनयति चन्द्रः सुरेज्यमंष्टः ।
 स्वष्टे सुम्बितसुमार्यं नयत्रिनयत्रगक्रमाकान्तम् ॥ २७ ॥
 धनकनकवथयोपिद्रवामां माजनं शशी कुस्ते ।
 कर्कटके मितदृष्टो वेद्याजननायकं कान्तम् ॥ २८ ॥
 अटनमसुखं दरिद्रं मानुरनिष्टं प्रियानृतं पापम् ।
 शनिना दष्टः स्वष्टे कगेति चन्द्रो नरं नीचम् ॥ २९ ॥
 स्थूलास्थिमन्दगेमा ध्रुवदजगलो हस्तपिङ्गाश्रियुग्मः
 श्रीद्वेषी क्षुत्पिपासाजठररदरुजा पीडितो मांसमक्षः ।
 दाता तोक्ष्णो ध्रुवुत्रो विपिननगरनिर्मातृवश्यः सुवक्षा
 विक्रान्तः कार्यलापी गणभृति रविभे सर्वगर्भारदष्टिः ॥ ३० ॥
 नृपतिमपत्रं कुस्ते प्रोक्तृष्टगुणं महास्येद्रं वीरम् ।
 रविणा दष्टः सिंहे पापरतं विथुतं चन्द्रः ॥ ३१ ॥
 सेनापतिं प्रचण्डं नरसुवतिमुतार्यवाहनोपेतम् ।
 जनयत्युत्तमपुरुषं कुजेक्षितश्चन्द्रमाः सिंहे ॥ ३२ ॥
 श्रीसत्त्वं श्रीललितं श्रीवश्यं सुवतिसेवकं सिंहे ।
 कुस्ते बुधेन दष्टो धनसुखमोगान्वितं चन्द्रः ॥ ३३ ॥
 अभिजातं कुलपुत्रं बहुयुतं गुणसमृद्धं च ।
 कुस्ते नरेन्द्रतुल्यं गुरुदृष्टश्चन्द्रमाः सिंहे ॥ ३४ ॥
 प्रमदाविमर्षैर्युक्तं रोगिणमपि सुवतिसेवकं कुस्ते ।
 सुरतविधिन्नं प्रात्रं शशी हरौ शुक्रमन्दष्टः ॥ ३५ ॥
 कर्पकमधनं कुस्तेऽनृतवाचं दुर्गपालकं सिंहे ।
 रविजेन तथा दष्टो सुवतिमुखैर्हीनमल्पकं च शशी ॥ ३६ ॥

जीवेक्षितस्तुलायां जनयति सर्वत्र पूजितं हिमगुः ।
 क्रयविक्रयेषु कुशलं रत्नादिषु माण्डजातेषु ॥ ४८ ॥
 ललितमरोगं सुमगं समुपचिताङ्गं धनान्वितं प्राज्ञम् ।
 विविधोपायविधिज्ञं कुस्ते भृगुवीक्षितः शशी तुलके ॥ ४९ ॥
 कुस्ते शशी धनाढ्यं प्रियवाक्यं वाहनैर्युतं जूके ।
 विषयरतिं सुखरहितं भास्करिदृष्टो हितं मातुः ॥ ५० ॥
 लुब्धो वृत्तोरुजङ्घः कठिनतरतनुर्नास्तिकः शूरचेष्टः
 चोरो वाल्ये रूगातौ हतचिबुकनखश्चारुनेत्रः समृद्धः ।
 कर्मोद्युक्तः प्रदक्षः परसुवतिरतो बन्धुहीनः प्रमत्तः
 चण्डो राज्ञा हतस्वः पृथुजठरशिराः कीटमे शीतरस्मौ ॥ ५१ ॥
 कुस्ते लोकद्वेष्यं धुषमटनं चैव वित्तवन्तं च ।
 दिनकरदृष्टोऽल्लिगतश्चन्द्रः सुखवर्जितं पुरुषम् ॥ ५२ ॥
 अनुपमर्षेयं कुस्ते नृपतिसमं वृश्चिके विभूतियुतम् ।
 शूरमजय्यं समरे प्रमक्षणं भूमिजेन संदृष्टः ॥ ५३ ॥
 अचतुरममृष्टवाक्यं यमलापत्यं च युक्तिमन्तं च ।
 जनयति सुधेन दृष्टः कृष्टकरं वृश्चिके च गीतज्ञम् ॥ ५४ ॥
 कर्मासक्तं कुस्ते लोकद्वेष्यं च वित्तवन्तं च ।
 गुरुणा दृष्टोऽल्लिगतो निशाकरो रूपवन्तं च ॥ ५५ ॥
 अनिमदमतीव सुमगं धनवाहनमोगलैलितमिह कीटे ।
 सुवनिविनाशितमारं जनयति भृगुवीक्षितश्चन्द्रः ॥ ५६ ॥
 नीचापत्यं कृपणं व्याधितमधनं च सत्यहीनं च ।
 जनयत्यन्तरुदृष्टो नरमधनं चन्द्रमाः कीटे ॥ ५७ ॥
 कुञ्जाङ्गो वृत्तनेत्रः पृथुहृदयकटिः पीनपादुः प्रवक्ता
 दीर्घामो दीर्घकण्ठो जलनट्यमनिः शिन्धविद् गूढगुह्यः ।
 शूरो दृष्टोऽभ्यिमार्गे धितेनपद्मपलः स्थूलकण्ठोष्ठपोषो
 बन्धुश्रेदी कृतज्ञो पनुषि शशिधरे गंहनाग्निः प्रगल्भः ॥ ५८ ॥

अलसं मलिनं सधनं मदनार्तं पारदारिकममलम् ।

दिवसकरपुत्रदृष्टः करोति चन्द्रो नरं मकरे ॥ ७१ ॥

उद्धोणो रूक्षदेहः पृथुकरचरणो मद्यपानप्रसक्तः

सद्देष्यो धर्महीनः परमुत्जनकः स्थूलमूर्धा कुनेत्रः ।

शाब्जालसाभिभूतो विपुलमुखकटिः शिल्पविद्यासमेतो

दुःशीलो दुःखतप्तो घटममुपगते रात्रिनाथे दरिद्रः ॥ ७२ ॥

अतिमलिनमति च शूरं नृपरूपं धार्मिकं कृपिकरं च ।

कुरुते दिनकरदृष्टो घटधरसंस्थः क्षपानाथः ॥ ७३ ॥

कुम्भेऽतिसत्यवाक्यं मातृगुरुवर्नैर्वियुक्तमलसं च ।

विपमं परकार्यरतं करोति भौमेक्षितश्चन्द्रः ॥ ७४ ॥

शैयनोपचारकुशलं गीतविधिज्ञं प्रियं च युवतीनाम् ।

तनुविभवसुखं पुरुषं करोति बुधवीक्षितः शशी कुम्भे ॥ ७५ ॥

ग्रामक्षेत्रतरूणां वरभवनानां वराङ्गनानां च ।

कुरुते भोगिनमार्यं साधुं गुरुवीक्षितः शशी कुम्भे ॥ ७६ ॥

नीचमपुत्रममित्रं कातरमाचार्यनिन्दितं पापम् ।

कुरुते शशी कुयुवतिं सितेक्षितो घटधरेऽल्पमुखम् ॥ ७७ ॥

नखरोमधरं मलिनं परदाररतं शठं विधर्माणम् ।

स्थावरभागिनमाढ्यं शशी घटे सौरसंदृष्टः ॥ ७८ ॥

शिल्पोत्पन्नाधिकारो हितजयनिपुणः शास्त्रविचारुदेहो

गेयज्ञो धर्मनिष्ठो बहुयुवतिरतः सौख्यं भाक् भूपसेवी ।

ईपत्कोपो महत्कः सुखनिधिधनमाक् स्त्रीजितः सत्स्वभावो

थानासक्तः समुद्रे तिमियुगलगते शीतगौ दानशीलः ॥ ७९ ॥

तीव्रमदनं प्रकाशं सुखिनं सेनापतिं धनसमृद्धम् ।

जनयति दिनकरदृष्टः सुमुदितभार्यं शशी मीने ॥ ८० ॥

परिभूतं सुखरहितं कुलटापुत्रं च पापनिरतं च ।

जनयति नक्षत्रशक्तिः क्षितिसुतदृष्टो ज्ये शूरम् ॥ ८१ ॥

बुधमागे बुधदृष्टः शिल्पाचार्य कवि शशी जनयेत् ।
 शुक्रेक्षितो विशालं गेयञ्जं वचनसाराढ्यम् ॥ ७ ॥
 नृपमघ्रिणं गुणाढ्यं गुरुणा दृष्टः प्रतिष्ठितं कान्तम् ।
 भीमेक्षितोऽतिचोरं विवादकुशलं नरं रौद्रम् ॥ ८ ॥
 शास्त्रार्थकाव्यबुद्धिं प्राञ्जं शिल्पिनमवेक्षितः शशिना ।
 रङ्गचरं विख्यातं जनयति सूर्येक्षितश्चन्द्रः ॥ ९ ॥
 स्वांशे दिनकरदृष्टः शशी कृशतनुमविक्षतशरीरम् ।
 परधनरक्षणनिपुणं लुब्धं नितरां कुजेनापि ॥ १० ॥
 सौरेणाकृत्यकरं वधवन्धविवादसन्तप्तम् ।
 शुक्रेण धीद्वेष्यं जनयेदयवा नपुंसकाकारम् ॥ ११ ॥
 नृपमघ्रिणं नृपं वा जनयति गुरुणावलोकितश्चन्द्रः ।
 मौम्येनाधर्मरतं निद्राबहुलं च सततमध्वरतम् ॥ १२ ॥
 रविमागे रविदृष्टे सुरोपणः समुपलब्धकीर्तिधनः ।
 पापो निर्दय इन्दौ सौरेण प्राणिनां हन्ता ॥ १३ ॥
 मौमेन सुवर्णधनं स्यातं नृपसत्कृतं प्रचण्डतरम् ।
 गुरुणा दृष्टो जनयति चमूपतिं वानरेन्द्रं वा ॥ १४ ॥
 शुक्रेण दृष्टमूर्तिः सुतार्थिनं मूर्तेमुतं वाऽपि ।
 सौम्येन देवचिन्तकमितिहामरतं च निधिमाजम् ॥ १५ ॥
 गुरुमागे गुरुदृष्टो विशदं नृपवत्सलं विपुलकीर्तिम् ।
 जनयति शशी मितेन श्रीणां भोगैः सुसंयुक्तम् ॥ १६ ॥
 बुधदृष्टो हाम्यकरं नृपप्रियं नायकं वस्तुधिन्याः ।
 धर्म्याचार्य कुम्भे कुजेक्षितः सर्वतः स्यात्तम् ॥ १७ ॥
 दोगैर्विद्विधैः स्यातं दिनकरदृष्टो नरं प्रमाणम्यम् ।
 सौरेण वृद्धशीलं धर्मिदिश्व निगमूलं नीचम् ॥ १८ ॥
 सौम्येण शनिदृष्टः कृपणं रोगान्वितं मृतमुतं वा ।
 मूर्धेनाभ्यास्यं व्याधिप्रसन्नं निरूपतनुम् ॥ १९ ॥

सलिलाशयतो घनवान् पुनः पुनर्वृद्धिवेदनार्तश्च ।
 कर्कटके श्रितितनये भवति मृदुः सर्वतो दीनः ॥ ८ ॥
 असहः प्रचण्डशूरः परस्वसन्तानसङ्ग्रहणशीलः ।
 अटवीनिवासगोकुलमांसरुचिः स्यान्मृतप्रयमदारः ॥ ९ ॥
 व्यालमृगोरगहन्ता न पुत्रवान् धर्मफलहीनः ।
 मौमे हरा मुसल्यः क्रियोद्यतः स्याद्वपुष्मांश्च ॥ १० ॥
 पूज्यः सतामतिघनो रतिगीतघनो मृदुप्रियामापी ।
 विविधव्ययोऽल्पशौर्यो विद्वान् भवति प्रणीतपार्श्वश्च ॥ ११ ॥
 अहितेभ्योऽर्जनमीरुर्वेदस्मृतिघर्मवान् सुबहुशिल्पः ।
 कन्यायां मृतनये स्नानविलेपनरतः कान्तः ॥ १२ ॥
 अच्चनिरतः सुपुण्यप्रसक्तवाक्यो विकल्थनः सुमगः ।
 हीनाङ्गः स्वल्पजनः सङ्ग्रामेषुः परोपमोगी च ॥ १३ ॥
 योपिद्गुरुमित्राणां मनोरमो नष्टपूर्वदारश्च ।
 शौण्डिकवेश्यानिकटे सम्प्राप्तघनक्षयस्तुलिनि मौमे ॥ १४ ॥
 व्यापारश्रुतिसत्यश्चोरसमूहाधिपः क्रियानिपुणः ।
 सुद्धोत्सुकोऽतिपापो बह्वपराधी च वैरशठः ॥ १५ ॥
 द्रोहवधाहितबुद्धिः प्रसूचको मूमिपुत्रयुवतीशः ।
 वृश्चिकगे मूपुत्रे विपाप्रिशस्त्रवर्णस्तप्तः ॥ १६ ॥
 बहुभिः क्षतैः कृशाङ्गो निष्ठुरवाक्यः शठः पराधीनः ।
 रथगजपदातियोधी रथेन शरधारकोऽय परसैन्ये ॥ १७ ॥
 विपुलश्रमैश्च मुखितः परस्परं क्रोधनष्टमुखवित्तः ।
 कार्मुकसंस्थे वके गुरुश्वमेक्तः पुमान् भवति ॥ १८ ॥
 धन्यो वित्ताहर्ता मुखमोगममन्वितो भवति सुखः ।
 श्रेष्ठमतिः प्रख्यातः सेनानायो नरेन्द्रो वा ॥ १९ ॥
 सद्यःप्रतिरणविजयी स्वयन्धुविषयस्थितः स्वतघश्च ।
 आरक्षकः सुशीलः कुजे स्वतुङ्गे बह्वपचाररतः ॥ २० ॥

प्रथयशीषविहीनो घृद्धाकारः गुदुर्गनिर्गणे ।
 मात्मसोम्यानृनवाग्दोर्परपहृताथम् ॥ २१ ॥
 रोमशगाथो विवृतो घृत्ताघाहतधनः सुवेपथरः ।
 दुःखगमाहतवृत्तिः पानरुचिर्दुर्भगः कुजे कुंभे ॥ २२ ॥
 रोगार्तो मन्दसुतः प्ररामशीलः स्वपन्थुपरिमृतः ।
 मायायश्नदोर्पहृतनर्वस्रो त्रिपादी च ॥ २३ ॥
 विघ्नोऽनितीक्ष्णशोको गुरुद्विजावज्ञकः सदा हीनः ।
 ईप्सितवेत्ता ज्ञाना स्तुनिप्रियोऽन्त्ये कुजे ख्यातः ॥ २४ ॥
 धनदारपुत्रवन्तं नृपसचिवं दण्डनायकं ख्यातम् ।
 नृपनिमुदारं कुस्ने दिनेश्वरनिरीक्षितः कुजः स्वर्धे ॥ २५ ॥
 गान्तरहितं क्षताङ्गं स्वजनद्रेप्यं च मिश्ररहितं च ।
 स्वशृहेऽयक् शशिष्टः मेर्ध्यं कन्याप्रियं कुस्ने ॥ २६ ॥
 परधनहरणे निपुणं चानृतकं कामदेवभक्तं च ।
 कुस्ने स्वभे ज्वर्यो द्रेप्यं वेद्यापतिं भीमः ॥ २७ ॥
 प्राञ्जं मधुरं सुमगं मानृपितृबल्लभं धनसमृद्धम् ।
 अनुपमभीश्वरमाद्यं त्रिदशगुरुनिरीक्षितोऽवनेः पुत्रः ॥ २८ ॥
 स्वशृहेऽयक् सितष्टः स्त्रीहेतोर्षन्धभागिनं कुस्ने ।
 असकृन् सकृच्च विभवं स्त्रीहेतोरार्जितं चापि ॥ २९ ॥
 चोरविघाते शूरं निर्वीर्यं स्वजनपरिहीनम् ।
 अन्यस्त्रीभर्तारं जनयति सौरेक्षितः स्वभे भीमः ॥ ३० ॥
 ॥ स्वर्धेऽयं भीमस्य दर्शनफलम् ॥

धनपर्वतेषु रमते रामाद्रिष्टो भवेद्बहुविपक्षः ।
 सितभे रविणा दृष्टे प्रचण्डवेपः कुजे धीरः ॥ ३१ ॥
 मानुर्गप्यो विपमो बहुसुवतीनां पतिः प्रियस्वात्साम् ।
 शुक्रशृहे शशिष्टे रम्भीरुर्जायते भीमे ॥ ३२ ॥
 कलहप्रियो मृदुवचा मृदुकायो मन्दपुत्रधनः ।
 सितभे भवति च भीमे सुपदृष्टे शायविलुख्यः ॥ ३३ ॥

वादितगीतविधिज्ञः सीभाग्ययुतः स्वबन्धुदयितश्च ।
 शुक्रभवने क्षितिसुते दृष्टे गुरुणा भवेत् स्फीतः ॥ ३४
 नृपमघ्नी नृपदयितः सेनानायः प्रसिद्धनामा च ।
 शुक्रगृहे भवति कुजे शुकेण निरीक्षिते सुखितः ॥ ३५
 सुखभाक् स्यातो धनवान् मित्रस्वजनैर्युतः कुजे विद्वान्
 श्रेणिपुरग्रामाणामधिपः सितमे च शनिदृष्टे ॥ ३६ ॥

॥ इति श्युभे दृष्टिः ॥

विद्याधनशौर्ययुतं गिरिवनदुर्गप्रियं महासत्वम् ।
 बुधभवने रक्ताङ्गो जनयति दृष्टः सदा रविणा ॥ ३७
 कन्यापुररक्षकरं युवतिपतिं सद्दिनीतमतिभुमगम् ।
 ज्ञगृहे नृपगृहपालं जनयति चन्द्रेक्षितो भौमः ॥ ३८
 लिपिगणितकाव्यकुशलं बहुभाषिणमनृतमधुरवाक्यं च ।
 दूतं घहुदुःखसहं जनयति वक्रो बुधेक्षितो ज्ञर्क्षे ॥ ३९
 राजपुरुषं प्रकाशं दौत्येन विदेशगं नरं कुस्ते ।
 सर्वक्रियासु कुशलं बुधराशौ नायकं च गुरुदृष्टः ॥ ४०
 शुकेण दृश्यमानः स्त्रीकृत्यकरं समृद्धसुभगं च ।
 बुधभवने रक्ताङ्गः कुस्ते वस्त्रान्नमोक्तारम् ॥ ४१ ॥
 आकरगिरिदुर्गरतं कर्षकमतिदुःखमागिनं कुस्ते ।
 अतिशूरमति च मलिनं यमेक्षितो बुधगृहे विभवहीनम् ॥ ४२ ॥

॥ इति बुधभवने दृष्टिः ॥

पित्तरुगर्दितदेहस्तेजस्वी दण्डनायको धीरः ।
 चन्द्रगृहस्थे भौमे दिनकरदृष्टे भवेत्पुरुषः ॥ ४३ ॥
 बहुभिर्याधिभिरातौ नीचाचारो विरूपदेहश्च ।
 शशिराशौ भूतनये शशिना दृष्टे सशोकश्च ॥ ४४ ॥
 मलिनः पापाचारः क्षुद्रकुटुम्बो घदिष्कृतः स्वजनैः ।
 कर्कटके बुधदृष्टे क्षितितनये भवति निर्लजः ॥ ४५ ॥

१ बुधभाग्ययुतो, २ सुखितं धनिनं कान्तं कन्यापुररक्षकं युवतिपतिं
 ३ दौत्येन विदेशगं, ४ अतिशूरमति मलिनं.

अकलयं गुगारहितं सिपुनिरवृष्यं च तिनान्नं च ।
 गुरुमने गुरुदष्टो ध्यायामारं कुजः कुम्भे ॥ ५८ ॥
 कन्यानामनिदयिनं निपान्द्वारभागिनमुदारम् ।
 विषयपरमनि च गुमगं गुरुभे कायेधिनः कुजः कुम्भे ५९
 गुरुमेज्जुक् शनिदष्टः कुशरीमुदारमाह्वे पातम् ।
 अटनं सुखलवरहितं परधर्मरतं कुजः कुम्भे ॥ ६० ॥

॥ इति गुरुभे दृष्टिः ॥

अतिकृष्णतनुं शूरं योपिदपन्यार्यविमर्गयुक्तम् ।
 सूर्येधिनोजनिनीक्षणः मौरगृहे भूमिजः कुम्भे ॥ ६१ ॥
 चपलनहितं जनन्या यमभेज्जुद्वारभागिनमुदारम् ।
 अस्थिरसौहृदमाद्यं जनयति चन्द्रेधिनो वक्रः ॥ ६२ ॥
 अतिमधुरगर्भेनमधनं रवितनयगृहे न निर्गूनममन्वम् ।
 कापटिकमधर्मपरं जनयति बुधवीधिनो भौमः ॥ ६३ ॥
 अंबिरूपं मन्दगृहे नृपतिगुणममन्वितं म्यिरारम्भम् ।
 दीर्घायुषं क्षमाजो गुरुमंदष्टः करोति चन्ध्वाप्तम् ॥ ६४ ॥
 विविधोपभोगमाख्यं शनिभे श्रीरोपणानुरतमेव ।
 शुक्रेण दृश्यमानो जनयति कलहप्रियं वक्रः ॥ ६५ ॥
 नृपतिमतिवित्तवन्तं युवतिद्वेष्यं बहुप्रजं प्राज्ञम् ।
 सुखरहितं रणशौण्डं करोति शनिभे शनीधितो भौमः ॥ ६६ ॥

॥ इति शनिभे दृष्टिः ॥

इति कन्याणवर्गनैपिरचिताया मारावत्यां अत्रारकचारो नाम पञ्चविंशोऽध्यायः ॥

पञ्चविंशोऽध्यायः ।

प्रियविग्रहस्तु वेत्ताचार्यो विटधूर्तचेष्टकृशगात्रः ।
 सङ्गीतनृत्तनिरतो न सत्यवचनो रतिप्रियो लिपिवित् ॥१॥
 कूटकरो बह्वशी बहुश्रमोत्पन्ननष्टधनः ।
 बहुषण्यन्धनभागी चलस्थिरः स्यात् क्रिये बुधे कितवः ॥२॥

- दशः प्रगल्भता ॥ ग्यातो विद्यावेदनाग्यार्थः ।
 त्यागामाग्यभूषणमान्याभिरतः निरग्रहृतिः ॥ ३ ॥
 ग्रीनपनारीमतिः प्रियवन्मुक्तो शृङ्गीतशक्यथ ।
 गान्धर्वताम्यशीलो रनिलोले र्थे पुषे शृषभे ॥ ४ ॥
 शुभवेपः प्रियभापी प्रग्यातपनो विकल्पनो मानी ।
 प्रोक्षितानुगकोन्पगतिद्विम्बीपुत्रो विशादरतः ॥ ५ ॥
 शुनिकल्पक्याभिरतः कविः स्वतः प्रियः प्रदानरतः ।
 फर्मटपहुगुनमिश्रो नरनिपुनग्ये पुषे भवति ॥ ६ ॥
 प्राज्ञो विदेहनिरतः शीरनियोपादिमक्तचित्तथ ।
 पपलो षट्प्रतापी स्वपन्शुविद्वेषवादरतः ॥ ७ ॥
 शीर्दिराजपथनः कुम्भिनशीलो षट्कियाभिरतः ।
 मुक्तयिः कर्कटगंथे ग्यवंशकीर्त्या प्रसिद्धथ ॥ ८ ॥
 ज्ञानकलापतिदीनो लोकस्यातो नमत्वयानयथ ।
 अत्परमृतिथ धनवान् सत्वविहीनः सहजदन्ता ॥ ९ ॥
 ग्रीदुर्भगः स्वतः प्रो जपन्यकर्मा पुषे भवेति पुरुषः ।
 प्रेम्पोऽप्रवस्तु सिद्धे म्बकुलनिरुद्धो जनाभिरामथ ॥ १० ॥
 परमप्रियोऽनिवाग्मी चतुरः स्नाहोस्वकाव्यज्ञः ।
 विज्ञानशिल्पनिरतो मधुरः शीप्वत्ववीर्यथ ॥ ११ ॥
 ज्येष्ठः पूज्यः सुहृदां नानानिनयोपचारवांदरतः ।
 स्यातो गुणैरुदारः कन्यायां सोमजे पलवान् ॥ १२ ॥
 शिल्पविवादाभिरतो धातुचतुरोऽर्यार्थमीप्सितप्ययपृत् ।
 गानादिष्पप्यरनिप्रिप्रानिविदेवगुरुभक्तः ॥ १३ ॥
 प्रकोपचारकुशलः सुसम्मतो देवभक्तथ ।
 समभयने शशिजे गृध्रभलक्षिप्रकोपपरितोपः ॥ १४ ॥
 मशोकानर्थपरः सद्देप्योज्यन्तपरमलेत्रथ ।
 शो न साधुशीलो लुब्धो दुष्टाङ्गनारमणः ॥ १५ ॥
 अप्यदण्डनिरतश्छट्टपृद्विद्विष्टकर्मसु निरुद्धः ।
 यात्रीचानुरथिः परवस्त्वादानवान् कीटे ॥ १६ ॥
 पुषेतिथः ३ मानी. ४ दार. ५ वरंथ.

विख्यातोदारगुणः शास्त्रश्रुतिशौर्यशीलसमन्वितः ।
 मन्त्री पुरोहितो वा कुलप्रधानो महापुरुषः ॥ १७ ॥
 यज्ञाध्यापननिरतो मेधावी वाक्पटुर्व्रती दाता ।
 लिपिलेख्यदानकुशलः कार्मुकसंस्थे बुधे जातः ॥ १८ ॥
 नीचो मूर्खः पण्डः परकर्मकरः कुलादिगुणहीनः १
 नानादुःखपरीतः स्वप्रविहारादिशीलश्च ॥ १९ ॥
 पिशुनस्त्वसत्यचेष्टो बन्धुविमुक्तोत्ससंस्थितात्मा च ।
 मलिनो भयसञ्चलितो दिष्टो मकरे बुधे पुरुषः ॥ २० ॥
 वाग्बुद्धिकर्मनिरतः प्रकीर्णधर्मार्थवर्जविहितार्थः ।
 परपरिभूतो न शुचिः शीलविहीनस्तरथाऽज्ञश्च ॥ २१ ॥
 अतिदुष्टदारशत्रुभोगैस्त्यक्तो घटे विवाग्भवति ।
 अतिदुर्भगोऽतिभीरुः क्लीयो मलिनो विधेयश्च ॥ २२ ॥
 आचारशौचनिरतो देशान्तरगोऽप्रजो दरिद्रश्च ।
 शुभयुवतिः कृतिसाधुः सतां च सुभगो विधर्मरतः ॥ २३ ॥
 सूच्यादिकर्मकुशलो विज्ञानश्रुतिकलावियुक्तश्च ।
 परधनसंचयदक्षो मीने शशिजेऽधनः प्रकीर्णश्च ॥ २४ ॥
 सत्यवचनं सुखाढ्यं भूपतिसत्कारसत्कृतं मनुजम् ।
 कुरुते बुधोऽर्कदृष्टो बन्धुजने सुक्षमं कुजमे ॥ २५ ॥
 रजनीकरणे दृष्टो युवतिजनमनोहरं क्षितिजराशौ ।
 अतिसेवकमतिमलिनं चन्द्रमुतो हीनशीलं च ॥ २६ ॥
 अनृतप्रियं सुवाक्यं कलहसमेतं च पण्डितं कुजमे १
 जनयति कुजेन दृष्टः प्रचुरधनं क्षितिपवल्लभं शूरम् ॥ २७ ॥
 सुखिनं कुजमे शशिजः स्निग्धाङ्गं रोमशं सुकेशं च ।
 जीवेशितोऽतिधनिनं जनयत्याज्ञापकं पापम् ॥ २८ ॥
 नृपकृत्यकरं सुभगं गणनगरपुरोगमं चतुरवाक्यम् ।
 प्रत्यधिकं मितदृष्टः कुजमे स्त्रीसंयुतं शशिजः ॥ २९ ॥

१ तिम्प. २ विभवः. ३ शब्द, शास्त्र. ४ निष्ठो. ५ रहितः. ६ लय.
 ७ विदितान्ता. ८ कलाज्ञय. ९ विद्वानः. १० रतं. ११ प्रशयिनं. १२ बुधं.

अधिगच्छंति शनिरातो हिमकिष्णयुतोऽग्निदुःगितं जनयेत् ।
उप दिनाभिरतं कुलजनदीनं नरं निव्यम् ॥ ३० ॥

॥ इति सुखाद्यम् ॥

दागिन्दु-पातः॥ व्याधितदेह परोपचारगतम् ।
दिनर-गष्ट मौम्य कुस्ते जनधिभूतं मितभे ॥ ३१ ॥
प्रत्ययित धनयन् एवभक्तिमरोगिणं एदकुटुम्बम् ।
न्यात नरेन्द्रमशिव प्रथन्द्रनिरीक्षितः सितभे ॥ ३२ ॥
व्याधिभिरगिभिर्गन्धं त्रिष्टं भूपावमानमन्तात्तम् ।
जनयति विदेग्गच्छो पटिभूतं सर्वरिपयेभ्यः ॥ ३३ ॥
प्राज्ञ शृङ्गीनवानयं देशपुरध्वेजिनायकं न्यातम् ।
प्रिदशागुदच्छमूनिर्जनयति सौम्यः मितशृङ्गम् ॥ ३४ ॥
शुभगं ललितं सुखितं परात्नहारभोगिनं मितभे ।
हृदयदरं कन्यानां कुस्ते शुकेक्षितः सौम्यः ॥ ३५ ॥
शुभशृङ्गेर्कञ्जच्छः सुखरदितं पन्धुशोकमंतिष्टम् ।
व्याधितमनर्थपहुलं मौम्यः कुस्ते नरं मन्दिनम् ॥ ३६ ॥

॥ इति सुखाद्ये उपस्य दष्टि ॥

अधिनयकयनं मधुरं नृपयत्तममीश्वरं ललितपेष्टम् ।
दयितं करोति लोके रमिणा एषो पुषः स्वशृदे ॥ ३७ ॥
सुमधुरमतिवाचाष्टं कलहरतं शौरयत्सलं सुदम् ।
जनयति शशिना एषो पुषः शुभं सर्वकार्येषु ॥ ३८ ॥
निक्षेपगार्थं मन्दिनं प्रतिमायुक्तं नरेन्द्रभृत्यं च ।
षट्ममनीय कुस्ते स्वशृदे रुधिरेण सन्वष्टः ॥ ३९ ॥
पार्थिवमधिणमध्यं प्रतिरूपमुदारविभवपरिवारम् ।
सूपध्वजेन एषो जनयति शूरं स्वभे मौम्यः ॥ ४० ॥
प्राज्ञं नरेन्द्रभृत्यं दूतं वा मन्धिपाटकं शशिवः ।
स्वशृदे सितेन एषो जनयति नीचाहनासक्तम् ॥ ४१ ॥

विष्णुर्गणेशश्चैव शिवश्चैव त्रिमूर्तिः ॥ १ ॥
 मन्त्रो वृषभदेवो वः कर्णिकरः सार्वभौमः ॥ २ ॥
 यज्ञो यज्ञो यज्ञो मे हविः सार्वभौमः ॥ ३ ॥
 विष्णुर्गणेशश्चैव शिवश्चैव त्रिमूर्तिः ॥ ४ ॥
 श्रीगो मन्त्रो यज्ञो सार्वभौमः कर्णिकरः ॥ ५ ॥
 नारायणश्चैव शिवश्चैव त्रिमूर्तिः ॥ ६ ॥
 विष्णुर्गणेशश्चैव शिवश्चैव त्रिमूर्तिः ॥ ७ ॥
 मन्त्रो यज्ञो यज्ञो मे हविः सार्वभौमः ॥ ८ ॥
 यज्ञो यज्ञो यज्ञो मे हविः सार्वभौमः ॥ ९ ॥
 यज्ञो यज्ञो यज्ञो मे हविः सार्वभौमः ॥ १० ॥
 यज्ञो यज्ञो यज्ञो मे हविः सार्वभौमः ॥ ११ ॥
 यज्ञो यज्ञो यज्ञो मे हविः सार्वभौमः ॥ १२ ॥
 यज्ञो यज्ञो यज्ञो मे हविः सार्वभौमः ॥ १३ ॥
 यज्ञो यज्ञो यज्ञो मे हविः सार्वभौमः ॥ १४ ॥
 यज्ञो यज्ञो यज्ञो मे हविः सार्वभौमः ॥ १५ ॥
 यज्ञो यज्ञो यज्ञो मे हविः सार्वभौमः ॥ १६ ॥
 यज्ञो यज्ञो यज्ञो मे हविः सार्वभौमः ॥ १७ ॥
 यज्ञो यज्ञो यज्ञो मे हविः सार्वभौमः ॥ १८ ॥
 यज्ञो यज्ञो यज्ञो मे हविः सार्वभौमः ॥ १९ ॥
 यज्ञो यज्ञो यज्ञो मे हविः सार्वभौमः ॥ २० ॥
 यज्ञो यज्ञो यज्ञो मे हविः सार्वभौमः ॥ २१ ॥
 यज्ञो यज्ञो यज्ञो मे हविः सार्वभौमः ॥ २२ ॥
 यज्ञो यज्ञो यज्ञो मे हविः सार्वभौमः ॥ २३ ॥
 यज्ञो यज्ञो यज्ञो मे हविः सार्वभौमः ॥ २४ ॥
 यज्ञो यज्ञो यज्ञो मे हविः सार्वभौमः ॥ २५ ॥
 यज्ञो यज्ञो यज्ञो मे हविः सार्वभौमः ॥ २६ ॥
 यज्ञो यज्ञो यज्ञो मे हविः सार्वभौमः ॥ २७ ॥
 यज्ञो यज्ञो यज्ञो मे हविः सार्वभौमः ॥ २८ ॥
 यज्ञो यज्ञो यज्ञो मे हविः सार्वभौमः ॥ २९ ॥

- कान्तः शुभाभिनिरतो मद्यतः भार्ययाद्वयनिजां द्वि ।
- एचिर्वीन्द्रमणिनि गने मुगनिधीज्यारतः प्राज्ञः ॥ १४ ॥
- पदुशास्ताणां कुशलो नृपनिर्बहुभाष्यकारको निपुणः ।
- देवालयपुरकर्ता मद्रुदागेज्ज्यपुत्रश्च ॥ १५ ॥
- व्याध्यातः शमपटुन प्रमत्तदोषो गुर्गो भयत्वतिनि ।
- दग्धेन धर्मनिरतो जुगुप्सिनाचारनिरतश्च ॥ १६ ॥
- आचार्यो प्रतदीक्षायज्ञादीनां म्विरार्थश्च ।
- दाना गुरत्वपक्षः प्रियोपकारश्रुताभिरतः ॥ १७ ॥
- माण्डलिको मर्षी वा धनुर्धरश्च भवेन्नदा जीवे ।
- नानादेशनिवासी विरिक्तनीर्यायननबुद्धिः ॥ १८ ॥
- लघुवीर्यो मकरम्भे पदुश्रमद्वेसाधारको जीवे ।
- नानाचारो मूर्खो दुर्न्ननिःस्यः परम्रेष्यः ॥ १९ ॥
- माद्वल्पदयाशीचम्वपन्धुवान्मत्वधर्मपग्हीनः ।
- दुर्षलदेहो भीरुः प्रवाशशीतो विपादी च ॥ २० ॥
- विशुनो न साधुर्शतः कुशिलतोयाश्रमेषु कर्मरतः ।
- मुस्त्यो गणस्य सुतरां नीचाभिरतो नृशंभश्च ॥ २१ ॥
- दुग्धो व्याभिग्रमः स्ववार्क्यदोषेण नाशिनार्थश्च ।
- प्रज्ञादिगुणैर्हीनो षटे गुर्गे म्वाहुर्यार्गः ॥ २२ ॥
- वेदार्यशारवेत्ता मुहदां पूज्यः सतां च नृपनेता ।
- क्षाप्यः सधनोऽपृष्यो घृहीनदर्पशिरारम्भः ॥ २३ ॥
- राज्ञः सुनीतिनिक्षाय्यवहारणप्रयोगवेत्ता च ।
- स्यातः प्रशान्तचेष्टो म्विरमत्वयुनश्च भीनगे जीवे ॥ २४ ॥
- धर्मिष्ठमनृतभीरुं विख्यातमुत्तं महामाग्यम् ।
- भौमगृहे रविष्टो घनिरोमचित गुरु कुस्ते ॥ २५ ॥
- इनिहासकाव्यकुशलं षहुरन्नं रीपु भाजनं कुस्ते ।
- कुवगेदे शशिष्टसिदशगुरुः पार्थिवं प्राज्ञम् ॥ २६ ॥

१ रोषो. २ धनः स्थिरार्थश्च. ४ हार. ५ नीचा. ६ शर. ७ मीनदुगे भवति ना.

सप्तविंशोऽध्यायः ।

वाङ्मिगुणैः सम्पन्नः प्रयत्नश्चाभरणममर्गः ।
 मत्वात्मजार्थयलयुक्तु प्रगल्भमिन्व्यातकर्मा च ॥ १ ॥
 ओजस्वी बहुशुभेद्रुच्ययार्थः शनाद्दिनगरीरः ।
 चण्डोऽग्रदण्डनाथो जीवे क्रियगे भवेत्पुण्याः ॥ २ ॥
 पीनो विशालदेहः मुग्धजगवां च भक्तिमान् कान्तः ।
 मुमगः म्द्वारनिरतः सुवेपकृषिगोथनाज्यश्च ॥ ३ ॥
 सद्रस्तुभूपणयुतो विशिष्टाश्चमतिगुणो नयत्रश्च ।
 वृषभे गुरौ विनीतो गिषरू प्रयोगामकौशलकः ॥ ४ ॥
 आहितधनः सुमेधा विज्ञानविशाग्दः मुनयनश्च ।
 वाग्मी दाक्षिण्ययुतो निपुणः स्याद्धर्मशीलश्च ॥ ५ ॥
 मान्यो गुरुवन्धूनां मण्डनमाद्गत्यलब्धवरश्चन्दः ।
 मिथुनस्ये देवगुरौ क्रियारतिः मत्कविश्चैव ॥ ६ ॥
 विद्वान् सुरूपदेहः प्राज्ञः प्रियधर्मसत्स्वभावश्च ।
 सुमहद्बलो यशस्वी प्रभूतधान्याकरधनेशः ॥ ७ ॥
 सत्यसमाधिसेयुक्तः स्थिरात्मजो लोकमत्कृतः स्वातः ।
 नृपतिर्जीवे शशिभे विशिष्टकर्मा सुहृत्रनानुरतः ॥ ८ ॥
 दृढवैरसत्वर्षारः सुबहुस्नेहः सुहृत्रने विद्वान् ।
 आढ्यः शिष्टाभिजनो नृपो नृपतिपौरुषः समालक्ष्यः ॥ ९ ॥
 विदशगुरौ मिहस्ये समस्तरोपोद्धृत्तारिपक्षश्च ।
 सुदृढव्यस्तशरीरो गिरिदुर्गवनालये जातः ॥ १० ॥
 मेधावी धर्मपरः क्रियापटुर्धर्मवान्युवतिराशौ ।
 प्रियगन्धपुष्पवस्त्रः कृत्येषु विनिश्चितार्थश्च ॥ ११ ॥
 शास्त्रार्थशिल्पकार्यधनवान् दाता विशुद्धशीलश्च ।
 स्याद्देवगुरौ निपुणश्चित्राक्षरविद्वनसमृद्धः ॥ १२ ॥
 मेधावी बहुपुत्रो विदेशचर्यागतः प्रभूतधनः ।
 भौपाप्रियो विनीतो नटनर्तकसंगृहीतधनः ॥ १३ ॥

वानः शुभाभिनवो मत्तमः शार्ङ्गसंग्रहविज्ञां हि ।
 यदि शीघ्रमपि गते शुभाभिनव्याग्नः प्राज्ञः ॥ १४ ॥
 पदुत्तम्यानां कुलात् नृपतिपदुत्तम्यां चकारो निपुणः ।
 देवान् पदुत्तम्यां मत्तुदागेऽन्वपुत्रम् ॥ १५ ॥
 प्यापानं समपदुत्तम्यां प्रमत्तदोषो गुर्गो भवन्वद्विनि ।
 दम्भेन धर्मनिर्गो ज्ञुगुगिताचारनिर्गम्य ॥ १६ ॥
 आचारो मनदीक्षावशादीनां गिरार्थम् ।
 दाता सुदन्तपदाः शिवोपचारभुजाभिनवः ॥ १७ ॥
 माण्डलिको मयी वा धनुर्धर्यो भवेन्मदा जीवे ।
 नानादेशनिर्गामी विमलतीर्थावलनबुद्धिः ॥ १८ ॥
 तपुर्वीर्षो मकरमेव पदुत्तम्यां चकारो जीवे ।
 नानापारो गुर्गो दुर्लभनिर्गम्यः परमैष्यः ॥ १९ ॥
 मादन्वदवामी चम्पन्धुवात्मन्वधर्मवर्द्धिनः ।
 दुर्पटदेहो भीरुः प्रवामशीलो शिपादी च ॥ २० ॥
 विदुषो न वापुशीरुः शुश्रित्वनोराधमेषु कर्मरतः ।
 सुदयो गणम्भ सुतरां नीपाभिनवो नृशंभ ॥ २१ ॥
 लुम्भो प्यापिगन्तः स्वदारंयदोषेन नाशिगार्थम् ।
 प्रज्ञादिगुणैर्दानीं पटे गुर्गो स्याद्दुर्गरीर्गः ॥ २२ ॥
 वेदार्थशास्त्रवेत्ता सुददां पूज्यः मतां च नृपनेता ।
 श्लाघ्यः सधनोऽश्रुप्यो द्दहीनदर्पश्चिरारम्भः ॥ २३ ॥
 राज्ञः सुनीतिशिक्षान्यवहारणप्रयोगवेत्ता च ।
 रमानः प्रशान्तचेष्टो विरमत्वमुत्तम्य गीनमे जीवे ॥ २४ ॥
 धर्मिष्ठमनृतभीरुं विस्वातमुते महाभाग्यम् ।
 भौमशूद्रे रविच्छो द्दनिरोमचितं गुरुः कुल्ले ॥ २५ ॥
 इतिहासकाव्यकुशलं पदुरत्तं स्त्रीषु भावनं कुल्ले ।
 कुज्येदे शशिरष्टसिदशगुरुः पार्थिवं प्राज्ञम् ॥ २६ ॥

१ दम्भं. २ रोषो. ३ समः शिवार्थम्. ४ दार. ५ नीपा. ६ वात्त.

७ छीद्यः. ८ मौनबुधे भवति ना.

नृपपुरुषशूरमुग्रं नयविनयसमन्वितं च विधनं च ।
 अविधेयमृत्यदारं जनयति वक्रेश्विनो जीवः ॥ २७ ॥
 अनृतं वञ्चनपापं परविवरान्पणेषु निपुणं च ।
 सेवाविनयकृतज्ञं कापटिकं सौम्यसंदष्टः ॥ २८ ॥
 गृहशयनवसनगन्धैर्माल्यालङ्कारयुवतिभिर्विमवैः ।
 समुचितमतीव भीरुं कुरुते शुक्रेश्वितो जीवः ॥ २९ ॥
 मलिनं लुब्धं तीक्ष्णं साहसिकं संमतं च सिद्धं च ।
 अस्थिरमित्रापत्यं त्रिदशगुरुः सौरसंदष्टः ॥ ३० ॥

॥ इति जीवस्य कुजमे दृष्टिः ॥

द्विपदचतुष्पदमागिनमत्यटनं व्यायतोङ्गमिह पुरुषम् ।
 प्राज्ञं नरेन्द्रसचिवं करोति सूर्येश्वितो जीवः ॥ ३१ ॥
 अतिधनमतीव मधुरं जननीदयितं प्रियं च सुवर्तानाम् ।
 अत्युपभोगं कुरुते चन्द्रेण निरीश्वितो जीवः ॥ ३२ ॥
 दयितं बालश्रीणां प्राज्ञं शूरं च धनसमृद्धं च ।
 मुखिनं नरेन्द्रपुरुषं भृगुमे जीवो रुधिरदष्टः ॥ ३३ ॥
 प्राज्ञं चतुरं मधुरं सुधनं विभवान्वितं गुणममृद्धम् ।
 मुरुचिरशीलं कान्तं जनयति बुधवीश्वितो जीवः ॥ ३४ ॥
 अतिललितमति च धनिनं परमूपगधारिणं मृजाशीलम् ।
 वरशयनं वरवसनं भृगुमे भृगुवीश्वितो जीवः ॥ ३५ ॥
 प्राज्ञं बहुधनधान्यं महत्तरं ग्रामनगरपुरुषाणाम् ।
 मलिनमरूपममार्यं कुम्भे सौरेश्वितो जीवः ॥ ३६ ॥

॥ इति जीवस्य शुकमे दृष्टिः ॥

आर्यं ग्रामश्रेष्ठं कुटुम्बिनं दारपुत्रधनयुक्तम् ।
 बुधमे दिनकरदृष्टिदशगुरुमानवं कुरुते ॥ ३७ ॥
 चन्द्रेश्वितस्तु कुम्भे वसुमन्तं मानृवल्लभं धन्यम् ।
 सुगयुवतिपुत्रवन्तं सुगुरुगतिरूपमनुपमं बुधमे ॥ ३८ ॥

ताभनसुलम्भसिंपयं चिंप्रितमात्रं धनान्वितं कुम्भे ।
 धरणिमुनेक्षितदेहसिदशगुरुः मंमनं लोके ॥ ३९ ॥
 कुम्भे ज्योतिषकुञ्जलं षट्सुतदारं च सुप्रकारं च ।
 क्षतिशयदिरूपरास्यं सुपभे सौम्येक्षितो जीवः ॥ ४० ॥
 देवंप्रागादानां कृत्वकर पेगदारभोक्तारम् ।
 इत्यदरं नारीणां कुम्भे शुभेक्षितो जीवः ॥ ४१ ॥
 धेनीगवराष्ट्राणां पुरोगमं ग्रामपत्तनानां च ।
 जनयति शनिना षष्टः सुतनुं जीवो नरं सुपभे ॥ ४२ ॥

॥ इति जीवस्य सुपभे रश्मिः ॥

रविषष्टः शशिभयने शिख्यातं क्षम्यं समूदानाम् ।
 सुतधनदारविर्दानं पश्चादाद्यं गुरुः कुम्भे ॥ ४३ ॥
 अत्यर्थं पुनिमन्तं नृपतिं षट्कोशपादनसमृद्धम् ।
 उत्तमसुवतीपुत्रं जनयेच्छशिभं गुरुर्द्विमसुषष्टः ॥ ४४ ॥
 कौमारदारमाद्यं हेमालदारभागिनं प्राज्ञम् ।
 शूरं सव्रणगायं रुधिराहनिरीक्षितो गुरुः कुम्भे ॥ ४५ ॥
 पान्धवमाश्रनिमित्तं धनिनं कलहान्वितं विगतपापम् ।
 जनयति सुपभे षष्टः प्रंत्यपिनं मणिणां जीवः ॥ ४६ ॥
 षट्सुतदारं षट्सुविभवं नानालदारभागिनं सुखिनम् ।
 भृशुतनयषष्टमूर्तिः सुभग पुरुष गुरुः कुम्भे ॥ ४७ ॥
 सौरेण षष्टमूर्तिर्महत्तरं प्रानसंन्यनगराणाम् ।
 पाचाष्टं षट्सुविभवं यार्धकये भोगभागिनं जीवः ॥ ४८ ॥

॥ इति षटके जीवरश्मिः ॥

सिद्धे दयितं ख्यानं सतां च नृपतिं मदाधनसमृद्धम् ।
 जनयति दिनकरषष्टसिदशगुरुर्नरमतीव हि सुशीलम् ॥ ४९ ॥
 अनिसुभगमति च मलिनं स्त्रीभाग्यैरेतिसुभगमत्याज्यम् ।
 लेये चन्द्रसुषष्टो जितेन्द्रियं जनयति सुरेज्यः ॥ ५० ॥

सत्यं सनां गुरूणां विशिष्टकर्मांगमुग्रमनिनिपुणम् ।
 शुद्धं शूरं शूरं गुरुगृह मीमेक्षितः सिद्धे ॥ ५१ ॥
 गृहवास्तुज्ञानरतं विज्ञानगुणान्वितं रुचिरवाक्यम् ।
 सिद्धे मघ्निणमय्यं बुधेक्षितो विश्रुतं जीवः ॥ ५२ ॥
 दयितं स्त्रीणां मुभगं मूपनिमत्कारमत्कृतं पुरुषम् ।
 मितदृष्टः सुरपूज्यो जनयति सिद्धे महामलम् ॥ ५३ ॥
 बहुकथनमधुरवचनं सुखरहितं चित्रमागिनं तीक्ष्णम् ।
 अमरश्रीतुल्यमुस्रं सिद्धगुरुः सौरमन्दष्टः ॥ ५४ ॥

॥ इति सिद्धमन्त्रादष्टः ॥

नृपतिविरुद्धं जनयति विबुधगुरुः संस्थितः स्वगृहे ।
 रविदृष्टः परितप्तं धनबंधुजनेन परिमुक्तम् ॥ ५५ ॥
 नानाविधसौख्यसुतं स्वगृहे चन्द्रेक्षितो जीवः ।
 अतिमुभगं युवतीनां मानधनैश्वर्यगवितं कुरुते ॥ ५६ ॥
 सद्गामे विकृताङ्गं शूरं वधकं परोपनापंकरम् ।
 जनयति कुजेन दृष्टो देवगुरुर्नष्टपरिवारम् ॥ ५७ ॥
 मघ्निणमय नृपतिं वा सुतधनसौभाग्यसौख्यसम्पन्नम् ।
 स्वगृहे बुधेन दृष्टः सकलानन्दं गुरुः कुरुते ॥ ५८ ॥
 सुखिनं धनिनं प्राज्ञं व्यपगतदोषं चिरायुषं मुभगम् ।
 स्वगृहे सितेन दृष्टो लक्ष्मीपरिवेष्टितं गुरुः पुरुषम् ॥ ५९ ॥
 मलिनमतीव च मुभगं ग्रामपुरश्रेणिविकृतं दीनम् ।
 स्वगृहगुरुः शनिदृष्टो जनयति सुखभोगधर्मपरिहीनम् ॥ ६० ॥

॥ इति स्वगृहदृष्टः ॥

प्राज्ञं पृथिवीपालं सौरगृहे मानुना च संदृष्टः ।
 प्रकृतिसमृद्धं जनयति बहुभोगसमन्वितं सुविक्रान्तम् ॥ ६१ ॥
 पितृमातृभक्तमार्यं कुलोद्भवं प्राज्ञमाढ्यमादेयम् ।
 चन्द्रेक्षितस्तु जीवः मुशीलमतिधार्मिकं शनिभे ॥ ६२ ॥

शरं नरेन्द्रचोपं शशितमोजन्निने सुवेपं च ।
 रिच्यन्तमार्धमान्यं शनिभे पमेक्षितो जीवः ॥ ६३ ॥
 कामैरनिं गणगुच्यं मानवमथ सार्धवाहमाहं वा ।
 रयात्मनिमिप्रचन्त शुभमंष्टो गुरुः शनिभे ॥ ६४ ॥
 भोज्याक्षपानविभव परशृदशयनामनोत्तमसीकम् ।
 आभरणपमनमन्त शनिभे शुकेक्षितो जीवः ॥ ६५ ॥
 अनुपमविषापृत्तं महत्तरं देशपार्थिवं शनिभे ।
 द्विपदचतुष्पदमाहं भोगिनमथ सीरवीक्षितो जीवः ॥ ६६ ॥

एषि कल्याणवर्धैरिचितामी मासुबली

गुरुचारे नाम गमविंशोऽध्यायः ॥

अष्टाविंशोऽध्यायः ।

नैशान्पो षडुदोपो विरोधशीलः पराहनाचोरः ।
 वैश्यावनाद्रिचारी रीहेनोर्धन्धनं प्राप् ॥ १ ॥
 घुद्रः कठोरचोरश्चमूपुरश्रेणिवृन्दनायक ।
 मेपे स्याद्गुतनये नो विद्यासी प्रगल्भश्च ॥ २ ॥
 षडुयुवनिरस्रमहितः कृपीबलो गन्धमाल्यवससुतः ।
 गोकुलजीवी दाना स्वपन्धुभर्ता सुमूर्तिश्च ॥ ३ ॥
 आढरस्त्वनेकविषो षडुप्रदः सत्वहितकारी ।
 घृषभे गुणैः प्रधानः परोपकारी मिते भवति जातः ॥ ४ ॥
 विज्ञानकलाशास्त्रः प्रथितः सततं सुमूर्तिगः कामी ।
 आलेख्यलेख्यनिरतः काव्यकरः स्यात् प्रियः साधुः ॥ ५ ॥
 श्रुतगीतनृत्तविभवः सहजनाट्यः सुरद्विजानुरतः ।
 मंरूढसेहो वै मिथुनस्थे भार्गवे भवति ॥ ६ ॥
 रतिधर्मरतः प्राज्ञो षली षडुगुणवतां प्रधानश्च ।
 आकाङ्क्षितैः सुखार्थैर्गुक्तः प्रियदर्शनः सुनीतिश्च ॥ ७ ॥
 योपितानप्रभर्वैर्व्याधिभिरधिकं प्रपीडितो मनुजः ।
 शुके कर्कटसंस्थे स्ववंशभवदोपसन्तप्तः ॥ ८ ॥

सुवतिजनोपासनको लब्धसुखद्रविणमम्प्रमोदश्च ।
 लघुसत्वः प्रियवन्द्युर्विचित्रसौख्यश्च दुःखी च ॥ ९ ॥
 उपकारी च परेषां गुरुद्विजाचार्यसंमतो निरतः ।
 सिंहस्थे भृगुतनये बहुचिन्ताश्वनभियोगः स्यात् ॥ १० ॥
 लघुचिन्तो मृदुनिपुणः परोपसेवी कलाविधिज्ञश्च ।
 स्त्रीसम्भाषणमधुरः प्रणयनगणनार्थकृतयत्नः ॥ ११ ॥
 नारीषु दुष्टरतिषु प्रणयी दीनो न सौख्यमोगयुतः ।
 कन्यायां भृगुतनये तीर्थसभापण्डितो जातः ॥ १२ ॥
 श्रमलब्धधनः शूरो विचित्रमाल्याम्बरो विदेशरतः ।
 नैपुणरक्षणकुशलः कर्मसु चपलः सुदुष्करेषु तथा ॥ १३ ॥
 आढ्यो रुचिरसुपुण्यो द्विजदेवार्चनविलब्धकीर्तिश्च ।
 शुके तुलाधरगते भवति पुमान् पण्डितः सुमगः ॥ १४ ॥
 विद्वेषरतिर्नृशंसो विमुक्तधर्मा विकल्पनोऽतिशठः ।
 सहजविरक्तो धन्यो विपन्नशत्रुस्तथा पापः ॥ १५ ॥
 आर्यः कुलटाद्वेपी बधनिपुणो बहृणो दरिद्रश्च ।
 अलिनि सिते भवति पुमान् गर्हितशीलः सुगुह्यगदः ॥ १६ ॥
 सद्धर्मकर्मधनजैः फलैरुपेतो जगत्प्रियः कान्तः ।
 आर्यः कुलब्धशब्दो विद्वान् गोमानलंकरिष्णुश्च ॥ १७ ॥
 सद्विक्तसारमुमगो नरेन्द्रमघ्नी मुचतुरोऽपि ।
 पीनोच्चतनुः पूज्यः सतां समूहस्य धनुषि कवी ॥ १८ ॥
 व्ययमयपरिसन्तप्तो दुर्वलदेहो जराहनासक्तः ।
 हृद्रोगी धनलुब्धो लोभानृतवयनो निपुणः ॥ १९ ॥
 क्लीबो विपन्नचेष्टः परार्यचेष्टः मुदुःखितो मूढः ।
 मकरे दानवपूज्ये क्लेशमहो जायते पुरुषः ॥ २० ॥
 उद्देगरोगतप्तः कर्मसु विफलेषु सर्वदाभिरतः ।
 परसुवनिगो विधर्मा गुरुभिः पुत्रैश्च कृतवैरः ॥ २१ ॥

स्नानोपभोगभूषणवस्तादिनिराकृतो मलिनः ।
 कुम्भधरे भृगुपुत्रे भवति पुमान्नात्र सन्देहः ॥ २२ ॥
 दाक्षिण्यदानगुणवान् महाधनोऽधःकृत्तारिपक्षथ ।
 लोके ख्यातः श्रेष्ठो विशिष्टचेष्टो नृपतिदयितः ॥ २३ ॥
 वाग्बुद्धियुतोदारः सञ्जनपरिलम्बविभवमानथ ।
 स्वादेयवचा मीने वंशधरो ज्ञानवान् शुक्रः ॥ २४ ॥
 स्त्रीहेतोर्दुःखार्त्तं युवतिनिमित्ताद्दिनष्टधनसौख्यम् ।
 कुजभवने रविष्टो जनयति शुक्रो नृपं प्राज्ञम् ॥ २५ ॥
 उद्धन्धनमतिचपलं कामानुरमधमयुवतिभर्तारम् ।
 जनयति भृगोरपत्यं रजनीकरवीक्षितं कुजभे ॥ २६ ॥
 धनसौख्यमानरहितं परकर्मकरं मलिनचेष्टम् ।
 जनयति रुधिरक्षेत्रे रुधिरेण निरीक्षितः शुक्रः ॥ २७ ॥
 मूर्खं पृष्टमनार्थं स्वपन्धुपरिवादकं विनयहीनम् ।
 चोरं क्षुद्रं क्रूरं धुपष्टो भार्गवः कुरुते ॥ २८ ॥
 सुनयनमुदारदानं सुशरीरं ध्यायते चट्टमुतं च ।
 त्रिदशगुरुदृष्टमूर्तिर्जनयति रुधिरालये शुक्रः ॥ २९ ॥
 अतिमलिनमलसमष्टनस्वभिमतजनसेवकं कुरुते ।
 भृगुत्तनयो रुधिरगृहे दिनकरपुत्रेण वीक्षितश्चोरम् ॥ ३० ॥

॥ इति कुजभे एष्टि ॥

दिनकरदृष्टः शुक्रो वरजायाभोगिनं धनसमृद्धम् ।
 जनयत्युत्तमपुरुषं स्त्रीहेतोर्निर्जितं स्वगृहे ॥ ३१ ॥
 परमकुलीनापुत्रं गुराधनदानैः सुरीर्येतं च ।
 अत्यार्यमतिं कान्तं म्यगृहे चन्द्रेक्षितः शुक्रः ॥ ३२ ॥
 दुःशीलाभर्तारं प्रमदाहेतोश्च नष्टदरारम् ।
 जनयति भृगुनन्दकरो मदनवशं षष्कसन्ष्टः ॥ ३३ ॥
 कान्तं मधुरं सुभयं गुराधृतिमनिसंयुते विपुलसत्वम् ।
 जनयति दुपेन एष्टः सर्वगुणममन्वितं ख्यातम् ॥ ३४ ॥

प्रमदापुत्रगृहाणां भागिनमय यानवाहनानां च ।
 स्वर्गे गुह्यसन्दष्टः कुस्ते भृगुरिष्टचेष्टानाम् ॥ ३५ ॥
 स्वल्पमुक्तं स्यन्पथनं दुःशीलं वर्धकीपतिं चैव ।
 सौरेक्षितस्तु जनयेत् प्याधिनदेहं नरं शुक्रः ॥ ३६ ॥
 ॥ इति मगदे दृष्टिः ॥

नृपजननीपत्नीनां श्रुत्यकरं पण्डितं धनिनम् ।
 दिनकरदृष्टः शुक्रो जनयति सुप्तभागिनं बुधमे ॥ ३७ ॥
 कृष्णनयनं मुक्तेजं शयनामनयानभागिनं कान्तम् ।
 सुकुमारमिन्दुदृष्टे जनयति शुक्रो नरं सुमगम् ॥ ३८ ॥
 कामपरमति च सुभगं युवतिकृते चार्थनाशनं कुस्ते ।
 वक्रेशितस्तु शुक्रो बुधमवनमुपाश्रितः प्रसवे ॥ ३९ ॥
 प्राज्ञं मधुरं धनिनं वाहनपरिवारभागिनं सुमगम् ।
 गणपतिमर्थेशं वा बुधदृष्टो भार्गवो बुधमे ॥ ४० ॥
 बुधमवनगतः शुक्रश्चिदशगुरुनिरीक्षितः कुस्ते ।
 अतिमुखमतीव दीनं प्रतिरूपकरं ज्ञमाचार्यम् ॥ ४१ ॥
 दिनकरमुतेन दृष्टे बुधमवनगतोऽतिदुःखिनं शुक्रः ।
 जनयति खलु परिभूतं चपल द्वेष्यं च मूर्खं च ॥ ४२ ॥
 ॥ इति बुधमवने दृष्टिः ॥

कर्मपरां शुद्धाङ्गीं नृपतिमुतां रोषणां धनोपेताम् ।
 भार्या ददाति शुक्रश्चन्द्रगृहे मानुसन्दष्टः ॥ ४३ ॥
 मातृसपत्नीजननं कन्यापूर्वप्रज बहुमुतं च ।
 सुखिनं सुभगं ललितं कुस्ते चन्द्रेक्षितः शुक्रः ॥ ४४ ॥
 सुकलाविदमत्याढ्यं स्रोहेतोर्दुःखितं सुभगम् ।
 भौमेक्षितस्तु जनयेद्बुद्धिकरं बन्धुवर्गस्य ॥ ४५ ॥
 पण्डितभार्यापतिकं बन्धुनिमित्तं च दुःखितं नित्यम् ।
 अतिसुखधनिनं प्राज्ञं करोति शशिभे बुधेक्षितः शुक्रः ॥ ४६ ॥
 भृत्यैर्धनैश्च पुत्रैर्वाहनमोगैश्च बान्धवैर्मित्रैः ।
 कुस्ते नरमिह युक्तं नरपतिदयितं च गुरुदृष्टः ॥ ४७ ॥

श्रीशक्तिं हन्ति पतिव्रतार्थं तथैव यत्नं च ।
जननीं सुरैर्विहीनं हन्तिमे हनिषीदितः शुक्रः ॥ ४८ ॥

। हनि कर्त्तव्ये हनि ॥

शेर्षं कन्दारविनां वामां सुरविवाह्य धनिनम् ।
धार्मिकस्य वरभाणा जननीं गिहं श्रीशिव शुक्रः ॥ ४९ ॥
सातुगपटीजननं सुरविहने दुःखिनं विमदवन्तम् ।
गिहं मानार्थायकं वयोनि चन्द्रेणितः शुक्रः ॥ ५० ॥
सुपुत्रं विमदां सुरविहने पदार्थं धनमसृष्टम् ।
शुभं वरदायन गिहं वन्देयितः शुक्रः ॥ ५१ ॥
संपदनिनय दुःखं श्रीनील वारदारिक शुक्रम् ।
सातुगपटीक धनिन गिहं सुपदीशिव शुक्रः ॥ ५२ ॥
पादनधनभूयदुःखं बहुदायनगिहं विधेदे ।
शुभे नो-द्रमधिषमिन्द्रमुनिगीशिव शुक्रः ॥ ५३ ॥
सुपदि सुपदिप्रतिभं विन्त्यान वीरुवाहनमसृष्टम् ।
गदरादि शुक्रं दुःखदुःखं शौरमन्तः ॥ ५४ ॥

॥ हनि गिहं हनि ॥

अभिर्गदमति च सुर शुक्रं प्राण च धनिनमदिदवितम् ।
शिविणा एषो जननीं विदेवगमन नः शुक्रः ॥ ५५ ॥
कन्दाय नोन्द्रपुत्रं भोगैरार्थैः समन्वित रिपुतः ।
शुभे एनुवमगां सुरभे चन्द्रेणितः शुक्रः ॥ ५६ ॥
अधिबदेभ्यं शीलां विविधसुरदुःखमर्थवन्तं च ।
शुभे गोधनमस्य शुभे भोगैश्चितः शुक्रः ॥ ५७ ॥
आभरणभूषणानां भागिनमपि वारपानानाम् ।
सुपदो भृगुननयः शुभे शुभेउर्थवाहनमसृष्टम् ॥ ५८ ॥
गञ्जनुगगोधनादं बहुपुत्रकल्पप्रमतिमुगिनम् ।
शुक्रा एषो शुभे जनपति शुक्रो महाविभवम् ॥ ५९ ॥

नित्यं च धनप्रायं सुखिनं भोगान्वितं धनसमृद्धम् ।
गुरुमवने शनिदृष्टः कुरुते शुक्रो नरं सुमगम् ॥ ६० ॥

॥ इति गुरुभे दृष्टिः ॥

स्तिमितं वृषभं स्त्रीणां महाधनं सत्यसौख्यसंपन्नम् ।
सौरगृहे रविदृष्टः कुरुते शुक्रो नरं शूरम् ॥ ६१ ॥
ओजस्विनमतिशूरं स्वाद्यं वपुषान्वितं सुमगम् ।
कुरुते शशिना दृष्टो रविजगृहे भार्गवः कान्तम् ॥ ६२ ॥
जायाविनाशकारणमनर्थबहुलं च गेगिणं शुक्रः ।
कुरुते श्रमाभितप्तं पश्चात्सुखिनं च कुजदृष्टः ॥ ६३ ॥
प्राज्ञं वनचयनिरतं निधानरुचिमतिशयेन विद्वांसम् ।
जनयति बुधेन दृष्टो भृगुतनयः सत्यसौख्यसम्पन्नम् ॥ ६४ ॥
प्रियवस्त्रमाल्यगन्धं सुकुमारं गीतवादितविधिज्ञम् ।
जनयति गुरुणा दृष्टो भृगुपुत्रः सत्कलत्रयुतम् ॥ ६५ ॥
सौरगृहे शनिदृष्टः शुक्रो नरवाहनार्थभोगयुतम् ।
मलिनं श्यामशरीरं सुरचिरगात्रं महादेहम् ॥ ६६ ॥

॥ इति सौरगृहे दृष्टिः ॥

इति कल्याणवर्मेविरचिताया सारावल्या शुक्रचारी नामाष्टाविंशोऽध्यायः

एकोनत्रिंशोऽध्यायः ।

व्यसनपरिश्रमतप्तः प्रचेण्डशीलः स्वबन्धुपक्षयः ।
निष्ठुरधृष्टातिवचा विगर्हितो निर्धनः कुवेपथ ॥ १ ॥
मेपेऽर्कजे सुरोपो जघन्यकर्मा च लब्धदोषोऽपि ।
प्रियवैरो नैकृतिको नृशंसकोऽसूयकः पापः ॥ २ ॥
अर्थविहीनः प्रेष्यो न युक्तवाक्यो न सत्यकर्मा च ।
वृद्धस्त्रीहृदयहरः कुसुहृत् स्त्रीव्यसनसंसक्तः ॥ ३ ॥
सौरे वृषभं याते भवति च जातः पराङ्गनाप्रेष्यः ।
नैकृतिकः स्फुटदृष्टो घट्टक्रियासङ्गतो मूढः ॥ ४ ॥

बह्वन्धनातः शमान्तिरो दाम्भितोऽनुमयी च ।
 शान्तगुणैः सन्त्यक्तः गर्दभ श्रुतश्च कामनीलध ॥ ५ ॥
 एतद्दृष्टं मनुजैः किञ्चिद्विद्यायां शत्रुं शुक्रीलध ।
 पन्धनविदाग्मणो पादयोदानुमो भिषुने ॥ ६ ॥
 सुमर्गातिरो दग्धो पात्रे गेमातिपीडितः प्राज्ञः ।
 जननीरहितोऽतिमृदुर्विशिष्टनिम्नः मदागुग्धापि ॥ ७ ॥
 पम्पापको विशिष्टो पन्धुरिच्छो विलोमशीलध ।
 मध्ये भूपतिगुण्यः पम्भोगरिपथिः शशिमे ॥ ८ ॥
 निविशत्तपसोऽभिज्ञो विगर्हितो विगतशीलध ।
 शीरिदुतो भुविपीपी न्यपद्यदितो गुदा टीनः ॥ ९ ॥
 नीपद्विवासु निम्तो रिमृदगोपो मनोर्ध्वेक्षन्तः ।
 भाराप्यथ्रमदुर्गं प्रसीधेददो यमे निदे ॥ १० ॥
 पण्डाकारोऽनिशठः परासंबन्ध्याग्नोऽल्पमप्रध ।
 शिपकषाम्पनभिज्ञो विकृत्यचष्टो लनन्नुतार्थध ॥ ११ ॥
 अधनः परोपकारी बन्धाजनदूषकः विद्यानुरतः ।
 पन्थायां रगिनये दधेऽन्यकारी पुमान् जातः ॥ १२ ॥
 अर्धपरथाग्रथा नगे विदेशाटनाममानधनः ।
 नृपतिः सुषोभनो वा स्वपक्षगुमन्त्रितार्थः स्यात् ॥ १३ ॥
 मृन्दमभानां ज्येष्ठो ययःप्रकर्षान्कृतास्पदः माधुः ।
 कुन्टानटीरिटर्रीरमणो रविजे तुलायाने ॥ १४ ॥
 द्वेषरो विषमो वा निपशम्भः प्रचण्डकोपध ।
 लुब्धो ह्योऽर्धसुतः परस्त्रहर्णे गमर्थध ॥ १५ ॥
 पादो मङ्गलवार्धैर्नृशंसकर्मा दानेकदुःखः स्यात् ।
 अष्टमगाशौ रविजे क्षयव्ययव्याधिभिस्तप्तः ॥ १६ ॥
 व्यवहारसौम्यशिक्षाशुतार्थविद्यामिपातुपूल्मनिः ।
 पुत्रगुणैर्विख्यातः स्वधर्मवृत्तैश्च शीलैश्च ॥ १७ ॥

अन्त्ये वयसि च लक्ष्मीं भुनक्ति परमां प्रलब्धमानस्तु ।
 अल्पवचा बहुसंज्ञो मृदुर्यमे कार्मुकस्ये स्यात् ॥ १८ ॥
 परयोपित्क्षेत्राणां प्रभुः श्रुतिगुणैर्युतश्च बहुशिल्पः ।
 श्रेष्ठश्च वंशजातैः पूज्यः परबृन्दसत्कृतः स्यातः ॥ १९ ॥
 स्नानविमूषणनिरतः क्रियाकलाज्जः प्रवासशीलश्च ।
 कोणे मृगमे जातः प्रजातशौर्योपचारः स्यात् ॥ २० ॥
 वहनृतः सुमहान्स्यान्मद्यस्त्रीव्यसनसम्प्रसक्तश्च ।
 धूर्तो वचनशीलः कुसौहृदो ह्यतिदृढश्चण्डः ॥ २१ ॥
 ज्ञानकथास्मृतिवाह्यः पराङ्गनार्यः सुकर्कशाभापी ।
 रवितनये कुम्भस्ये बहुक्रियारम्भकृतयत्नः ॥ २२ ॥
 प्रिययज्ञशिल्पविद्यः स्वधन्धुमुहृदां प्रधानशान्तश्च ।
 संवर्धितार्यमुनयो रत्नपरीक्षासु कृतयत्नः ॥ २३ ॥
 धर्मव्यवहाररतो विनीतशीलो गुणैः समायुक्तः ।
 मीने भास्करतनये पश्चाद्भावास्पदं पुरुषः ॥ २४ ॥
 कर्षणनिरतमथाढ्यं गोमहिषाजाविमंयुतं धन्यम् ।
 सूर्येण दृश्यमानो जनयति कर्मोद्यतं मौरिः ॥ २५ ॥
 चपलं नीचप्रकृतिं नीचविरूपाङ्गनासु ममत्तम् ।
 शनिग्निदुष्टमूर्तिः सुखधनरहितं नरं कुम्भे ॥ २६ ॥
 प्राणियधपरं क्षुद्रं कुम्भे चोराधिपं मुनिम्यातम् ।
 प्रिययुवनिर्माणपानं मौरो वक्रेशिनः कुजमे ॥ २७ ॥
 आनृत्तिक्रमधर्मपरं यदाशं तम्करं प्रक्रान्तं च ।
 कौजे शनिर्दृष्टः सुगविभवविनाकृतं पुरुषम् ॥ २८ ॥
 सुगधनमौभाग्ययुतं नृपमग्निमग्नं च मनिवानाम् ।
 गुरुदृष्टो रवितनयः कुजगोद्रे मानवं कुम्भे ॥ २९ ॥
 धनिचपलमतिविरूपं पराङ्गनापण्ययुवनिमंयुतम् ।
 कुजमवने भृगुदृष्टो जनयति रविजो निवर्धितं मौगैः ॥३०॥

॥ इति कुजमवने दृष्टिः ॥

स्फुटवाक्यं विगतधनं निद्रांसं परशुदेषु भोक्तारम् ।
 रविषा दृष्टः सौरिः सितभे परिपेलवं पुरुषम् ॥ ३१ ॥
 युवतिजनजनितसारं नृपमधिपुरस्कृतं युवतिकान्तम् ।
 शशिना दृष्टः सौरिः कुस्त्रे सितभे कुटुम्बपरिवारम् ॥ ३२ ॥
 संग्रामकथाभिज्ञं संग्रामपलायिनं सुपहुवाक्यम् ।
 भृगुभे कुजसन्दृष्टो जनधनपरिवेष्टितं सौरिः ॥ ३३ ॥
 नित्यं विहसनशीलं ह्रीषतरं युवतिसेवकं नीचम् ।
 शुभदृष्टो रवितनयः शुक्रशुद्धे मानवं कुस्त्रे ॥ ३४ ॥
 परविषयदुःखमुखिनं परकार्यकरं प्रियं च लोकस्य ।
 कुस्त्रे गुरुणा दृष्टो दातारं नोद्यम सौरिः ॥ ३५ ॥
 मण्डलीकृतसौख्यं रत्नानां भाजनं महासत्त्वम् ।
 शुक्रशुद्धे मितदृष्टो जनयति सौरो नृपनिदयितम् ॥ ३६ ॥

॥ इति शुभदृष्टे दृष्टिः ॥

सुखरहितमथात्यन्तं धनरहितं धार्मिकं जितक्रोधम् ।
 क्लेशसहिष्णुं धीरं शुभमे रविवीक्षितः सौरिः ॥ ३७ ॥
 नृपतुल्यं स्निग्धतनु नारीभ्यः प्राप्तविभवसत्कारम् ।
 स्त्रीणां वा कृत्यकर सौम्यन्द्रेक्षितो शुभमे ॥ ३८ ॥
 विस्व्यातमहमोहितमतिभागवद् तथा विकृतगात्रम् ।
 रुधिराङ्गवीक्षिततनुर्जनयति सौरो नर शुभमे ॥ ३९ ॥
 धनिनं निसुद्धकुशलं नृत्ताचार्यं च गीतकुशलं च ।
 शिल्पकमतीव निपुणं शुभमे शुभवीक्षितः सौरिः ॥ ४० ॥
 प्रात्ययिक राजकुले सर्वगुणसमन्वितं सतामिष्टम् ।
 गुणगुणधनं कुस्त्रे गुरुणा दृष्टः शनैर्धारी ॥ ४१ ॥
 स्त्रीमण्डलेषु कुशलं योगाचार्यमथ योगिनं वाऽपि ।
 शुकेक्षितोऽर्कशुभ्रः स्त्रीणामिष्टं नरं शुभमे ॥ ४२ ॥

॥ इति शुभभवने दृष्टिः ॥

१ सितभे ब्रह्मपुत्रपरिवारः. २ ह्रीषतरः. ३ विकृतमिति. ४ मण्डलेषु.
 वाधि.

पित्रा रहितं चाल्ये दिनपतिदृष्टः शनैश्वरः शशिमे ।
 धनसुखदारविहीनं कदशनतुष्टं नरं पापम् ॥ ४३ ॥
 जन्मनि मातुरनिष्टं धनवन्तं सहजपीडितं चैव ।
 शशिदृष्टः शशिमवने दिनकरपुत्रो नरं कुस्ते ॥ ४४ ॥
 नृपतिसमर्पितविभवं विकलाङ्गं कनकरत्नपरिवारम् ।
 कुजदृष्टः शशिमवने कुबन्धुपेन्वीरतं सौरिः ॥ ४५ ॥
 निष्ठुरमतिप्रवाचं शमितारार्तिं च दाम्भिकं चापि ।
 जनयत्युत्तमचेष्टं बुधदृष्टो भास्करिः शशिमे ॥ ४६ ॥
 क्षेत्रगृहाणां सुहृदां पुत्राणां भागिनं नरं कुस्ते ।
 धनरत्नदारवन्तं शशिमे गुरुवीक्षितः सौरः ॥ ४७ ॥
 आयतकुलजातानां रूपविलासैः सुखैश्च रहितानाम् ।
 कुरुते जन्म नराणां भृगुदृष्टः कर्कटे सौरिः ॥ ४८ ॥

॥ इति कर्कटदृष्टिः ॥

सुखधनहीनमनार्यं प्रियानृतं पानसक्तकुतुबं च ।
 भृतकं दुःखिनमेकं सिंहे सूर्येक्षितः सौरः ॥ ४९ ॥
 नानारत्नधनानां युवतीनां भाजनं विपुलकीर्तिम् ।
 शिशिरगुदृष्टः सिंहे सौरो नृपवह्मं पुरुषम् ॥ ५० ॥
 प्रतिदिनमटनमधन्यं चोरं गिरिदुर्गवासिनं क्षुद्रम् ।
 भार्यापुत्रविहीनं सिंहे सौरो रुधिरदृष्टः ॥ ५१ ॥
 नैकृतिकमलसमधनं स्त्रीकर्मकरं मलीमसं दीनम् ।
 जनयति बुधेन दृष्टो दिनकरभवनाश्रितः सौरिः ॥ ५२ ॥
 ग्रामपुरश्रेणीनां पुरोगमाढ्यं च पुत्रवन्तं च ।
 गुरुदृष्टः प्रात्ययिकं सिंहे सौरः सुशीलं च ॥ ५३ ॥
 युवतिद्वेष्यं कान्तं मन्यरसुखभागिनं धनसमृद्धम् ।
 शुभेक्षितस्तु कुरुते भानुगृहे रविसुतः स्वन्तम् ॥ ५४ ॥

॥ इति सिंहे दृष्टिः ॥

पशुप्राणां विनरं गुरुभे सुयैक्षितः सौरः ।
 तेभ्यो धनं च समते नाम ग्याति च पूजां च ॥ ५५ ॥
 मातृगतिं सुशीलं नामद्वयगयुतं रवेम्ननयः ।
 शुक्ले शशिना एषो भार्यायुतारिसम्पन्नम् ॥ ५६ ॥
 शान्त्यापिएटीतं लोकदोष्यं च पापशीलं च ।
 धुष्टं निर्दत्तशीलं गुरुभे भीमेक्षितः सौरः ॥ ५७ ॥
 जनयति गुरुभयनग्नौ नृपतिममं मौल्यवन्तमाचार्यम् ।
 मान्यं धनिनं मौम्यं सुभगं मौम्येक्षितः सौरः ॥ ५८ ॥
 नृपतिं नृपतुल्यं वा मधिष्मस्य नायकं च मेनायाः ।
 जनयति गुरुरा एषः मेर्वापद्विजितं सौरः ॥ ५९ ॥
 शुक्ले द्विमातृगितृकं विदिनाद्रिषु जीरिन विविधशीलम् ।
 जनयति गितेन एषो रमितनयः कर्मसम्पन्नम् ॥ ६० ॥
 ॥ ६३ गुरुभे रति ॥

योगिणमरूपभार्य पराक्षभोगिनमतीव दुःखसहम् ।
 षट्तरतं भारसह सौरः सुयैक्षितः स्वशुद्धे ॥ ६१ ॥
 पपलमसत्वं पापं मातुरनिष्टं प्रियानृतं स्वाढ्यम् ।
 उत्पन्नाटनदुःखं स्वशुद्धे चन्द्रेक्षितः सौरः ॥ ६२ ॥
 अनिशूरं शिकान्तं विख्यातगुणं महाजनपुरोगम् ।
 तीक्ष्णं साहसनिरतं स्वशुद्धे षमेक्षितः सौरः ॥ ६३ ॥
 भारमहं तामसिकं शोभनमटनज्ञमल्पवित्तं च ।
 धन्यं जनयति शनिभे शुभेन संवीक्षितः सौरः ॥ ६४ ॥
 समुद्रितगुणं नेरेन्द्रं नृपवंशकरं चिरायुषमरोगम् ।
 त्रिदशगुरुरष्टमूर्तिर्जनयति सौरः स्वशुद्धसंखः ॥ ६५ ॥
 धनिनं परदाररतं सुभगं सुयिनं च वित्तवन्तं च ।
 उत्पन्नपानभक्ष्यं स्वशुद्धे शुभेक्षितः सौरः ॥ ६६ ॥
 ॥ ६३ स्वशुद्धे रति ॥

ति बह्वाभरदधिराभ्यासो साराबन्धां सौराचारो नाम एकोनविंशोऽध्यायः ।

त्रिंशोऽध्यायः ।

मृत्योर्दयः पदार्थां जायन्ते येन मर्त्यजन्तूनाम् ।
 तस्माद्दधुना वक्ष्ये भावाव्यायं निगेषेण ॥ १ ॥
 लभेऽर्केऽल्पकचः क्रियालभमनिः क्रीर्णा प्रचण्डोन्नतो
 मानी लोचनरूक्षः कर्कशतनुः शृगेऽशमो निर्गुणः ।
 स्फोटोक्षः शशिमे क्रिये मनिमिरः सिंहे निशान्वः पुमान्
 दारिद्र्योपहतो विनष्टनयो जातस्तुलायां नरः ॥ २ ॥
 द्विपदचतुष्पदभागी मुम्बुरोगी नष्टविभवमौल्यश्च ।
 नृपचोरमुपितसारः कुटुम्बगे स्याद्रवी पुरुषः ॥ ३ ॥
 विक्रान्तो बलयुक्तो विनष्टमहजस्तृतीयके सूर्ये ।
 लोके मतोऽभिरामः प्राज्ञो जितदुष्टपक्षश्च ॥ ४ ॥
 बाहनबन्धुविहीनः पीडितहृदयश्चतुर्थके सूर्ये ।
 पितृष्टहृदयनाशकरो भवति नरः कुनृपमेवी च ॥ ५ ॥
 सुखसुतवित्तविहीनः कर्षणगिरिदुर्गसेवकश्चपलः ।
 मेधावी धनरहितः स्वल्पायुः पञ्चमे तपने ॥ ६ ॥
 प्रबलमदनोदराग्निर्वलवान् षष्ठं समाश्रिते भानौ ।
 श्रीमान् विख्यातगुणो नृपतिर्वा दण्डनेता वा ॥ ७ ॥
 निःश्रीकः परिभूतः कुशरीरो व्याधितः पुमान् दूने ।
 नृपबन्धनसन्तप्तोऽभार्गरतो युवतिविद्वेषी ॥ ८ ॥
 विकलनयनोऽष्टमस्थे धनसुखहीनोऽल्पजीवितः पुरुषः ।
 भवति सहस्रमयूखे स्वमिमतजनविरहसन्तप्तः ॥ ९ ॥
 धनपुत्रमित्रभागी द्विजदैवतपूजनेऽतिरक्तश्च ।
 पितृयोषिद्विद्वेषी नवमे तपने सुतप्तः स्यात् ॥ १० ॥
 अतिमतिरतिविभवबलो धनबाहनबन्धुपुत्रवान् सूर्ये ।
 सिद्धारम्भः शूरो दशमेऽधृष्यः प्रशस्यश्च ॥ ११ ॥
 सशयनिरतो बलवान् द्वेष्यः प्रेष्यो विधेयेभृत्यश्च ।
 एकादशे विधेयः प्रियरहितः सिद्धकर्मा च ॥ १२ ॥

विकलशरीरः काणः पतितो वन्ध्यापतिः पितुरमित्रः ।
द्वादशसंख्ये सूर्ये पलरहितो जायते धुद्रः ॥ १३ ॥

॥ रति रति ॥

दाक्षिण्यरूपधनभोगगुणैः प्रधान-
क्षन्द्रे कुलीरघृपभाजगते विलभे ।

उन्मत्तनीचयधिरो विकलश्च सूकः

शेषे नरो भवति कृष्णतनुर्विशेषात् ॥ १४ ॥

धललितमुखमित्रयुतो धनैश्च चन्द्रे द्वितीयराशिगते ।

सम्पूर्णेऽतिघनेशो भवति नरोऽल्पप्रलापकरः ॥ १५ ॥

आतृजनाश्रयणीयो मुदान्वितः सहजगे पलिनि ।

चन्द्रे भवति च शूरो विद्यावसाञ्जसद्ग्रहणशीलः ॥ १६ ॥

घन्धुपरिच्छद्वाहनसहितो दाता चतुर्थगे चन्द्रे ।

जेलसंचारानुरतः सुखामुखोत्कर्षपरिमुक्तः ॥ १७ ॥

चन्द्रे भवति न शूरो विद्यावसाञ्जसद्ग्रहणशीलः ।

पहुतनयसौम्यमित्रो मेधावी पञ्चमे तीक्ष्णः ॥ १८ ॥

प्रधुरामित्रस्त्रीघ्नो मृदुकायामिर्मदालसचन्द्रे ।

पष्ठे वृकोदरभवै रोगैः सम्पीडितो भवति ।

रजनिकरे स्वल्पायुः पष्ठगते भवति संक्षीणे ॥ १९ ॥

सौम्यो धृष्यः सुखितः सुशरीरः कामसंसुतो घृने ।

दैन्यरुगार्दितदेहः कृष्णे संजायते शशिनि ॥ २० ॥

अतिमतिरतितेजस्वी ध्याधिविघ्नधक्षपितदेहः ।

निधनस्ये रजनिकरे स्वल्पायुर्भवति संक्षीणे ॥ २१ ॥

दैवतपितृकार्यपरः सुखधनमतिपुत्रसंपन्नः ।

युवतिजननयनकान्तो नवमे शशिनि त्रियतंमोघोतः ॥ २२ ॥

अविपादी कर्मपरः सिद्धारम्भश्च धनसमृद्धश्च ।

शुचिरतिपटोऽथ दशमे शूरो दाता भवेच्छशिनि ॥ २३ ॥

धनवान् बहुसुतभागी पहायुः स्निष्टभृत्यवर्गश्च ।

इन्दो भवेन्मनस्वी तीक्ष्णः शूरः प्रकाशश्च ॥ २४ ॥

द्वेष्यः पतितः शुभ्रो नयनमगानांजन्मो मरेद्विकल्पः ।
चन्द्रे तथान्यजानो द्वादशगे निन्यपग्मूतः ॥ २५ ॥

॥ इति चन्द्रः ॥

क्रूरः साहमनिगतः सन्धोऽज्यायुः स्वमानशीर्ययुतः ।
क्षनगात्रः मुशरीरो वक्रो लग्नाश्रिने चपलः ॥ २६ ॥
अधनः कदगननुष्टः पुरुषो विमृताननो धनस्थाने ।
कुजनाश्रयश्च रुधिरे भवति नगे विधया रहितः ॥ २७ ॥
शूरो भवन्यघृष्यो भ्रातृवियुक्तो मुदान्वितः पुरुषः ।
भूपुत्रे सहजस्ये समस्तगुणभाजनं ग्यातः ॥ २८ ॥
धन्धुपरिच्छदरहितो भवति चतुर्थेऽथ वाहनविहीनः ।
अतिदुःखैः संतप्तः परगृहवासी कुजे पुरुषः ॥ २९ ॥
सौम्यार्यपुत्रमित्रश्चलमनिरपि पञ्चमे कुजे भवति ।
पिशुनोऽनर्यप्रायः खलश्च विकलो नगे नीचः ॥ ३० ॥
प्रबलमदनोदराम्निः मुशरीरो व्यायतो बली पष्टे ।
रुधिरे सम्भवति नरः स्वधन्धुविजयी प्रधानश्च ॥ ३१ ॥
मृतदारो रोगार्तोऽमार्गरतो भवति दुःखितः पापः ।
श्रीरहितः सन्तप्तः शुष्कतनुर्भवति सप्तमे भौमे ॥ ३२ ॥
व्याधिप्रायोऽल्पायुः कुशरीरो नीचकर्मकर्ता च ।
निधनस्ये क्षितितनये भवति पुमान् शोकसन्तप्तः ॥ ३३ ॥
अकुशलकर्मा द्वेष्यः प्राणिवधपरो भवेन्नवमसंस्थे ।
धर्मरहितोऽतिपापो नरेन्द्रकृतगौरवो रुधिरे ॥ ३४ ॥
कर्माद्युक्तो दशमे शूरो घृष्यः प्रधानजनसेवी ।
सुतसौख्ययुतो रुधिरे प्रतापबहुलः पुमान् भवति ॥ ३५ ॥
एकादशगे धनवान् प्रियसुखमागी तथा भवेच्छूरः ।
धनधान्यसुतैः सहितः क्षितितनये विगतशोकश्च ॥ ३६ ॥
नयनविकारी पतितो जायामः सूचकश्च रौद्रश्च ।
द्वादशगे परिमूतो धन्धनभाक् भवति भूपुत्रे ॥ ३७ ॥

इति कुजः ।

अनुपहनदेहपुद्गिदेशपुलाञ्जानकान्यगणितज्ञः ।
 अतिमधुरचतुरपारयो दीर्घायुः स्याद्गुणे लभे ॥ ३८ ॥
 सुद्विरोषार्जितविभवो धनभवनगतेऽन्नपानभोगी च ।
 शोभनवापयः सुनयः शशितनये मानघो भवति ॥ ३९ ॥
 श्रमनिरतः परिदीनस्तृतीयराशीं पुणे भवति जातः ।
 निपुणः महत्त्वसमेतो मायापटुलो नरक्षलितः ॥ ४० ॥
 पण्डितमाहुः सुभगो याहनसुक्तो पुणे हिशुकसंस्थे ।
 सुपरिच्छदः सुचन्द्रुर्भवति नरः पण्डितो नित्यम् ॥ ४१ ॥
 मन्नाभिचारकुशलो पटुनयः पश्यमे सौम्ये ।
 विद्याभुगप्रभावीः समन्वितो हर्षमंयुक्तः ॥ ४२ ॥
 यादविपादे कलहे नित्यजितो व्याधितो पुणे पठे ।
 अलमो विनष्टकोपो निष्ठुरवाक्योऽतिपरिभूतः ॥ ४३ ॥
 प्रज्ञां सुचारुवेपां नातिकुलीनां च कलहशीलां च ।
 भार्यामनेकवित्तां घ्ने लभते महत्त्वं च ॥ ४४ ॥
 विख्यातनामसारधिरजीवी कुलधरो निधनसंस्थे ।
 शशितनये भवति नरो नृपतिसमो दण्डनायको वाऽपि ॥ ४५ ॥
 नवमगते भवति पुमानतिधनविघ्नासुतः शुभाचारः ।
 वागीश्वरोऽतिनिपुणो धर्मिष्ठः सोमपुत्रे हि ॥ ४६ ॥
 प्रवरमतिकर्मचेष्टः संकलारम्भो विशारदो दशमे ।
 धीरः सैत्वसमेतो विविधालङ्कारसखभाक् सौम्ये ॥ ४७ ॥
 धनवान् विधेयभृत्यः प्राज्ञः सौस्यान्वितो विपुलभोगी ।
 एकादशे पुणे स्याद्दद्यायुः स्यातिमान् पुरुषः ॥ ४८ ॥
 सुगृहीतवाक्यमलमं परिभूतं वाग्मिन तथा प्राज्ञम् ।
 व्ययगः करोति सौम्यः पुरुष दीन नृशंसं च ॥ ४९ ॥
 इति पुणः ।
 होरासंस्थे जीवे सुशरीरः प्राणवान् सुदीर्घायुः ।
 सुममीक्षितकार्यकरः प्राज्ञो धीरस्त्वार्थक्ष ॥ ५० ॥

वनवान् भोजनसारो वाग्मी सुवपुः सुवाक् सुवक्रश्च ।
 कल्याणवपुस्त्यागी सुमुखो जीवे भवेद्धनगे ॥ ५१ ॥
 अतिपरिभूतः कृपणः सदाजितो मानवो भवति जीवे ।
 मन्दाश्रिस्त्रीविजितो दुश्चिक्वे पापकर्मा च ॥ ५२ ॥
 स्वजनपरिच्छेदाहनमुखमतिभोगार्थसंसुतो भवति ।
 श्रेष्ठः शत्रुविपादी चतुर्थसंस्थे सदा जीवे ॥ ५३ ॥
 सुखमुतमित्रसमृद्धः प्राज्ञो धृतिमांस्तथा विभवसारः ।
 पञ्चमभवने जीवे सर्वत्र सुखी भवति जातः ॥ ५४ ॥
 सन्नोदराग्निपुंस्त्वः परिभूतो दुर्वलोऽलसः पथे ।
 स्त्रीविदितो रिपुहन्ता जीवे पुरुषोऽतिविख्यातः ॥ ५५ ॥
 सुभगः सुरुचिरदारः पितुरधिकः सप्तमे भवति जातः ।
 वक्ता कविः प्रधानः प्राज्ञो जीवे सुविख्यातः ॥ ५६ ॥
 परिभूतो दीर्घायुर्भूतको दासोऽयवा निधनसंस्थे ।
 स्वजनप्रेष्यो दीनो मलिनस्त्रीभोगवान् जीवे ॥ ५७ ॥
 दैवतपितृकार्यरतो विद्वान् सुभगो भवेत्तथा नवमे ।
 नृपमन्त्री नेता वा जीवे जातः प्रधानश्च ॥ ५८ ॥
 सिद्धारम्भो मान्यः सर्वोपायः कुशलसमृद्धश्च ।
 दशमस्थे त्रिदशगुरौ सुखधनजनवाहनयशोभाक् ॥ ५९ ॥
 अपरिमितायदारो बहुवाहनभृत्यसंसुतः साधुः ।
 एकादशमे जीवे न चातिविधो न चानिमुतः ॥ ६० ॥
 अलसो लोकद्वेष्यो क्षपणतवान्द्वैवपक्षमग्नो वा ।
 परितः सेवानिरतो द्वादशसंस्थे गुरौ भवति ॥ ६१ ॥

॥ इति गुरुः ॥

मुनयनवदनशरीरं मुखितं दीर्घायुषं तथा मीरुम् ।
 युवनिजननयनकान्तं जनयति ह्योरागतः शुक्रः ॥ ६२ ॥
 प्रचुरान्नपानविभवं श्रेष्ठं विलासं तथा सुवाक्यं च ।
 कुरुते द्वितीयराशौ बहुधनसहितं मितः पुरुषम् ॥ ६३ ॥

शुग्धधनसहितं शुक्रो दुग्धिष्ये स्त्रीजितं तथा कृपणम् ।
 जनयति मन्दोत्साहं मौभाग्यपरिच्छदातीतम् ॥ ६४ ॥
 पन्धुमुहसुग्धमदितं कान्तं वाहनपरिच्छदसमृद्धम् ।
 ललितमदीनं सुभग जनयति द्विषुके नरं शुक्रः ॥ ६५ ॥
 शुग्धस्तनमिप्रोषचितं रतिपरमनिधनमगरण्डितं शुक्रः ।
 फुल्ले पद्ममराशौ मधियमथ दण्डनेतारम् ॥ ६६ ॥
 अधिकमणिष्टं भीषां प्रचुरामिषं निराकृतं विमवैः ।
 निह्वमतीव नीचं फुल्ले पष्ठे भृगोस्तनयः ॥ ६७ ॥
 अतिरूपदारसौख्यं पदुरूपं कलद्वर्जितं पुरूपम् ।
 जनयति सप्तमधामनि मौभाग्यसमन्वित शुक्रः ॥ ६८ ॥
 दीर्घादुरनुपममुखः शुके निधनाश्रिते धनममृद्धः ।
 भवति पुमान् नृपतिममः क्षणे क्षणे लब्धपरितोषः ॥ ६९ ॥
 सममायततनुवित्तो दारयुवनिमुखसुहृन्नोपेतः ।
 भृगुतनये नवमस्ये सुरानिधिगुरूपसक्तः स्यात् ॥ ७० ॥
 उल्पाननिरादञ्जिताः सुखरतिभावार्थकीर्तयो यस्त ।
 दशमस्ये भृगुतनये भवति पुमान् बहुमतिस्त्यातः ॥ ७१ ॥
 प्रतिरूपदासभृत्यं यद्वायं सर्वशोकसन्त्यक्तम् ।
 जनयति भयभयनगतो भृगुतनयः सर्वदा पुरूपम् ॥ ७२ ॥
 अलसं मुपिनं रथूलं पतितं मृष्टाशिनं भृगोस्तनयः ।
 शयनोपचारकुशलं द्वादशगः स्त्रीजित जनयेत् ॥ ७३ ॥

इति शुक्रः ।

सोचस्तकीयभवने क्षितिपालतुल्यो

लम्पेऽर्कजे भवति देशपुराधिनायः ।

शेषेषु दुःखगदपीडित एव पाल्ये

दारिद्र्यकर्मवशगो मलिनोऽलसश्च ॥ ७४ ॥

विश्रुतवदनोऽर्थभोक्ता जनरहितो न्यायकृत्कुटुम्बगते ।

पश्चात्परदेशगतो जनवाहनभोगवान् सौरे ॥ ७५ ॥

धनवान् भोजनमागे वाग्मी गुणः गुणः गुणः ॥ ५१ ॥
 कल्याणपुण्यागी गुणो जीवो मोदनगे ॥ ५२ ॥
 अतिपद्मिनः कृष्णः सदात्रिनो मानो भवति जीवो ॥
 मन्दाग्निमीविजिनो दुश्चिक्वे पापकर्मा च ॥ ५३ ॥
 स्वजनपद्मिन्दवाहनगुणमनिगोपार्गमंयुनो भवति ।
 श्रेष्ठः शत्रुविपादी चतुर्गंगे मदा जीवे ॥ ५४ ॥
 सुखयुतमित्रमृद्धः प्राज्ञो धृतिमांनया रिमरमारः ।
 पत्रमभवने जीवे सर्वत्र सुगी भवति जातः ॥ ५५ ॥
 सन्नोदरामिपुंस्त्वः परिमूलो दुर्बलोऽलमः पथे ।
 ग्रीनिदितो रिपुहन्ता जीवे पुरुगोऽनिविस्थातः ॥ ५६ ॥
 सुभगः सुरुचिरदारः पितुरधिकः सप्तमे भवति जातः ।
 यक्ता कविः प्रधानः प्राज्ञो जीवे सुविस्थातः ॥ ५७ ॥
 परिमूलो दीर्घायुर्भूतको दामोऽथवा निधनमंथे ।
 स्वजनप्रेष्यो दीनो मलिनम्भीभोगवान् जीवे ॥ ५८ ॥
 दैवतपितृकार्यरतो विद्वान् सुभगो भवेत्तथा नवमे ।
 नृपमन्त्री नेता वा जीवे जातः प्रधानश्च ॥ ५९ ॥
 सिद्धारम्भो मान्यः सर्वोपायः कुशलसमृद्धश्च ।
 दशमस्थे त्रिदशगुरौ सुखधनजनवाहनयशोभाक् ॥ ६० ॥
 अपरिमितायद्वारो बहुवाहनभृत्यसंयुतः साधुः ।
 एकादशमे जीवे न चातिविद्यो न चातिसुतः ॥ ६१ ॥
 अलसो लोकद्वेष्यो ह्यपगतवाग्देवपक्षमज्ञो वा ।
 परितः सेवानिरतो द्वादशसंस्थे गुरौ भवति ॥ ६२ ॥

॥ इति गुरुः ॥

सुनयनवदनशरीरं सुखितं दीर्घायुषं तथा भीरुम् ।
 युवतिजननयनकान्तं जनयति होरागतः शुकः ॥ ६३ ॥
 प्रचुरान्नपानविभवं श्रेष्ठैर्विलासं तथा सुवाक्यं च ।
 कुरुते द्वितीयराशौ बहुधनसहितं सितः पुरुषम् ॥ ६४ ॥

एकत्रिंशोऽध्यायः

सर्गः ६ ।

॥ ७१ ॥

॥ ७२ ॥

॥ ७३ ॥

॥ ७४ ॥

॥ ७५ ॥

॥ ७६ ॥

॥ ७७ ॥

॥ ७८ ॥

॥ ७९ ॥

॥ ८० ॥

॥ ८१ ॥

॥ ८२ ॥

॥ ८३ ॥

॥ ८४ ॥

॥ ८५ ॥

॥ ८६ ॥

॥ ८७ ॥

॥ ८८ ॥

॥ ८९ ॥

॥ ९० ॥

॥ ९१ ॥

॥ ९२ ॥

॥ ९३ ॥

॥ ९४ ॥

होराचतुर्थसप्तमदशमेषु यथा द्वयोर्द्वय
 भवति फलसम्प्रयोगो जातस्य तथायु
 मातृपितृदुःखतप्तः सूर्येन्द्रोरुदयसंस्वयो
 मानसुतविभवहीनः परिभूतो जायते दुः
 शान्धवसुतमुखहीनो दारिद्र्ययुतो महाज
 चन्द्रे रसातलस्ये भास्करसहिते पुमान् ज
 मित्रैः सुतैश्च हीनः परिभूतो सुवर्तिभिः स
 चन्द्रे सप्तमभवने दिनकरसहिते भवेहीनः
 सुशरीर पटनाथ राजमिक निर्दय विपमशी
 सूर्येन्द्र गगनस्थी कुस्तः क्षपितारिपक्षं च ॥ ७१ ॥
 रविर्भौमयोर्विलम्बे पित्तप्रकृतिर्महाहवे शूरः ।
 मोधी विक्षतगात्रः शूरश्च शठः कठोरः म्यात्
 पशुवनवित्हीनः समस्तसुरवर्जितः शुभितः
 कुजसूर्ययोश्चतुर्थे भवति पुमान् सर्वतो द्वेष्यः ॥ ७२ ॥
 रवीरिहृदुःखसिद्धः रीहीतोः परिभवं सदा प्राप्तः
 रविरुधिग्योर्बुवत्यां विदेशगमने रतो भवति ॥ ७३ ॥
 विफल्गारम्भो भूतको नित्योद्दिप्तः प्रधाननृपमेवी ।
 मूलनयदिवाकरयोः कर्मणि गतयोर्भवेद्विकलः ॥ ७४ ॥
 शौचो घट्टप्रलापी कठिनांगः शूरपलभो मतिमान् ।
 तामो पुष्यदिनकरयोर्दीर्घायुः संभवेत्सुरूपः ॥ ७५ ॥
 नृपतिसमो विस्वानो एहीनकाप्यः कुपेरममजिभवः
 रविशशितनयी द्विषुके रश्रुतनुर्वप्रनासश्च ॥ ७६ ॥
 वधपन्धनशृन्मृत्सुर्गहीतवाक्यो न पातिपनदुग्धः ।
 रीरनिहीनयोरो पुने पुपसूर्ययोर्भवति ॥ ७७ ॥
 प्रियु लोकेषु स्यातो गजाशनापो भवेन्महीपालः ।
 दिनकरपुष्ययोर्दशमे न नीचराशिस्वयोरेव ॥ ७८ ॥

मरिचकं मंशुकान्देहो मंशुः ॥ ७१ ॥
 मूत्रं सान्द्रं मूत्रं शुभ्रं मूत्रं विपुलं ॥ ७२ ॥
 पीठं रक्तं मूत्रं विपुलं मूत्रं मूत्रं मूत्रं ॥ ७३ ॥
 मूत्रं मूत्रं मूत्रं मूत्रं मूत्रं मूत्रं ॥ ७४ ॥
 मूत्रं मूत्रं मूत्रं मूत्रं मूत्रं मूत्रं ॥ ७५ ॥
 मूत्रं मूत्रं मूत्रं मूत्रं मूत्रं मूत्रं ॥ ७६ ॥
 मूत्रं मूत्रं मूत्रं मूत्रं मूत्रं मूत्रं ॥ ७७ ॥
 मूत्रं मूत्रं मूत्रं मूत्रं मूत्रं मूत्रं ॥ ७८ ॥
 मूत्रं मूत्रं मूत्रं मूत्रं मूत्रं मूत्रं ॥ ७९ ॥
 मूत्रं मूत्रं मूत्रं मूत्रं मूत्रं मूत्रं ॥ ८० ॥
 मूत्रं मूत्रं मूत्रं मूत्रं मूत्रं मूत्रं ॥ ८१ ॥
 मूत्रं मूत्रं मूत्रं मूत्रं मूत्रं मूत्रं ॥ ८२ ॥
 मूत्रं मूत्रं मूत्रं मूत्रं मूत्रं मूत्रं ॥ ८३ ॥
 मूत्रं मूत्रं मूत्रं मूत्रं मूत्रं मूत्रं ॥ ८४ ॥
 मूत्रं मूत्रं मूत्रं मूत्रं मूत्रं मूत्रं ॥ ८५ ॥
 मूत्रं मूत्रं मूत्रं मूत्रं मूत्रं मूत्रं ॥ ८६ ॥
 मूत्रं मूत्रं मूत्रं मूत्रं मूत्रं मूत्रं ॥ ८७ ॥
 मूत्रं मूत्रं मूत्रं मूत्रं मूत्रं मूत्रं ॥ ८८ ॥
 मूत्रं मूत्रं मूत्रं मूत्रं मूत्रं मूत्रं ॥ ८९ ॥
 मूत्रं मूत्रं मूत्रं मूत्रं मूत्रं मूत्रं ॥ ९० ॥

इति चरिते ।

पापा निगन्ति मूर्खादीन् भावान् पुष्पान्ति गोमताः ।
 विपरीतं विपुलं च व्ययेषु मदमत्कलम् ॥ ८६ ॥
 योगो ये यत्योगोः मौन्यमुद्गद्रिपुनिरीक्षणैव ।
 उद्यादिमवनसंक्षेपैश्च फलमन्यथा भवति ॥ ८७ ॥
 इति कल्याणवर्षे विद्यमानां साक्षात्कृत्या भावासाधनैः ॥

१ विद्येतसं. २ उपरतः. ३ शिल्पाधितो. ४ योगधर. ५ योगार्थम्.

क्षुद्रः परधनलुब्धो बहुप्रलापो न सत्यवचनध ।
 ईर्ष्यायुक्तो भुज कुजशशिनो. सप्तमस्थाने ॥ २८ ॥
 सुरगगत्रपत्तिमम्पत्समाकुलं तुहिनगुर्नर कुम्भे ।
 रुधरेण समायातो गगनतले विक्रमयुक्तम् ॥ २९ ॥
 सुप्रसुद्धिमत्वयुक्तः सुभगः कान्तो विलम्बे शशनि ।
 शुभसहिते भवति नरो वाचालश्चातिनिपुणध ॥ ३० ॥
 धन्धुमहन्नयसुप्रप्रतापकनकाश्रजमयुक्तम् ।
 धान्धवराशाविन्दुर्जनयति शुभमंयुतः सुभगम् ॥ ३१ ॥
 घृने शुभमंयुक्तो जनयति चन्द्रः प्रतापिनं पुरुषम् ।
 नृपमंमतं नृपं वा विख्यातं मत्कविं ललितम् ॥ ३२ ॥
 दशमे शुभद्विमकरयोर्मानी धनधानतिख्यातः ।
 नृपमचिवो वयमोजन्ते दुःखी स्याद्दन्धुपग्दिहानः ॥ ३३ ॥
 लो सुरेज्यशशिनोः क्षिनिषः पृथुपीनवक्षाः स्यात् ।
 पट्टतनयमिप्रमार्यः सुशरीरो धन्धुमिर्जुष्टः ॥ ३४ ॥
 मघी राजप्रतिमः सुवधन्धुममन्वितो महाविभवः ।
 पट्टशार्याक्षतशुद्धिर्दिष्टुके स्यान्नीवशशिनोध ॥ ३५ ॥
 जायामवने सुरतः सुप्राज्ञं पार्थिवं बल्ल्याकुशलम् ।
 धाणिजकं जीवेन्दु नृपयत्नभमर्यवत्तरपीतम् ॥ ३६ ॥
 कर्मणि सुरेज्यशशिनोर्विधादानार्थमानवीर्तिगुणः ।
 सौम्यः प्रलग्नपाहुः सत्यमम्यो नरो भवति ॥ ३७ ॥
 वेदयान्त्रीशृणुमौख्यः कान्ततनुः संगतो गुरूणां च ।
 मात्स्याम्बरगन्धयुतो लभे शशिशुक्रयोर्भवति ॥ ३८ ॥
 पानाले शशिशुक्रौ स्त्रीजनसुरभागिनं नरं सुरतः ।
 जलमंयानासपनं जनप्रियं भोगसम्पत्तम् ॥ ३९ ॥
 जागिषे मितशशिनोर्षट्टुयुवविरतो न चातिधनपुत्रः ।
 स्त्रीजननो मेधावी भूषनिर्धरितो भवेत्पुरुषः ॥ ४० ॥
 मानाशाविभवयुतः कर्मणि शुभेः शशादुपुने ।
 राज्ञो मघी स्यातः क्षमान्वितः स्वाद्दुजनध ॥ ४१ ॥

जीसार्कयोर्गुणयुतो मशी खन्नासतोऽपता मातुः ।
 लम्पणयोः प्रमूनी विगाऽनमोगाऽन्याः ॥ १४ ॥
 शुनिनीनिकायनिम्नं भावं जनमभारं विगाऽताम् ।
 द्विपुके गुण्यमूर्यो निभूतायां नरं कुलाः ॥ १५ ॥
 जीसार्कयोर्गुणां मरुताऽप्यधीनिः विपूरी ।
 कनकमणिम्वनमीनिकित्तमन्विताः शुभगर्गाः स्नात् ॥ १६ ॥
 कीर्तिगुणमानविभवी ममन्विताः पार्षितो मोजनमि ।
 रविदेवपुगेदिवयोर्निन्वेऽपि कुले नरो जातः ॥ १७ ॥
 प्रियकृतम्वनिनीतो मन्दिनाचारः मुदुःखितो नीचः ।
 लम्पे रविभृगुमुनयोग्यथेऽकृतमग्गन्विक्तः ॥ १८ ॥
 आदित्ये द्विपुकेभ्ये भार्गवमन्दिने मोजनमे जातः ।
 परमृत्यः शोकानां श्रोत्रेऽप्यो दग्दिश ॥ १९ ॥
 शीभिः सम्यग्भूतो द्रमिणविहीनो गृह्तनुद्वेष्यः ।
 शैलवनेषु च विचरति रत्रिमितयोः मगमस्थाने ॥ २० ॥
 कर्मणि दिनकरमितयोर्त्र्यपदाग्मनो नरेन्द्रमधिवः स्नात्
 शाघ्रकलाणिपुणमनिर्धनवाहनमौख्यसम्पन्नः ॥ २१ ॥
 निन्दितजननीपुत्रः कुत्सितवृत्तिः मदा मलिनवृद्धिः ।
 लम्पे सूर्यार्कजयोः पापाचारो भवेत्पुरुषः ॥ २२ ॥
 सौरिश्चतुर्थराशौ भास्करसहिने पुमान् भवति नीचः ।
 दारिद्र्यविहितमूर्तिः स्वधन्वुमिश्वापि परिभूतः ॥ २३ ॥
 भान्वर्कजयोर्मदने मन्दालसदुर्भगाश्च जायन्ते ।
 युवतिधनैः सन्त्यक्ता मृगयाभिरता महामूर्खाः ॥ २४ ॥
 भानुः स्वपुत्रसहितो गगने भूतकं विदेशगं जनयेत् ।
 नृपतेः कचिदासधनैश्चौरैर्मुपितं सदश्वधनम् ॥ २५ ॥
 रक्ताक्षिपित्तदोषैरभिभूतो जायते नरो राजा ।
 क्षोणीसुतहिमकरयोर्लम्पे तीक्ष्णस्वभाषश्च ॥ २६ ॥
 सङ्घेशो निर्द्रव्यः सुखसुतधनवन्धुहीनश्च ।
 पाताले कुजशशिनोर्विकलश्च भवेत्तथा जातः ॥ २७ ॥

बोधनसितयोः कर्मणि नीतिज्ञो भवति मूर्खः मातुः
 नीचाश्रयो न चाढ्यः सफलारम्भः समर्थश्च ॥ ७०
 मलिनशरीरः पापी विद्याधनवाहनैः पण्डितः ।
 सौम्यार्कजयोर्लभे हस्तायुः क्षीणभाग्यश्च ॥ ७१ ॥
 पानान्नयन्धुरहितः स्वजनेषु निरस्कृतो भवति मूढः ।
 सौम्यार्कजयोर्हिद्युके मित्रेण विवर्जितः पापः ॥ ७२ ॥
 ईश्वरमृतको मूर्खः परोपकारी न माधुरतिमलिनः ।
 सौम्यार्कजयोरग्ने न मत्यवचनो नरो भवति ॥ ७३ ॥
 प्रशमितसमस्तशत्रुः स्वजनमुद्दहाहनार्थमम्पन्नः ।
 सौम्यार्कजयोर्दशमे द्विजगुरुमुरपूजितो भवति ॥ ७४ ॥
 जीवसितयोर्विलभे गुरूपदेशो भवेत्क्षमानायः ।
 ब्राह्मणकुलसंभूतोऽप्यनुकूलो भवति नृपतुल्यः ॥ ७५ ॥
 प्रशमितसमस्तशत्रुः स्वजनमुद्दहाहनार्थसम्पन्नः ।
 जीवसितयोश्चतुर्थे द्विजगुरुमुरपूजितो भवति ॥ ७६ ॥
 मुद्ग्रीरन्नार्थयुतः स्त्रीजननो लब्धसौख्यकीर्तिश्च ।
 गुरुशुक्रयोर्युवत्यां वरवाहनभोगवान्भवति ॥ ७७ ॥
 गगनस्थौ गुरुशुक्रौ मानाज्ञाविभवविस्तरैः सहितम् ।
 जनयेतां पृथिवीशं बहुभृत्यधनं सुशीलं च ॥ ७८ ॥
 लभे जीवार्कजयोर्मदालसा निष्ठुराः समभिजाताः ।
 विद्वांसो धनसाराः किञ्चित्सुखिता भवन्ति खलाः ॥ ७९ ॥
 नृपसचिवो निरुजतनुर्जयोदयी धान्धवैः सुहृद्भिश्च ।
 पातालेऽर्कजगुर्वोः प्रीतिधनः सौख्यवान्भवति ॥ ८० ॥
 स्त्रीवैराग्नष्टधनः शूरो व्यसनी शठो न शुभमूर्तिः ।
 धूने सुरेज्ययमयोः पितृधनलुब्धश्च जायते मूर्खः ॥ ८१ ॥
 दशमे भास्करिजीवौ नरेन्द्रदयितं च भूपतिं कुरुतः ।
 अल्पापत्यं नचलं गोकुलबहुवाहनार्थं च ॥ ८२ ॥
 रमते सर्ववधूमिः कान्तशरीरः सुखार्थभोगयुतः ।
 लभे भृगुसुतयमयोर्बहुभृत्यः शोकसन्तप्तः ॥ ८३ ॥

गन्धभिषेन च दृष्टे जीवे भाग्याभिने नृणां ज्ञेयम् ।
 एभिः कर्षितैरेष्टे पालमिदमन्धैरगन्तष्टे ॥ २३ ॥
 उन्नमरूपो गुणवान् नेजग्नी पार्थिवो महाविभयः ।
 देवगुरौ भाग्यस्ये सर्वगदवीक्षिते भवति ॥ २४ ॥
 भाग्ये शुभगगनमदो षट्त्रिंशो राज्यप्रदास्तु विज्ञेयाः ।
 ग्नापरधनधान्यकग धर्मासुर्वर्धनाभैव ॥ २५ ॥
 नीचारिगशिमंस्याः पापा भाग्ये न सौम्यसंस्थाः ।
 दुर्बलमधनं कुसुर्विगतस्त्यानि नरं मलिनम् ॥ २६ ॥
 गे स्ये भवने पुंगां कृग भाग्यर्क्षमन्यिता ये स्युः ।
 ज्ञेयान् उत्तमशुभा षट्पुनगुणमयुता शुभैर्दृष्टाः ॥ २७ ॥
 पूर्णेन्दुयुते भाग्ये वक्रार्किसुधाः प्रधानवीर्याथ ।
 ध्यन्ता वाऽथ ममन्ताः प्रधाननृपसंभवो ज्ञेयः ॥ २८ ॥
 मकलयगनगेहाः स्योचगा भाग्यराशौ
 धनकनकममृद्धं श्रेष्ठमुत्पादयन्ति ।
 अथ शुभविहगेन्द्रैस्तत्र दृष्टे नरेन्द्रं
 विनिह्नरिपुपथं दिव्यकांतिं सुकीर्तिम् ॥ २९ ॥
 सूर्यधन्त्रमहायो भाग्ये स्वल्पायुषं नर कुरुते ।
 नयनव्यापितमादरं सुभगं कलहप्रियं चापि ॥ ३० ॥
 भानुर्वक्रसमेतो नानादुःखान्वितं नर कुरुते ।
 कलहप्रियं प्रचण्डं शूरं नृपवत्तमं निपुणम् ॥ ३१ ॥
 रविमहितः शशितनयो निपुणं दुःखान्वितं बहुविपक्षम् ।
 जनयति भाग्ये पुरुषं नानारोगैः परिगृहीतम् ॥ ३२ ॥
 गुरुगुरुमहितः सूर्यो भाग्ये कुर्याद्धनान्वितं पुरुषम् ।
 पितरं च धनममृद्धं दीर्घायुषमार्यमनिशूरम् ॥ ३३ ॥
 शुक्लसहायः सूर्यो व्यापितदेहं नरं कुरुते ।
 प्रियगन्धमात्यभूषणवस्त्रालङ्कारसंयुतं भाग्ये ॥ ३४ ॥
 सूर्यः सौरमहायो धनिनं नेत्रातुरं कलहनिष्ठम् ।
 व्यापितपितरं कुरुते भाग्ये स्वल्पायुषं पुरुषम् ॥ ३५ ॥

चन्दो मरिचमदितो माग्ने मरुतो व सप्तमे दशमम् ।
 कुम्भे विकल्पानां मन्त्रोदेहं मन्त्रं च ॥ ३६ ॥
 चन्दो माग्नेमदितो माग्ने पण्डितं विकल्पेदम् ।
 जनयन् पुत्रपुत्रं बहुवर्षं विपुले वैव ॥ ३७ ॥
 सुम्भुमदितो चन्दो माग्ने पण्डितं पण्डितं पुरम् ।
 मीमांसानाममृदः मन्त्रे मन्त्रो मन्त्रो मन्त्रो ॥ ३८ ॥
 चन्दो माग्नेमदितो माग्नेमदितो माग्ने मन्त्रो मन्त्रो ।
 कुम्भे मन्त्रे मन्त्रे मन्त्रे मन्त्रे मन्त्रे मन्त्रे ॥ ३९ ॥
 मरिचमदितो चन्दो मन्त्रो मन्त्रो मन्त्रो मन्त्रो मन्त्रो ।
 जनयति मन्त्रे मन्त्रे माग्ने मन्त्रे मन्त्रे मन्त्रे ॥ ४० ॥
 मरिच मीमांसामदितो माग्नेमदितो मन्त्रो मन्त्रो मन्त्रो ।
 निषोदितो सुभने मोग्ने मन्त्रे मन्त्रे मन्त्रे मन्त्रे ॥ ४१ ॥
 मीमः सुम्भुमदितो माग्ने मन्त्रे मन्त्रे मन्त्रे मन्त्रे मन्त्रे ।
 पुत्रपुत्रादिदेहं मन्त्रे मन्त्रे मन्त्रे मन्त्रे मन्त्रे ॥ ४२ ॥
 माग्नेमदितो मन्त्रे मन्त्रे मन्त्रे मन्त्रे मन्त्रे मन्त्रे ।
 मीमांसामदितो मन्त्रे मन्त्रे मन्त्रे मन्त्रे मन्त्रे मन्त्रे ॥ ४३ ॥
 माग्ने मन्त्रे मन्त्रे मन्त्रे मन्त्रे मन्त्रे मन्त्रे मन्त्रे ।
 कुम्भे मन्त्रे मन्त्रे मन्त्रे मन्त्रे मन्त्रे मन्त्रे मन्त्रे ॥ ४४ ॥
 मीम्यः सुम्भुमदितो माग्नेमदितो मन्त्रे मन्त्रे मन्त्रे ।
 प्रिययादिन कल्पानां प्रमरिष्णुमदितं माग्ने ॥ ४५ ॥
 भृगुमुनमदितः मीम्यः स्यात्तं च सुपण्डितं धीरम् ।
 सुभगं वचनममर्थं जनयति नीतिप्रिय माग्ने ॥ ४६ ॥
 सूर्यवमदितः मीम्यो व्याधितमाद्यं प्रियान्विनं निपुणम् ।
 जनयति माग्ने पुरुषं सद्देव्यं बहुकथं चैव ॥ ४७ ॥
 शुकः सुरगुरुमदितो माग्नेमदितो मन्त्रे मन्त्रे मन्त्रे ।
 चिरजीविनं सुवाक्यं नानाविधसौख्यमम्पन्नम् ॥ ४८ ॥
 जीवः सौरसहायो माग्ने धनरत्नमाग्निं कुस्ते ।
 पूज्यं व्याधितदेहं स्वजनविहीनं सदा पुरुषम् ॥ ४९ ॥

भौतमहायः शुक्रो प्यापिनदेहं नरं कुस्ते ।
 बहुषुंभं नृपनीष्टं पशुगिरं क्षीरमम्पन्नम् ॥ ५० ॥
 एवं ग्यानविशेषैरेष्टिविशेषं निपुणमधिगम्य ।
 मृयात्फलनिर्देशं शारदादगुरुरूपतः प्राज्ञः ॥ ५१ ॥
 ममणगायं रूक्षं मृतपितर मातृवर्जितं कुर्युः ।
 पाल्ये शुद्धं द्वेष्यं द्विसं शशिरुपिरभानवो भाग्ये ॥ ५२ ॥
 रविचन्द्रपुषा भाग्ये प्रीयाकारं सुदुरितं कुर्युः ।
 सर्वजनानां द्वेष्यं निव्रजन्तं सत्यवचनं च ॥ ५३ ॥
 चन्द्रदिवाकरगुरवो नवमे पुरुषस्य सम्भवे यस्व ।
 स भवत्युत्तमपुरुषो पादनधनमौख्यमम्पन्नः ॥ ५४ ॥
 रविचन्द्रसिता नवमे स्त्रीकर्तृर्देनैष्टसर्वधनसांख्यम् ।
 नृपसंमतं नयज्ञं जनयन्ति नरं प्रियालापम् ॥ ५५ ॥
 सूर्यनिशाकरसौरा नवमे राशी नरं सदा कुर्युः ।
 प्रपलं चण्डाचारं परभृत्यं लोकविद्विष्टम् ॥ ५६ ॥
 रविभौमपुषा नवमे कुर्वन्ति नरं प्रियालापम् ।
 भुजगमिवातिशुद्धं समरपरं निमुरं प्रवासतरम् ॥ ५७ ॥
 रविगुरुववा नवमे जनयन्ति नरं सदोपुक्तम् ।
 देवभितृपूजनरतं समृद्धदारं गुणोपेतम् ॥ ५८ ॥
 कलहप्रियं कुलीनं कन्यानां दूषकं च चपलं च ।
 दिवसकरवक्रशुक्रा नवमे द्वेष्यं नर कुर्युः ॥ ५९ ॥
 साहसिकमतिशुद्धं लोकद्वेष्यं प्रियानृतं क्रूरम् ।
 पित्रा रहितं पाल्ये कुर्युर्वक्रार्किमानवो नवमे ॥ ६० ॥
 रविपुधगुरवो नवमे भाग्यसमेतं धनान्वितं सुभगम् ।
 नृपतिप्रियं सुवेषं जनयन्ति नरं सुधीरं च ॥ ६१ ॥
 रविपुधशुक्रा भाग्ये जनयन्ति नरं प्रकाशिनं कान्तम् ।
 रिपुपक्षपरिक्षीणं नृपतिममं सारवन्तं च ॥ ६२ ॥
 परदाररतं पापं प्रवासशीलं च निपुणमतिभृष्टम् ।
 आनृतिकमदैवपरं रविपुधसौरा नरं भाग्ये ॥ ६३ ॥

मातृगुरोरे शिविगुह्यी वीरव्य नरे सुगणिते का नमः ।
 बहुविधायादि वीरं जनानि सुमेधं पात्रव ॥ ६४ ॥
 विरगमुष्णोष्णोष्णी नवमे वन्दे नारायणम् ।
 ग मनेतुनवतीर्षो गवा नवता-गुणे मयुदय ॥ ६५ ॥
 कान्तिविदीने भविने स्वातिगिरिदिने विभवदिने ।
 जनपति नरे मागे शिविगुह्यीगम सुमेध ॥ ६६ ॥
 पनकनकनमाने जनपति गजिगुह्यीगम सुमेध ।
 नवमे नवमि च नपे मातृगुरोरे सर्वनागेन ॥ ६७ ॥
 मीमनिगाकस्त्रीताः कुर्वन्ति नरे विवेदिने पात्रव ।
 गुरुदेवभक्तिनिने विद्यानमादिने सुमेधम् ॥ ६८ ॥
 प्रविर्गमस्वये वा वेभेदिने श्रीनिने सुविदितम् ।
 सुदीर्घिनागिगमाष्टे भृगुगुह्यीगम नरे नवमे ॥ ६९ ॥
 ध्यातव्यमातृनेने सुदं वान्ते निगच्छो मात्रा ।
 मीगे मीमभन्दो जनपति नगामे नवमे ॥ ७० ॥
 गुरुपुत्रभन्द्रा नवमे कुर्वन्ति विद्याने कुर्वे ।
 आचारि बहुमिषं नृपति बहुमाधनोत्तम ॥ ७१ ॥
 मातृगुह्यीननकं प्रमुदिनमानान्तिन प्रमुदिनम् ।
 कुर्वन्ति मामगीलं भृगुपुत्रभन्द्रा नरे माये ॥ ७२ ॥
 शशिपुत्रमौरा नवमे क्रूरापारं मुदिनमं मदिनम् ।
 जनपति कुन्तिनविषं मंप्रामपराधुगं दीनम् ॥ ७३ ॥
 चन्द्रवृहस्पतिशुक्रा नवमे यम्भेद जायमानम् ।
 स भवति मदीपतुत्यो नृपतिकुले नृपतिधैर ॥ ७४ ॥
 शशिगुरुमौरा नवमे कुर्वन्ति नरं प्रियालाभम् ।
 सत्यव्रतं सुशीलं विस्वानं सर्वशाधकुशलं च ॥ ७५ ॥
 शुभेन्दुयमा नवमे कृषिवृत्ति योनिपोषनानुरतम् ।
 कुरुर्भनुजमपापं नृपकृत्य लो कविस्वानम् ॥ ७६ ॥
 तेजस्विनं विशोकं विद्वांसं वाक्सिरं विशिष्टं वा ।
 कुजबुधजीवा नवमे कुर्वन्ति च मण्डलाधिपतिम् ॥ ७७ ॥

पदुविपदपति रथां नरेन्द्रगन्तारगल्लुत्तं चण्डम् ।
 कुजपुष्यशुक्रा भाग्ये पुर्वन्ति नरं शशां सत्यम् ॥ ७८ ॥
 परपशुनायु निपुणं तमोधिकं गर्वजाग्रमनिषाद्यम् ।
 शुभभौमयगा नवमे कुर्युः परतर्कसंमूढम् ॥ ७९ ॥
 शुभगुरुशुक्रा भाग्ये जनयन्ति नरं गुरोपमं विशदम् ।
 विद्यां नरनाथं विद्वांसं धर्मशीलं च ॥ ८० ॥
 शुक्रजनीशरशशिजा नवमस्या जानकं प्रकुर्वन्ति ।
 मेधाविनं प्रकारं गुरुचिरयाक्यं गुरोरेतम् ॥ ८१ ॥
 शनिशुक्रामरगुरवो भाग्यमृद्धया नरं प्रकुर्वन्ति ।
 प्रशुराक्षपानविमघं सुभगं सुखिनं गुरूपं च ॥ ८२ ॥

The following combinations of planets taken four
 at a time are treated of in Slokas 83-108 to be found
 only, in the OL. MS

रविचन्द्रभौमशशिजा जन्मनि भाग्यर्क्षगा नरं कुर्युः ।
 धनिनं विपाकुश्लं सुभगं नृपसमतं चैव ॥ ८३ ॥
 शुभेन्दुभौमरवयो मायाचतुरं सदारसन्तुष्टम् ।
 जनयन्ति सदा भाग्ये पुरुषं धदुनीचकर्माणम् ॥ ८४ ॥
 शशिसुरगुरुशुभरवयो जन्मनि भाग्यर्क्षमाश्रिताः कुर्युः ।
 पुरुषं प्रधानमचलं नरेन्द्रपूज्य तथा षष्टम् ॥ ८५ ॥
 चन्द्रपुष्यशुक्ररवयो धनेश्वर धार्मिकं समृद्धं च ।
 जनयन्ति नवमसंस्थाः पुरुषं प्रियवादिनं शान्तम् ॥ ८६ ॥
 तरनिपुष्यचन्द्रसौरा जन्मनि नवमाश्रिता नरं कुर्युः ।
 ..... — ॥ ८७ ॥
 रविगुरुशुभमृतनया जन्मनि नवमे नरं प्रकुर्वन्ति ।
 देवपितृपूजनपरं समृद्धदारं गुणोपेतम् ॥ ८८ ॥
 शुक्रज्जभौमसूर्या नवमे जनयन्ति निष्ठुरं सुभगम् ।
 साहसनिरतं विधनं रिपुपक्षक्षपितविमघं च ॥ ८९ ॥
 रविसौरिचान्द्रिभौमा नवमे यस्येह जायमानस ।
 स भवति परदाररतो विनष्टकोशः सदा दीनः ॥ ९० ॥

शुक्रगुरुभौमग्रहयो लोके द्वेष्यं पिपासार्तम् ।
 जनयन्ति नवमंस्याः कन्यानां दूपकं चपलचित्तम् ॥९१॥
 गुरुभौममौग्मूर्या नवमे सुश्ववर्जितं सदोद्युक्तम् ।
 जनयन्ति नरं चण्डं विक्रमयुक्तं महामत्त्वम् ॥ ९२ ॥
 रविबुधजीवमिनाः स्युर्नवमे यस्येह जायमानस्य ।
 स भवत्युत्तमपुरुषो धनकनकैश्वर्यसम्पन्नः ॥ ९३ ॥
 भानुजग्विबुधगुरवो नवमे जनयन्ति मानवं निवनम् ।
 पापं परदारगतं विद्विष्टं नीचकर्माणम् ॥९४ ॥
 बुधरविज्वरविमिताः स्युर्भाग्यस्थाने नरं सुमगम् ।
 जनयन्ति धनसमेतं सत्यरतं लोकविख्यातम् ॥ ९५ ॥
 रविगुरुमितभानुमुता जन्मनि नवमर्क्षगा नरं कुर्युः ।
 सत्यव्रतं सुवाक्यं गुरुद्विजातिधिषु भक्तम् ॥ ९६ ॥
 चन्द्रज्जकुजमुरेज्या जनयन्ति नरं परिच्छदममृद्धम् ।
 बाल्ये मातृवियुक्तं धनान्वितं मंस्त्रिता भाग्ये ॥ ९७ ॥
 भौमसितशशिजचन्द्रा भाग्ये जनयन्ति तापसं ख्यातम् ।
 वाग्मिनमनिदातारं परलोकपरं महाप्राजम् ॥ ९८ ॥
 रविबुधचन्द्रभौमा जनयन्ति नरं पराद्भुसं दीनम् ।
 क्षुद्रं मायाचतुरं परदाररतं स्थिता भाग्ये ॥ ९९ ॥
 भौमेन्दुशुक्रजीवा नृपवंशकरं प्रधानमतिशूरम् ।
 विद्याधनसुसमृद्धं विख्यातं लोकसंमतं चैव ॥ १०० ॥
 शशिवक्रार्किमुरेज्या जनयन्ति नरं पिपासार्तम् ।
 कलहप्रियं च नवमे सौभाग्यपरिच्छदातीतम् ॥ १०१ ॥
 चन्द्रारभानुजसिता नवमे जनयन्ति निष्टुरं पापम् ।
 मायाविनं च पुरुषं शौचाचारैर्विहीनं च ॥ १०२ ॥
 सितगुरुशशिजशशाङ्का जन्मनि भाग्यर्क्षमाश्रिता धनिनम् ।
 जनयन्ति धर्मसक्तं नरं कलामु प्रसिद्धं च ॥ १०३ ॥

* Sloka 92 is found in P. L. and K. N. MSS.

† Sloka 100 is found in the P. L. M. S.

प्राज्ञं वृषति कुलजं प्रपानमनिपित्तमंशुनं कान्तम् ।
गौम्येन्दुशुक्रजीवा जनयन्ति नरं तु विल्यानम् ॥*

K. N. M. S. reads the same Sloka thus.

गुरुगौम्यशुक्रचन्द्रा भाग्ये युक्ताः प्रजायमानस्य ।
यस्य न भाग्ये युक्तो लोके पुरुषोत्तमो ज्ञेयः ॥
भागुजपुषशुक्रचन्द्रा जनयन्ति नरं परं गुणयम् ।
भाग्यश्रिताः समृद्धं नीतिज्ञं चारुवेषं च ॥ १०४ ॥
शनिशुक्रशुभशशाहा जन्मनि भाग्यश्रिता नरं कुर्युः ।
मेधाविनं प्रचण्डं जननीनिशारदं धन्यम् ॥ १०५ ॥
चन्द्रशनिशुक्रजीवा जन्मनि नवमश्रिताः प्रकुर्वन्ति ।
माधाविनं प्रचण्डं नरेष्वजेयं नरं धीरम् ॥ १०६ ॥
भौमज्ञसुरिशनयो नवमस्थानोपगा नरं कुर्युः ।
रिपुपक्षपरिशीणं रणप्रचण्डं सुधीरं च ॥ १०७ ॥
भौमज्ञशुक्रशनयः कुर्वति दशानुगतं सुशीलं च ।
जनयन्ति नवमसंस्था धनयुक्तं भक्तियुक्तं च ॥ १०८ ॥
भौमभृगुजीवरविज्ञा जनयन्ति नरं धनैः परित्यक्तम् ।
क्षुद्रं दयाविरहितं विहीनसत्त्वं श्रिता भाग्ये ॥ १०९ ॥
त्रिचतुःपञ्चमेन्द्रास्तथा च षट् सप्त संश्रिता भाग्ये ।
प्रात्ययिकं धनवन्तं कुर्युर्नृपतिं च पुषसहिताः ॥ ११० ॥
जनयन्ति भाग्यसंस्था गुरुसौम्यविवर्जिता ग्रहाः पुरुषम् ।
प्याधिप्रायमकान्तं जनंहीनं पन्धनार्तमतिदीनम् ॥ १११ ॥
उक्तं षट्प्रकारं भाग्यगृहे पादरायणादिकृतम् ।
ग्रहयोगेक्षणभावेर्विचिन्त्य बुद्ध्या यदेदन्यत् ॥ ११२ ॥

इति ब्रह्माण्डसंहितेर्विचित्रायां सारात्म्यां भाग्यविन्तानाम् द्वात्रिंशोऽध्यायः ॥

त्रयस्त्रिंशोऽध्यायः ।

लग्नाद्दशमे राशौ कर्मफलं यत्प्रकीर्तितं मुनिभिः ।

राशिग्रहस्वभागेर्ग्रहदृष्ट्या तदहमपि वक्ष्ये ॥ १ ॥

* Reading of Sloka 103 in the P. L. M. S. १ भागे

होमोद्योगो योगो योगो दशममन्त्रमन्त्रानि कर्म ।
 तन्मात्राणां विदुषा बुद्धिर्ज्ञानात्प्रपन्ना ह्यपिः ॥ २ ॥
 जातमन्त्रान्ते नृपो मर्त्ये वा गृह्णन्तीति ।
 वाग्मयमन्त्रान्ते वा गौर्वाधे वागमन्ते वा ॥ ३ ॥
 द्विपदानुपदरूपे मर्त्ये वा नृपो मर्त्ये चैव ।
 गृह्णन्ते तन्मन्त्रान्ते वाग्मयान्ते वा ॥ ४ ॥
 प्रादेशमन्त्रान्ते कर्मवर्ति नृपस्य तन्मन्त्रान्ते ।
 तन्मन्त्रान्ते मन्त्रान्ते प्रपन्ते बुद्धिर्ज्ञानेन ॥ ५ ॥
 दशमे नश्वरान्ते मन्त्रान्ते कर्म मन्त्रान्ते ।
 सौम्ये बुद्धिर्ज्ञाने निनिर्दिशेत्प्रपन्ना ॥ ६ ॥
 ज्ञानमन्त्रान्ते कर्मवर्ति कर्मवर्तिर्ज्ञानेन ।
 चन्द्रान्ते विदुषो मन्त्रान्ते विदुषो मन्त्रान्ते ॥ ७ ॥
 चन्द्रान्ते मन्त्रान्ते विदुषो मन्त्रान्ते मन्त्रान्ते च ।
 जनयत्युत्तममन्त्रं नृपतिमुदयं जनाश्रयं पुष्टम् ॥ ८ ॥
 भीमः गाहमन्त्रितं प्रत्यन्तनिर्मात्रेण विषयदुष्टम् ।
 क्रूरं निपादचरितं जनयति दशमे स्थितः पुरुषम् ॥ ९ ॥
 विद्वान् धनवन्तं बहुश्रुतं नृपविनायकं स्यात्तम् ।
 जनयति सौम्यो दशमे पुरुषं बहुश्रुतिनं प्राज्ञम् ॥ १० ॥
 गुरुरपि दशमस्थाने विद्वान् धार्मिकं धनमश्रुत्तम् ।
 जनयत्युत्तमचरितं नरेन्द्रमचिद्वं नरं स्यात्तम् ॥ ११ ॥
 शशिनो दशमे शुक्रः सुभगं ललितं च वित्तवन्तं च ।
 जनयति सिद्धारम्भं धनिन नृपपूजितं पुरुषम् ॥ १२ ॥
 सौरो व्याधितदेहं निःस्वं दुःस्वान्वितं प्रजाहीनम् ।
 कर्मसु नित्योद्विग्नं जनयति दशमे स्थितः पुरुषम् ॥ १३ ॥
 भानुर्भौमसमेतः कर्मकरान्कांमशोपगदपहुलान् ।
 ज्योतिर्विदः प्रकुर्यात्लाक्षणिकांस्तार्किकांश्चापि ॥ १४ ॥

सूर्यः सौम्यसमेतो वस्त्रालङ्कारभागिनं वणिजम् ।
 जनयति मेपूरणगः पुरुषं जलजीविनं वाऽपि ॥ १५ ॥
 जीवसहायः सूर्यः सिद्धारम्भान्तरेन्द्रमान्यांध ।
 जनयति दशमे पुरुषान् धीरान्शूरान्सुविख्यातान् ॥ १६ ॥
 सूर्यसहायः शुक्रो दशमे स्वजनाश्रितं नरं कुरुते ।
 स्त्रीसंश्रयात्समृद्धं सुभगं नृपवल्लभं चापि ॥ १७ ॥
 सूर्यः स्वपुत्रसहितो दशमे वधवन्धभागिनं भृतकम् ।
 जनयति दीनं कृपणं चोरैर्मुषितं प्रलापकरम् ॥ १८ ॥
 भौमः सोमजसहितो जनयति दशमे नरं बहुविपक्षम् ।
 अक्षकलावेत्तारं कौशलमतिजीविनं महाशूरम् ॥ १९ ॥
 भौमः सुरगुरुसहितो दशमे कुरुते षलस्य नेताम् ।
 मित्रेभ्यो लब्धधनं तदाश्रयाजीवितं धन्यम् ॥ २० ॥
 जनयति विदेशनिरतं कायनमुक्तादिभिर्वणिगवृत्त्या ।
 भौमः शुक्रसमेतो दशमे स्त्रीसंश्रयाद्वाऽपि ॥ २१ ॥
 भौमः सौरसहायो जनयति दशमे स्थितो नरं प्रसवे ।
 साहसशीलं क्षुद्रं कर्मायुक्तं रुजा सहितम् ॥ २२ ॥
 संधनं नरेन्द्रपूज्यं धर्मिष्ठं धृन्दनायकं स्यातम् ।
 जीवः सौम्यसहायो जनयति मेपूरणे पुरुषम् ॥ २३ ॥
 सौम्यः शुक्रसहायो जनयति दशमे मुद्गन्नोपेतम् ।
 विपारीधनसौख्यं नृपसचिवं विषयनाथ वा ॥ २४ ॥
 सौम्यः सौरसहायो मृद्गाण्डकरं करोति दशमस्थः ।
 ख्यातं विद्याचार्यं पुस्तकलिपिलेख्यकारं च ॥ २५ ॥
 वचसां पतिः मितयुतः कर्मणि कुरुते नरेन्द्रवरभृत्यम् ।
 ब्राह्मणपतिं विशोकं विद्याचार्यं समर्थं च ॥ २६ ॥
 सुरराजगुरुः मार्किदेशमे नीचं परोपकाररतम् ।
 कुरुते प्रवृद्धपेष्टं प्यिरारपदं मुत्थिरारम्भम् ॥ २७ ॥
 शुक्रः गौरसहायधिप्रकरं गन्धजीविनं वैषम् ।
 जनयति दशमे पुरुषं नीलकरं पूर्णकारं च ॥ २८ ॥

रिषापनजनहीनान्कापुरुषान्सौख्यवर्जितान्विकलान् ।
 जीवाद्धारकसौरा दशमे कुर्युर्नरात्नीचान् ॥ ४३ ॥
 सचिवानुत्तमपुरुषान्वनधर्मतांश्च धनिनथ ।
 भौमभृगुसूर्यपुत्राः कुर्वन्ति नराननेककर्मरतान् ॥ ४४ ॥
 शुक्रवृहस्पतिसौम्या दशमे पुरुषस्य शुक्रराशिस्थाः ।
 षट्पुत्रिभिमिष्टं कुर्युर्व्याधिं चाप्यन्यगृहसंस्थाः ॥ ४५ ॥
 लिपिलेख्यकाव्यनिरतं धनवन्तं षट्पुत्रिभेयभृत्यं च ।
 अटनप्रियं सुरूपं शुभगुरुसौरा नरं दशमे ॥ ४६ ॥
 दशमे विज्ञानयुतान्महान्परदेशनिरतांश्च ।
 कुर्युर्बुधभृगुरविजाः कर्मोद्युक्तं सदा दान्तम् ॥ ४७ ॥
 विद्वांसं धर्मरतं दयान्वितं सत्यवन्तं च ।
 मानुजगुरुभृगुपुत्रा दशमस्थानोपगा नरं कुर्युः ॥ ४८ ॥
 एवं श्यादिषु वाच्यं जन्मनि पुंसां फलं हि कर्मोत्थम् ।
 श्यादिग्रहसंयोगेऽत्र विशेषस्तमपि वक्ष्ये ॥ ४९ ॥
 रविभौमशुभमुरेद्या दशमस्थानोपगा नरं कुर्युः ।
 शूरं विक्षतगात्रं दातारं सर्वकर्मरतम् ॥ ५० ॥
 वकार्कशुभसौम्याधन्द्रादशमं समाश्रिताः प्रसवे ।
 कुर्युर्निर्माल्यकरालेख्यकरांश्चापि चित्रकर्मकरान् ॥ ५१ ॥
 रविकुजशुभभानुमुता दशमस्थानस्थिताः प्रसवकाले ।
 उत्पादयन्ति पुरुषं धनवाहनवारणोपेतम् ॥ ५२ ॥
 रविजीवशुक्रसौम्या जनयन्ति नमःस्थिता नरान्सौम्यान् ।
 कुत्सितवृत्तीनामपि सुतान्वरान्कर्षणोपेतान् ॥ ५३ ॥
 रविजीवसौम्यसौरा दशमस्थानस्थिताः कुर्युः ।
 पुरुषं मायानिपुणं क्रूरं परवचनानुरतम् ॥ ५४ ॥
 रविसितशुभभानुमुताधन्द्रादशमस्थिता नरं कठिनम् ।
 उत्पादयन्ति सुभगं वाग्मिनमथ कर्षणानुरतम् ॥ ५५ ॥
 रविगुरुभार्गवशनयो मेधूरणसंस्थिताः प्रसवकाले ।
 उत्पादयन्ति मनुजं प्रवासशीलं त्रिविधचेष्टम् ॥ ५६ ॥

मौमयितुंगमुग्धा जन्मनि दशमर्शगा नरं निपुणम् ।
 उलादयन्ति चतुरं शूरं समरेष्वनृष्यं च ॥ ५७ ॥
 मौमयुधमन्दगुरवो जन्मनि दशमस्थिता नरं मलिनम् ।
 जनयन्ति नरोद्युक्तं मंग्रामे रिपुविनाशकरम् ॥ ५८ ॥
 मौमयुधशुक्रसौरा नमःस्थले मंत्रिणाः प्रसवकाले ।
 विद्याग्रहलं शूरं जनयन्ति नरं विशालाङ्गम् ॥ ५९ ॥
 मौमगुरुगुणमन्दाशन्द्रान्मेपूरणश्रृङ्गाः प्रसवे ।
 जनयन्ति नरं धीरं कुटुम्बयुक्तं घनोपेतम् ॥ ६० ॥
 युधगुरुभार्गवशनयो जन्मनि दशमस्थिताः कुर्युः ।
 पुरुषं शान्तमनस्कं सुमेवसं लोकद्रयितं च ॥ ६१ ॥
 पापैर्नमःस्थलस्थैः सौम्यग्रहवीक्षितैः प्रजायन्ते ।
 वैद्यपुरोहितगणकाश्चण्डाः परवशानानुरताः ॥ ६२ ॥
 एते समस्तयोगाः सौम्यग्रहवीक्षिताः प्रशस्यन्ते ।
 पापग्रहदृष्टियुताः प्रायेण न भद्रकाः प्रोक्ताः ॥ ६३ ॥
 पापास्तृतीयपष्ठा होरेन्दुस्थानतो नृणामिष्टाः ।
 नेष्टा निधनान्त्यगता लग्नापगता विशेषेण ॥ ६४ ॥
 होराशशिनोर्वलवान्यस्तस्मात्कर्मभेन वा कथयेत् ।
 यो बलयुक्तो वैर्गस्तदधिपतेर्वाऽऽदिशेद्दृष्टिम् ॥ ६५ ॥
 आरामपुत्र (बुद्धि)सेवाकृपिरसवणिगर्कदूतकार्येण ।
 जीवन्ति नरा नित्यं मेपगणे दशमराशिस्ये ॥ ६६ ॥
 वृषभगणे दशमस्थे शकटचतुष्पदविहङ्गमृगजीवी ।
 धान्यादिसङ्ग्रहेण च जाङ्गलदेशे फलं प्रायः ॥ ६७ ॥
 जलवर्णिजः सुसमृद्ध्या मुक्ताशङ्खप्रवालभाण्डैश्च ।
 लिपिगणितलेख्यजीवी नृमिथुनवर्गे दशमसंस्थे ॥ ६८ ॥
 शङ्खामियोनिपोषणमुक्तासंख्योपजीवनं चैव ।
 आखेटकवृत्त्या वा कर्किणि वर्गे च दशमस्थे ॥ ६९ ॥

संज्ञाहका मणीनां पापाणस्वर्णरूप्यकूटाश्च ।
 कर्षणनिरता लेये गोजीवा धान्यवाणिजकाः ॥ ७० ॥
 शाकटिका मजिकारा हैरण्या गन्धविक्रये निपुणाः ।
 गान्धर्वशित्यलेख्यैः कन्यावर्गे सदा विभवाः ॥ ७१ ॥
 प्रायोऽयानुपदेशाद्दिरण्यपरिवर्तनाच्च मित्राय ।
 जायन्ते च मनुष्या नानाव्यवहारभागिनः सततम् ॥ ७२ ॥
 वाणिज्यविपणिर्जीवा गोजीवा र्महिपजीवाश्च ।
 नानापण्यसमृद्धाः सलिलोद्भवपण्यपुत्रयः ख्याताः ॥ ७३ ॥
 धनधान्यमूलवणिजः फलमूलकृन्पीबलाद्यैव ।
 जायन्ते षट्बर्गे दशमस्यानस्थिते कलावृत्ताः ॥ ७४ ॥
 स्त्रीसम्पर्कजविभवा जायन्ते कर्षणार्तुनिरताश्च ।
 नित्योद्युक्ताधोराः पृथिवीपतिसेवकाः पापाः ॥ ७५ ॥
 देहचिकित्सानिरता लोहकरा जीविनोऽलिसंज्ञर्क्षे ।
 वर्गे नभस्तलगते धान्यानां चोपजीविनो नित्यम् ॥ ७६ ॥
 नृपसचिपदुर्गपालनगोजीवनवाजिकाष्ठशकुनैश्च ।
 यद्योपस्करगणितैर्विबन्ति नराधिकित्सया धनुषः ॥ ७७ ॥
 दशमे कुरद्भवर्गे जलपण्यधनो भवेन्महाविभवः ।
 स्यारोमारोपणरसायनैर्वर्तते जातः ॥ ७८ ॥
 शरदहनप्रभेदैर्धौर्धेणं च वर्तते खननपृत्त्या ।
 दशमे षट्भ्रवर्गे भारवद्स्कन्धधाहुयलात् ॥ ७९ ॥
 शस्त्रात्सलिलाघोनिप्रपोषणादश्वविक्रयाद्वाऽपि ।
 वर्गे मीनप्रभवे दशमस्थे जायते वृत्तिः ॥ ८० ॥
 दिवसकराद्यैः राक्षैः शशिहोराम्यां भवन्त्याटाराः ।
 पितृमातृशुद्दितजनसहजनीभृत्यवर्गेभ्यः ॥ ८१ ॥
 होरागतैर्धनगतैरायुष्टहस्यैश्च चिन्तयेदर्धम् ।
 यलसंयुतैर्गृहेन्द्रैरनेकधा दृष्टमाचार्यैः ॥ ८२ ॥

इति कल्याणवर्गविरचितायां सारालक्ष्यां कर्मचिन्ताप्रयासस्य खण्डिका ॥

मीमो भक्तकरकः सुदृशं परिप्रेक्ष्यं मदा सुम्ने ।
मातामो कविने मेने परिप्रेक्ष्यं ॥ २१ ॥

॥ इति मदा कविप्रेक्ष्य ॥

शुभयुक्तं शुभयुक्तं सुम्ने च शुभयुक्तं वेत्तव्यं ।
तेषां पञ्चः पूर्णं मदापरायं न विप्रेक्ष्यं ॥ २२ ॥
एकमेव सुम्ने शुभयुक्तं लोभ्यो मदापरायः ।
नमाच-मादपरायं मदापरायं विप्रेक्ष्यं च मदीयः ॥ २३ ॥
संज्ञा नवांगुणा मीमोमे तावती मदापरायः ।
शुभयुक्तं तद्विप्रेक्ष्यं विप्रेक्ष्यं पञ्चांगुणापरायं ॥ २४ ॥
मीमो मीमोमे पञ्चांगुणापरायं मदीयः ।
शुभयुक्तं नवांगुणापरायं विप्रेक्ष्यं मदीयः ॥ २५ ॥
मान्दं शुभयुक्तं विप्रेक्ष्यं विप्रेक्ष्यं मदीयः पुत्रः ।
दगदगुप्रेक्ष्यः क्रीड्य पुत्रेण वैश्यापरायः ॥ २६ ॥
शाममामे कीमे मीमोमे पञ्चमे मदा मदीयः ।
कृतिमपुत्रं विप्रेक्ष्यं मदीयं मदीयं मदीयः ॥ २७ ॥
वर्गे पञ्चमगती मीमो मदीयं मदीयं मदीयः ।
लोहितेष्टे वैश्यापरायं मदीयं मदीयं मदीयः ॥ २८ ॥
चन्द्रे मीमांगुणापरायं मदीयं मदीयं मदीयः ।
गूढोत्पन्नः पुत्रः शेषेण मदीयं मदीयं ॥ २९ ॥
तस्मिन्ने च मीमे शनिवर्गमे निरीक्षिते रतिना ।
पुरुषस्य भवति पुत्रोपरिद्ध इति करुणमुनिपदान् ॥ ३० ॥
शनिवर्गमे चन्द्रे शनियुक्ते पञ्चमे मदा मदीयः ।
शुक्ररविभ्यां दृष्टे पुत्रः पौनर्भावो भवति ॥ ३१ ॥
चूडायदार्कसक्ता कला च तस्यैव पञ्चमे मदीयः ।
रविदृष्टेऽप्यथ सहिते कानीनः संभवति पुत्रः ॥ ३२ ॥

१ आङ्करक. २ सुभयुक्तं शुभयुक्तं ३ शुभयुक्तं श्रीरसो भवेत्पुत्रः
श्रीरसो भवेत्पुत्रः. ४ लोभ्यं. ५ नमुदभाज. ६ शुभयुक्तं. ७ वा स्वाभाव्यं
८ दि मीमोमे पुत्रः, यतोऽधम. पुत्रः, सुभयुक्तपुत्रः, सुभयुक्तपुत्रः,
दशनायाते.

वगै रविचन्द्रमसोः सुतगेहे चन्द्रसूर्यसंयुक्ते ।
 शुक्रेण दृष्टिमात्रे पुत्रः कथितः सहोदथ ॥ ३६ ॥
 पार्श्वलिभिर्युक्ते पापक्षे पश्यमे सदा राशौ ।
 जातोऽपुत्रः पुरुषः सौम्यग्रहदर्शनातीते ॥ ३७ ॥
 शुभलवांशे तस्मिन्शुक्रेण निरीक्षिते त्वपत्यानि ।
 दासीप्रभवानि षडेचन्द्रादपि केचिदाचार्याः ॥ ३८ ॥
 सितशशिवर्गे धीस्थे ताम्यां दृष्टेऽथवापि संयुक्ते ।
 प्रायेण कन्यकाः स्युः समराशिगणेऽपि चान्यथापुत्राः ३९
 ललादशमे चन्द्रे सप्तमसंस्थे भृगोः पुत्रे ।
 पार्श्वैः पानालस्यैर्विशन्तेता भवेत्प्रातः ॥ ४० ॥
 भौमः पश्यमभवने जातं जातं विनाशयति पुत्रम् ।
 दृष्टे गुरुणा प्रथमं मितेन न च सर्वसंष्टः ॥ ४१ ॥
 धनजनगुस्तद्दीनः पश्यमस्यैश्च पार्श्वै-
 र्भवति विकल एव क्षमायुते तत्र जातः ।
 दिवसकरमुते च प्याधिभिन्तसदेहः
 गुरगुरुषुधशुभैः सौल्यमपद्धनाटयः ॥ ४२ ॥

॥ इति पुत्रविन्ता ॥

रिपुभावे क्षितिसुनुर्मन्देन निरीक्षितो दिशति शत्रून् ।
 शुभयुक्तः शुभदृष्टः शत्रुभयं शैव नात्यन्तम् ॥ ४३ ॥
 क्षेत्रे प्रदेन्द्रनुत्यां संख्यां तेषां विनिर्दिशेत्प्राज्ञः ।
 भाषाप्यायेऽभिहिते विग्नरतधिन्तयेष्टेषम् ॥ ४४ ॥

॥ इति शत्रुविन्ता ॥

शुभेन्दुजीवशशिवैः सवर्तस्त्रिभिश्च
 द्वाभ्यां कन्दप्रभवने च तर्षकत्वेन ।
 एषां दृष्टेऽपि च गणेऽपि विलोकिते वा
 सन्ति मियो भवनवर्षेऽसाम्यभावाः ॥ ४५ ॥

गुरुचन्द्रदानवेज्या व्ययभवने वित्तरोषणं कुर्युः ।
भूमितनयेन दृष्टा भावाभ्यायोक्तमन्यथ ॥ ७० ॥

॥ इति व्यवह्रिता ॥

लभे बुधद्रेक्षाणे शशिना दृष्टे चतुष्टयस्थाने ।
जानो नृपतिकुलेष्वपि शिल्पी स्यान्निरुद्धं मुनिभिः ॥ ७१ ॥
नीचे सौरनवांशे शुक्रेऽन्त्ये रविशशाङ्कयोर्मदने ।
मन्देन त्रिलोकियोर्माता दासी महाकुलेऽपि स्यात् ॥ ७२ ॥
सूर्याद्वितीयराशी मास्करतनये समध्यगे चन्द्रे ।
भौमे सप्तमभवने विक्रलोऽस्मिन्सर्वदा जानः ॥ ७३ ॥
मध्ये पापग्रहयोश्चन्द्रे मदनश्चिनेऽर्कजे जन्तोः ।
शामशयविद्रधिना गुल्मप्रीहानिपीडितस्सुभगः ॥ ७४ ॥
सूर्यांशे यदि चन्द्रश्चन्द्रांशे मास्करो यदि श्रेष्ठी ।
सप्तमेकराशिगतयोर्दुर्षलदेहः सदा पुरुषः ॥ ७५ ॥
निधनधनारिष्वयमा रविचन्द्रकुत्राकेना निर्धनम् ।
नयनविषाणं कुर्युष्वन्यद्बहदोषमभूतम् ॥ ७६ ॥
धर्मापमहजगुनगाः पापाः भौम्यैर्न वीक्षिता जन्तोः ।
श्रेष्ठगणिनां कुर्युः सप्तममेभ्याश्च दन्तानाम् ॥ ७७ ॥
उदये दिनकम्पुत्रे त्रिकोणभवने कुत्रे च मोन्मारः ।
क्षीणे शशिनि सप्तमे याते वा व्ययग्रहे जातः ॥ ७८ ॥

इति व्यवह्रिता नाम त्रयोविंशोऽध्यायः ॥

पञ्चत्रिंशोऽध्यायः ।

राशेरयोगिशाम यम्मात्पमते विवेकान्भेदम् ।

मन्त्रिन्या नृपयोग्यान्नेनाहं ब्राह्मणम् ॥ १ ॥

मन्त्रिणोऽपि योग्यग्रहेषु समुत्तमम्

भ्रातृभ्यो भार्गवो नृपतिनाम्भवेत् ॥

पातालं दानवेन्द्रो गुह्यपि गगनं मौरमौमी नृत्तये
 मन्त्रपात्रो मंत्रयः शशिरुग्धवलं चामरं गजलक्ष्मीम् ॥१०॥
 वर्गान्तमगते चन्द्रे लगे वा चन्द्रवर्जिते ।
 चतुर्गर्भप्रदेष्टे जानो नग्पतिर्भवेत् ॥ ११ ॥
 शिशिरकिरणे म्बोमे लगे षयोम्युनिधेः सुमे
 घटधग्गते मानोः पुत्रे मृगाधिपती रतिः ।
 अन्निगृह्णतो वाचां नायः स्फुटन्कराजिनो
 यदि नग्पतिः स्फीतश्रीरुम्नदा बहुवाहनः ॥१२॥
 मृगे मन्दे लगे कुमुदवनधन्वुश्च निमिग-
 मया कन्यां त्यक्त्वा बुधमवनमंस्यः कुतयः ।
 स्थितो नार्या मीम्यो धनुषि सुग्मधी यदि भवेत्
 तदा जानो मूपः सुग्पतिममः प्राप्तमहिमा ॥१३॥
 उदयति मीने शशिनि नरेन्द्रः मकलकलाद्यः क्षितिमुत्त उच्चै ।
 मृगपतिमंस्ये दशशतरश्मा घटधग्गे स्याद्दिनकरपुत्रे ॥ १४ ॥
 कुजे विलगे च शशी यदाऽन्ते स्फुटांशुमम्मारधिराविताहः ।
 राजा तदा शशुभिरप्रधृष्यो वेदार्थविद्वेत्तुशतानुवादेः ॥१५॥
 करोत्युत्कृष्टोद्यदिनकृदमृताभीशुमहितः
 स्थितस्तादृग्रूपं सकलनयनानन्दजननः ।
 अपूर्वोऽयं स्मृत्या नयनजलसिक्तोऽपि सततं
 रिपुक्षीशोक्ताग्निर्ज्वलति हृदयेऽतीव सुतराम् ॥ १६ ॥
 शुक्रो घटे कुजो मेपे स्वोच्चे देवपुरोहितः ।
 यदि राजा भवेन्नूनं स्वयशोधौतदिशुखः ॥ १७ ॥
 उदयति गुरुश्चे तसहेमप्रभावो
 हरिततुरगनाथो व्योममध्यावगाही ।
 गवि शशिवुधशुक्रा यस्य सती नरस्य
 स्वमुजविजितमूमिः सर्वतः पार्थिवेन्द्रः ॥ १८ ॥

धृतिः सुतेः कथं दुष्टो एवमुत्तमः क्षितिः नरस्य ।
 लक्ष्मिः सुते सुमिषुवन्तः क्षितिः नरस्य वा यदि नृपतिः भ्याम् ॥ १९ ॥
 आसाये भगवान्गतामिष्यन्तश्चैव नागधियो
 नमो भानुसुतोऽतिवीर्यमहितः स्वोद्ये च मूनन्दनः ।
 यदेवं कर्त्ता क्षितिः क्षितिः गच्छन्त्येवैव भयात्
 एतदेव नमन्ति यम्य विपयो दग्धाः प्रतापामिना ॥ २० ॥
 एतं तु नमसाद्यैः क्षितिः प्रतापः नमसाः शुभाः
 शृण्वन्ति यदि शोचते न क्षितिः भान्वालयारुतः ।
 भूषातः प्रभवेत्त एव जलधेर्वेलावनान्नोद्धृ
 सेनाभक्तवरीन्द्रदानमार्त्तः भृङ्गमुद्गु दीयते ॥ २१ ॥
 न प्राप्नोति जगमाशु नो भङ्गन्वितो मयम् ।
 जातः भ्यादपिसंगेऽग्निभृतिर्माभास्यमीत्यभाह ॥ २२ ॥
 दुषः स्वोद्ये लोके विमिषुगलमारीध्वशशिनी
 एते मन्दः सारो जनुमष्टगो दानरमुहत् ।
 ए एवं सुषांस्य क्षितिभृददितर्ष्वमनिरतो
 निरालोकं लोकं चलितगजमदानरज्या ॥ २३ ॥
 वेगमिगो मेटन्द्रमधियो दिनकरमदितः
 कुम्भगतोऽकंजः शशपाः गन्तु भवति वृषे ।
 वृधिक्षमे क्षितेस्तु तनयो मिषुन इन्दुसुतो
 मेपलमममुदयो यदि स तु मनुजपतिः ॥ २४ ॥
 वामुकेः प्रिदशनायकमन्त्री भानुशो वगिञ्चि चन्द्रसमेतः ।
 मेपगस्तु तनयो यदि लोके भूपतिर्भवति सोऽनुत्तकीर्तिः ॥ २५ ॥
 मेवक्षीन्वेन्द्रेषु यानिर्गुरुषुपभृर्गुर्जर्मन्दभान्वागसुकैः
 स्वोद्ये चन्द्रोऽधिनिष्ठनयनि नृपतिं कीर्तिंशुश्रीकृताशम् ॥
 अत्युद्ये लग्नसंभो रविरपि भगवान्पार्थिवं क्रूरचेष्टं
 यातायानिः समंस्तं चतुर्दधिजलं यम्य सेनाः विषन्ति ॥ २६ ॥

उदकचरनवांशोरुपुं पृष्ठः कमलरिपुः सकलाभिराममूर्तिः ।
उदयनि विहगे शुभे स्वलभे भवति नृपो यदि केन्द्रगा न पाताः २

आपूर्णमण्डलकलाकृतितं शशाङ्कं

पश्यन्ति शुक्रमुरपूजितमोमपुत्राः ।

लभाधिपोऽनिचलवान्पृथिवीश्वरः स्यात्

वर्गोत्तमश्च नवमः खलु चेद्विलभे ॥ २८ ॥

वर्गोत्तमे त्रिप्रभृतिग्रहेन्द्राः केन्द्रम्यिना नो शुभसंयुताश्च ।

नो रूक्षधूमो न विवर्णदेहाः कुर्वन्ति राज्ञः प्रसवं प्रसन्नाः ॥ २९ ॥

एक एव खगः स्वोच्चे वर्गोत्तमगतो यदि ।

बलवान्मित्रसंघट्टः करोति पृथिवीपतिम् ॥ ३० ॥

शीर्षोदयक्षेपु गताः समन्ता नीचारिवर्गे स्वगृहे शशाङ्कः ।

सौम्येक्षितोऽन्यूनकलो विलभे दद्यान्मही रत्नगजाश्वपूर्णम् ३१

उपचयगृहसस्यो जन्मपो यस्य चन्द्रात्

शुभगृहमयवांशे केन्द्रयाताश्च सौम्याः ।

सकलबलवियुक्ता ये च पापामिघानाः

स भवति नरनाथः शक्रतुल्यो बलेन ॥ ३२ ॥

अत्युच्चस्था रुचिरवपुषः सर्व एव ग्रहेन्द्रा

मित्रैर्दृष्टा यदि रिपुदशां गोचरं न प्रयाताः ।

कुर्युर्नूनं प्रसमभरिभिर्गर्जितैर्वारणाभ्यैः

सेनाश्रीयैश्चलति चलितैर्यस्य मूः पार्थिवेन्द्रम् ॥ ३३ ॥

परमोच्चे स्थितश्चन्द्रो यदि शुकेण दृश्यते ।

कुर्यान्महीपतिं पूर्णं पापैरापोऽह्निमोपगैः ॥ ३४ ॥

दृश्यते शुभदैः स्वकेन्द्रमवने मित्रैश्च पापैस्तया

युद्धे नो रिपुभिर्जितौ बलयुतौ जन्मोदयक्षाधिपौ ।

भूपः स्वाग्निजराशिनाथनवमे चन्द्रोदये चेद्यशो

यस्येमद्युतदानलुब्धमधुपैश्चातुर्दिशं गीयते ॥ ३५ ॥

उच्चराशिर्भवेद्धोरा यस्मासौ कुस्ते नृपम् ।

स्वांशेऽथ सुहृदुचांशे षष्ठः केन्द्रोपगैः शुभैः ॥ ३६ ॥
 स्थितो भानोः पुत्रो विरचितफलः पश्चिमार्धे मृगस्य
 रविः सिंहे शुक्रस्तुलिनि रुधिरा मेघगः कर्किणीन्दुः ।
 कुमारीं सम्प्राप्तो यदि भवति वा शर्वरीनायसुतः
 प्रजातो भूपालश्च दयति महीमेकशुक्लातपत्राम् ॥ ३७ ॥

चर्गोत्तमस्वभवनेषु गता ग्रहेन्द्राः

सर्वे यदा रुचिररश्मिशिखाकलापाः ।

उत्सपते जगति सीममती धरित्री

यः पालयेत्क्षितिपतिर्जितशत्रुपक्षः ॥ ३८ ॥

केन्द्रे विलम्बनाथ. सुहृद्भिर्गमिषीक्षितो विद्वेगः ।

लगास्थिते च सौम्ये भूपतिर्द्वि जायते पुरुषः ॥ ३९ ॥

सुरपतिगुरुः सेन्दुर्लगे पृषे समवस्थितो

यदि फलयुतो लगेश्च त्रिकोणगृहं गतः ।

रविशनिकुत्रैर्धीर्योपैर्ननं युक्तनिरीक्षितो

भवति स नृपः कीर्त्या युक्तो हताखिलकण्टकः ॥ ४० ॥

न नीचगृहसंस्थिता न च रिपोर्गृहं संगताः

स्वगणमधवांशकानुदयगोधमंशं यदि ।

कलाभिरतिभूपिते कुमुदपण्डपोपप्रदे

सुहृद्भिर्गमिषीक्षिता. क्षितिपतिं विदुःसुर्महाः ॥ ४१ ॥

यो यः पूर्णं शिशिरकिरणं प्राप्तवर्गोत्तमांशं

सुरपट्टार्धिर्गगनगमनः पश्यति स्वोद्यसंस्थम् ।

स क्षोणीशं जनयति दशां प्राप्य सौम्यः स्वकीयां

स्थानं लोके यदि फलयुताः कण्टकस्था न पापाः ॥ ४२ ॥

जन्मोदयमवनपती फलयुता केन्द्रभेदय द्विषुके वा ।

इन्दुर्जलगृहगर्भे त्रिकोणगो वा महीपालः ॥ ४३ ॥

स्वगृहे मित्रभागेषु स्वांशे वा मित्रगणेषु ।

कुर्वन्ति च नरं सुती सार्वभौमे नरापिषम् ॥ ४४ ॥

परमोच्चगताः सर्वे स्वोचांशे यदि सोमजः ।

त्रैलोक्याधिपतिं कुर्युर्देवदानववन्दितम् ॥ ४५ ॥

यस्योत्तरस्यां भगवान्ब्रह्मसिद्धो बृहस्पतिः प्रागपरे च भार्गवः ।

अगस्त्यनामा खलु दक्षिणस्यां स नष्टशत्रुश्च भवेन्नराधिपः ॥ ४६ ॥

शशी पूर्णः स्वांशं स्वगृहमथवा स्वोचमं वा प्रयातो

दिवः पातुर्मन्त्री दितिजगुरुणा वीक्षितः केन्द्रसंस्थः ।

रविलम्बे स्वांशं यदि चल्युतः पश्यति स्यात्स मूषः

प्रममं यस्यैभैश्चतुर्दधिमूशलकीनामरण्यम् ॥ ४७ ॥

कुमुदगहनवन्धो वीक्ष्यमाणे समस्तै-

र्गगनगृहनिवासैर्दीर्घजीवी नरः स्यात् ।

फलमशुभसमुत्थं नैव केमद्रुमोत्थं

भवति मनुजनायः सार्वभौमो जितारिः ॥ ४८ ॥

उच्चाभिलाषी सविता विक्रोणे स्वर्शे शशी जन्मनि यस्य जन्तोः ।

स शास्त्रि पृथ्वी बहुरक्षणा बृहस्पतिः कर्कटके यदि स्यात् ॥ ४९ ॥

तुङ्गेषु पङ्क्तिषुपमार्गचरा उपेताः

स्वांशे मयूरानिकरैः परिपूरिताः ।

उत्पादयन्ति कुलिगाङ्कितपाणिपादं

पृथ्वीपतिं सगरवेनययानितुल्यम् ॥ ५० ॥

शुभमवनममेतैः सौम्यमागेषु सौम्यैः

स्फुटरुचिरकराणैः प्रस्फुरद्भिर्बिलभे ।

रविमुपिनमयुग्मीश्च पापैरमिश्रै-

र्गिगिगहननिवासी तावमः स्यान्नरेन्द्रः ॥ ५१ ॥

शुभमाणकरणाः शुभप्रदा उभयगृहे यदि पापमंथयः ।

मनुवदन्तस्त्रिपुमंदीपतिः गुग्गुग्गुन्यमतिः प्रहीर्षितः ॥ ५२ ॥

त्रिदशनायः गन्धु लज्जमंथः मुद्गहृद्दं विप्रदशो यदि जितः ।

करोति नावं पृथिवीतन्म्य दुर्वाःप्रेग्निविदोदये शुभे ॥ ५३ ॥

सम्पूर्णमूर्तिर्नगवान्गनाहो मेपांगहम्भो गुरुणा च रष्टः ।

नैवेन कश्चिच्च च वीक्षितोऽप्यैः प्राद तिर्गिगं यवनादिगतः ५४

लमाच्छशी त्रिरिपुलाभनभःस्यलेपु

सूतावसण्डितवसुः पृथिवीश्वरः स्यात् ।

दृष्टः सुरेन्द्रगुरुणा न च वीक्षितोऽन्यै-

र्जन्माधिपो दशमगः स्मरगोऽयवा स्यात् ॥ ५५ ॥

विग्रद्भस्मिकरालपूर्णपरिधिर्नक्षत्रमम्पालक-

स्तुद्गांशे समवस्थितैश्च सकलैः प्रोद्दीक्षितो व्योमर्गः ।

सुर्याद्भूमिपतिं यशस्यचरितं हृत्स्यथसैन्यं जगत्

योव्याच्छेषफणीन्द्रनुत्स्यमसिलोर्वीभारग्विघ्नः श्वमन् ॥ ५६ ॥

सुधामृणालोपमविभ्यशोभितः शशी नवांशे नन्दिर्नाप्रियस्य ।

यदि क्षितीशो बहुदृष्टिर्पूर्णः शुभाश्च केन्द्रेषु न पापयुक्ताः ॥ ५७ ॥

शशिवुधरुधिगङ्गाः स्वांशकस्यैर्न नीर्ष-

व्ययगृहमहजर्म्यैर्नापि सूर्यप्रविष्टैः ।

तनयमवनमस्यै यानपती चन्द्रयुक्त

भवति मनुजनाथः वीर्तिशुश्रीकृताशः ॥ ५८ ॥

नीचाग्विर्गंरहितैर्विहर्षगिभिरनु

स्वांशोपगैर्वलयुतैः शुमरष्टिदृष्टैः ।

गोक्षीरशङ्खधवलौ मृमलान्तरनक्ष

स्याद्यस्य जन्मनि ग भूमिपतिर्जिताग्नि ॥ ५९ ॥

कुमुदगहनपन्धुं श्रेष्ठमश प्रपन्नं

यदि बलयमुपेतः पश्यति ध्योमचागी ।

उदयभवनमंथः पापमज्ञो न शैवं

भवति मनुजनाथ सार्वभौमः सुदेहः ॥ ६० ॥

जलचरराशिनवांशक इन्द्रो तनुययने शुभदः स्वकर्षणे ।

अशुभकतः एतु कण्टकहीनो भवति नृपो बहुवारणनाथः ॥ ६१ ॥

यसोत्तमे दिमकतः सकलः स्त्रितीजशे

सुर्यान्महीपतिमर्षयशोभिगमम् ।

यस्याथरुन्दरपुरपातरजोभिभूतो

भानुः प्रभातशशिनोऽनुकरोति रूपम् ॥ ६२ ॥

सर्वग्रहकृते योगे चक्रवर्तीश्वरो भवेत् ।

एकैकेन तथा जाता मण्डलानामधीश्वराः ॥ ६३ ॥

एकोऽपि विहगः कुर्यात्प्रभामांशगतो नृपम् ।

समस्तफलसम्पन्नश्चक्रवर्तिनमेव च ॥ ६४ ॥

यदि पश्यति चन्द्रममं विबुधगुरुर्वृषमसंशितः प्रसरे ।

अवनि श्रियिवीमुद्रां स्फुरन्मणिघोतितदिगन्ताम् ॥ ६५ ॥

कुर्यात्तुहे त्रिकोणे वा स्वराशिस्तो विलोकयन् ।

ग्रहस्तुपारकिरणं निपादमपि पार्थिवम् ॥ ६६ ॥

स्वग्रहे तृतीयभागे शशी शितः पार्थिवं यदा कुलो ।

परिपूर्णफलः शुभदो यदि प्रसूतो महाराजम् ॥ ६७ ॥

सांशे दिवाकरो यस्य नाशेने च क्षमाकरः ।

स राजा गजदानोपशीकरोक्षितमूलकः ॥ ६८ ॥

रूपे रविपुत्रमंयुने देवेज्येऽन्वर्षे ननोदिते ।

दृष्टेऽगुरुराजमणिना ग्रामीणो गृणनिर्भवेदिह ॥ ६९ ॥

उदयेऽगुरमनारो गुरुमे गुरुदृष्टिभं च गतः ।

कुलो निपतं गतं यदि तुजगनश्च शुभः ॥ ७० ॥

शुभमाग्नकेन्दो भार्गवेकमाश्रिताः ।

जीवदृष्टमायज्ञः स्यान्नदा महीपतिः ॥ ७१ ॥

रथगाः विनशशाह्वभीमाः सप्तमे शशिनि यात्रानिपुक्तं ।

विष्णुमिवतनयेन च दृष्टं जायो पृथुवचः पृथिवीयः ॥ ७२ ॥

विष्णुगुरुर्वेदि भीमवर्गि कनिगिगिदिशिएष्वेवदश ।

जनपति कुनिवत्सममदीर्घ विपारिथ्येतिराभवेत् तैः ॥ ७३ ॥

मृत्पिपाः शुक्रनशाह्वमाह्वः कु तैः ॥ ७४ ॥

गृहोदमो मयपृष्टं गृहोदमो यदा यदा हीनकृते महीपतिः ॥ ७५ ॥

स्त्री तैः कुते मृगुगृहोदम निशाह्वे वा

भवेत् विष्णुदशैव मृगुगृहोदम वा ।

निवेदिदिः कुनिवत्स मदि मृदिह्वे

कुर्वेत् इ देवपत्नी मृत्पि मदी ॥ ७६ ॥

तपोष्टदं यस्य भवेत्तदुष्कं ग्रहेण तेनाथ युतं निरीक्षितम् ।

ग्रहद्वयं स्वोच्चगतं यदा भवेत्तदा कुटुम्भी नियतं महीपतिः ७६

सुतभवने शंशेदेवनमस्यौ भवनपतिप्रसमीक्षितदेहौ ।

भृगुतनयो यदि मीनसमेतो भवति नृपः खलु कुत्सितवंशः ७७

चन्द्रस्त्रिपुष्करस्थः स्वोच्चे वचसां पतिः सलक्ष्मीकम् ।

उत्सादयति स्वामिनमुत्तमपात्रं समप्रभुवः ॥ ७८ ॥

केन्द्रस्वोच्चमुपेतः सुरमघ्नी दशमगो यदा शुक्रः ।

नूनं स भवति पुरुषः समस्तपृथ्वीश्वरः ख्यातः ॥ ७९ ॥

स्वर्धे शंशी विपुलरिमशिखाकलापाः

स्वांशे स्थिता बुधवृहस्पतिदानवेज्याः ।

पातालगा दिनकरेण निरीक्षिताथ

संसूचयन्ति नृपतिं द्विजेमुख्यजातम् ॥ ८० ॥

(विर्नभस्यः स्वत्रिकोणगोऽपि वा स्वराशिसंस्थाः सितजीवचन्द्राः ।

तृतीयपष्टायगताथ चन्द्रात्कुर्वन्ति गोपालमिह क्षितीशम् ॥ ८१ ॥

सप्तमभवने सौम्या मित्रांशगताः सुहृद्भिरिह दृष्टाः ।

उच्चे कुजो यदि नृपः समस्तनृपपालकः श्रेष्ठः ॥ ८२ ॥

रविशशियुधशुकैर्व्योसि मित्रांशकस्थै-

र्न च रिपुभवनस्थैर्नाप्यदश्यैर्न नीचैः ।

स तपसि भृगुपुत्रे भृपतिः स्यात्प्रयाणे

गजमदजलसैकैर्लीयन्ते यस्य रेणुः ॥ ८३ ॥

स्वोच्चे भानुः प्रकटितचलो व्योममध्ये सजीवः

शुक्रो धर्मे यदि धलयुतः स्वं नवांशं प्रपन्नः ।

लभे वर्गे शुभगगनगो राजपुत्रेण दृष्टः

पृथ्वीपालो धवलितजगत्स्वात्सितैः सैर्यशोभिः ८४

वृषे शशी लगगतः सुपूर्णः सितेन दृष्टो वणिजि स्थितेन ।

शुषोऽपि पातालगतो यदि सात्तदान्यजातो भवति क्षितीशः ८५

१ यदि देवनमस्यो. २ देहः. ३ पातमनसो. ४ एतिः, यदा. ५ नृप. ६ वरैः.
७ विप्यते. ८ पुत्रपुत्रः.

क्षमामुतः स्त्रोत्रमुपाश्रितो यदा

रवीन्दुवाचस्पतिभिर्निरीक्षितः ।

भवेन्नरेन्द्रो यदि कुलितस्तदा

समस्तपृथ्वीपरिरक्षणे क्षमः ॥ ८६ ॥

जायतेऽभिजिति यः शुभकर्मा

भूपतिर्भवति सोऽतुल्यवीर्यः ।

नीचवेश्मकुलत्रोऽपि नरोऽस्मिन्

राजयोग इति न व्यपदेश ॥ ८७ ॥

गण्डान्तविष्टिपरिघव्यतिपातज्ञान-

स्ताराधिपः समुदये यदि कृत्तिकायाम् ।

क्रीडैत्कृपाणफलकाहितचण्डवेग-

श्रोत्यापिनाहितशिगेगुलिकाभिरीशः ॥ ८८ ॥

बुधोदये सप्तमगे बृहस्पता

चन्द्रे कुलीरे सुखराशिगेऽमले ।

वियद्गते भार्गवनन्दने गृहे

प्रशास्ति पृथ्वी मनुजो निराकुलः ॥ ८९ ॥

एकान्तरगैर्विहगै पद्भिश्चक्र क्षितीश्वर कुर्यात् ।

अत्रैव शुभे लग्ने सकलमहीपालको नृपतिः ॥ ९० ॥

अयमेव समुद्राख्यो द्वौ लग्ने यदि मस्थिनौ ।

कैरोति भूमुजां नायं सौम्यं केन्द्रेषु मस्थिनः ॥ ९१ ॥

निरन्तरं यदि भवनेषु पदेषु

ग्रहाः स्थिता उदयपृहात्ममन्त्राः ।

स्वपश्चिद्भरपनिमेव कुर्यु-

धनुष्टयन्नरपनिमन्त्रिणं च ॥ ९२ ॥

मुनमुत्तदुधिरयगता यदि कर्मणि कौर्त्तयन्ति यवनापाः ।

पन्धुमुतार्थगजादयो बहुभृत्यो जायते शिनिरः ॥ ९३ ॥

कर्मात्मबलदोरामु ग्रहाः सर्वे प्रतिष्ठिताः ।

कुर्वन्ति नगरं नाम यत्र ह्यात्पृथिवीपतिः ॥ ९४ ॥

सुखतनुमदगाः शुभाः समग्राः
कुजरविरविजातिधर्मलाभसंस्थाः ।

यदि भवति महीपतिः प्रशान्तो

यवनपतिकृतो ह्ययं महीपयोगः ॥ ९५ ॥

लाभधर्मस्थिताः सौम्याः पापाः कर्मणि संस्थिताः ।

नृपतीनामयं योगो भवेत्कलशसंज्ञितः ॥ ९६ ॥

त्रयो ब्रह्मा भ्रातृसुतायसंस्थास्तथा शुभौ द्वौ रिपुसङ्गतौ च ।

कलत्रलभं च गतौ च शेषीनृपस्य योगः खलु पूर्णकुम्भः ॥ ९७ ॥

मुनिस्तरं नीचकुलोद्भवा मया

विचित्ररूपाः कथिताः क्षितीश्वराः ।

अतःपरं पार्थिववशजन्मनां

भवन्ति योगा मुनिभिः प्रकीर्तिताः ॥ ९८ ॥

सिंहोदये दिनकरो मृगलाञ्छनोजे'

कुम्भस्थितो रविमुतः स्वगृहे सुरेज्यः ।

खोचेऽपि भूमितनयः पृथिवीश्वरस्य

जन्मप्रदः सकललोकनमस्कृतस्य ॥ ९९ ॥

शुभे लग्नं याते षडवति तथा धर्मराशिक्रमेण

शुभैः शेषैर्लग्नं धनगृहमथ व्यायपदकर्मगैश्च ।

महीपालः श्रीमान्भवति नियत यस्य मानङ्गमहाः

प्रयाणे मेधानां सुतमदजलैर्भ्रान्तिमुत्पादयन्ति ॥ १०० ॥

सुरपतिगुरुर्वन्धुस्थाने स्ववेश्मगतो यदा

तुहिनकिरणः सम्पूर्णाङ्गस्तपःसमवस्थितः ।

त्रितनुभवनप्राप्ताः शेषा ब्रह्मा यदि भूपतिः

भवति धृतिमान्स्फीतश्रीकन्तया पहुवाहनः १०१

खोषोदये कृतपदः कुमुदस्य पन्धु-

र्जिवोऽर्धमो वणिजि दानवपूजितश्च ।

कैन्याजसिंहगृहगा सुधमौमसूर्या-

शन्द्रांशुनिर्मलयशा भवति क्षितीशः ॥ १०२ ॥

नक्षत्रनाथमहितः मविता नमस्यः

मौर्गिर्विलम्बमवने हिवुके सुरेज्यः ।

देवाग्निपूज्यबुधमृमिसुनैः मलाभैः

स्थानो महीपनिग्दि म्वगुणैर्नगः स्यात् ॥ १०३ ॥

मृगगाशि पगिन्यज्य म्विनो लम्ने वृहस्पतिः ।

करोत्यवश्यं नृपतिं मत्तमपग्निवग्निम् ॥ १०४ ॥

लम्ने भीमो ग्वित्रमहितम्नीष्णगश्मिः स्रमच्ये

वाचां स्यामी दशमगृहगो मार्गवः सप्तमस्यः ।

आये हेमः शिशिरगृहणो यन्भुगाशि प्रपन्नो

यथेव स्याद्विपुलयशमो जन्म मूपालकस्य ॥ १०५ ॥

न्यूनोऽपि कुमुदयन्तु म्योच्ये. पार्थिव करोति नरम् ।

किं पुनरगण्डमण्डलरुग्निरुग्रकटिनद्रिगन्तः ॥ १०६ ॥

लम्ने सिद्धाय केन्द्रे मकलकलापुग्निो निशानायः ।

सिद्धधानि महीपाल् विक्रमभनताहनोपेनम् ॥ १०७ ॥

यदि पश्यति दानवार्थिन वचमामग्निपम्पदा भरेत् ।

नृपतिर्धनुनागनायको भुक्तगेन्द्र इव प्रतापवान् ॥ १०८ ॥

दिवाक्यां पनेमंशी कुर्यात्पश्यन्पुषं नेरम् ।

शिरोभिः शामनं तस्य धाम्यन्ति नृपाः मदा ॥ १०९ ॥

लप्राधिरतिः म्योचे पश्यन्गृगन्तान्ठनं नृपं कुम्भो ।

षट्पुत्रपुत्रगणैः क्षणितिशिष्टं महाशिवम् ॥ ११० ॥

इन्द्रः म्योचे पश्यन्करोति कृपभागेऽपि नरं नृपतिम् ।

प्रान्ताग्निधुमुञ्चिन्नयशमं मौमाग्यवन्तं च ॥ १११ ॥

अग्निर्वाग्निधुमन्त्रो द्यो दानरमविणा ।

अनिर्गं कृष्णे लक्ष्मीम्यामिर्न मूर्तिं नरम् ॥ ११२ ॥

म्योचेऽग्निधुमन्त्रो या गुरुणा यदि दश्यते ।

दन्ती महीपतिं कुर्यादिवेव नाथ भगवः ॥ ११३ ॥

रुमर्तिरपि केन्द्रे वदन्तिपुनैः करोति परमर्दिम् ।

मदन्तं द्योऽपि नृपतिं किं नृपतनीगर्गमृण ॥ ११४ ॥

रविरप्यधिमित्रम्यो यदि चन्द्रमर्माश्रितः ।

अहदेशाधिपं कुर्यादमार्गमदिनं नृपम् ॥ ११५ ॥

उद्यम्यः शशिननयः कुमुदास्रपन्धुना च मेमाविगतः ।

जनयति मगधाधिपतिं मयमदगन्धेन धामिनदिमन्वम् ॥ ११६ ॥

प्रधानपत्न्यसंयुक्तः सम्पूर्णः शशलाञ्जनः ।

एकोऽपि कुर्यात् ज्ञानं नगाधिपमदिदम् ॥ ११७ ॥

केन्द्रे विलम्बनाथः श्रेष्ठयन्त्रो मानयाधिपं कुर्यात् ।

गोपालकुन्देऽपि न किं पुनर्यनीश्रमणां च ॥ ११८ ॥

वर्षात्काल्यः केन्द्रे पृथग्यनिर्देशमधामग शशिनः ।

चतुष्टयधिमोक्तयाः म्यामी भूमिर्भयति ज्ञानः ॥ ११९ ॥

मेघे महत्समधिः मह शशिना मन्त्रियः कर्मनीश्रमः ।

केन्द्रकर्मात्कान्ध्रविद्यानां शीलकथ्याधि ॥ १२० ॥

उद्यम्यश्रिदशगुरुः केन्द्रवदनपन्धुना मे धामः ।

काशीरमण्टलभूर्या कर्मणि पुनराधिपयवदय ॥ १२१ ॥

मुक्तावस्त्रगुहोदयवण्टव मयमंशु मय्य शूरगुरुः ।

शोकरयं भयति ममे मज्जाशोभेगुहयो कुर्यात् ॥ १२२ ॥

दिक्काननकादिचर्चकदशः सुभाः पुनः केन्द्रमयमयः ।

सुर्वेति पापिर्गमिषयाः शूर्वीश्रमं विषयुक्तिमतेऽहः ॥ १२३ ॥

शेवैर्द्वितीये सुधमीवभार्गवा मध्याश्रमैरपुना मे चार्कनाः ।

पुनरवर्षाधु र्निश्रीश्रीता मय एव मुक्तिमयुष्टयाश्च ॥ १२४ ॥

मुक्तावस्त्रकाशधवलाः पत्न्युत्प्रेरति

कै-गाधिपेन संविना ह्यमदय ॥ १

धीमानमहानिपुणं दन्ति ॥ २ ॥

मन्थ्याश्रीश्रीशुनरं कुर्वे मेऽहः ॥ १२५ ॥

देवधमी कुम्भयो मया रेण मदी वयः ।

अनदेदमुपमां निदिश्यामीक्यदह ॥ १२६ ॥

कामकथेमे आस मवी त इन्द्रीश्रीयो मयमेव ॥ ३ ॥

तपसि च रविपुत्रे जायते पार्थिवेन्द्रः

प्रथितविमलकीर्तिर्दानधर्मप्रतापैः ॥ १३४ ॥

त्रिदशगुरो रविर्हिमकरस्य भृगोस्तनयो

रवितनयः कुञ्जस्य सल्लु दृष्टिपथं च गतः ।

भवति विलम्बगो यदि चरोदयराशिगतः

प्रथितपशा भवेत्क्षितिपतिः क्षपितारिगणः ॥ १३५ ॥

पुष्यः कन्यालमे सुरपतिगुरुधैव तिमिरः

स्थितः क्षोणीपुत्रः प्रसवसमये वीर्यसहितः ।

शनिः शुश्रुसाने त्रिदशरिपुपूज्यथ द्विषुके

यदैवं स्यात्सूतौ स्वभुव्रविजयी भूपतिर्हि ॥ १३६ ॥

यमे विलम्बे मकरप्रतिष्ठिते

दिवाकरे पूनगते मितेऽष्टमे ।

कुजेऽल्लिगे कर्कटगे निशाकरे

भवेत्प्रसिद्धो जगतीश्वरो नृपः ॥ १३७ ॥

शुभोदये भूमिसुते मुनिर्मले शनैश्वरे धर्मशुद्धे न्यवस्थिते ।

दिवाकरे सप्तमगे सहेन्दुना चलस्वभायो नृपतिः प्रजायते ॥ १३८ ॥

शनैश्वरे लग्नगते सचन्द्रे पृथ्वीपतौ मत्तमराशिगे च ।

शुभेण दृष्टे शशिजे स्वतुते जायेत पृथ्वीपतिरप्रभृष्य ॥ १३९ ॥

चापे भवेत्सुरगुरुहृत्तदृष्टिशुद्धो

लमे सुरारिदयितः शशिनि स्वगर्शो ।

वापीतडागसुरचेश्मकरो नरोऽय

जायेत मानवपतिर्द्विजदेवभक्तः ॥ १४० ॥

एकः श्लोके शुभगगनगः संस्थितो निर्मलांगुः

केन्द्रे मानुः प्रकटिनकरः केवलः पूर्णवीर्यः ।

दृष्टः शुर्वादिमसुरणा पयमन्त्रेण जाते

भूमेर्नाथं पट्टगवपतिं सर्ववन्द्यं शूनार्थम् ॥ १४१ ॥

पष्टे कुजार्किरवयः सहवेऽयवाऽपि

मिदे सुरारिसन्निवोऽय भवर्क्षसंस्थः ।

•

•{

.

दृष्टः शुभैर्दिनकरेन्दुविहीनदृष्टिः

कुर्याच्चपं स्वभुजनिर्जितशत्रुपक्षम् ॥ १४२ ॥

वहति मृदुसमीरो निर्मलद्वयोममध्ये

विमलनिरुपमर्गाः खेचरा वृत्तवैराः ।

उदयति सुरवन्द्ये मण्डले मातृकाणां

यदि वृषमगृहस्यो मार्गवः स्यात्क्षितीशः ॥ १४३ ॥

शशिशुघरुधिराल्यैः स्वांशकस्यैर्न नीचै-

र्व्ययगृहमहजस्यैर्नापि सूर्यप्रविष्टैः ।

तनयमवनमंस्थे वाक्पतौ चन्द्रयुक्ते

भवति मनुजनायः कीर्तिशुक्लीकृताशः ॥ १४४ ॥

अधिमित्रगते केन्द्रे जन्माधिपतिर्विलग्नपतियुक्तः ।

पश्यति बलपरिपूर्णो लग्नं स्यात्पुष्कलो योगः ॥ १४५ ॥

पुष्कलयोगे पुरुषा जायन्ते भूमिपालका नित्यम् ।

मुचिरं भ्रमन्ति हतरिपुगजमदगन्धेन वामिनदिगन्ताः ॥ १४६ ॥

रास्यादौ लग्नपतिः कगेति जातं नरेन्द्रदण्डपतिम् ।

मध्ये मण्डलनाथं ग्रामपतिं चैव मननान्ते ॥ १४७ ॥

पौष्णे फान्गुन्यां वा मूले पुष्ये च भास्करः कुस्ते ।

लग्नगतो नग्नाथं योजनशनमात्रके देशे ॥ १४८ ॥

कृत्तिकार्यवनीम्वानीपुष्यव्यायी भृगोः मुत ।

कगेति भृभुजां नायमभिन्यामपि मन्वितः ॥ १४९ ॥

विदधानि मार्गभौमं लग्नांगपतिः म्वनुद्गं केन्द्रे ।

नृपतिं शशाधिपतिर्जन्माधिपतिर्धनममृद्धम् ॥ १५० ॥

मीने निशाकर पूनेः शुद्धहृदिगीशिताः ।

मार्गभौम नरं कुर्यान्मिद्धाज्ञानाक्षं मलयः ॥ १५१ ॥

याने भौमे रुमेस्थाने

राशिकरभृगुमुनेनप ममवधिने ।

व ग्रामो मानु

लग्नपतिमन्वितमिदो यदि यमो भो ॥ १५२ ॥

१५२

१५२

क्षोणीभर्ता याने यस्य

प्रविचलिततुरगरजसा दिशः परितो गंतः ।
एवं कर्तुर्भूयो भूयो

परणितलपरिमलमुखं प्रयान्ति रवेर्हयाः ॥ १५३ ॥
शशिसहिते केन्द्रस्थे शनैश्चरे भवति जैरजातस्तु ।

राजा भुवि गजतुरगग्रामधनेर्वाधितश्रीकः ॥ १५४ ॥
शुक्रवाक्पतिपुपैर्धनसंस्वैर्धनगैः शशिरविक्षितिपुत्रैः ।

जायते क्षितिपतिः पृथुवक्षाः सर्वतः क्षपितशत्रुसमूहः ॥ १५५ ॥
भानुः प्राणी शशिगृहयुतः शीतरश्मिश्च तस्मि-

त्सेकः स्वोद्ये यदि गगनगो निर्मलः पूर्णरश्मिः ।
लभं प्राप्तः सुरपतिगुरुः पृथगः स्वात्क्षितीश-

रक्षतो यस्य प्रचलितचमूरेषुभिव्योममार्गः ॥ १५६ ॥
कुम्भस्याष्टमभागे त्रिकोणसंस्थे (पिच) निशानाये ।

जातो भवत्ववर्यं राजा शुभदः समस्तलोकस्य ॥ १५७ ॥
मेपस्य सप्तमांशे करोति पृथ्वीयुतः स्थितो नृपतिम् ।

सिंहस्य पद्ममांशे नरमियुनांशे भवेद्भूषः ॥ १५८ ॥
सिंहस्य पद्मदशके भागे चन्द्रः स्थितो महीपालम् ।

कुम्भस्य पद्मदशके भागे चन्द्रः स्थितो महीपालम् ॥ १५९ ॥
कर्कटकस्य च दशमे करोति पुरुषं सदा प्रभवे ॥ १५९ ॥

पशुपि चै विंशे जीवः करोति नृपतिं स्थितो जनरत्यातम् ।
सिंहस्य पद्ममांशे तथा च हेलिर्भुधो ज्ञेयः ॥ १६० ॥

एकस्मिन्पद्मशृत्तौ पद्मदशस्वास्थितचन्द्रः ।
भागेषु धीरनृपतिं करोति भुजलन्धपृष्ठीकम् ॥ १६१ ॥

मकरस्य पद्ममांशे करोति पुरुषं नरेभरं सुनयम् ।
योगे मूलतिलकं धर्मज्ञं शायनिरतं च ॥ १६२ ॥

कर्कटके शशिजीवी पद्मसु भागेषु संस्थितौ कुरुतः ।
भूमिपतिमप्रपृष्यं रविरपि सर्वप्रदगणस्य ॥ १६३ ॥

चन्द्रः पुष्ये नृपतिं पद्मोत्तमशृत्तिकाभिनीसंस्थः ।

पत्नी. १ परिश्रम. २ जातोत्र. ४ एकाधिकविद्येते. ५ त्रितो. ६ रक्षितो.

विदधाति सार्वभौमं त्रिपुष्करे वाऽपि परिपूर्णः ॥ १६४ ॥
 अश्विन्यनुराधास्यः स्थितः श्रविष्ठासु पार्थिवं भौमः ।
 कुस्ते स्वोच्चमुपगतो वर्गोत्तमगश्च नान्यत्र ॥ १६५ ॥
 व्योम्नि शंखधवलो निशाकरो भार्गवस्तपसि संस्थितः शुक्तिः ।
 आयगाश्च यदि सर्व एव ते स्यान्महीपतिरतुल्यपौरुषः ॥ १६६ ॥
 चन्द्रादुपचयसंस्था गगनसदः सर्व एव यदि सतौ ।
 जायेत माननिलयः समस्तपृथ्वीपतिः पुरुषः ॥ १६७ ॥
 जीवनिशाकरसूर्याः पद्ममनवमतृतीयगा वक्रात् ।
 यदि भवति तदा राजा कुचेरतुल्यो धनैर्वासौ ॥ १६८ ॥
 रविस्तृतीये भृगुनन्दनः सुखे बुधस्य चान्ये यदि पद्ममे स्थितः ।
 न नीचराशौ न च शत्रुवेशमगा भवेन्नरेन्द्रधिसमुद्रपारंगः ॥ १६९ ॥
 बृहस्पतेर्भौमिदिवाकरेन्द्रवो गता द्वितीयाम्बुनमःस्थलं क्रमात् ।
 त्रिपक्षराशौ परिशेषखेचरा यदा तदा भूमिपतिर्वृषात्मजः ॥ १७० ॥
 भृगोरपत्याद्बुधमास्करात्मजौ चतुष्टयस्यौ परिशेषखेचराः ।
 तृतीयलामर्क्षगतास्तु ते यदा महीपतिं कुर्युरमंशयं तदा ॥ १७१ ॥
 शुक्रबुधौ रवितनयात्केन्द्रे वाचस्पतिर्भवेदुद्ये ।
 मिहामनाधिशायी यदि राजा स्वोच्चगाश्च परिशेषाः ॥ १७२ ॥
 सवितुस्तृतीयपद्ममलामर्क्षसमाश्रिताः सदा यस्य ।
 सर्वे ग्रहाः स नृपनिर्मघी सेनापनिर्वाऽपि ॥ १७३ ॥
 लग्नपतेः स्फुटरश्मेः पापा लामे शुभाथ केन्द्रम्याः ।
 यदि भवति तदा नृपतिः स्वभुजाङ्गितमर्षभूमितलः ॥ १७४ ॥
 लामे तृतीयपष्ठे यदि पापा जन्मपस्य शुभदृष्टाः ।
 भवति तदा धरणीशः समन्तनृपान्दितः साधुः ॥ १७५ ॥
 विचरति गुरूपग्नो मेषभेऽथापि मिहे
 दहनकिरणदृष्टे भूमिपुत्रे स्वराशौ ।
 न च गगनविचारी कश्चिदेकोऽपि नीचे
 यदि नृपतिममुग्यो जायते पार्थिवेन्द्रः ॥ १७६ ॥

चन्द्राद्द्वैर्निगदिताः सुनफादयश्च
 केन्द्रस्थितैर्यदि भवन्ति च तेऽत्र योगाः ।
 विश्वम्भराधिपकुलेषु महत्सु जाता
 योगेषु तेषु मनुजेश्वरतां लभन्ते ॥ १७७ ॥
 केन्द्रगौ यदि तु जीवशशाङ्गौ यस्य जन्मनि च भार्गवदृष्टौ ।
 भूपतिर्भवति सोऽनुलकीर्तिर्नाचगो यदि न कश्चिदिह स्यात् १७८
 उदयशिशिरसिस्थो भार्गवो यत्र तत्र
 पुधरविमुतच्छः स्वांशकस्योऽतिवीर्यः ।
 जनयति नरनाथं वाक्पतौ पद्मस्थे
 भुजवलहतशत्रु सार्वभौमं गजाब्जम् ॥ १७९ ॥
 सिंहे कमलिनीनाथः कुलीरस्यो निशाकरः ।
 द्यौ द्वावपि जीवेन पार्थिवं कुरुतस्तदा ॥ १८० ॥
 बुधः कर्कटमारूढो वाक्पतिश्च धनुर्धरम् ।
 सूर्यभूसनदृष्टौ च यदि स्फ्रीतो महीपतिः ॥ १८१ ॥
 शफरीयुगले चन्द्रः कर्कटे च बृहस्पतिः ।
 शुक्रः कुम्भे यदा शक्तस्तदा राजा भवेदिह ॥ १८२ ॥
 सितच्छः शनिः कुम्भे पद्मिनीदयितो भवे ।
 चन्द्रे जलचरे राशौ यदि जातो नृपो भवेत् ॥ १८३ ॥
 कुजोऽलिगोऽय मेघे वा रविजीवनिरीक्षितः ।
 धृपे शो जीवंसंछस्तदाऽपि पृथिवीपतिः ॥ १८४ ॥
 अमलयपुरवक्रः कैरवाणां विकासी
 स्रग्दमय नवांशं स्वोच्चभांशं गतो वा ।
 हितगगननिवासैः पद्मभिर्दृश्यमानो
 जनयति जगतीशं नीचमे नो यदि स्यात् ॥ १८५ ॥
 कामे मन्दो गुरुभृगुमुताबुद्धमे खे शशाङ्गो
 पन्धावको बुधकुनयौ वक्रगौ चेत्य भूषः ।

विदधाति सार्वभौमं त्रिपुष्करे वाऽपि परिपूर्णः ॥ १६४ ॥
 अश्विन्यनुराधास्यः स्थितः श्रविष्ठासु पार्थिवं भौमः ।
 कुस्ते स्त्रोचमुपगतो वर्गोत्तमगश्च नान्यत्र ॥ १६५ ॥
 व्योम्नि शंखधवलो निशाकरो भार्गवस्तपसि संस्थितः शुक्तिः ।
 आयगाश्च यदि सर्व एव ते स्यान्महीपतिरतुल्यपौरुषः ॥ १६६ ॥
 चन्द्राद्दुपचयसंस्था गगनमदः सर्व एव यदि सूतौ ।
 जायेत माननिलयः समस्तपृथ्वीपतिः पुरुषः ॥ १६७ ॥
 जीवनिशाकरसूर्याः पञ्चमनवमतृतीयगा वक्रात् ।
 यदि भवति तदा राजा कुबेरतुल्यो धनैर्वासौ ॥ १६८ ॥
 रविस्तृतीये भृगुनन्दनः सुखे बुधस्य चान्ये यदि पद्मे स्थितः ।
 न नीचराशौ न च शुक्रवेशमगा भवेन्नरेन्द्रश्चिसमुद्रपारगः ॥ १६९ ॥
 बृहस्पतेर्भौमदिवाकरेन्दो गता द्वितीयाम्बुनमःस्वलं क्रमात् ।
 विपक्षराशौ परिशेषखेचरा यदा तदा भूमिपतिर्नृपाल्मजः ॥ १७० ॥
 भृगोरपत्याद्बुधमास्करात्मजौ चतुष्टयस्यौ परिशेषखेचराः ।
 तृतीयलामर्क्षगतास्तु ते यदा महीपतिं कुर्युरसंशयं तदा ॥ १७१ ॥
 शुक्रबुधौ रवितनयात्केन्द्रे वाचस्पतिर्भवेदुचे ।
 मिहामनाधिशाथी यदि राजा स्त्रोचगाश्च परिशेषाः ॥ १७२ ॥
 सविनुस्तृतीयपञ्चमलामर्क्षसमाश्रिताः सदा यस्त ।
 सर्वे ग्रहाः स नृपनिर्मघी मेनापनिर्वाऽपि ॥ १७३ ॥
 लग्नपतेः स्फुटरश्मेः पापा लामे शुमाथ केन्द्रस्याः ।
 यदि भवति तदा नृपतिः स्वभुजाङ्गिनमर्धभूमिनडः ॥ १७४ ॥
 लामे तृतीयपष्टे यदि पापा जन्मपम्य शुमरष्टाः ।
 भवति तदा धर्णीनः समस्तनृपान्द्रितः सासुः ॥ १७५ ॥
 विचरति सुरपृथ्व्यो मेघभेऽयापि मिहे
 दहनकिरणदष्टे भूमिपुत्रे स्त्रराशौ ।
 न च गगनविचारी कश्चिदेकोऽपि नीचे
 यदि नृपनिगम्यो जायते पार्थिवेन्द्रः ॥ १७६ ॥

चन्द्राद्बहैर्निगदिताः सुनफादयश्च
केन्द्रस्थितैर्यदि भवन्ति च तेऽत्र योगाः ।
विश्वम्भराधिपकुलेषु महत्सु जाता

योगेषु तेषु मनुजेश्वरतां लभन्ते ॥ १७७ ॥
केन्द्रगौ यदि तु जीवशशाङ्गी यस्य जन्मनि च भार्गवदृष्टौ ।
भूपतिर्भवति सोऽतुलकीर्तिर्नाचगो यदि न कश्चिदिह स्यात् ॥ १७८ ॥

उदयशिशिरसंस्यो भार्गवो यत्र तत्र
पुष्यरविमुतच्छः स्वांशकस्थोजतिवीर्यः ।
जनयति नरनाथं वाम्पती पद्ममस्थे

भुजपलद्वतशुं सार्वभौमं गजाब्जम् ॥ १७९ ॥
सिंहे कमलिनीनाथः कुलीरस्थो निशाकतः ।
दृष्टौ द्वावपि जीवेन पार्थिवं कुरुनस्तदा ॥ १८० ॥

पुष्यः कर्कटमारूढो वाम्पतिश्च धनुर्धरम् ।
सूर्यमूमुतदृष्टौ च यदि स्त्रीतो महीपतिः ॥ १८१ ॥
शफरीयुगले चन्द्रः कर्कटे च बृहस्पतिः ।

शुकः कुम्भे यदा शक्तस्तदा राजा भवेदिह ॥ १८२ ॥
सितदृष्टः शनिः कुम्भे पविनीदयितो भवे ।
चन्द्रे जलचरे राशौ यदि जातो नृपो भवेत् ॥ १८३ ॥

कुजोऽलिगोऽयं मेघे वा रविजीवनिरीक्षितः ।
पृथे ज्ञो जीवसंदृष्टमादाऽपि पृथिवीपतिः ॥ १८४ ॥
अमलवपुरवक्रः कैरवाणां विकामी

स्वष्टमय नवांशं स्वोच्चभांशं गतो वा ।
द्वितगगननिवासीः पद्मभिर्दृश्यमानो
जनयति जगतीशं नीचमे नो यदि स्यात् ॥ १८५ ॥

लाभे मन्दो गुरुभृगुमुताबुद्रमे रे शशाङ्गो
पन्धावर्को पुष्यकुननयो वक्रगौ चेत्य भूषः ।

तोदवे. २ दृष्ट. २ एव—वाचस्पती.

यत्सेनायास्ततमदजलक्षोमतो वारणेन्द्रै-

भूयः सेतोः स्मरति सहसा क्षोभितान्तोऽम्बुराशिः १८६

इति कल्याणवर्मविरचितायां सारावल्यां राजयोगाध्यायो नाम षष्ठत्रिंशः ॥

षट्त्रिंशोऽध्यायः ।

रश्मिप्रधानमेतद्यस्माच्छास्त्रं वदन्ति माणिन्वाः ।

तस्मात्प्रयत्नतोऽहं कथयामि यथामतं तेषाम् ॥ १ ॥

स्वोच्चस्थे दश सूर्ये नव चन्द्रे षष्ठ मूमितनये च ।

षष्ठेन्दुजे सुरेड्ये सप्ताष्टौ मार्गवे शनौ षष्ठ ॥ २ ॥

एवं महेन्द्रशास्त्रे मणिन्धमयवाद्रायणप्रोक्ते ।

सप्त प्रत्येकस्या निर्दिष्टा रश्मयो ग्रहेन्द्राणाम् ॥ ३ ॥

सर्वे प्रमाणभेते मुनिवचनात्किन्तु सप्तसंख्यैव ।

बहुवाक्यादस्माकं नीचगतः स्याद्विगततरश्मिः ॥ ४ ॥

अभिमुखरश्मिर्नीचाद्ग्रहः स्वोच्चात्पराञ्छुण्डो ज्ञेयः ।

अन्तरगतेऽनुपातो यथा तथा संप्रवक्ष्यामि ॥ ५ ॥

न्यूनो मण्डलशोच्यश्चक्रात्पद्मवनतो यदाभ्यधिकः ।

आत्मीयरश्मिगुणितात्पद्मक्ताद्रश्मयस्तस्मान् ॥ ६ ॥

मित्रद्वादशभागे द्विगुणास्त्रिगुणाः स्वके च दीधितयः ।

वके पुनन्मयोधे स्वराशिगे तद्भवत्येव ॥ ७ ॥

द्विगुणाः स्युर्दीधितयो वक्रस्थेऽप्येवमेव स्युः ।

वैद्विद्वादशभागे नीचे च भवन्ति षोडशाशाना ॥ ८ ॥

अमं गतो विरश्मिः शनिमित्तवर्जं ग्रहो ज्ञेयः ।

वक्रान्तम्ये द्विगुणा वक्रत्यागेऽष्टभागहीनाश्च ।

एवं रश्मिविधानं पूर्वाचार्यैः समुद्दिष्टम् ॥ ९ ॥

एकादि षष्ठ यावद्रश्मिभिर्गतिदुःखिना कृत्वाहीना ।

षष्ठ्यकं द्वादशा नीचगताः समवन्ति नरा ॥ १० ॥

षण्णो दशकं यावद्दत्तहीनां विंशत्यमना ॥ ११ ॥

- जावन्नेज्य मनुष्याः सौभाग्यपरिप्युता मदिताः ॥ ११ ॥
 ऊर्षि पद्मदशमिर्योरतारद्दधुधुताः सुवनाः ।
 पर्माभिरताः सुगुणाः कुलम्ब तुल्याः प्रजायन्ते ॥ १२ ॥
 आदिशनेर्भरेयुः कुलाभिका धेनुयुता जैनरत्याताः ।
 कीर्तिकराश्च मनुष्या यथानकम् स्वजनसम्पूज्याः ॥ १३ ॥
 पूज्याः सुभगा पीगाः कृतिनो गूपास्तु शरकृतिर्यावत् ।
 परतो भवन्ति मनुजाः संमोषितमकलकरीयाः ॥ १४ ॥
 अत उत्तरेण चण्डा नृपाश्रिता नृपतिलक्ष्यधनसौख्याः ।
 विशयावन्मचिवाः पूज्याश्च भवन्ति गूपानाम् ॥ १५ ॥
 एकविंशन्निस्तु प्रवराः ख्याता मदीभुवामिष्टा ।
 द्वाविंशन्निः पुरुराः ईशाशहामपनयः स्युः ॥ १६ ॥
 ग्राममदस्तापिपतिं विशम्भधिका करोति रश्मीनाम् ।
 त्रिसदसग्रामाणां पुरुषं सूतो चतुशिशत् ॥ १७ ॥
 परतो मण्डलमाजो बहुकोशपरिग्रहा महासत्त्वाः ।
 प्रख्यातकान्तियशसो भवन्ति सुमगाश्च लोकानाम् ॥ १८ ॥
 विशत्यद्भिः सद्विता रश्मीनां यस्य जन्मसमये स्यात् ।
 सार्धं भुनक्ति लक्षं स ग्रामाणां पुमाज्जियतम् ॥ १९ ॥
 विशन्मण्डलसद्विता रश्मीनां सम्भवे भवेद्येषाम् ।
 लक्षप्रितयपतित्वं ग्रामाणां जायते तेषाम् ॥ २० ॥
 विशत्सनवा गावो जन्मनि येषां प्रहोत्थिताः सन्ति ।
 ते तोषितसकलजना भवन्ति पृथ्वीश्वराः पुरुराः ॥ २१ ॥
 दशजलधिगुणाया रश्मिसंख्या नराणां
 दिशनि शृणुलभूमेः पालकत्वं च तेषाम् ।
 द्वाविंशतिभिर्गीयतेऽतीव कीर्तिः
 करुणरुदितगर्भैरुपदाकोशशब्दैः ॥ २२ ॥
 शशिवलनिधिसंख्यै रश्मिभिः धूयते यो
 जलनिधिरशनायाः पार्ष्विकः स्यात्स भूमेः ।

द्विजलधिरशनायाः पक्षवेदाख्यमंस्यै-

द्विजलधिरशनाया वह्निवेदैस्तथैव ॥ २३ ॥

वेदाद्विसंख्यैश्च मयूखजालैर्जाता नरेन्द्राः खलु सार्वभौमाः ।

सौम्याः सुरब्राह्मणभक्तिशीला दीर्घायुषः सत्वयुता भवन्ति ॥२४॥

परतः परतः किरणैर्दीपान्तरपालका निरुपसर्गाः ।

सर्वनमस्याः सुमगा महेन्द्रतुल्यप्रतापाश्च ॥ २५ ॥

चत्वारिंशद्युक्ता पञ्चाद्रिमिरत्र यस्य सती सात् ।

ज्ञेयं तस्यारिष्टं सर्वशक्तिपालकं मुक्त्वा ॥ २६ ॥

सुवनभरसहिष्णोः सर्वतः क्षीणशत्रो-

स्त्रिदशपतिमहिम्नः सर्वलोकस्तुतस्य ।

विदधति विहगानां रश्मयोऽतीव दीप्ता-

स्तुरगकृतिसमानाश्चक्रवर्तित्वमेव ॥ २७ ॥

अभिमुखकरप्रवाहाः फलं प्रयच्छन्ति पुष्टतरमाशु ।

तद्विपरीतं पुंसां पराश्रुखास्तु ग्रहेन्द्राणाम् ॥ २८ ॥

जन्मसमये ग्रहाणां रश्मीनां संक्षये क्षयो भवति ।

वृद्धेर्धेधिष्णूनामधमोत्तमता क्रमेणैव ॥ २९ ॥

इति कल्याणवर्मधिरचिन्तायां सारावल्या रश्मिचिन्ता नाम पद्मत्रिंशोऽध्यायः ॥

सप्तत्रिंशोऽध्यायः ।

श्रीदेवकीर्तिराजा पञ्चमहापुरुषलक्षणान्वृपतीन् ।

कथयति यांस्तानहमपि कथयामि निराकुलीकृत्य ॥ १ ॥

स्वक्षेत्रे च चतुष्टये च षड्भिः श्लोचस्थिनैर्ना ग्रहैः

शुक्राङ्गारकमन्दजीवशशिजैरैर्ययानुक्रमम् ।

मालव्यो रुचकः शशोऽथ कथितो हंसश्च मद्रस्तया

सर्वेषामपि विम्लोरं मनिमतां संक्षिप्यते लक्षणम् ॥ २ ॥

महीमुनान्मत्यमुदाहरन्ति गुरुन्वमिन्दोस्तनयाद्गुरोश्च ।

स्वरं मितान्त्रेहमिनेश्च वर्षे षट्पापेऽलं पूर्णलघूनि विषाम् ॥३॥

१ चत्वारिंशद्विंशः २ सर्वशक्तिपालकानुक्ताः (१) ३ मतिः ४ विपरीतम्
निमग्नमेवत्येव ते. ५ वैशः.

सुदुन्दयादुर्दुदोरभृत्यः स्थिरस्वभावः प्रियसत्त्वादी ।

सुरद्विजोपानिकरः सहिष्णुर्मवेत्तरः सत्त्वगुणप्रधानः ॥ ४ ॥

शूरः कलाकान्पनिधिः सुसुद्धिः स्त्रीभोगंसंमत्तमनाः प्रवीणः ।

अष्टापदी हास्यरेनिः प्रगल्भो गेयोक्षविद्राजमिकः प्रदिष्टः ॥ ५ ॥

मूर्खोऽलसो यमपिता परेषां प्रोधी विषण्णः विशुनः क्षुधार्तः ।

आचारदीनो न शुचिर्मदान्धो लुब्धः प्रमादी तममाभिभूतः ॥ ६ ॥

भारो भवति नृपाणां भूम्यर्ष भुञ्जतां मनुष्याणाम् ।

येषां भोगे त्वर्ष सकलमहीपालकास्ते स्युः ॥ ७ ॥

समाः स्वरैः सिद्धसुदहदन्तिनां रम्यौषभेरीवृपनोपदायिनाम् ।

समन्ममूमण्डलरक्षणक्षमा भवन्ति भूषा जितशत्रवो नराः ॥ ८ ॥

स्त्रिभैर्भवन्ति भूषा जिहान्वग्दन्तनेत्रनखकेशैः ।

रूक्षैरेभिर्निःस्वाः स्वरैश्च ते जातके कथिताः ॥ ९ ॥

स्त्रिभस्तेजोयुक्तः शुद्धो वर्णः प्रकीर्तितो नृपतेः ।

विपरीतः क्लेशभुजां सुखार्थमुत्सभागिनां मध्यः ॥ १० ॥

प्योमाम्बुवाताग्निमहीस्वभावा जीवामुरेख्याकिमहीजसौम्यैः ।

छायामरुत्पित्तकफंस्वरूपा मिश्रेस्तु मिश्रा षडभिर्नरस्य ॥ ११ ॥

शब्दार्थविज्ञयापपटुः प्रगल्भो विज्ञानयुक्तो विवृतास्त्रभागः ।

चित्राङ्गसन्धिः कृशपाणिपादो प्योमप्रकृत्या पुरुषोऽतिदीर्घः ॥ १२ ॥

लावण्यवाही बहुभारवाही प्रियादिभाषी द्रवभोजनश्च ।

चलस्वरूपो बहुमिश्रपक्षः क्षोणीपतिर्नातिचिरप्रगल्भः ॥ १३ ॥

सत्त्वेन वायोः पुरुषः कृशाङ्गः क्षिप्रं च कोपस्य वशं प्रयाति ।

कृन्दैकषुद्धिर्भ्रमणे रतश्च दाता सितो मूपतिरप्रष्टप्यः ॥ १४ ॥

शूः क्षुधार्तश्चपटोऽनितीक्ष्णः प्राङ्गः कृशो गौरतनुर्विरोधी ।

विद्वान्नुपांणिर्बहुमक्षणश्च वह्निस्वभावः पुरुषोऽतिक्रम्यः ॥ १५ ॥

कर्पूरजात्युत्पलपुष्पगन्धो भुनक्ति भोगान् स्थिरलम्बसौख्यः ।

सिंहाश्रपोपः स्थिरचित्तवृत्तिर्महीस्वभावः पुरुषः संसत्त्वः ॥ १६ ॥

१ दास. २ निविष्टपुद्धिः. ३ सकथितः कतुपु. ४ रत. ५ गीवोक्षविश्व,
वेदाथविद्रा. ६ प्रदिष्ट. ७ वेदाथो. ८ भूषादर्थ, भूम्यर्ष. ९ भारापर्थ. १० कृपात्रु.
११ भुष. १२ लुब्धः. १३ सुमानी. १४ सुमलः.

स्फटिकोपलसङ्घाशा स्वच्छा गगनोरियतां भवेच्छायां ।
 निधिरिव पुंसां धन्या त्रिवर्गफलसावनी सौम्या ॥ १७ ॥
 म्लिग्धा सिता च हरिता कान्ता मातेव मर्वमुखजननी ।
 सौभाग्याभ्युदयशुमान्करोति जलसम्भवा छायां ॥ १८ ॥

असितजलदकान्तिः पापगन्धोजतिमूढो
 मलिनपरुपकायः शोकसन्तापतप्तः ।
 स वेदति वधदैत्यव्याघ्यनर्यार्थनाशान्
 विचरति पवनोत्था यस्त कान्तिः शरीरे ॥ १९ ॥

कमनदहनदीप्तिश्चण्डदण्डोजतिहृष्टः
 प्रणतसकलशत्रुर्विक्रमाक्रान्तमूमिः ।
 मजति मणिसुवर्णं सर्वकार्यार्थमिद्धिं
 प्रशमितगतशोको वह्निजायां प्रमायाम् ॥ २० ॥

आघाम्बुसिक्तवसुधागरुस्तुल्यगन्धः
 मुस्लिग्धदन्तनखरोमशरीरकेशः ।
 धर्मार्थतुष्टिसुखमाग्जनसम्प्रियश्च
 छाया यदा भवति मूमिकृता मनुष्ये ॥ २१ ॥

शीतार्तो बहुभापको द्रुतगतिर्नावस्थितः कुत्रचित्
 शूरो मत्सरवान् रुजाकररुचिद्रौर्भाग्ययुक्तोऽनयः ।
 दन्तौन्खादति नातिसौहृदमतिर्गान्धर्ववेत्ता कृशो
 मित्राणां समुपार्जनेऽतिनिपुणः स्वप्ने च खे गच्छति ॥ २२ ॥

अपगतधृतिरूक्षश्मश्रुकेशः कृतघ्नः
 स्फुटितचरणहस्तः क्रोधनो नष्टकान्तिः ।
 विटपति च निबन्धी वित्तसंक्षारकारी
 भवति पुरुष एवं मारुतैकप्रधानः ॥ २३ ॥

दुर्गन्धी लघुनापनो विपुलधीः क्षिप्रप्रसादः पुनः
 पीनो रक्तनखाक्षिपाणिचरणो वृद्धाकृतिर्दाहवान् ।

मेधावी युधि निर्भयो हिमरुचिर्भूते निशुष्णापरान्

नो भीतः प्रणयं प्रयाति बहुभिः कुर्यात्ततानां प्रियम् ॥२४॥

स्वप्नेऽभिपश्यति सुवर्षदिनेशदीपान्

दावाभिकिंशुकजपामणिकर्णिकारान् ।

रक्तान्त्रपण्डरुपिरौषतटित्समूहान्

पित्ताधिको निगदितः खलु लक्षणज्ञैः ॥ २५ ॥

श्रीमान् छिष्टाङ्गसन्धिर्धृतिपलसहितः स्निग्धकान्तिः सुदेहो

आही सत्वोपपन्नो हृतमुरजघनध्यानयोपः सहिष्णुः ।

गौरो रक्तान्तनेत्रो मधुररसरुचिर्षद्वैरः कृतज्ञः

ह्येषे च सादखित्तः सकलजनसुहृत्पूजको वा गुरुणाम् ॥२६॥

सुसस्तु पश्यति समुद्रनदीसरांसि

मुक्ताफलप्रकरहंससितान्त्रशङ्खान् ।

नक्षत्रकुन्दकुमुदेन्दुतुषारपातान्

श्लेष्माधिको मुनिवैरः कथितः क्रमेण ॥ २७ ॥

पलरहितेन्दुरविम्यां युक्तैर्भौमादिभिर्ग्रहैर्मिश्राः ।

न भवन्ति मदीपाला दशासु तेषां सुतार्यसुताः ॥ २८ ॥

न स्थूलोष्ठो न विषमवपुर्नातिरक्ताङ्गसन्धि-

र्भेष्ये क्षामः शशधररुचिर्हस्तिनादः सुगन्धः ।

सन्दीप्ताक्षः समसितरदो जातुदेशासपाणि-

र्माळव्योऽयं विलसति नृपः सस्रैतिर्वत्सराणाम् ॥२९॥

वक्त्रं त्रयोदशमितानि दशाङ्गुलानि

द्वैर्ष्येण कर्णविवरं दशविस्तरेण ।

माळव्यसंज्ञमनुजः स भुनक्ति नूनं

लायन्समाळवससिन्धुसपारियात्रान् ॥ ३० ॥

॥ इति माळव्ययोगफलम् ॥

दीर्घासः स्रग्धकान्तिर्षट्ठरुचिरपलः साहसोवाक्कार्य-

धारुभूर्नीलकेशधरणरपरतो मघविद्योरनायः ।

रक्तश्यामोऽतिशूरो रिपुबलमथनः कम्बुकण्ठः प्रधानः
शूरो मर्ता नराणां द्विजगुरुविनतः क्षामसज्जानुजङ्घः ॥३१॥

सद्वाहपाशवृषकार्मुकवज्रवीणा

रेखाङ्कहस्तचरणश्च शताहुलश्च ।

मन्त्राभिचारकुशलस्तुलया सहस्रं

मध्ये च तस्य कथितं मुखदैर्घ्यतुल्यम् ॥ ३२ ॥

विन्ध्याचलसह्यगिरीन् मुनक्ति सप्ततिसमा नगरदेशान् ।

शक्षानलकृतमृत्युः प्रयाति देवालयं रुचकः ॥ ३३ ॥

॥ इति हचक्रः ॥

तनुद्विजास्यो द्रुतगः शशोऽयं शशोऽतिशूरो निभृतप्रतापः ।

वनान्द्रिदुर्गेषु नदीषु सक्तः कृशोदयी नातिलघुः प्रसिद्धः ॥३४॥

सेनानायो निखिलनिरतो दन्तुरथापि किञ्चित्

धातोर्वादे भवति निरतश्चमलः कोशनेत्रः ।

स्त्रीसंसक्तः परधनगृहो मातृभक्तः सुजहो

मध्ये क्षामो बहुविधमती रन्ध्रवेदी परेषाम् ॥३५॥

पर्यङ्कशङ्खहरिशस्त्रमृदङ्गमाला-

वीणोपमा यदि करे चरणे च रेखाः ।

वर्षाणि सप्ततिमितानि करोति राज्यं

प्रत्यन्तिकः क्षिनिपतिः कथितो मुनीन्द्रैः ॥ ३६ ॥

॥ इति अष्टमः ॥

रक्ताभ्योन्नतनामिकः सुचरणो हंसः प्रमत्नेन्द्रियो

गौरः पीनकपोलरक्तकरजो हंसस्वरः श्वेत्मलः ।

शङ्खाञ्जाहृशदाममत्स्ययुगलः रोदाहृथापाहृद-

विद्धैः पादकगाश्चितो मधुनिभे नेत्रे च घृतं शिरः ॥ ३७ ॥

मन्त्रिग्रामेषु रमते स्त्रीषु न कृषिं प्रयाति कामार्तः ।

षोडशमनानि तुष्टिोऽहृतानि दैर्घ्येण वक्ष्यति ॥ ३८ ॥

पातीह देशान्खलु शूरसेनान्गान्भारगङ्गायमुनान्तरालान् ।
जीवेदनुनां शतवर्षसंख्यां पथाङ्गान्ते समुपैति नाशम् ॥ ३९ ॥

॥ इति हंत ॥

शार्दूलप्रतिमाननो द्विपगतिः पीनोस्वक्षःखलो
लम्बापीनमुवृत्तधाहुयुगलस्ततुल्यमानोच्छ्रयः ।

कामी कोमलसूक्ष्मरोमनिकरैः संरुद्धगण्डखलः

प्राज्ञः पद्मजगर्भपाणिचरणः सत्त्वाधिको योगवित् ॥ ४० ॥

शङ्खासिंकुञ्जरगदाकुमुमेपुकेतुचक्रान्जलाद्गलविचिहितपाणिपादः ।

यानागुरुद्विपमदप्रथमाम्बुसिक्तनूकुङ्कुमप्रतिमगन्धतनुः सुघोणः ॥ ४१ ॥

शास्त्रार्थविद्वानियुतः समसंगतभ्रूनांगोपमो भवति चाथ निगूढगुह्यः ।

सत्कुक्षिधर्मनिरतः सुललाटशक्तो धीरः स्थिरस्त्वसितकुम्भितकेशभारः

सतप्रः सर्वकार्येषु स्वजर्नप्रीणनक्षेमी ।

भुज्यते विमवधास्य नित्यं मध्विजनैः परैः ॥ ४३ ॥

भारस्तुलायां तुलितो यदि स्याच्छ्रीमंघ्यदेशेष्वधिपस्तदासी ।

र्यरुपादिपुष्टैः सहितः समद्रः सर्वत्र राजा शरदामशीतिः ॥ ४४ ॥

॥ इति भद्रः ॥

इति कल्याणवर्द्धयिचिन्तायां सारावल्यां पञ्चमहासुखलक्षणं नाम

सप्तत्रिंशोऽध्यायः ॥

अष्टत्रिंशोऽध्यायः ।

विस्तरतो निर्दिष्टाः क्षिनिपतियोगा विचित्रसंस्थानाः ।

भद्रश्च भवति तेषां यथा तथा सम्प्रवक्ष्यामि ॥ १ ॥

कुजार्कजीवार्किभिरथ नीचेद्वाभ्यां त्रिभिर्वैकतमे विलभे ।

निशाकरे वृधिकराशिमंथे विशीर्यते राजकरो हि योगः ॥ २ ॥

अन्त्याष्टमादिभागे परराश्यादिषु शशी यदा क्षीणः ।

एकेनापि न दष्टे प्रदेण भद्रस्तदा नृपतेः ॥ ३ ॥

सर्वे कूराः केन्द्रे नीचारिगता न सौम्ययुतदृष्टाः ।
 शुभदा व्ययरिपुरन्ध्रे तदाऽपि भङ्गो भवेन्नृपतेः ॥ ४ ॥
 लभं गणोत्तमोनं न खेचरैर्दृश्यते तदा भङ्गः ।

भवति हि नृपयोगानां दारिद्र्याय प्रजातस्य ॥ ५ ॥

पयोदये नीचगतैश्चिभिर्ग्रहैर्वृहस्पतौ सूर्ययुते च नीचगे ।
 एकोऽपि नोद्ये तु शुभेन सङ्गताः प्रयान्ति नाशं शतशो नृपोद्भवाः ६
 शून्येषु केन्द्रेषु शुभैर्नवेन्द्रावस्तं गतैर्नीचमय प्रयातैः ।
 चतुर्ग्रहैर्वाऽपि गृहे रिपूणां प्रणश्यति क्षमाधिपतेस्तु योगः ॥ ७ ॥
 सांशे स्वी शीतकरे विनष्टे पापैश्च द्ये शुभदृष्टिहीने ।
 कृत्वाऽपि राज्यं च वने मनुष्यः पश्चात्सुदुःखं लभते गताशः ॥ ८ ॥

शिशिरकिरणशुक्लैर्ग्रहैश्चन्द्रदृष्टः

सहजरिपुमदस्या मानुभूपुत्रमन्दाः ।

शुभद्विरहितकेन्द्रेस्तर्गैर्वाऽपि सौम्यै-

नृपतिजननयोगा यान्ति नाशं क्षणेन ॥ ९ ॥

पद्मभिर्निर्गमैः रोत्रैस्तं यातैरयापि वा ।

प्रधानि तिलयं योगा म्भुजां ये प्रकीर्तिताः ॥ १० ॥

उन्मत्तायाः पतने चैव निर्घातव्यनिपातयोः ।

केतोश्च दर्शने चैव यान्ति नाशं नृपोद्भवाः ॥ ११ ॥

अन्यैः कृगेलानैश्चिगङ्गानारा यदोदयं यान्ति ।

मद्यः प्रयान्ति तिलयं नृपयोगा मानुजो यदि तिलगे ॥ १२ ॥

कर्त्तारो नृपतीर्ना गगनगदो युद्धकाङ्क्षिणो मन्दिनाः ।

रूग्णा जर्जरदेहा मित्रं जनयन्ति राज्ययोगस्य ॥ १३ ॥

परनीचं गते चन्द्रे धीणो योगो मदीरतेः ।

नाशमायानि गमेव देवज्ञप्रतिलोमगः ॥ १४ ॥

तुद्रायां पद्मिनीवन्धुधिगति दग्धे निताः ।

दन्ति गर्ज्यं यथा लोमः ममम्भगुणममयम् ॥ १५ ॥

वृष्ट्य दग्धं माते निताः कर्मदधीरतः ।

सहस्रं राजयोगानां मन्दमेव करोत्यसौ ॥ १६ ॥
 स्वप्रिकोणगृहं केचित्स्वोद्यं याताः स्वमन्दिरम् ।
 अतिनीचे रविधैको न तेषां फलसंभवः ॥ १७ ॥
 गुरुर्मृगे विलम्बस्यो दुःखैः सन्तापयेन्नरम् ।
 कामार्तमथनं वेश्या यद्द्विन्दुर्न चेत्स्वमे ॥ १८ ॥
 एकेनापि शशाङ्को ग्रहेण केमद्रुमे यदि न दृष्टः ।
 विभ्रयति राजयोगं मलिनाचारः प्रसूतः स्यात् ॥ १९ ॥
 भिक्षामटति श्यापैर्नीचर्क्षगतैः सुदुःखितो मलिनः ।
 सकलमहीभृत्सुभ्रः परिभूतो जायते निःस्वः ॥ २० ॥
 अत्यरिभवनं प्राक्षैः पश्चादिभिरस्त्रगैश्च गगनचरैः ।
 नाशं प्रयाति राजा यदि रविचन्द्रौ न तुङ्गस्थौ ॥ २१ ॥
 सचिवो दानवेन्द्रस्य नीचांशे समवस्थितः ।
 संप्राप्तमतुलं राज्यं नरैर्हापयते ध्रुवम् ॥ २२ ॥
 राजयोगाः समाख्यातास्तेषां भङ्गश्च दारुणः ।
 परीक्ष्य यत्नतः प्राज्ञः फलं श्रूयाद्दलापलात् ॥ २३ ॥
 कमलभवनपन्धुः कन्ययालिङ्गिताङ्ग-
 स्त्वलिनि कुजसुरेन्द्वौ चन्द्रमा मेपसंस्थः ।
 न च यदि परिशिर्षेयते स्यात्स भूषः
 प्रचलितगजमेपच्छादिताशानभोग्नः ॥ २४ ॥

इति कल्याणधर्मविरचितायां तारावध्यां राजयोगग्रन्थो नामाष्टत्रिंशोऽध्यायः ॥

एकोनचत्वारिंशोऽध्यायः ।

अस्मिन्नासुर्दाये यस्मान्छान्तः समस्तलोकोऽयम् ।
 तस्मात्पूर्वागततः कथयामि निराकुलीकृत्य ॥ १ ॥
 भंशोद्भवं विलमात्स्यैर्ष्यं भानोर्निर्गर्गञ्च चन्द्रात् ।
 एतेषां यो फलवानेकतमस्तस्य कल्पयेदामुः ॥ २ ॥
 लमदिपाकरचन्द्रास्रयोऽपि फलरिक्ततां यदा यान्ति ।

पद्मानुषः मगंशं ददति मगा श्रीमगमौक्तम् ॥ ३ ॥
 निम्नमादिक्रमा भागा श्योमशून्यपथैः ममाः ।
 लम्पन्नेज्जकं देवाः शोभाः ममानर्पुर्निनांशकाः ॥ ४ ॥
 ह्योग मनेपत्तोपेना गजिनून्या नियन्त्रति ।
 कर्माग्न्यानि माभादिमर्गिर्गगिहान्पुनः ॥ ५ ॥
 वर्गोनमं म्मपनं म्मदेवाने ननांशके ।
 द्विगुणं म्मप्रयन्लन्दि त्रिगुणं वक्रनुत्तयोः ॥ ६ ॥
 यदा नृपचयः मयः म्मगदयादिभ्यिर्नैर्ग्रहैः ।
 ममन्ववर्गणा तत्र कर्तव्या शास्त्रभिन्नकैः ॥ ७ ॥
 केन्द्रादिसंश्लिने सेटे मकलद्विगुणैककाः ।
 शंमन्ति वर्गणां केचिन्न च चूडामनेर्मनम् ॥ ८ ॥
 षडुताडनसम्प्राप्तौ यां कगेत्येकवर्गणाम् ।
 वराहमिहिराचार्यः सा न दृष्टा पुरातनैः ॥ ९ ॥
 रिपुराशी त्रिभागोनमर्थोनं निम्नगान्त्रगाः ।
 दायं ग्रहाः प्रयच्छन्ति नाम्नगौ सितमातुजौ ॥ १० ॥
 सर्वमर्थं तृतीयांशश्चतुर्यः पञ्चमन्तया ।
 षष्ठ्यांशः क्षयं याति व्ययाद्दामं ग्रहे स्थिते ॥ ११ ॥
 सौम्ये चार्धमितो याति नाशं बहुभिरेकगैः ।
 एक एव वली हन्ति स्वायुषः सर्वदा ग्रहः ॥ १२ ॥
 एकोनविंशतिर्मानोः शशिनः पञ्चविंशतिः ।
 त्रिषयः क्षितिपुत्रस्य द्वादशैव बुधस्य तु ॥ १३ ॥
 गुरोः पञ्चदशाब्दानि शुक्रसाप्येकविंशतिः ।
 विंशती रविपुत्रस्य पिण्डायुः स्वोच्चसंस्थितेः ॥ १४ ॥
 स्वोच्चसिद्धौ ग्रहः शोच्यः पद्माशूनो भमण्डलात् ।
 स्वपिण्डगुणितो भक्तो रंशिमानेन वत्सराः ॥ १५ ॥
 पूर्वोक्तं चिन्तयेत्सर्वं वक्रं मुक्त्वारिराशिषु ।

१ हतान्, ननाः. २ शेरं. ३ नाम. ४ ताः स्वद्याः. ५ स्थिते. ६ ग्रहे.
 ७ नाम्, काम्. ८ तत्र ननु, तत्तु. ९ वर्गण. १० शुद्धो. ११ भादि.

दिवारात्रिप्रसूतस्य रविशुक्रपुरःसराः ।

मणित्यस्त्राह तज्ज्ञानं फलसाम्ये न तदशाः ॥ २ ॥

लभार्कशीतरश्मीनां यो वली तस्य चाग्रतः ।

तत्केन्द्रादिस्यितानां च दशाः स्युः सत्यमापिते ॥ ३ ॥

होरादिनेशशशिनां प्रवली भवेद्य-

स्वत्कण्टकादिषु गताः कथिता दशेशाः ।

पूर्वा दशाऽतिबलिनः सद्योऽन्दवृद्धेः

साम्ये भवेच्च शरदां प्रथमोदितस्य ॥ ४ ॥

लभार्कशीतरश्मीनां यदि पूर्णबलं भवेत् ।

तदा सत्यमर्तं श्रेष्ठमन्यदा त्वप्य दशा ॥ ५ ॥

स्वोच्चस्वराशिनित्रभागसुहृद्गृहस्थाः

सम्पूर्णवीर्यरुचिरा बलिनः स्वकाले ।

मित्रोच्चभागसहिताः शुभदृष्टियुक्ताः

श्रेष्ठां दशां विदधति स्ववयःसु खेटाः ॥ ६ ॥

नीचशत्रुगृहं प्राप्ताः शत्रुनिम्नांशसूर्यगाः ।

विवर्णाः पापसंबन्धा दशां कुर्युरशोभनाम् ॥ ७ ॥

तुङ्गाभ्युतस्य हि दशा सुहृदुच्चांशेऽवरोहिणी मध्या ।

नीचाद्रिपुनीचांशे ग्रहस्य चारोहिणी कष्टा ॥ ८ ॥

सविता दशाफलानां पाचयिता चन्द्रमाः प्रपोषयिता ।

राशिविशेषेणन्दोरतः फलोक्तिर्दशारम्भे ॥ ९ ॥

मूलदशायामिन्द्रोः कन्यासु प्रेक्षिते चन्द्रे ।

पण्याहनाभिरनिशं समागमं प्राहुरिह यवनाः ॥ १० ॥

सौम्यस्त्रीधनलामः कुलीरगेन्द्री भवेद्दशारम्भे ।

कन्यां दूषयति नरः कुत्रभवने हन्ति वा युवतिम् ॥ ११ ॥

विषाशास्त्रज्ञानं मित्रप्राप्तिं करोति युवराशौ ।

शौकेऽन्नपानमनुलं सौख्यं चन्द्रे विनाशं च ॥ १२ ॥

सुखपनमानाज्ञाप्तिं जीवगृहे दिशति शीतांशुः ।

परिगतवयसमरूपां सौरगृहे वषट्की वाऽपि ॥ १३ ॥

दुर्गारण्यनिवासं कर्पणशूद्रकर्मसेतुकर्मान्तम् ।
 सिंहे शशी प्रफुल्ले स्त्रीपुत्रविवादमरतिं च ॥ १४ ॥
 पन्ध्रवर्षक्षयरोगाः कुजसौराम्यां बुधेन पाण्डित्यम् ।
 दृष्टे तपोनिसमैः शेषैश्चन्द्रे निशाफलैर्योगः ॥ १५ ॥
 पाकस्वामिनि लभे मुहृदां वर्गेऽयवाऽपि सौम्यानाम् ।
 श्रेष्ठदशायां संतिलंभादुपचयगृहेस्वैर्वा ॥ १६ ॥
 निशोषोपचयस्थाने विक्रोणे सप्तमे तथा ।
 पाकेशरात्सितधन्द्रः फुल्ले स्वफलां दशाम् ॥ १७ ॥
 विपरीते स्थिते चन्द्रे दशादौ पर्यवस्थिते ।
 सोधमस्यापि रोदस्य दशा न प्रतिपूजिता ॥ १८ ॥
 शुभनीचनवांशेषु शस्त्रे राशीं प्रहस्य च ।
 दशा निश्चफला रिक्ता विफलस्य दशा मता ॥ १९ ॥
 द्रेष्माणे च दशा मूर्तेः पूजिता मध्यमापमा ।
 चरे निर्ध्रमतीरा च स्थिरे पापेष्टमप्यमाः ॥ २० ॥
 चन्द्रावनेयसोमवसितजीवदिवाकरार्किहोराणाम् ।
 कमशो दशापरिग्रह इष्टो नैसर्गिकधैव ॥ २१ ॥
 सोधस्वकालफलिनः सम्पूर्णफलस्य वा निसर्गभवा ।
 उत्तमशुभफलदासौ ग्रहस्य नित्यं दशा भवति ॥ २२ ॥
 स्वराशौ स्वविक्रोणे च स्वांशे च शुभमप्यमा ।
 सोद्यामिठापिणभैव नियरास्यादिमंस्थिते ॥ २३ ॥
 शुभापमदशा श्रेया विपरीतमतस्थिते ।
 अनेनैव विधानेन विज्ञेया पापदा दशा ॥ २४ ॥
 भानुदशायां लभते नैवीपपाङ्कविपदौस्थ्यनैरर्ष्यात् ।
 गिरिदन्तचर्मवह्निर्षार्पणरेन्द्राहयादेष ॥ २५ ॥
 नृपतेर्यांवांति यैर्ध मूयस्तयोषमं तैक्ष्ण्यम् ।

१ एततिः २ एतत्सो, एतत्स्ये. ३ शुभतां लभतां. ४ विपरीतमतस्थिते
 रंदापैव, देहापस. ५ स्थिरे. ६ अशुभ. ७ स्वात्. ८ तैक्ष्ण्य-
 दशापतेर्यांवांति. ९-१० इत्युच्यते.

दिवारात्रिप्रसूतस्य रविशुकपुरःसराः ।

मणित्यस्त्वाह तज्ज्ञानं फलसाम्ये न तदशाः ॥ २ ॥

लभार्कशीतरश्मीनां यो धली तस्य चाग्रतः ।

तत्केन्द्रादिस्थितानां च दशाः स्युः सत्यमापिते ॥ ३ ॥

होरादिनेशशशिनां प्रबलो मवेध-

स्तत्कण्टकादिषु गताः कथिता दशेशाः ।

पूर्वा दशाऽतिबलिनः सद्योऽब्दवृद्धेः

साम्ये मवेच्च शरदां प्रथमोदितस्य ॥ ४ ॥

लभार्कशीतरश्मीतां यदि पूर्णवर्लं मवेत् ।

तदा सत्यमतं श्रेष्ठमन्यदा त्वपर्य दशा ॥ ५ ॥

स्वोच्चस्वराशिनिजभागसुहृद्गृहस्थाः

सम्पूर्णवीर्यरुचिरा बलिनः स्वकाले ।

मित्रोच्चभागसहिताः शुभदृष्टियुक्ताः

श्रेष्ठां दशां विदधति स्वययःसु खेटाः ॥ ६ ॥

नीचशत्रुगृहं प्राप्ताः शत्रुनिज्जांशसूर्यगाः ।

विवर्णाः पापसंचन्धा दशां कुर्युरशोमनाम् ॥ ७ ॥

तुङ्गाभ्युतस्य हि दशा सुहृदुच्चशिऽवरोहिणी मय्या ।

नीचाद्रिपुनीचांशे ग्रहस्य चारोहिणी कष्टा ॥ ८ ॥

सविता दशाफलानां पाचयिता चन्द्रमाः प्रपोषयिता ।

राशिविशेषेणेन्दोरतः फलोक्तिर्दशारम्भे ॥ ९ ॥

मूलदशायामिन्दोः कन्यासु प्रेक्षिते चन्द्रे ।

पण्याहनामिरनिशं समापमं प्राहुरिह यवनाः ॥ १० ॥

सौम्यस्त्रीधनलामः कुलीरोन्दौ मवेद्दशारम्भे ।

कन्यां दूषयति नरः कुजभवने हन्ति वा शुवनिम् ॥ ११ ॥

विद्याशास्त्रज्ञानं मित्रप्राप्तिं करोति युधराशौ ।

शीकेऽन्नपानमनुलं सौख्यं चन्द्रे विनाशं च ॥ १२ ॥

सुखधनमानाज्ञाप्तिं जीवगृहे दिशति शीतांशुः ।

परिपतवयसमरूपां सौरगृहे वैधेकी वाऽपि ॥ १३ ॥

पीडां धातुत्रितयात्पारुष्यं वन्धनं तयोद्देगम् ।
 मानसशोकं वाऽपि धुषस्य कष्टा दशा कुस्ते ॥ ४० ॥
 त्रिदशपतिगुरुदशायां मघी नृपनृत्यनीतिभिर्वित्तम् ।
 मानगुणानां लन्धिरतिप्रतापः सुहृद्विष्टुद्धिश्च ॥ ४१ ॥
 कान्तासुवर्णवेसरगजाश्वमोगी सदा पुरुषः ।
 माहृत्यपीष्टिकानां लोभो द्विपतां विनाशश्च ॥ ४२ ॥
 लोभो भवति नराणां प्रीतिः सञ्जमिपैः सार्धम् ।
 जनताया नृपवक्रात्पण्याप्राहुरजनाश्च धनलाभः ॥ ४३ ॥
 व्यजनातपत्रसुमनो वस्त्रध्वजपेयभक्षणदीनाम् ।
 गात्रशयपृथुशोकं पहृत्यं गुल्मकर्णरोगांश्च ।
 पुंस्त्वविनाशं मेदःक्षयं नृपतितो भयं समामोति ॥ ४४ ॥
 शुक्रदशायां विजयः क्षमाभवनविलासशयनपत्नीनाम् ।
 माल्याच्छादनभोजनयशःप्रमोदो निधिप्राप्तिः ॥ ४५ ॥
 गेयरतिः स्त्रीसङ्गो नृपतेः कृपितो धनस्य सम्प्राप्तिः ।
 ज्ञानेष्टसौख्यसुहृदां मन्मथयोग्योपकरणानाम् ॥ ४६ ॥
 कुलगुणवृद्धैर्वादी यानासनसंभवानि पापानि ।
 श्रीनृपनिष्कृतावश्यं लोकविरुद्धैः सह प्रीतिः ॥ ४७ ॥
 सौरदेशं प्रपन्नः प्राप्नोति पुमान्तररोष्ट्रमदिपावान् ।
 कुलटां जरदही वा कुलित्यतिलकोद्रयादीश्च ॥ ४८ ॥
 वृन्दग्रामपुराणामधिकारभयं चै सत्कारम् ।
 लोहप्रपुकादीनां स्वकीयपक्षस्थिरास्पदं चैव ॥ ४९ ॥
 यादननाशोद्देगस्त्वरतिः स्त्रीस्वजनविप्रयोगश्च ।
 युद्धेष्वपजयदोषो मघपूतोद्भवो मरुत्कोपः ॥ ५० ॥
 पुण्येष्वसिद्धिकलहं वन्धनतन्द्रीधमं तथा व्यहम् ।
 भृत्यापत्यविरोधो भवति च कष्टा यदा दशा सौरैः ॥ ५१ ॥
 सौम्ये पापफलं प्रोक्तं सामान्यं स्वदशास्त्रिदम् ।
 विशेषेण प्रवक्ष्यामि प्रत्येकं फलभेदतः ॥ ५२ ॥

ख्यातिं प्रतापवृद्धिं श्रेष्ठत्वं मूपतित्वं च ॥ २६ ॥
 भृत्यार्थचोरक्षुःशस्त्राम्युदकक्षितीश्वराद्वाधाः ।
 सुतपत्रीयन्धुजनैर्निपीडितः स्याच्च पापरतिः ॥ २७ ॥
 क्षुत्तृष्णातिः शोको हृत्पीडा पैत्तिकास्तथा रोगाः ।
 गात्रच्छेदो भवति हि सूर्यदशायामनिष्टायाम् ॥ २८ ॥
 चन्द्रदशायां वित्तं स्त्रीसंगममार्दवात्पथि विहारात् ।
 जलतुहिनक्षीररसैरिक्षुविकारेस्तथा क्रीडा ॥ २९ ॥
 द्विजमन्त्राणां लब्धिः पुष्पाम्बरसेवनं मधुरता च ।
 अर्थविनाशमकस्माद्भूपसदो (?) द्वेष्यतां लभते ॥ ३० ॥
 तैष्ययादवाप्तसिद्धिः पूजां प्राप्नोति गुरुनृपाम्यां च ।
 मेघाघृतिपुष्टिकरी चन्द्रदशा शोमना नित्यम् ॥ ३१ ॥
 कुरुते भयं कुलस्य च चन्द्रदशा स्वकुलविग्रहं कष्टम् ।
 निद्रालस्यं स्त्रीणां मयजननी शोकदा रतिदा ॥ ३२ ॥
 भौमदशायां लभते नृपान्निचोरप्रयोगरिपुमर्देः ।
 व्यालधिपशस्त्रबन्धनमुतैक्ष्यकूटैश्च घनलामम् ॥ ३३ ॥
 क्षित्याजाविकतांघ्निकस्वर्णावश्यादिभिस्तथा घृतैः ।
 आसवक्रपायकटुकै रसैश्च धनधान्यभाग्भवति ॥ ३४ ॥
 मित्रकलत्रविरोधो भ्रातृसुतैर्विग्रहश्च तृष्णा च ।
 मूर्च्छा शोणितदोषः शास्त्राच्छेदो व्रणश्चापि ॥ ३५ ॥
 परदाररतिर्द्वेष्यो गुरुमत्यानामधर्मनिरतश्च ।
 पित्तकृन्नेरपि दोषैरभिमृतो मानवो भवति ॥ ३६ ॥
 सौम्यदशायां शोभे मित्रादाद्व्याद्धनस्य सम्प्राप्तिः ।
 दीक्षितनृपतेर्धृताद्वणिगजनाद्यापि सम्भवति ॥ ३७ ॥
 वेसरमहीमुवर्णं शुक्तिद्रव्यं यशः प्रशंसा च ।
 दूत्यं सौख्यमनुत्यं सौभाग्यं मतिचयस्यातिः ॥ ३८ ॥
 धर्मकियागु सिद्धिर्हासरतिः शत्रुमंशयो भवति ।
 गनिनान्देख्यन्निपीनां कौतुकमागी सदा पुलाः ॥ ३९ ॥

पीडां धातुत्रितयात्वारुष्यं वन्धनं तयोद्देगम् ।
मानसशोकं वाऽपि बुधस्य कष्टा दशा कुस्ते ॥ ४० ॥

त्रिदशपतिगुरुदशायां मन्त्री नृपनृत्यनीतिभिर्वित्तम् ।
मानगुणानां लन्धिरतिप्रतापः सुहृद्विद्विध ॥ ४१ ॥

कान्तासुवर्णवेसरगजाश्वभोगी सदा पुरुषः ।
माहृत्यपौष्टिकानां लोभो द्विपतां विनाशय ॥ ४२ ॥

लाभो भवति नराणां प्रीतिः सद्भूमिपैः सार्धम् ।
जनताया नृपवक्रात्पण्याग्राहुरुजनाश्च धनलाभः ॥ ४३ ॥

प्यजनातपत्रमुमनो वस्त्रध्वजपेयभक्षणादीनाम् ।
गात्रभयपृथुशोकं पहुत्वं गुल्मकर्णरोगांश्च ।

पुंस्त्वविनाशं मेदःक्षयं नृपतितो भयं समाप्नोति ॥ ४४ ॥
शुकदशायां विजयः क्षमाभवनविलासशयनपत्नीनाम् ।

माल्यान्छादनभोजनयशःप्रमोदो निधिप्राप्तिः ॥ ४५ ॥
गेयरतिः स्त्रीसङ्गो नृपतेः कृपितो धनस्य मग्नाप्तिः ।

ज्ञानेष्टमौख्यमुहृदां मन्मययोग्योपकरणानाम् ॥ ४६ ॥
कुलगुणवृद्धेर्वादो यानासनसंभवानि पापानि ।

स्त्रीनृपतिकृतावरणं लोकविरुद्धैः सह प्रीतिः ॥ ४७ ॥
सौरदेशं प्रपन्नः प्राप्नोति पुमान्स्वरोष्ट्रमदिपायान् ।

कुलटां जरदङ्गी वा कुलित्यतिलकोद्रवादीश्च ॥ ४८ ॥
वृन्दग्रामपुराणामधिकारभवं च सत्कारम् ।

लोहप्रपुकादीनां स्वकीयपक्षस्थिरास्पदं चैव ॥ ४९ ॥
वाहननाशोद्देगस्त्वरतिः स्त्रीसृजनप्रियोगश्च ।

सुदेष्यपञ्चदशो मयपूतोद्भवो मरुत्कोपः ॥ ५० ॥
पुण्येष्यमिद्विकलहं वन्धनतन्त्रीधम तथा व्यहम् ।

भृत्यापत्यविरोधो भवति च कष्टा यदा दशा सौतेः ॥ ५१ ॥
सौम्ये पापफलं श्लोकं सामान्यं स्वदशास्तिदम् ।

रिशेषेण प्रवक्ष्यामि प्रत्येकं फलभेदतः ॥ ५२ ॥

स्योचनीचत्रिकोणक्षे केन्द्रं शत्रुगृहं तथा ।

पञ्चप्रकारसंयुक्ता दशा भानोः प्रकीर्तिताः ॥ ५३ ॥

राज्यं ददाति विपुलं दशा रवेर्लघुसंस्थितस्य नृणाम् ।

केन्द्रस्थितस्य दद्यात्कटिगलनेत्रप्रकोपमरिगस्य ॥ ५४ ॥

नीचस्य दशा भानोरक्षोर्नाशं ज्वरं शिरोरोगम् ।

बन्धनमन्याश्च रुजः कुष्ठामयदर्शनं चिह्नम् ॥ ५५ ॥

स्योचप्राप्तस्य दशा ददाति राज्यं सहस्रकिरणस्य ।

तुरगातपत्रचामरकरीन्द्रसंबन्धितं सम्यक् ॥ ५६ ॥

सवितुर्दशा च पुंसो विदधाति पुंरा विक्रोणसंशस्य ।

उत्तमविषयपतित्वं विध्यस्त्राग्नेपदुःखस्य ॥ ५७ ॥

शत्रुगृहेऽर्कदशायां नयनविनाशो भवेच्च कुम्बत्वम् ।

ज्वालावक्रजरोगा भवन्ति कृमयः परिभवाश्च ॥ ५८ ॥

अष्टमगतस्य भानोर्दशा क्षयं नयति सर्वगात्रं च ।

भ्रमयति देशदेशं प्रमापयत्यपि च विक्रिष्टम् ॥ ५९ ॥

सामान्यतश्च षोडश चन्द्रदशा भिद्यते समासेन ।

स्योचमुह्यन्तुगृहे नीचे क्षीणे प्रपूर्णे च ॥ ६० ॥

तत्रोचदशा राज्यं नीचदशा मरणमरिदशा पन्धम् ।

कथयति नटिनीशत्रोर्मित्रदशा स्वस्वजनसम्प्राप्तिम् ॥ ६१ ॥

क्षीणेन्दुदशायोगे चिह्नान्येतानि लक्षयेद्दिद्वान् ।

उदरामयज्वरशिरोनयनोत्कोपत्रनिश्रयाद्यापि ॥ ६२ ॥

पटिनः परिपूर्णस्य च शशिनः कुष्ठे सदा दशा पुंसाम् ।

दयितामह्यपरिभ्रतमन्तःपुरमुत्तमस्त्रीकम् ॥ ६३ ॥

भवति नरस्य अशो विषयस्तान्तःपुरस्य भृत्यानाम् ।

अष्टमचन्द्रदशायां भिद्यते च स्वजनपरिमृतः ॥ ६४ ॥

यत्रनृणकाष्ठगोमयवंशकर्मर्षीकृत्योदकात्रीषी ।

भवति कदम्बकुपेडी नृपोज्ज्वलभोज्ज्वरिगृहदशायाम् ॥ ६५ ॥

लघुगृहस्य द्वि दशा मग्दलकामं तयोषगस्यानि ।

केन्द्रस्थितस्य कुष्ठे धनवाहनदेशसम्प्राप्तिम् ॥ ६६ ॥

कष्टदशा व्यसनकरी मरणं च करोति नैपनस्यदशा ।
 अस्तमितग्रहपाको घन्धनमात्रेण पीडयति ॥ ६७ ॥
 षकोपगस्य हि दशा भ्रमयति च कुलाढ्यचक्रवत्सुरूपम् ।
 व्यसनानि रिपुविरोधं करोति पापस्य न शुभस्य ॥ ६८ ॥
 रिक्तैतिरिक्तनिष्ठातिनिष्परिपुहतिरिपुगृहदशासु ।
 पृथ्वीपतिरपि मूला स्वभृत्यभृत्यो भवेत्सुरूपः ॥ ६९ ॥
 देशत्यागो व्याधिर्भ्रशोत्थानं मुहुर्मुहुः कलहः ।
 घन्धनमरानिबनितं रिपुराशिगतस्य हि दशायाम् ॥ ७० ॥
 महितकरिगलितमदजलसेकश्मापीडवारितरजस्कः ।
 राजा कष्टसहायो रिक्तदशायां भुवं भ्रमति ॥ ७१ ॥
 अहप्रत्यङ्गानां छेदं विदधानि षष्ठशतुदशा ।
 कोणशूनारिदशा निषनारिदशा शिरश्छेदम् ॥ ७२ ॥
 रिपुमयरिदेशगमनं घन्धनरोगादिपीडनं भवति ।
 नीचस्यग्रहपाके राजामिमवो भुवं पुंमाम् ॥ ७३ ॥
 चिन्ता स्यान्मानुभवैः परिणमति फलं विहीनवीर्यस्य ।
 पश्यमदापुरयोक्ताध्यायांन्मांन्तासियोजयेदत्र ॥ ७४ ॥
 धादी दशासु फलदः शीर्षोदयराशिसंस्थितो रिहगः ।
 उभयोदये च मध्ये ग्यान्त्ये शृष्टोदये च नीचर्क्षे ॥ ७५ ॥

६७ रिक्तैतिरिक्तनिष्ठातिनिष्परिपुहतिरिपुगृहदशासु । ६८ रिक्तैतिरिक्तनिष्ठातिनिष्परिपुहतिरिपुगृहदशासु । ६९ रिक्तैतिरिक्तनिष्ठातिनिष्परिपुहतिरिपुगृहदशासु ।

एकचत्वारिंशोऽध्यायः ।

अर्धमेकस्थितो भागं विभागं युतधर्मयोः ।
 सप्तमे सप्तमे भागं चतुर्धं चतुरधयोः ॥ १ ॥
 मूलं दशाधिनाथस्य कृत्वांसं स्वगुणैर्भेदः ।
 करोत्यन्तर्दशां मत्स्यां यती हरि भागशेः ॥ २ ॥
 शुभस्य शुभदः पूर्णः कूरम्यानुभदो भवेत् ।
 केन्द्रादिरिधिना चान्ये केचित्पाकक्रमेण तु ॥ ३ ॥

सत्योक्तं तूच्यते कश्चिददाति षड्वान्ग्रहः ।
 नित्यं पाठक्रमात्कार्यः शेषास्तु परिपाकदाः ॥ ४ ॥
 मागाः सदशाः सहिता दशाब्दपिण्डस्य भागहारोज्यम् ।
 प्रत्यंशताडितः स्यात्पृथक्पृथक्त्वेन्तरदशाः स्युः ॥ ५ ॥
 एकर्क्षसंस्थितदशा प्रदिशति धन्यं स्वनाशं वा ।
 जनयति कण्टकसहिता त्रिकोणसंस्थस्य सुखमतुलम् ॥ ६ ॥
 एकद्वित्रिचतुर्णां नक्षत्रे रिपुदशा ग्रहाणां स्यात् ।
 व्याधिक्लेशविवादाद्युपतेश्च भयं तदा जनयेत् ॥ ७ ॥
 दारमरणं च जनयति सप्तमगान्तर्दशा प्रणाशं वा ।
 शत्रोर्दासीकरणं परपुरुषेणोपभोगं वा ॥ ८ ॥
 अन्तर्दशा ग्रहाणामष्टमवाप्ति प्रमापयेत्पुरुषम् ।
 कुस्त्रे च घनविनाशं शत्रुगता बन्धनं च विध्वंसम् ॥ ९ ॥
 अन्तर्दशा यदा (स्यात्) द्वित्रिचतुर्णामेकराशिसंस्थानाम् ।
 बन्धनविनाशदैव्यै विदधात्प्रशुभं ग्रहाणां तु ॥ १० ॥
 चतुर्थस्थानसंस्थस्य ग्रहस्यान्तर्दशा भवेत् ।
 मित्रारोग्यकरं नित्यं सौख्यमानविवर्धनम् ॥ ११ ॥
 शमयति रिपुप्रतापं नीरोगत्वं करोति धनलाभम् ।
 भानुदशायां चन्द्रः प्रविशंस्तत्रास्ति यत्र शुभम् ॥ १२ ॥
 विद्रुमसुवर्णमणयः सद्भामजयः प्रचण्डता पुंसः ।
 असृजो दशाप्रवेशे सूर्यदशायां भवति सौख्यम् ॥ १३ ॥
 दद्रुविचर्चिकाद्यैः पाप्ना कुष्ठैश्च गर्हितशरीरः ।
 तरणिदशायां प्रविशति बुधो यदा स्यादेवेष्टद्धिः ॥ १४ ॥
 व्याधिभिररिभिर्व्यसनैः पापैश्च विमुच्यते तथाऽलक्ष्म्या ।
 अनुयाति धर्मपदवीं जीवस्यान्तर्दशा यदा भानोः ॥ १५ ॥
 शिरसो रुग्णलरोगरिद्धं सहसा ज्वरः शूलम् ।
 तपनदशायां शुक्रे देशत्यागो भवेदरिभिः ॥ १६ ॥
 आदित्यस्य दशायां शनैश्चरान्तर्दशा यदा भवति ।
 नृपपरिमृतो दीनो विपक्षसार्थेन हतशक्तिः ॥ १७ ॥

क्षयरोगभयं शीर्षं नृपप्रभावं सदा विभवम् ।
 चन्द्रदशायां पुंगो भानुः फुल्लेऽर्षलामं च ॥ १८ ॥
 पितायुग्मद्विभयं ह्येजं रोगं करोति पद्मदशा ।
 चन्द्रदशायां च भयं प्रमोषणं चैव चौरैश्च ॥ १९ ॥
 चन्द्रदशायां ब्रह्मदशाप्रवेशने चिह्नमुत्तमो लाभः ।
 गजवाजिनां धनानां सम्प्राप्तिः सौर्यत्वमतुलं च ॥ २० ॥
 चन्द्रदशायां प्राप्ता विदशेष्टरदशा करोति धनलामम् ।
 यशोपात्तमकरमाद्भ्यालङ्कारविधिहस्त्यश्वम् ॥ २१ ॥
 तुद्दिनकरस्य दशायां प्रविशत्यन्तर्दशा यदाऽऽरुफुजितः ।
 जलयानद्वारभूषणपटुपद्मीभिः समागमं फुल्ले ॥ २२ ॥
 म्लजनायामरियोगं रोगाभिभवं तथा महाव्यसनम् ।
 चन्द्रदशायां सौरिः करोति निःसंशयं पुंसाम् ॥ २३ ॥
 घण्टं साहस्रनिरतं नरेन्द्रसंभ्रामपूजितं धाम्भ्याम् ।
 विविधधनागमयुक्तं भौमदशायां करोति रविः ॥ २४ ॥
 विविधधनागमलामं सौर्यं षट्शुभिसम्प्राप्तिम् ।
 यक्रदशायां चन्द्रः करोति गुक्तामणिप्रभृतीन् ॥ २५ ॥
 दिशति भयं शत्रुभ्यो वाजिगजानां प्रमोषणं चौरैः ।
 दाहं च यदा प्रविशति भौमदशायां शुभस्य दशा ॥ २६ ॥
 यक्रदशायां च गुरोः सुचरितकरणेन शुभधर्मा ।
 नृपनिर्विशुद्धचेताः पुण्यानि करोत्यनन्तानि ॥ २७ ॥
 रुधिरदशायां शुभप्रवेशने भवति सङ्गरमयार्तिः ।
 व्याधिव्यसनायासैर्धनापहारः प्रयासैश्च ॥ २८ ॥
 व्यसनानि ध्यसनानां भवन्त्युपसुपरि जनविनाशश्च ।
 यक्रदशायां रविजे प्रविशति चान्तर्दशायां हि ॥ २९ ॥
 इन्दुमुतस्य दशायां प्रविशति सूर्यो यदा तदा चिह्नम् ।
 कनकाश्वविह्वमगजान् विदधानि श्रियमकस्माच्च ॥ ३० ॥
 प्रविशन्ती चन्द्रदशा शुभस्य कण्डूं करोति कुष्ठं च ।
 क्षयरोगमङ्गभङ्गं गजाद्भयं वाहनविनाशम् ॥ ३१ ॥

रिपुरोगपापमुक्तः पुण्यानि करोति मूपत्नेर्मघी ।
 जीवे चरति दशायां बुधस्य पुरुषो भवेन्नियतम् ॥ ३२ ॥
 मस्तकशूलनिरोधैर्नानाह्यैश्च युज्यते जन्तुः ।
 इन्दुसुतस्य दशायां भीमस्यान्तर्दशा यदा भवति ॥ ३३ ॥
 गुरुविबुधातिथिमक्तो वध्नालद्वाएषुभगन्वरुचिः ।
 इन्दुसुतस्य दशायां शुक्रस्यान्तर्दशा यदा भवति ॥ ३४ ॥
 पण्डमुखकामसेवी विलुप्तधर्मार्थमोगसुतवित्तः ।
 भवति नरोऽत्र दशायां बुधस्य मन्दो यदा चरति ॥ ३५ ॥
 रिपुमयकलहैर्मुक्तः प्रयाति गुस्तां नरेन्द्रस्य ।
 विक्रमसाहससौख्यैर्जीवदशायां रवौ चरति ॥ ३६ ॥
 पर्त्नीसहस्रमर्ता वितरोगरिपुः परोन्नतिं लभते ।
 प्रकटयति राजचिह्नं चन्द्रदशा गुरुदशायां हि ॥ ३७ ॥
 तीक्ष्णः परोपतापी शूरो रणलन्धकीर्तिधनः ।
 सौख्यमनन्तं लभते जीवदशायां कुजे चरति ॥ ३८ ॥
 वेश्यामघव्यसनैः परिभूतो भवति निर्धनः सोऽपि ।
 सौम्ये जीवदशायां विलुप्तधर्मो भवेत्पुरुषः ॥ ३९ ॥
 व्याधिविनाश सौख्यं मित्रैः सह सद्गतिं तथा पूजाम् ।
 मातापित्रोर्मक्तिं जीवदशायां बुधे लभते ॥ ४० ॥
 रिपुभयविनाशदुःखैरभिभूतो ब्राह्मणोपजीवी च ।
 जीवदशायां शुके प्रविशति नित्यं भवेत्पुरुषः ॥ ४१ ॥
 वेश्यामघघृतेरभिभूतो महिषखरमुक्तः ।
 सौरे जीवदशायां विलुप्तधर्मो भवेत्पुरुषः ॥ ४२ ॥
 गण्डोदराक्षिरोगैः क्षितिपत्रितो बन्धनादिमिस्तकः ।
 शुक्रदशायां सूर्ये विचरति नूनं भवेत्पुरुषः ॥ ४३ ॥
 अन्तर्दशा दशायां सितस्य शशिनो यदा भवति चिह्नम् ।
 नखदशनशिरोरोगैः सह भवति च कामिलारोगः ॥ ४४ ॥
 पितामृच्छूनरोगो मूढामः संश्रयो नृपतितथ ।
 शुक्रदशायां भीमे मन्दोत्साहः पुमान्भवति ॥ ४५ ॥

शुभदशायां पुंसां शुभस्य चान्तर्दशा यदा भवति ।
 सुपतिशूनं धनलाभं सौर्यं च मनोरथं लभते ॥ ४६ ॥
 अन्तर्दशा दशायां भृगोर्गुरोर्धर्मशीलसम्पत्तिम् ।
 विदधानि विषयराज्यं पुंसां धनरत्नमनिसौख्यम् ॥ ४७ ॥
 पृथग्भीभिः मीढां पुरनगरगणाधिपत्यमतिनाशम् ।
 शुभदशायां सौरिः करोति बहुमित्रसंयोगम् ॥ ४८ ॥
 धनपुत्रदारनाशं भयमनुलं संदधानि पुरुषस्य ।
 रविपुत्रस्य दशायां सूर्यस्वान्तर्दशा न सन्देहः ॥ ४९ ॥
 मीमरणं हरणं वा पन्ध्रवियोगं पुनः पुनः कलहम् ।
 अन्तर्दशा दशायां शनः शशाङ्कस्य विदधानि ॥ ५० ॥
 देशभ्रंशं प्यापिं दुःखानि करोत्यनेकरूपाणि ।
 अन्तर्दशा दशायां रविजस्य महीसुतस्य यदा ॥ ५१ ॥
 सौभाग्यमाल्यविजयप्रमोदसत्कारमानधनलाभम् ।
 सौरिदशायां सौम्यो विदधात्यन्तर्दशाप्राप्तः ॥ ५२ ॥
 अनुयाति शिष्टपदवीं ग्रामादिकलत्रसौख्यसंपन्नः ।
 रश्मिनयस्य दशायां प्रविशति जीवे सदा पुरुषः ॥ ५३ ॥
 वर्षयति मित्रपक्षं भिनत्ति शोक्कान्यशः प्रकाशयति ।
 सौरिदशायां शुभः पक्षीधनविजयलाभकरः ॥ ५४ ॥
 नीचोच्चादिविभेदेन शुभमित्रपलापलम् ।
 अन्तर्दशामु मनिमोधिन्तयेष प्रयत्नतः ॥ ५५ ॥
 अन्तर्दशा शुभायां मूलदशायां शुभा यदा भवति ।
 भवति तदा बहुसौख्यं धनलब्धिर्रतीव पुरुषाणाम् ॥ ५६ ॥
 रविकिरणमुपितर्दशेर्दशा ग्रहस्य मलिनां तनुं कृत्वा ।
 मानयशोर्ध्विलासप्रतापरूपोपमान्दन्ति ॥ ५७ ॥
 होरा जन्माधिपतेः शुभदशायां नरोऽनिर्भूढमतिः ।
 राज्याश्रुतो विपक्षरभिन्तोऽन्यं समाश्रयति ॥ ५८ ॥
 प्योमलप्रपन्नस्य दशायां राज्यमाप्नुयात् ।
 नेन्द्राणां समायोगे सुरीर्यस्यापवा पुनः ॥ ५९ ॥

लभे जीवः सितशुभयुतः सप्तमस्योऽर्कपुत्रः

कर्मप्राप्तो दहनकिरणो भोगिनां जन्म कुर्युः ।

केन्द्रे सौम्या न शुभगृहगा यत्र पापामिधाना

यथेवं स्याच्छरनृपतिर्जायते वित्त्वांश्च ॥ ६० ॥

इति कल्याणवर्मविरचितायां सारावत्यां अन्तर्दशाष्टको नामैकचत्वारिंशोऽध्यायः ॥

द्विचत्वारिंशोऽध्यायः ।

क्रूरदशायां क्रूरः प्रविश्य चान्तर्दशां यदा कुले ।

पुंसः स्यात्सन्देहस्तदाऽरियोगः सदैव महान् ॥ १ ॥

क्षिणितनयस्य दशायां रविजस्यान्तर्दशा यदा विशति ।

बहुकालजीविनामपि मरणं निःसंशयं कुले ॥ २ ॥

क्रूरराशौ स्थितः पापः पष्ठे स्यान्नचिनेऽपि वा ।

तत्स्थितेनारिणा द्युः स्वपाके मृत्युदो ग्रहः ॥ ३ ॥

विद्ययाधिपतेः शुभुर्लप्रस्यान्तर्दशां गतः ।

करोत्यकस्मान्मरणं सत्याचार्यैः प्रभायते ॥ ४ ॥

इति कल्याणवर्मविरचितायां सारावत्यां दशारिष्टकल नाम द्विचत्वारिंशोऽध्यायः ॥

त्रिचत्वारिंशोऽध्यायः ।

प्रवेशे यत्त्वान्छेष्टः शुभैर्वा मुनिगीक्षितः ।

सौम्याधिमित्रवर्गस्यो मृत्यवे न भवेत्तदा ॥ १ ॥

मूले दशाधिनाथस्य विवदस्य दशा यदा ।

पलितः स्यात्तदा महो दशारिष्टस्य तद्भुवम् ॥ २ ॥

सुदे च मित्रयी तस्मिन्ग्रहयोगे शुभे यदि ।

दशायां न भवेत्कष्टं म्योषादिषु च संस्थितः ॥ ३ ॥

इति कल्याणवर्मविरचितायां सारावत्यां दशारिष्टकलो नाम त्रिचत्वारिंशोऽध्यायः ॥

वचसामधिपः पूज्यं सतां च सुविशिष्टकर्माणम् ।
 मित्रगृहे भृगुतनयः सुहृत्प्रियं दैवितवित्तमतिशूरम् ॥ १४ ॥
 भास्करसूनुः कुरुते पराव्रभोजिनमधर्मकर्मरतम् ।
 नीचे सविता कुरुते श्रेष्ठं वान्धवजनावधूतं च ॥ १५ ॥
 हिमरश्मिरल्पपुण्यं रोगिणमपि दुर्भगं लोके ।
 नीचस्यः क्षितितनयोऽनर्थव्यसनोपतप्तमतिनीचम् ॥ १६ ॥
 कुरुते हिमकरपुत्रः क्षुद्रं स्वज्ञातिवन्धुवैरं च ।
 नीचे गुरुः प्रकुरुते मलिनं प्राप्ताऽमानमतिदीनम् ॥ १७ ॥
 असुरदयितोऽस्वतन्त्रं प्रणष्टदारं विपमशीलम् ।
 कोणो विपन्नशीलं विगर्हिताचारमर्थरहितं च ॥ १८ ॥
 कुरुते शत्रुगृहेऽर्को निःस्वं विषयप्रपीडितं चापि ।
 तुद्दिनमयूषः कुरुते हृद्रोगिणमरिगृहे नरं सततम् ॥ १९ ॥
 वैन्धारिमङ्गभाजं दीनं विकलं च दुर्भगं मौमः ।
 अज्ञानमनिविहीनं युथोऽरिभे नैरुदुःखमतिदीनम् ॥ २० ॥
 श्लेषं गुरुर्विधत्ते नैयहीनं धनविहीनं च ।
 शुक्रोऽरिगृहे भृतकं कुनघ्रमतिदुःखितं जनयेत् ॥ २१ ॥
 भास्करसुतोऽपि कुरुते मलिनं व्याध्यादिशोकमन्तसम् ।
 स्वेषूषमाणेषु फलं समग्रं स्वक्षेत्रतुल्यं भवनांशकेषु ।
 नीचारिमाणेषु जघन्यमेव मध्यं फलं मित्रगृहांशकेषु ॥ २२ ॥
 द्वावुषगौ जनयतो धनिनं कीर्त्यान्विनं मदा पुराणम् ।
 नगराश्रकमाल्लं चम्पति श्रयः प्रयितम् ॥ २३ ॥
 धात्र्य नृपानकीर्तिं चत्वारो राजरर्ममयुक्तम् ।
 ख्यानं नृपनीष्टर्मं पयानेकविधगृहकोशं च ॥ २४ ॥
 पद्मप्रदाः श्लोषणाः कुर्युर्नृपतिं पुराणं मदा ।
 प्रदानर्मनमम्भ्रं पदुवादनमग्निम् ॥ २५ ॥
 श्लोषं दाताः मरिं समुद्रपर्यन्तमेदिनीनायम् ।
 जनयन्ति चक्रवर्तिनमरनीशं प्रायकं विजयम् ॥ २६ ॥

१ दक्षिणश्रीः २ गुरुम् ३ बहोरे च. ४ वज्रपुत्रः ५ भो मित्रं वा दुर्भगं
 लोके. ६ भास्करः. ७ अश्विनी. ८ अश्विनी. ९ मरिं. १० पुत्रः.

द्वाभ्यां त्रिकोणसंस्थाम्यां कुटुम्बी कुलवर्धनः ।
 श्रेष्ठः प्रख्यातकीर्तिश्च ब्रह्माम्यां भुवि जायते ॥ २७ ॥
 महाधनस्त्रिमिथैव गणप्रामाधिनायकः ।
 आढ्यो नृपाससत्कारधतुर्भिलोकसंमतः ॥ २८ ॥
 आरक्षकः प्रधानः सेनापुरनगरभूपकोशानाम् ।
 पद्मग्रहैसिकोणे भवति कुटुम्बी सुघट्टसौख्यः ॥ २९ ॥
 विषादानधनौषैः समन्वितो भवति पद्मिरेव पुमान् ।
 राज्यं प्रशास्ति नियतं गोशालकुलेऽपि संजातः ॥ ३० ॥
 स्वत्रिकोणगतैः सर्वैर्भवेज्जातो महीपतिः ।
 चमुस्त्रीफलसम्पन्नो विषाशास्त्रविशारदः ॥ ३१ ॥
 द्वौ स्वगृहस्यौ कुस्तः कुलाधिकं पन्धुपूजितं धन्यम् ।
 वंशकरमर्षसहितं स्थानयशोभिस्त्रयो विहगाः ॥ ३२ ॥
 ख्यातं विशिष्टचेष्टं श्रेणीपुरनगरं च चत्वारः ।
 पद्मावनीश्वरसमं प्रभूतगोभूमियुवतिसम्पन्नम् ॥ ३३ ॥
 पद्मिः प्रवृद्धशब्दं पुतिकोशस्त्रजनवाजिमानाढ्यः ।
 भवति नृपवंशजातो नियतं पृथिवीपतिः स्वर्धे ॥ ३४ ॥
 राजाधिपुत्रं स्वर्धे जनयन्ति जितारिपक्षमिह सप्त ।
 मित्राश्रयं सुपूतं द्वौ मित्रगृहसमाधितौ कुस्तः ॥ ३५ ॥
 पान्धवसुहृदुपकर्ता त्रिभिर्विशिष्टो भवेद्गुणैः ख्यातः ।
 माक्षपदेवाराधनपरधतुर्भिर्धुरन्धरः ख्यातः ॥ ३६ ॥
 राजोपसेवकः स्वात्मभिर्राज्यो नरेश्वरः कर्ता ।
 विस्तीर्णभोगवाहनवमुमान्यद्विर्नेन्द्रतुल्यः स्यात् ॥ ३७ ॥
 सर्वैर्मित्रर्क्षगतैर्पेदुवाहनभृत्यसाधनो राजा ।
 द्वाभ्यां नीचे नीचधिन्ताषट्पादसमेतः ॥ ३८ ॥
 मूर्खोऽधर्मरतोऽस्वः त्रिभिर्ग्रहैरेष्वगो नरः प्रेम्णः ।
 आलस्यनष्टचेष्टधतुर्भिरिह नीचगैर्भृतकः ॥ ३९ ॥
 अगृहः प्रभिन्नदारः पद्मभिरिह कम्पते नरो दासः ।
 खोसभयश्रमसः पद्मिर्नीचो भवेत्क्षामः ॥ ४० ॥

वचनगामिनिः पूर्णं वचनं च मुनिनिष्कर्मणम् ।
 मित्रद्वये भृगुनामः सुदुर्गतां देवि विद्वन्महात्मन ॥ १३ ॥
 मास्करमुतः कुलो गगनमोतिनमामं कर्मणम् ।
 नीचे मरिता कुलो वेत्तं पत्न्यात्तन्मातरं च ॥ १४ ॥
 दिमग्निमग्नात्तं मेगिनमति दुर्भेगं लोके ।
 नीचनः त्रिनिजनेज्जन्तं गगनोपागमिनीयम् ॥ १५ ॥
 कुलो दिमकग्नाः शुभं मज्जातिनं दुर्भेगं च ।
 नीचे गुरुः प्रकुरो मन्त्रिनं त्रैलोक्यामानमतिदीनम् ॥ १६ ॥
 भृगुद्विनोऽन्त्यापं व्रजद्वारे विमयीयम् ।
 कोनो विज्जनीके विगदि तावाम्यर्थं दिनां च ॥ १७ ॥
 कुलो गगुदेज्जो निःसं विज्जनीदिने मति ।
 तुदिनमप्याः कुलो द्विभेगिनमरिष्टे नरं गताम् ॥ १८ ॥
 पंथाग्निहमानं दीने विहले च दुर्भेगं मौनः ।
 भेज्जानमितिदीनं शुभोऽग्निने नैहदुःगमनिदीनम् ॥ १९ ॥
 शीपं गुरभिभते नेयदीनं धनदिदीनं च ।
 शुभोऽग्निष्टे भृतकं कुलपमनिदुग्निनं जनयेत् ॥ २० ॥
 मास्करमुतोऽपि कुलो मन्त्रिनं ध्याध्यादिजोऽरुमन्मम् ।
 शेषूषमाणेषु फले समग्रं स्वशेनतुल्यं मननांशं क्तु ।
 नीचारिमाणेषु जधन्यमेव मर्ष्यं फलं मित्रष्टदांशं क्तु ॥ २१ ॥
 द्वाधुयगौ जनयतो धनिनं कीर्त्यान्वितं मदा पुरुषम् ।
 नगरारक्षकमाज्यं चमूपतिं त्रयः प्रथितम् ॥ २२ ॥
 आज्यं नृपात्तकीर्तिं चत्वारो राजधर्ममंसुक्तम् ।
 ख्यातं नृपतीष्टनं पयानेकविधवृद्धकोशं च ॥ २३ ॥
 पद् प्रहाः स्वोचयाः कुर्षुर्नृपतिं पुरुषं सदा ।
 प्रदानर्मानसम्पन्नं बहुवाहनमण्डितम् ॥ २४ ॥
 स्वोचं याताः सर्वे समुद्रपर्यन्तमेदिनीनायम् ।
 जनयन्ति चक्रवर्तिनमवनीशं जातकं चिन्त्यम् ॥ २५ ॥

१ दयितमिह सूतम्. २ वदन्तं च. ३ वन्धरिभक्तं मोमो विहले वा दुर्भेगं लोके. ४ आशामात्र. ५ अधिरनरं. ६ आज्यो. ७ समं. ८ गुण.

वनमामयिताः पूर्णं गतां च सुविनिर्दिष्टानाम् ।
 मितगृहे भृगुनाथः सुद्विषां वैविध्यायमविद्यम् ॥ १४ ॥
 मास्करम्भुतः कुम्भो गगनभोजिनमार्मकर्मन् ।
 नीचे गतिना कुम्भो प्रेक्ष्य शान्तात्तनात्पूर्व च ॥ १५ ॥
 दिमरिमन्तात्पूर्व गेगिनमपि दुर्भगं लोकं ।
 नीचताः विनिर्दिष्टानोऽनर्थायमनोपायमतिनीचम् ॥ १६ ॥
 कुम्भो दिमरम्भुतः शुद्धं मजातिपन्तुर्गुणं च ।
 नीचे गुरुः प्रकृम्भो मन्दिने प्राणारमानननिरीनम् ॥ १७ ॥
 अमुद्वितोऽस्तानपं प्रगष्टशरं विपमजीवम् ।
 केनो विपमजीवं विगर्दितायाम्भयंदिनं च ॥ १८ ॥
 कुम्भो शत्रुगृहेऽर्को निःस्ये विपमजीविते शान्ति ।
 तुदिनमप्याः कुम्भो ह्योमिषमगिष्टे नरं मनवम् ॥ १९ ॥
 पन्धारिमन्तमात्रं दीने विरुद्धं च दुर्भगं मौमः ।
 भेजानमनिरीदीनं सुधोऽरिभे नैरुद्गु गमनिदीनम् ॥ २० ॥
 श्लेषं गुरुविधते नैयदीनं धनविदीनं च ।
 शुक्रोऽगिष्टे भूतक कृत्तमनिदु मिन जनयेत् ॥ २१ ॥
 मास्करसुतोऽपि कुम्भे मन्दिने व्याध्यादिशोकमन्तम् ।
 स्वेषुचभागेषु फलं समग्रं स्वक्षेत्रतुल्यं भवनांशकेषु ।
 नीचारिभागेषु जघन्यमेव मध्यं फल मित्रगृहांशकेषु ॥ २२ ॥
 द्वाशुचगौ जनयतो धनिनं कीर्त्यान्विन मदा पुरुषम् ।
 नगरारक्षकमाढ्य चमूपतिं श्रयः प्रथितम् ॥ २३ ॥
 आढ्य नृपात्तकीर्तिं चत्वारो राजधर्मसंयुक्तम् ।
 ख्यातं नृपतीष्टतमं पश्चानेकविधवृद्धकोशं च ॥ २४ ॥
 पद् ग्रहाः स्वोच्चगाः कुर्युर्नृपतिं पुरुषं सदा ।
 प्रदानर्मानसम्पन्नं बहुवाहनमण्डितम् ॥ २५ ॥
 स्वोच्चं याताः सर्वे समुद्रपर्यन्तमेदिनीनाथम् ।
 जनयन्ति चक्रवर्तिनमवनीशं जातकं चिन्त्यम् ॥ २६ ॥

१ दयितमिह सूतम्- २ बद्धवैरं च- ३ पन्धारिभक्तं भौमो विकलं वा दुर्भगे
 लोके- ४ आशमात्र- ५ अधिरनरं- ६ आढ्यो- ७ सम- ८ पुण्य-

विष्णुस्वरूपविशुद्धिपुत्राणि पुनरिदमवंगमाः ।
 नीके स्वस्तिगिरीर्दिह् विगिह्वाम्पराः गूतः ॥ ४१ ॥
 इतिशिवमयोः द्वेषात् विगिह्वाकृषीनाम् ।
 स्वस्तिशुक्लामसि गूतं वन्दारी करिणी ॥ ४२ ॥
 विगिह्वाकृषीनाम् परः अयो गतास्तिवनाम् ।
 वनात् इतिगिह्वाकृषीनाम् विगिह्वाकृषीनाम् ॥ ४३ ॥
 स्वस्तिगिह्वाकृषीनाम् इतिगिह्वाकृषीनाम् ।
 स्वस्तिगिह्वाकृषीनाम् इतिगिह्वाकृषीनाम् ॥ ४४ ॥
 स्वस्तिगिह्वाकृषीनाम् इतिगिह्वाकृषीनाम् ।
 स्वस्तिगिह्वाकृषीनाम् इतिगिह्वाकृषीनाम् ॥ ४५ ॥
 स्वस्तिगिह्वाकृषीनाम् इतिगिह्वाकृषीनाम् ।

स्वस्तिगिह्वाकृषीनाम् इतिगिह्वाकृषीनाम् ॥

स्वस्तिगिह्वाकृषीनाम् इतिगिह्वाकृषीनाम् ।

शौके प्रकीर्णकामा च घौधे गुणवती भवेत् ॥ ७ ॥
 जैवे सती शनौ ह्रीवा दुष्टा कौजे सितक्षणे ।
 शौके ख्यातगुणा घौधे कलासु निपुणा मता ॥ ८ ॥
 जैवे गुणान्विता मन्दे पुनर्भूधन्द्रभे ततः ।
 स्वच्छन्दा कथिता कौजे शौके च कुलपांसना ॥ ९ ॥
 घौधे शिल्पान्विता नारी जैवे बहुगुणा स्मृता ।
 पतिघ्नी चार्कभे कौजे वाचाला भार्गवे सती ॥ १० ॥
 घौधे पुंभ्येष्टिता जैवे राज्ञी मन्दे कुलच्युता ।
 कौजे बहुगुणार्यक्षे शौके वाग्व्यसनी तथा ॥ ११ ॥
 घौधे विज्ञानसंयुक्ता जैवे नैकगुणा स्मृता ।
 मन्दे चात्परतिः प्रोक्ता दासी कौजे तयार्कभे ॥ १२ ॥
 सुप्रज्ञा च भवेच्छौके शुभे दुःस्था खला तथा ।
 जैवे पतिव्रता नित्यं मन्दे नीचानुसेविनी ॥ १३ ॥
 शुक्रासितौ यदि परस्परमागसंस्थौ
 शौके च दृष्टिपथमाबुदये घटांशे ।
 स्त्रीणामतीव मदनाधिमदः प्रवृद्धः
 स्त्रीभिः शंभं च पुरुषाकृतिभिर्लभेन्ते ॥ १४ ॥
 शून्येऽस्ते कापुरुषो बलहीनः सौम्यदर्शनविहीने ।
 चरभे प्रवामशीलो भर्ता ह्रीवो श्मन्दयोश्च भवेत् ॥ १५ ॥
 उत्सृष्टा सूर्येऽस्ते कुजे च विधवा नवोदिव ।
 कन्येवाशुभदृष्टे शनैश्चरे वृद्धतां याति ॥ १६ ॥
 अशुभे क्षीणेऽस्त्रागते त्यक्ता पत्या भवेदशुभदृष्टे ।
 मूर्खैर्विधवास्तगतैर्भरति पुनर्भूस्तथा मिथैः ॥ १७ ॥
 अन्योन्यभागगतयोः सितकुञ्जयोरन्यपुरुषसक्ता स्यात् ।
 पूने शिशिरगुतनये स्नापुवतिरनुज्ञया भर्तुः ॥ १८ ॥
 सौरारण्ये तद्दृच्छशिनि सशुभे विलम्बे जाता ।
 मात्रा साकं कुलटा मूरग्रहवीक्षिते भवति ॥ १९ ॥

घ्ने तु कुजनपथि शशिना द्ये सरोगयोनिः स्त्री ।

सद्भुगुमागे चारुश्रोणी पतिवल्लभा भवति ॥ २० ॥

घ्ने वृद्धो मूर्खः सौरगृहे स्यान्नवांशके नाथः ।

स्त्रीलोलः क्रोधपरः कुजभेऽथ नवांशके मर्ता ॥ २१ ॥

शुक्रगृहेऽथ नवांशेऽतिरूपसौभाग्यसंयुतो मर्ता ।

नैपुणविज्ञानयुतस्तथैव चौधेऽथवा नवांशे वा ॥ २२ ॥

मदनातीं मृदुचित्तः शशिभे नवमेऽशकेऽथवा मर्ता ।

गुरुसितभागेऽप्यथवा गुणवान्विजितेन्द्रियो भवति ॥ २३ ॥

अतिकर्मकृदतितीक्ष्णो रविभेऽप्यथवांशके भवति मर्ता ।

सप्तमभवनोपेतैर्नित्यं स्त्रीणां समवधार्यम् ॥ २४ ॥

ईर्ष्यान्विता मुखपग लभे सितचन्द्रयोर्बुधेन्दोश्च ।

सुखिता कलामु कुशला गुणशतसहिता विनीता स्यात् ॥ २५ ॥

शुक्रबुधयोर्विलभे रुचिरा मुमगा कलामु निपुणा च ।

दास्यम्बरसौख्ययुता शुभेषु पापेषु विपरीता ॥ २६ ॥

पापेऽष्टमे तु विधवा निधनाधिपतिर्नवांशके यस्य ।

तस्य दशायां मरणं वाच्यं तस्याः शुभैर्द्वितीयस्यैः ॥ २७ ॥

कन्यालिङ्गपमसिंहे शिशिरमयूखेऽल्पपुत्रां स्यात् ।

पुत्रभवने शुभयुते निरीक्षिते वा तथैव स्यात् ॥ २८ ॥

रिक्तं बुधेन्दुभृगुजै रविजै च मध्ये

शैर्ष्वलेन महितैर्विपमर्क्षलभे ।

जाता भवेत्पुरुषिणी युवती सदैव

पुंशेष्टिना विचरति प्रथिता च लोके ॥ २९ ॥

कूरे जामित्रगते नवमे यदि खेचरो भवति नूनम् ।

आप्तोनि प्रव्रज्यां पापग्रहसम्भवामवला ॥ ३० ॥

पलिभिवुंभगुरुशुकैः शशाङ्कसहितैर्विलग्रगैः सममे ।

स्त्री मसवादिनी स्यादनेकशास्त्रार्थकुशला च ॥ ३१ ॥

उत्तरार्धे दिवादे व विद्यमानां धाम्नि मया ।

विश्वं क्षीणां तु यन्मयी, पश्येत् सत्यनिश्चयि ॥ ३२ ॥

(१) इति पद्मपुराणविंशोऽध्यायः ॥ (२) उत्तरार्धे दिवादे व विद्यमानां धाम्नि मया । (३) विश्वं क्षीणां तु यन्मयी, पश्येत् सत्यनिश्चयि ॥ (४) इति पद्मपुराणविंशोऽध्यायः ॥

पद्मपुराणविंशोऽध्यायः ।

विदिशतः सप्तशतं जगन्नामसु रक्षुण्णतो भवेत्सुतुः ।

सुधादिभिनिधनैः, सन्देसपरिचरैः, सगर्दभ ॥ १ ॥

यो वस्तुमो निधनं सत्यं तदात्सुकोपयो सुतुः ।

तत्सुतुमसुतुमो सद्युभिर्वा प्रियं दृष्टवत्, स्यात् ॥ २ ॥

सुधाहासकयोः सप्तशतयोः क्षीणसप्तशतयोः

सुतुर्भवेत्सुतुमानुनयेः कृपे सप्तशतसुतुः ।

पादा भक्तिव्योदिमोक्तकयोः सप्तशतयोर्वन्धो

सुतुर्भवेत्सुतुमानुनयेः कृपे सप्तशतसुतुः ॥ ३ ॥

वर्षिणि मन्दे मन्त्रे सन्दे सुतुर्भवेत्सुतुः स्यात् ।

दोषांशुके सन्दे सुतुर्भवेत्सुतुः स्यात् ॥ ४ ॥

सप्तशतं पविनीसुतुः पादाभ्यगतः मदा ।

सप्तशतसुतुः सुतुर्भवेत्सुतुः स्यात् ॥ ५ ॥

सप्तशतं सुतुर्भवेत्सुतुः स्यात् ॥ ६ ॥

सुतुर्भवेत्सुतुः न सन्दे सप्तशतसुतुः तथा ॥ ६ ॥

नवसप्तशतसुतुः सप्तशतसुतुः स्यात् ॥ ७ ॥

सप्तशतः सप्तशतसुतुः स्यात् ॥ ७ ॥

सप्तशतसुतुः सप्तशतसुतुः स्यात् ॥ ८ ॥

सप्तशतसुतुः सप्तशतसुतुः स्यात् ॥ ८ ॥

सप्तशतसुतुः सप्तशतसुतुः स्यात् ॥ ९ ॥

सप्तशतसुतुः सप्तशतसुतुः स्यात् ॥ ९ ॥

१ कदा, २ सप्तशत, ३ सप्तशत, ४ कदा, ५ सप्तशतसुतुः स्यात्, ६ सुतुः,

हिवुकेऽर्के वियति कुजे क्षीणेन्दुयुतेऽर्केनेन संदृष्टे ।
काष्ठेनाभिहतः सन्म्रियते जातो न सन्देहः ॥ १० ॥

क्षीणेन्दुभौमरविचन्द्रजसूर्यपुत्रैः

छिद्रास्पदोदयसुखैर्लगुडाहतस्य ।

मृत्युर्वियन्नवमलप्रसुतस्थितेस्तै-

र्धूमात्रिचन्धनशरीरनिकुञ्चैः स्यात् ॥ ११ ॥

हिवुकास्तकर्मसहितैः कुजमानुशनेश्वरेर्भवति मृत्युः ।

आयुधहतभुग्भूपतिकोपप्रभवः सदा पुंसाम् ॥ १२ ॥

कर्मान्मुवित्तसंस्थैः कुजेन्दुमन्दैः क्षतः क्रिमिकृतोऽन्तः ।

खस्येऽर्केन्दुकुजे वा सुराप्रपानं प्रतापकृतः ॥ १३ ॥

सप्तमभवने भौमे क्षीणेन्दुदिवाकरार्किर्भिल्ले ।

मरणं जातस्य वदेद्यत्रोत्पीडनभवमवश्यम् ॥ १४ ॥

तुलायां रुधिरे याते कुजर्क्षे भास्करे स्थिते ।

चन्द्रे मन्दगृहं प्राप्ते विष्मद्ये मरणं भवेत् ॥ १५ ॥

गलितेन्दुर्कमपुत्रैर्गतैर्व्योमाष्टवन्धुषु ।

विष्मद्ये तु भवेन्मृत्युः सिद्धमेनः प्रभापते ॥ १६ ॥

बलिना कुजेन दृष्टे क्षीणेन्दौ रन्ध्रगेऽर्केने मृत्युः ।

गुल्ममहावेदनया क्रिमिदाहायुधकृतो भवति ॥ १७ ॥

रवौ सरुधिरे घृने निधने रविसंभवे ।

रसातलस्थे हिमगौ मृत्युः पक्षिकृतो भवेत् ॥ १८ ॥

लग्नछिद्रत्रिकोणेषु रव्यारार्किनिशाकरैः ।

मृत्युः स्यान्टैलपातेन शैश्रुकुड्यादिपाशजः ॥ १९ ॥

उदयनवांशाधिपतेः समानमूमौ वदन्ति यवनेन्द्राः ।

ग्रहयोगेक्षणकावैः परिकल्प्यं चान्यदपि तज्जैः ॥ २० ॥

उदितांशसमो मोहः शेषेण निरीक्षिते द्विगुणितः स्यात् ।

त्रिगुणः शुभैश्च दृष्टे ममस्ममुनयो व्यवस्यन्ति ॥ २१ ॥

उदकाद्यादिशनिमद्वेषाणो भवति काष्णे मृत्योः ।
 तैम्याधिपतिभवो वा निर्याणं सूचयेन्वगुणैः ॥ २२ ॥
 धेपाद्ये द्वेषाणे कृष्णद्वेषीक्षिते च मंसुक्ते ।
 अग्न्यद्विपिपित्तकृते मरणं नृणां ममादेदयम् ॥ २३ ॥
 विषादिनीचभागे मरणं जलकृमिदिमारण्यैः ।
 एवं तृतीयभागे तद्यककूपप्रपानाद्वा ॥ २४ ॥
 कर्मभाधरगोष्ठेभ्यो मृत्युर्ज्ञेयो घृष्यभावे ।
 विषादिवानशोगद्वितीयभागे घृष्यध्वेव ॥ २५ ॥
 विषागृतीयभागे यानामनवाजिपानकृत्नम् ।
 पुंगां भवति हि मरणं स्पशिरमि मदायकृत्नमेव ॥ २६ ॥
 आद्ये मिथुनभ्यंशे फामध्यामोद्भवो भवति ।
 सेत्सुर्भद्विपविषापाद्वितीयभागे च संनिपाताद्वा ॥ २७ ॥
 पनधामिचतुर्धरणात्परेतनोगाद्गणात्तयोरप्यात् ।
 भवति हि मृत्युः पुंगामेन्ने भागे तु छतुमस्य ॥ २८ ॥
 प्राद्वेण मघपानान्कण्टकदोषेण वा तथा स्वप्नात् ।
 भवति हि कर्कटकाद्ये मृत्युर्नृणां तृतीयभागे तु ॥ २९ ॥
 अर्भिषानाद्विषानान्मध्ये श्वंशे भयं ममादिष्टम् ।
 विदेगप्रमेहगुल्मागृष्णनन्दीदोषेण च तपान्त्ये ॥ ३० ॥
 सद्विलविषपादरोगात्विहाये श्वंशके भवेत्सुंमाम् ।
 मध्ये तृतीयभागे जलामयकृतो वनोदेशे ॥ ३१ ॥
 विषजस्ययोगदोषैरभिशापाद्वा तथा च पाताद्वा ।
 अन्त्ये सिंहश्वंशे भवति हि मृत्युर्न सन्देहः ॥ ३२ ॥
 आद्ये कन्याश्वंशे ममकरोगात्तयानिर्लान्मृत्युः ।
 व्यालगिरिदुर्गवैनजो मध्ये भूपात्मजादयवा ॥ ३३ ॥
 कर्मपरशरपतोयादनिखानान्त्रीकृत्नात्प्रपानाद्वा ।
 अन्त्ये कन्याश्वंशे नृणां मृत्युः सदा एष्टः ॥ ३४ ॥

१ अधिपतिभयो. २ मृत्युर्विपिपित्तकृति. ३ पननाद्गणा. ४ एवं. ५ मन्त्ये.
 ६ अभिषापा. ७ द्वेष. ८ तमलंमनदोषेण च तपान्त्ये. ९ श्वसन. १० मृत्युः.
 ११ जनकात्. १२ वनदुर्गवसो.

आधे वणिकृत्रिभागे युवतिचतुष्पात्रिपातदोषेण ।
 मध्ये तु जठररोगैरन्त्ये व्यालाम्बुजातेभ्यः ॥ ३५ ॥
 आधेऽलिनस्त्रिभागे विपशस्त्रस्त्रीकृतान्नपानभवः ।
 मध्ये तु वक्षमारसंसनरोगैर्भवति मृत्युः ॥ ३६ ॥
 अन्त्ये तृतीयभागे लोष्टकपापाणजेनितवेदनया ।
 भवति हि मरणं ह्यथवा नृणां जह्वास्त्रिमङ्गकृतम् ॥ ३७ ॥
 चापस्याधे त्र्यंशे गुदानिलसमुद्भवैर्विविधरोगैः ।
 मध्ये विपगुरुदोषैरनिलकृतैर्वा भवेन्मृत्युः ॥ ३८ ॥
 अन्त्ये तृतीयभागे जलमध्ये तत्समुत्थितैर्वाऽपि ।
 मृत्युर्नृणां दृष्टो जठरामयदोषसंभूतः ॥ ३९ ॥
 मकराधे द्रेक्काणे नृपहिंसाव्याघ्रकारणान्मृत्युः ।
 ऊरुविनाशादथवा जलचरसत्त्वादिपैकशफसर्पात् ॥ ४० ॥
 दहनाश्रतस्करेभ्यो ज्वरादमानुषविभेदनान्मध्ये ।
 अन्त्ये मकरत्र्यंशे स्त्रीणां मृत्युः सदा दृष्टः ॥ ४१ ॥
 कुम्भे प्रथमत्र्यंशे स्त्रीभ्यस्तोयैस्तथा जठररोगैः ।
 ज्ञेयो मृत्युर्नृणां पर्वतगहनद्विषादेर्वा ॥ ४२ ॥
 मध्ये स्त्रीकृतदुःखैर्गुह्यजरोगैर्भवति मृत्युः ।
 अन्त्ये मिथुनचतुष्पदमुखरोगकृत्नैर्भवेत्सुमाम् ॥ ४३ ॥
 अंशे मीनयुगाधे गुल्मग्रहर्णाप्रमेहयुवतीभ्यः ।
 जहान्तेऽत्रै रोगैर्गजग्रहकृतैः समादिशेन्मृत्युम् ॥ ४४ ॥
 नौभेदाञ्जलमध्ये श्रुपे द्याणद्वितीयजानानाम् ।
 अन्त्ये भवति हि मरणं कुम्भिनरोगैर्न सन्देहः ॥ ४५ ॥

इति कल्याणवर्मविनिर्वाही सारावली निर्वाणवर्म नाम
 चत्वारिंशोऽध्यायः ॥

सप्तचत्वारिंशोऽध्यायः ।

जन्मविभावज्ञाने प्रधोऽथविकल्पतो भवेत्प्रष्टुः ।
जन्मगमये नराणामतः प्रयत्नेन मंचिन्त्येम् ॥ १ ॥
दक्षिणेष्विदंशान्या जानं पुरुषं प्रसाधयेत्प्रम् ।
अत एव प्रथमतरं तानि गमन्तान्यदं वक्ष्ये ॥ २ ॥
मेघविलमे जानः प्रचण्डरोषो विदेशगमनरतः ।
लुब्धः कुलोऽल्पमोऽयः मेघ्यः स्मन्तिनाभिधापी च ॥ ३ ॥
पित्तानिलोऽगोर्गरभितमनुः क्रियापदुर्भीरुः ।
मेघर्षे धर्मपरः चलोऽल्पमेघाः परार्थनाशकरः ॥ ४ ॥
भोक्ता स्यातः कुनग्नो भ्रानृविहीनमथा पितृत्यक्तः ।
शीघ्रगतिर्मन्दमुनो विविधार्थयुतः सुशीलश्च ॥ ५ ॥
कुशुनोऽद्रतां सुशीलां स्वजनेऽपि च निर्गृणां रियं लभते ।
अपशुःशोदयमौख्यः कुधर्मसंबर्धितार्थश्च ॥ ६ ॥
वृषभविलमे शूः श्रेष्ठमहिष्णुः सुखी रिपुनिहन्ता ।
दान्ये सचययुक्तः पृथुपीनललाटधोपगण्डोष्ठः ॥ ७ ॥
उत्तुक्तकर्मनुभगः पितुर्वनन्याः सुशर्मकृपाना ।
विधिध्वययोऽतिरीद्रः कफानिलात्मा पिता कुमारीणाम् ॥ ८ ॥
स्वजनावमर्दनपरो धर्मनिष्ठोऽपलाप्रियधपलः ।
भोजनपाननिष्ठभुर्नानाम्परभूषणैकमतिः ॥ ९ ॥
मिथुनविलमे जानः प्रियदारो भूषणप्रदानरतिः ।
पूज्यवचः सुवचस्वी द्विमातृको रिपुविनीतः स्यात् ॥ १० ॥
गान्धर्वशिल्पकुशलः श्रुतिशास्त्रार्थप्रहासैकाव्यमतिः ।
सौम्योऽय मण्डनरुचिर्मदवश्यः स्यात्सतां सत्यः ॥ ११ ॥
असहिष्णुरनिष्टमुतः शत्रोऽल्पबन्धुश्च संश्रितो भवति ।
हीनापिकाङ्गपादो विनीतवृत्ताक्षिपश्मा च ॥ १२ ॥

१ शोऽय. २ रामयो. ३ मंचिन्त्यः. ४ विधि. ५ पित्तानिलोष्ण. ६ रतः.
७ विशीला. ८ व्यतां स्वजनेऽपि ९ मिथुनी. १० पूज्यमः. ११ भास्य.

चण्डाकारो वश्यो दारुणरिपुपक्षसंहरणशीलः ।
 मूर्खकाञ्चनोमिकंजलार्थभागी मवेत्पुरुषः ॥ १३ ॥
 कर्किणि लम्बे भीरूर्नकनिवासश्चलप्रज्ञः ।
 मेघान्वितोऽतिधुर्यो गुह्यरुगतो निहन्ति रिपून् ॥ १४ ॥
 अन्तर्विपमः कामी द्विजदेवात्यर्चनप्रदानरतः ।
 धर्मरतः कफबहुलो युवतितनुंसंस्थितो गुणैर्नियुतम् ॥ १५ ॥
 कन्यानुजो न बन्धुदृष्टाल्पसुतो विगर्हितकुटुम्बः ।
 बहुमतकुत्सितयुवतिः परार्थभागी दृढग्राही ॥ १६ ॥
 परदेशगः सुवीरः साहसकर्मा जलाधिगतवित्तः ।
 स्त्रीभूषणाम्बरमुखैर्मौर्गैश्च समन्वितो भवति ॥ १७ ॥
 सिंहोदये प्रसूतो मांसरुचिर्नृपतिलब्धमानघनः ।
 धर्माभ्युतोऽप्यसंस्थः कुटुम्बकार्येषु रतवामः ॥ १८ ॥
 सिंहस्य समानमुखः स्थितिमान्गाम्भीर्यसत्वसंयुक्तः ।
 घृष्टोऽल्पवचा लुब्धः परघातकरो बुभुक्षावान् ॥ १९ ॥
 पर्वतवनानुसारी सुरोपगो दृढमुह्यत्रमारी च ।
 दुष्प्रसहो हतशत्रुः ख्यातमुतः प्रणतसाधुजनः ॥ २० ॥
 कृष्यादिकर्मधनवान्व्यापाररतो बहुव्ययो भवति ।
 वेश्या नयी नियमनाद्भार्यातथातिदन्तरोगाच्च ॥ २१ ॥
 पृष्ठे साधुत्वयुतः शिक्षागान्धर्वकाव्यशिल्पपटुः ।
 प्रियवत्सुकथामापी प्रणयी दानोपचाररतः ॥ २२ ॥
 कन्याविलामसत्वस्थिनिर्दयाधान्परस्वमोक्ता च ।
 भोक्ता देशप्रमणः स्त्रीशकृनिर्विनयवाक् क्लिबः ॥ २३ ॥
 मूम्ण्डलवर्धनमाक् सुमगः कामी यशोच्छ्रयं लभते ।
 ऋतुधर्मवान्मुरूपः मुरुचिः कान्तो गुरूणां च ॥ २४ ॥
 पार्श्वरहायर्घृत्तः सहजैश्च समं विरुद्धथ ।
 कन्याप्रजोऽनिलकफो नीचारिविवर्जितकथथ ॥ २५ ॥
 सममदमे जातो रिपुनाहः शीलवर्जितभारतः ।

उपचितहीनद्रविणः सुखंहरेहानुसारी स्यात् ॥ २६ ॥
 कैफवातिककलिरुचिको दीर्घमुखशरीरधर्ममतिवेत्ता ।
 पद्दुःखभाक्सुमेधाः परावमर्दी सुचारुकृष्णाक्षः ॥ २७ ॥
 अतिथिद्विजदेवरतिः क्लृप्तक्रियावान्गुरुषु भक्तः ।
 पूज्यः पितान्यभाजां जातः सत्यश्च मृदुशुक्लः ॥ २८ ॥
 भ्रातृप्रियोऽर्थमुख्यः शुचिश्च पापोपचारबन्धुश्च ।
 कान्तः कुत्सितवृत्तो धर्मव्यवसायनीचमतिः ॥ २९ ॥
 वृथिकलमे पुरुषः पीनपृष्ठव्यायताङ्गतीक्ष्णश्च ।
 अन्तर्विषमः शूरो मातुरभीष्टो रतो यतस्त्रागी ॥ ३० ॥
 गम्भीरपिङ्गलोद्भूतदृक्सुमहाहृन्निमग्नजठरश्च ।
 अन्तर्विलम्बघोणः साहसनिरतः क्षिरक्षण्डः ॥ ३१ ॥
 विश्वासहासवरयः पित्तरुगार्तः कुटुम्बसम्पन्नः ।
 गुरुमुहदां द्रोहरतः पराङ्गनाकर्षणानुरतः ॥ ३२ ॥
 धन्धोत्वणवक्रः स्नाद्गपनिसेवी सशशुपक्षः स्यात् ।
 प्रयतोऽर्थदः सुयुवतिर्धर्म प्रति वत्सलः क्षुद्रः ॥ ३३ ॥
 कार्मुकलमे जातः स्थूलदस्तुङ्गशृङ्गलमूर्धा च ।
 प्रणतानां प्रियकारी धृतिसत्वसमन्वितः सुनयः ॥ ३४ ॥
 मलिनासिकोष्ठकुनखी ह्रीमानतिपीवरोरुजठरश्च ।
 विज्ञानशास्त्रकुशलः प्रत्यग्रमतिः प्रकोपश्च ॥ ३५ ॥
 पलिनाममर्षणपरः कुलमुख्यो नाशितारिपक्षश्च ।
 संग्रामपदश्रेष्ठश्छलपटुलन्डिद्रवन्धुगुणः ॥ ३६ ॥
 शिल्पादिकर्मनिरतः स्वकर्मवाग्धन्धुवर्गशुभदश्च ।
 कान्तो षडनांजिपदो नृपाद्युतार्थः सुधर्मरतः ॥ ३७ ॥
 मृगवदने लम्बे कृशगात्रो भीरुरेणवक्रश्च ।
 वातप्याधिभिरार्तः प्रदीप्तनुहोमनासः स्यात् ॥ ३८ ॥
 लघुसत्वोऽमिततनयो रोमचितः पाणिपादविस्तीर्णः ।

आचारगुणैर्हीनस्तृपार्तरामाभिराममतिः ॥ ३९ ॥

गिरिवनचारी शूरः शास्त्रश्रुतिशिल्पगेयवाद्यज्ञः ।

क्षुद्रबलः सकुटुम्बो द्विष्टो दुष्टश्च बन्धुशठः ॥ ४० ॥

कुत्सितशीलः कान्तः कुत्सितदारोऽनसूयको धनवान् ।

धर्मरतो नृपसेवी न चातिदाता सुखी सुमगः ॥ ४१ ॥

कुम्भविलम्बे पुरुषः सुनीचकर्मा कुलाधिको मूर्खः ।

स्फुटिताग्रनमो नीचः सक्रोधपरोऽलसात्मा च ॥ ४२ ॥

वैरप्रियोऽप्रहृष्टः पारुष्ययूतनीचदासीष्टः ।

उपहृतबन्धुः क्षुब्धः क्षयोदयी प्राप्तवित्तश्च ॥ ४३ ॥

पिशुनः शठो दरिद्रो विनष्टबन्धुर्वह्निष्कृतो लोके ।

नो संमतः परेषां प्रकृष्टसम्पद्गुरुरतिश्च ॥ ४४ ॥

कुम्भोदयो न शस्तो लग्नविधौ सर्वथैव सत्यमते ।

यवनैर्वर्गोऽपि तथा चाणक्यो वदति नो वर्गम् ॥ ४५ ॥

मीनविलम्बे जातो धन्यः स्फुटनासिकोऽस्फुट्याश्च ।

विज्ञानकाव्यबुद्धिर्मानादरलब्धकीर्तिश्च ॥ ४६ ॥

विघ्नोष्ठरदः कुप्टी विदारितास्रो वृपादि संतुल्यः ।

दाक्षिण्यप्रत्ययवान् मेषच्छागादिसम्पन्नः ॥ ४७ ॥

शौचाचारधुंनिवाम्भृतिमान् कन्याप्रज्ञो विनीतश्च ।

सौम्यमतिः सत्वयुतो गान्धर्वस्त्रीरतिज्ञश्च ॥ ४८ ॥

बहुशीलोदात्मनिर्भ्रानृधनोऽमर्षणः सुबन्धुश्च ।

पलवति राशवेनत्तदधिपती या पलं सर्वम् ॥ ४९ ॥

इति कल्याणवर्माविरचितायां साततन्त्राणां नटत्रानट्यायावे सप्ततन्त्रे
नाम सप्तवचनारिंशोऽध्यायः ॥

अष्टचत्वारिंशोऽध्यायः ।

रिक्तोन्कटकं कृगे धनसः शुद्धाधिकोप्रदारतः ।

पानोद्यतः प्रचण्डमस्करनायः क्रियादिदोषायान् ॥ १ ॥

शोः प्रमादपतुलः परामपादाहुन्निर्दिनीयायाम् ।
 श्रिग्भायनाद्यचतुरः पृथुपीनननुः सुमेधाध ॥ २ ॥
 श्यामो रिनान्धधधुर्लेत्याद्यैक्षाः प्रगन्मरनिरश्यः ।
 श्मूलाश्विननुर्धुपमप्रथमार्धे स्यादपुष्पांश्च ॥ ३ ॥
 श्मूलायतवृत्तननुमुदारमन्त्रं सुमूर्ध्वं जनयेत् ।
 श्वन्कटिं पृषभार्धं पृषभे दोराद्वितीयायाम् ॥ ४ ॥
 मध्यायतोऽनिदक्षो मध्यतनुर्मृदुशिरोमह्नांपिथ ।
 मिथुनाधर्षे शूः सुरतेप्सुः स्यादनी प्राज्ञः ॥ ५ ॥
 मधुरावताधवामी शूगे मृदुकर्मट्टे वचस्वी च ।
 परदादत्तदेहो भयेसुमिथुनद्वितीयदोरायाम् ॥ ६ ॥
 उद्धतमूर्तिः सुशिराः प्रगल्भपीर्मन्दस्वचलाग्नशठः ।
 श्यामतनुः सुकृत्तमो भमाप्ररदः कुलीरदोरायाम् ॥ ७ ॥
 पूते रतोऽप्यनिरतः पृथुवक्षाः सत्यमाणसम्पन्नः ।
 कठिनशरीरः श्रौपी जायेत कुलीरभद्वितीयायाम् ॥ ८ ॥
 रक्तान्तरवप्रगल्भो शुक्रापतविग्रहश्च सिंहाद्ये ।
 जिह्वस्त्रभावमुखभागन्तस्त्रिकार्यसत्वश्च ॥ ९ ॥
 स्त्रीगृष्टपानभोजनवशेष्युर्बहुविषेष्टकठिनाङ्गः ।
 दानाध्वरतोऽल्पमुनो भोगी श्विरमौहदोऽन्त्यार्धे ॥ १० ॥
 सुकुमारमूर्तिकान्तः सुवाक्यगीताङ्गनारनिर्मधुरः ।
 गान्धर्वनिष्ठवत्याः सुभगः पूर्वार्धजः श्रेष्ठः ॥ ११ ॥
 ह्रस्वो दृढश्रुनार्धः स्थूलशिराः सम्मतो विवादी च ।
 सेवालेश्वरलिपिज्ञः क्षयवृद्धियुनः सुरी द्वितीयार्धे ॥ १२ ॥
 शृत्तानन उच्चनसस्त्वसितायतमुनयनो विलासी स्यात् ।
 पीनायतोऽस्त्रिमारो धनवास्त्रजनप्रियस्तुलाधर्षे ॥ १३ ॥
 षड्धर्ममाक्सिरार्धः श्यामाकुशितशिरोरुहश्च शठः ।
 शृत्ताक्षस्त्वपरार्धे सुत्वर्षीनाग्रपादश्च ॥ १४ ॥
 रक्तान्तपिद्मदृष्टिः साहमकर्मान्वितो रणे शूः ।

दुष्टस्वभावरामाप्रियोऽर्धभागवृश्चिकाघर्षे ॥ १५ ॥
 विस्तीर्णोपचितायतपीनाङ्गः क्ष्माधिषोपसेवो स्यात् ।
 बहूणमित्रसमेतः स्फुटिताक्षो वृश्चिकापरार्धे स्यात् ॥ १६ ॥
 दारितपृथुमुखवक्षाः परिकुञ्चितनेत्रगण्डः स्यात् ।
 धाल्ये त्यक्तात्मगुरुध्यापाघर्षे तपस्वी च ॥ १७ ॥
 पद्माक्षो दीर्घमहाबाहुः शस्त्रार्थवित्सुमूर्तिः स्यात् ।
 वाक्सुभगो धन्योऽपि च घनुरपरे निर्वृतो यशस्वी च ॥ १८ ॥
 श्यामो मृगाक्षधन्यः स्त्रीष्वजितः सौम्यमूर्तिशठ आढ्यः ।
 मृष्टाशनः सुचेष्टो मृगाघभागे तनूच्चघोणः स्यात् ॥ १९ ॥
 रक्तान्तदृष्टिरलसो गुरुदीर्घाटनपरो भवति मूर्खः ।
 श्यामो रोमचिताङ्गस्तीक्ष्णः सहस्रः सुरौद्रकर्मा च ॥ २० ॥
 स्त्रीमित्रभागरसविन्दुलोऽल्पमुतश्च सद्गुणः शूरः ।
 ताम्रो भास्वरवर्णो यानमतिः कुम्भपूर्वार्धे ॥ २१ ॥
 आताम्रदारिताक्षः कृशः स्थिरोऽत्यल्पमूर्तिरलसः स्यात् ।
 नैकृतिकः सुविपादी कृपणः कुम्भापरे सुशठः ॥ २२ ॥
 ह्रस्वः पृथुचारुतनुर्महाललाटो बृहद्बदनवक्षाः ।
 स्त्रीदयितो मीनार्धे प्रथमे सुयशाः क्रियापटुः शूरः ॥ २३ ॥
 दाता सुतुङ्गनासो निपुणो मेघान्वितः शुभदनेत्रः ।
 नृपदयितः स्त्रीसुभगश्चारुर्मीनापरे सुवान्यः स्यात् ॥ २४ ॥
 चन्द्रार्कयोरेकतरे धलक्षे होरापतिः पश्यति केन्द्रगो वा ।
 होरा ययोदिष्टफलप्रदा स्याद्भस्मसत्वस्य समुद्भवेषु ॥ २५ ॥

इति कल्याणवर्मेरिचिकायां सारावल्यां होरागुणो नाम

अष्टव्यारिणोऽध्यायः ॥

एकोनपञ्चाशोऽध्यायः ।

दाता इनां दीप्तः धयोदयी सद्गमप्रपण्डः स्यात् ।
 प्रियविभ्रदग्निभागे मेपात्रे षण्धुपूषदण्डम् ॥ १ ॥
 भीषयलो विहारी गतिमान्नीतप्रियो मनस्वी स्यात् ।
 मिथार्पभाषगुरूपः भीषितरुचिर्द्वितीये च ॥ २ ॥
 गुणशान्परटोपकरमलनप्रयुतो नरेन्द्रमेवी स्यात् ।
 न्यन्ननप्रियोऽतिधर्मस्मृतीयभागे प्रियादरोऽञ्जय ॥ ३ ॥
 प्रियपानभोग्यनारीवियोगनमो वृषस्य पूर्वशि ।
 पसालद्वाग्युतो सुवतिप्रशृणानुमारी स्यात् ॥ ४ ॥
 मौम्यवपुस्त्रीनुभगो मदापरौ रूपधनयुक्तः ।
 धनयान्ध्रगे मनग्नी तुन्धमीणां प्रियो द्वितीये स्यात् ॥ ५ ॥
 चतुरोऽल्पभाम्यवीरौ मलीमसः स्वाद्नान्युपादाय ।
 सन्तप्यते तु पश्चाद्दृपस्य भागे तृतीये च ॥ ६ ॥
 मिथुनादिमे त्वापे शूभूत्तमाहो धनान्वितः प्रांशुः ।
 कितबो गुणी विलासी नृपासमानो वचस्वी स्यात् ॥ ७ ॥
 हस्माननम्वरूपः मौम्यवपुः सूक्ष्ममूर्धजतनुः स्यात् ।
 धन्यो मृदुर्महाधीर्द्वितीयभागे प्रतापवान्सुपशाः ॥ ८ ॥
 ग्रीद्वेपणो षण्णुम्मान्महागिराः शत्रुसंयुतः प्रांशुः ।
 रूक्षनसाह्निकरतलमलार्धविभृतो रदस्तृतीये स्यात् ॥ ९ ॥
 कर्कटकादिमभागे देवप्रायणरतमलो गौरः ।
 शृत्यकरथ परेषां सुधीः सुमूर्तिः शुभाह्नतः सुमगः ॥ १० ॥
 तुन्धः स्वाद्ददनपरः स्वन्नरतः स्त्रीजितोऽभिमानी स्यात् ।
 सहजान्वितो विलासी चपलो बहुरुग्द्वितीये च ॥ ११ ॥
 श्रीचयलोऽर्थभागी विदेशनिरतः प्रियासकः साधुः ।
 काननतोयानुरतो दुर्दृष्टिर्गाल्यवांस्तृतीये स्यात् ॥ १२ ॥
 सिंहादिद्वेष्काणे दाना भर्तारिनिर्जिगीषुः स्यात् ।
 बहुधनयोपित्सुगुहृद्दुनृपजनसेवकः सुसत्वध ॥ १३ ॥

गुणनिष्करी क्षाण्डे विष्णो ननुमानोऽयुः स्यात् ।
 गुणमाह गुणितमंशनिर्विनिर्निर्दिष्टि ति च ॥ १४ ॥
 तुङ्गः परमदग्ने कल्पः सान्धो मद्राम्निः स्मितः ।
 नायतननुमूर्तिः सार्द्धकान्तः पगन्मोऽज्ये ॥ १५ ॥
 श्यामः मुताग्निनीतः प्रांगुः गुणुमाग्निगन्धायै ।
 श्रीम्भोऽर्धमामनिजो दीर्घजिग मजुममात्रथ ॥ १६ ॥
 भीमे विदेगमापी शिन्धकयातग्निः मन्मग्रीष्टः ।
 वाचाटः भुवगास्यो यनीक्यां संमो द्वितीये स्यात् ॥ १७ ॥
 गीतापरार्थभागी महीनरनिनेन्द्रदयितः स्यात् ।
 हन्मदारूपेयशान्ते शुद्धजिम्बुथ ॥ १८ ॥
 कन्दर्परूपनिपुनस्तुलादिभागेऽधमेऽत्रः ।
 श्यामकटा पय्यग्नो नियोगधीरः सुमेयायी ॥ १९ ॥
 पद्मजिगालनेत्रः सुरूपवास्माहमः केंद्रीयी स्यात् ।
 स्यातः स्वंशार्धिनवृद्धानुचरो द्वितीये च ॥ २० ॥
 चपलः शठः कृत्वा विरूपत्रिदोषचितमूर्तिः ।
 नष्टमुद्गद्रविणयशाः म्यल्पमनिर्माणके तृतीये स्यात् ॥ २१ ॥
 गौरः सिरः प्रचण्डो रणोत्कटः स्यान्नरो विशालाक्षः ।
 स्थूलविशालशरीरः कलिप्रियो वृथिकाघांशे ॥ २२ ॥
 मृष्टाश्रपानचतुरथलेक्षणो हेमगौरमूर्तिः स्यात् ।
 कान्तः परवित्तयुतः शीलकलावाग्द्वितीयेंऽशे ॥ २३ ॥
 निःशमश्रुरोमहिंसः पिङ्गाक्षमहोदरः प्रहृता च ॥
 सहजच्युतस्तृतीये पीवरवाहुः सुधीरहृदयश्च ॥ २४ ॥
 परिमण्डलाक्षवक्रो गणेषु मुख्यो धनुर्दगाणाघे ।
 स्वोपचितस्वाचारस्तथा मृदुर्भवति संजातः ॥ २५ ॥
 शास्त्रार्थविल्वक्ता क्रतुशतहता द्वितीये च ।
 मधुभृतां श्रेष्ठतमस्त्वनेकनीर्थायतनचारी ॥ २६ ॥
 बन्धुप्रधानचतुरः सतां गतिर्धर्मभाक् तृतीयेऽपि ।

केरुमी पराङ्गनाभावरूपयशोभाजनो विजिष्णुश्च ॥ २७ ॥
 प्वान्नाग्दभुजः श्यामः प्रथिनयशोरूपकान्तिशुभः ।
 स्मिन्भापी मकराये स्त्रीषु जितो षत्वुषेष्टधनयुक्तः ॥ २८ ॥
 बन्धवदनय मध्ये षटः परस्त्रीधनापदतां स्यात् ।
 षतुरः मतां गतिज्ञः प्रदानशीलो दुरन्तपादः स्यात् ॥ २९ ॥
 योषाणः कलुषशुशो दीर्घाङ्गः पितृवियुक्तश्च ।
 लभते विदेशगमनाद्यमनान्यपि मृगमुरासान्ते ॥ ३० ॥
 श्रीमानयशोभूतिः स्त्रीतप्रभवो षट्स्त्राये ।
 प्राशुः कर्मसु निष्ठो धनवाणुपसेवको जातः ॥ ३१ ॥
 लुण्फः समर्धमधुरो गौरः पित्रोद्धताद्यहासधनः ।
 उद्दृष्टवचा मतिमान्यदुमिश्रः स्याद्वितीये तु ॥ ३२ ॥
 दीर्घः शठः प्रतापी शूद्रोऽल्पपाहुः सुतार्थभावस्तल्पः ।
 षड्भृतोऽन्तर्विपमो विदारिताक्षो रतिविदन्त्ये ॥ ३३ ॥
 मधुषिद्धाक्षो गौरो मेधावी सत्क्रियारतिज्ञश्च ।
 सुखमागी मीनाये जलधरेयुगले विनीतश्च ॥ ३४ ॥
 नासुंषचारप्रवरो मृष्टाक्षरंतिः परार्धभुक् कौरी ।
 स्त्रीसङ्गानादिदयितो षदतां श्रेष्ठे द्वितीये तु ॥ ३५ ॥
 श्यामः कल्याणु निपुणः पृथुपार्दसुहृत्प्रदानश्च ।
 मृष्टाक्षपानहासो मीनयुगान्त्ये भवेत्सुरूपः ॥ ३६ ॥

इतीरितोऽयं स्वगुणस्वभावो

द्रेक्षाणजानां गुणविद्विक्तल्पैः ।

द्रेक्षार्णगे धीर्यवति स्वष्टे

द्रेक्षाणकल्पं तु फलं विदध्यात् ॥ ३७ ॥

इति कल्याणकर्मविरचितायां सारावल्यां नष्टजातकाव्याये द्रेक्षाणाध्यायो
 नामैकोनपञ्चाशोऽध्यायः ॥

पञ्चाशोऽध्यायः ।

अनोशुक्ते लम्बेने तु वक्ष्यं वनंस्वमात्कृत्स्नित्यगान्ति ।
 प्रधानीयैश्शतौ शरीरं तन्स्त्रानिगणिकनगौ सिते ॥ १ ॥
 अजसंस्थानमुगः शान्मेपायांशेऽनानामिकाद्भुजः ।
 चण्डध्वनिर्विरूपः संकुचिनाथः कृशोऽथनाह्वय ॥ २ ॥
 श्यामगुरुस्तन्भुजो ह्रस्वलाटः गुजबुद्धः स्तुष्टः ।
 दीर्घामिनसो मृदुनास्तूर्तीयभागे कृशाद्विमन्विथ ॥ ३ ॥
 प्यानुमेकेऽगौरो प्यन्नुभुजधाकनयननामथ ।
 वाक्पण्डितस्तूर्णिये जातस्तु कृशोऽज्ञानुवंपथ ॥ ४ ॥
 विभ्रान्तस्त्वप्रचण्डो ह्रस्वनमोऽजगत्पराक्षिरोमा च ।
 अत्रातृकः कृशः स्यात्तुर्यनवभागजः पुरुषः ॥ ५ ॥
 एषो गजेन्द्रनयनः पृथुनासा बललाटको मथ्ये ।
 पीनोपचिताग्रतनुः खरतररोमाहिततुकेभ्यः ॥ ६ ॥
 श्यामो मृदुर्मृगाक्षो गुरुः कृशस्त्रिभ्रैरुचरणः स्यात् ।
 व्यस्तोदरकमुजांमः पण्डो मीरुथ बहुमार्षी ॥ ७ ॥
 दूर्वाङ्कुरामचपलः सितनेत्रः सप्तमे भवेत्पुरुषः ।
 कुलापतिर्नृशंसो विशालविस्तीर्णमूर्तिः स्यात् ॥ ८ ॥
 वानरमुखप्रवक्ता खरपिद्गतनुश्च गुह्यगदः ।
 हिंस्रोऽनृतपातरवः मुहृत्त्रियोग्रः मदाष्टमजः ॥ ९ ॥
 दीर्घः कृशो विहारी व्यस्तललाटश्रवोऽश्वदनश्च ।
 बह्मिधानाभिरत्स्ववृजुर्नवमांशजो भवति ॥ १० ॥

इति मेवे ॥

समकृष्णतनुः स्तब्धः पूर्वमघान्त्येऽन्त्यकर्मा स्यात् ।
 नीचः प्रकृतिविरुद्धो विषमाक्षिनिरीक्षणो वृषसाधे ॥ ११ ॥
 गम्भीरद्वगलसात्मा विनतशिरायककश्च लघुमेधाः ।
 प्रतिहूलकर्मनिप्यायहुप्रलापी द्वितीये स्यात् ॥ १२ ॥

शृङ्गवान्वपुष्मान्सुनसस्यष्टायताक्षशृङ्गद्वयः ।

यज्ञादिकर्मनिरतः स्थिरपाष्णिकरस्तृतीयव्रतमग्निः ॥ १३ ॥

इस्रोदरः सुरोपो मेपाह्वः पिङ्गलस्त्वधनंयुक्तः ।

परधनहरणामिरतश्चतुर्यमागे वृषस्य नरः ॥ १४ ॥

प्यालः सुतुङ्गपोणो महर्षमाकारवक्रपनकेशः ।

स्वात्मभमे विलासी शृङ्गुजस्कन्धकटिगीरः ॥ १५ ॥

स्वशः स्थिरः सुकेशः श्लिग्धतनुर्वल्गुवाक्प्रगल्भः स्वात् ।

माधुर्यहास्यनिरतः कृशः सुनिपुणो भवेत्यष्टे ॥ १६ ॥

सृतसुतयुवतीषु रतो मनावप्रलम्पाग्रनासिकाद्यः स्वात् ।

उद्ददाह्नः स्वजनद्वेषी गुरुपादसूक्ष्मकेशश्च ॥ १७ ॥

प्याम्रेक्षणः सुदशनस्त्वजितस्पुटनासिकोऽल्पकर्मा स्वात् ।

उद्दत्तनीलकेशोऽग्रनसो मुखरस्त्रयाष्टमजः ॥ १८ ॥

मान्योऽल्पसत्वभीरुः श्रोणी समरुचिरसूतिवित्तवः स्वात् ।

सशिवधनः प्रसिद्धः कृशस्त्वपह्लाद्यलप्यन्ते ॥ १९ ॥

इति १९मे ॥

रोमोपचितांसभुजो पनासितापाद्दृक्कपोचनसः ।

दूर्पापाण्डरयामः कृशाह्विषाणिसृतीयव्रतनाथे ॥ २० ॥

षट्शीर्षोऽनुचिक्मा पातरुचिर्मप्यलमपोषः स्वात् ।

शृङ्गमापी शृङ्गेष्ये द्वितीयभागे तु विमहाधिपतिः ॥ २१ ॥

गौरोऽतिरक्तनयनः सनासिकः समतनुः सुमेधा स्वात् ।

दीर्घाननोऽसितमूर्धा पापनुरस्तृतीयेऽंशे ॥ २२ ॥

सुम्बुल्लाटकापी नीलोत्पलसूर्विशिपुलवक्षाः स्वात् ।

सितरश्मो गृधुवर्धः मराम्तरोमाधितश्चतुर्थेऽंशे ॥ २३ ॥

पृथ्वाननो शृङ्गस्त्रिषुपीरवक्षोभुवश्च खलः ।

रशूलशिरा मायावी सितानुवृत्तेश्वरस्तु षड्मजः ॥ २४ ॥

मर्षीक्षणः प्रहापी प्यसाल्लाटः समस्तुतनुः ।

शिवरथलक्ष्मणरुपितोऽहरदः पठे तु सत्वयुतः ॥ २५ ॥

ताम्रारुणाक्षवर्णः समुन्नताक्षो विशालवक्षाः स्यात् ।
 शिक्षासु शिल्पनिपुणो हासरतिः सप्तमे जातः ॥ २६ ॥
 श्यामो गुर्मनस्वी ललितो मधुराभिधानश्च ।
 व्यस्तविष्टशरीरो दीर्घासितदकलाविदष्टमजः ॥ २७ ॥
 वृत्ता सितद्वंसुतनुः सिद्धो मेघाचलो रतिज्ञः स्यात् ।
 विज्ञानकाव्यनिरतो नवमे जायेत मिथुनस्य ॥ २८ ॥

इति मिथुने ॥

निर्मलचारुसुगौरः सुमूर्धजः स्याद्विशालकुक्षिश्च ।
 महलमुखोन्नताक्षस्त्वह्नमुजः कुलीराये ॥ २९ ॥
 रक्तच्छविधरणोदः कलाप्रियः स्याद्विहालमुखनेत्रः ।
 कर्किद्वितीयभागे त्यागी कृशवानुजहश्च ॥ ३० ॥
 गौरः मुनेप्रवाग्मी सुकुमारस्यूलयोपिदहश्च ।
 धीमान्मृदुकर्मरतस्तृतीयभागे मवेदलसः ॥ ३१ ॥
 श्यामच्छविर्नतर्ध्विलासपीनोन्नतः मुनासाक्षः ।
 क्षीणः पुरुषो दाता सुजातिकार्यधतुर्ये स्यात् ॥ ३२ ॥
 यण्टाशिरोनतास्यः सुसंहतभ्रुः सुदीर्घपादुः स्यात् ।
 सेवारतो विकर्मा मध्ये दुर्मर्षणोऽल्पमेधाश्च ॥ ३३ ॥
 दीर्घविशालशरीरः प्रशन्नानयनो बहुप्रतापः स्यात् ।
 गौरः सुवंशधोणो वक्ता पठे च श्युदन्तः ॥ ३४ ॥
 भिन्नशिरोरदरोमा बृहत्तनुः स्वात्मिरालजहश्च ।
 परशुदक्ष्यणशीलः काकाहारश्च महामजः ॥ ३५ ॥
 यण्टाशिराः कुशिली गुमुत्समुवाहश्च कर्मगतिः ।
 मय्यविलम्बनसः स्यादष्टमभागे तु कुष्ठश्च ॥ ३६ ॥
 गौगे श्वनेत्रगुर्मृद्गोऽय श्युनीनवधाः स्यात् ।
 दीर्घदनुर्नम्बोष्ठो महोरगृशवानुगुल्होऽज्ये ॥ ३७ ॥

इति बर्हस्पतेः ॥

मन्दोदरः प्रचण्डो रक्ताग्रनसो बृहच्छिराः शूरः ।

उन्नतमांसलवक्षाः सिद्धे प्रथमे भवेद्भागे ॥ ३८ ॥

उन्नतविततललाटश्चतुरस्रतनुर्विलोमनेप्रथः ।

दीर्घभुजोन्नतवक्षाः पृथुग्रघोणो द्वितीयेऽंशे ॥ ३९ ॥

सोमान्वितायतभुजश्चकोरनयनश्चलस्त्यागी ।

उन्नासिकस्तृतीये स्निग्धतनुर्षाहुवृत्तगलः ॥ ४० ॥

घृतमण्डगौरगात्रो दीर्घासितलोचनो मृदुशिरोजः ।

भिन्नध्वनिश्चतुर्थे पृथुकरचरणश्च भेककुक्षिः स्यात् ॥ ४१ ॥

घण्टाशिरोऽल्पकेशो सितघोणाक्षश्च लोमशाङ्गतनुः ।

लम्बोदरप्रचण्डो दंष्ट्रोत्कटपीनहृन्मध्ये ॥ ४२ ॥

सस्त्राल्परोममूर्तिः स्निग्धसमासितविलोचनो दीर्घः ।

श्यामः स्त्रीणां चतुरो विकल्पनो वाक्यपण्डितः पष्ठे ॥ ४३ ॥

दीर्घाननः सिरालः पीनतनुः स्त्रीषु दुर्भगः कृष्णः ।

स्यात्सप्तमे सुचण्डो रोमचितः कूटनिष्ठुराभापी ॥ ४४ ॥

उत्कृष्टवाक्स्विराङ्गः सुभगो गम्भीरदन्विकर्मा च ।

निःस्त्रः कूटकरः स्यादष्टभागे प्रसूतश्च ॥ ४५ ॥

रासममुखोऽसिताक्षो व्यालम्यभुजः सुपाणिजहश्च ।

श्वासनिर्पीडितवक्षा नवमांशे जायते मनुजः ॥ ४६ ॥

॥ इति विदे ॥

सारङ्गाक्षो वक्त्रा प्रदानसम्भोगवान्धनाढ्यश्च ।

श्यामोन्नतहृदयः स्यात्पष्ठे प्रथमांशके जातः ॥ ४७ ॥

पूर्णाननः सुचक्षुः स्निग्धो मृदुवादशीलश्च ।

लम्बोदरश्चलः स्याद्वितीयभागे महोरुश्च ॥ ४८ ॥

स्फुटनासिकास्फुटः स्यात्प्रशस्त्रपादश्च पीनपादभुजः ।

विस्पष्टवाक्च गौरः कन्यासु मुहृत्तृतीयेशे ॥ ४९ ॥

भुतवान्स्त्रीषु च रमते सुकुमारो मधुररक्तगौरश्च ।

तीक्ष्णश्चतुर्थभागे प्रपौषनोपःकृशो द्विसूर्पा च ॥ ५० ॥

स्थूलोष्ठबाहुरुन्नततनुः पृथुशिरोरुद्धांसः स्यात् ।
 पञ्चमजः पृथुवक्त्रा पराश्रयोद्भृजद्वयश्च ॥ ५१ ॥
 स्निग्धच्छविः सुवाक्यः शस्ततनुः शास्त्रकृतमतिप्रचुरः ।
 लिपिलेख्यकलामिन्नः सुमनाः पद्मांशजो विहारी च ॥ ५२ ॥
 ह्रस्ववदनोन्नतांसः स्निग्धमुजोऽन्ते च केशगौरः स्यात् ।
 सप्तमजः पृथुजडरः पृथुतरचरणोऽम्बुभीरुश्च ॥ ५३ ॥
 सुकुमारगौरदीर्घधित्रोन्नतद्वक्त्रचण्डमानी स्यात् ।
 व्यालम्बपीनबाहुः पिङ्गलोरोमाष्टमे जातः ॥ ५४ ॥
 स्यातो मृदुसुखमूर्तिविशालनेत्रो षट्पञ्चमस्तः ।
 चतुरो नवमेश्चे स्यान्नतांसलेख्यादिनिर्द्राश्च ॥ ५५ ॥

॥ इति कन्यायाम् ॥

गौरो विशालनेत्रः छापी दीर्घाननोऽर्थगोप्ता स्यात् ।
 नवपण्यकर्मकुशलस्तुलाधराद्यंशजः सुविख्यातः ॥ ५६ ॥
 भ्रुतमण्डलनेत्रः स्यात्करालदन्तो निमग्नमध्यस्तु ।
 युगले विस्मृतहृदयः कुतनुर्धनसंहतम्रश्च ॥ ५७ ॥
 गौरोऽश्वमुखः सुरदो महोन्नताक्षः कृशोऽपि लम्बवशाः ।
 दीर्घकरोरुधोणस्तृतीयजः सात्सुचरणश्च ॥ ५८ ॥
 तन्वंसबाहुभीरुस्तून्नतदन्तः कृशो मृगतलद्वक् ।
 ह्रस्वनसः सुविपादी स्यामो शीलश्चतुर्यजो भवति ॥ ५९ ॥
 गम्भीरदक्षिणरात्मा मुहूर्त्तियः पञ्चमे क्षमानी स्यात् ।
 खरकेशः समनेत्रो मध्यप्रतिलग्रधोणद्वयश्च ॥ ६० ॥
 पीनाङ्गो गौरः स्याद्विशालनेत्रः सुनासिकावंशः ।
 स्निग्धनखः मुनयज्ञः पष्ठेश्चे शास्त्रविज्ञातः ॥ ६१ ॥
 रक्तावदातमतिमान्गुरुह्रस्वतनुः कृशो ललाटे स्यात् ।
 लुब्धः प्रचण्डदुर्गः सप्तममागे मनःस्त्री च ॥ ६२ ॥
 तुङ्गांसगण्डभोक्षत्र कठिनतनुदीर्घकृष्णम्रः ।
 निर्णिकवाक्प्रशान्तः सद्भक्षस्त्वर्धमस्तकोऽष्टमजः ॥ ६३ ॥

व्यसः भ्रमप्रयोगः ममचारानुः षडुः कलाभिरतः ।
दाक्षिण्यदाम्बनिरतो रिटम्बमारो भवेत्प्रथमे ॥ ६४ ॥

॥ ६५ ॥ शुभाङ्गम् ॥

हृत्सोमनोष्ठपोषः सुललाटः स्वादुदाहगौरव्य ।
दुर्दुष्टुशिर्षट्कोऽष्टमराशौ प्रथमनवभागे ॥ ६५ ॥
गौरः पृथ्वापतद्दादुस्त्रामोऽप्रदग्नितीये स्वात् ।
उदृचपलनिदन्ता साहसकृदनल्पकेशव्य ॥ ६६ ॥
प्राज्ञो ष्टोसपादुः प्रथमकोशो विशुद्धवाक्प्यः स्वात् ।
कानीनको यपुष्मान्गौरौ रुचिरापरस्मृतीर्वेऽशौ ॥ ६७ ॥
परदारदोदरनिः क्षेप्त धीरधनुर्ध्रुवो दीर्घः ।
श्यामोऽसितकेशाधो नटप्रयत्नव्य पीनरोमांसः ॥ ६८ ॥
गम्भीरस्त्राम्राक्षो मग्नसः पथमे धीरः ।
शुद्धोदरोऽकर्मा प्यस्त्रदोऽज्ञो यशस्वी स्वात् ॥ ६९ ॥
पृष्ठे धरिष्ठबुद्धिः पृष्ठोऽधनसो गभीरसत्वः स्वात् ।
मुनसः प्रचण्डकर्मा पृष्ठे दधोऽल्पकचपनमूथ ॥ ७० ॥
दारितमुस्तः स्मिराहः प्रविकीर्णरदः शिरावनदाहः ।
निग्नोदरः हुताधः सस्त्रतनुः सप्तमे भवेदंशे ॥ ७१ ॥
स्पृष्टितामनसः फालो विपद्यशीलो मलीमसाहः स्वात् ।
निन्नोत्कटैः शिरोऽर्धैः सन्त्यक्तमतिस्तयाष्टमत्रः ॥ ७२ ॥
गौरौ शृगावृत्तिषुदुः प्रशान्तपिङ्गाक्षरोमद्वेपीनः ।
सुसमेतव्य गुरूणां मतः प्रजातो नवमभागे ॥ ७३ ॥

॥ ६५ ॥ शुभिके ॥

सुषुद्धसोऽवदष्टिः स्पृष्टामभापी सुदन्तरोमा च ।
गौरः सुषुद्धवृषणव्यापापशि प्रचण्डः स्वात् ॥ ७४ ॥
प्रोत्तुङ्गशिराः शिरविद्विस्त्रीर्णाधो गुरुस्त्रिगूरुव्य ।
विकृताक्षनसो दीर्घो महादनुः साद्वितीर्वेऽशौ ॥ ७५ ॥
शिवाशास्त्रमनिङ्गः श्रगत्मगम्भीरमूर्तिमुनयव्य ।
क्षीवहभो मनस्वी तृतीयवो हासशिल्पज्ञः ॥ ७६ ॥

दक्षो मधुमण्डलद्वकौरः कृच्छ्रप्रवृद्धकुक्षिः स्यात् ।
 प्राज्ञोऽटनः सुकेशः पृथुशुभमूर्तिश्चतुर्थे स्यात् ॥ ७७ ॥
 पृथुकण्ठनेत्रवदनः प्रवृद्धहरिविग्रहो महाभूः स्यात् ।
 पीनोन्नतांसहन्ता पञ्चमजो रूढरोमदृढबुद्धिः ॥ ७८ ॥
 सिग्धासितान्तपृथुदक् महाललाटः सुवृत्तिकाव्यरतः ।
 पृथुपीनमुखो हीनः पष्ठे विद्वान्कथाभिरतः ॥ ७९ ॥
 श्यामो मृदुर्वचस्वी तुङ्गशिराः सङ्घहानुसन्धिरतः ।
 दीर्घो विशालनयनो दाक्षिण्यपटुश्च सप्तमजः ॥ ८० ॥
 चिषिटाग्रनासिकः स्याद्विस्तीर्णशिराः सुवद्वैरथ ।
 विग्रान्तद्वक्प्रलापी गुरुष्वमिमतोऽष्टमांशमवः ॥ ८१ ॥
 गौरो हयाकृतिमुखो दीर्घासितदक् तथाल्पवाक्यः स्यात् ।
 सत्यः सतां विपादी नवमे कुटिलोरुजद्वथ ॥ ८२ ॥

॥ इति पनुषि ॥

विरलाग्रदः श्यामः प्रमिन्नवाक् सरशिरोरुल्लखजानुः ।
 गीताध्वदास्यनिरतो मकराद्ये पलधनः कृशाङ्गः स्यात् ८३
 अलसशटः कुटिलनमो गीताभिरनिर्विशालदेहथ ।
 प्रचुराङ्गनामु निरतो बहुमार्था स्याद्वितीयजः कल्प्यः ॥ ८४ ॥
 गान्धर्वकलाकामः त्यानाहो गौरद्वकमुमनमः ।
 बहुमिषयन्धुरनिमांस्तृतीयजः श्विष्टकर्मा च ॥ ८५ ॥
 रक्तसिनवृत्ताक्षो महाललाटभुजदुर्बलाङ्गकः ।
 भवति हि विस्तीर्णकेशभतुर्धनो विरलदन्तराफ्यः स्यात् ८६
 उरण्ढधोगकुक्षिर्भवति हि मोक्ता मुनामिकावंशः ।
 श्यामो वृत्तोरुभुजः पञ्चमभागे श्विरारम्भः ॥ ८७ ॥
 क्षिाधच्छविः सुवेषः कामरतः एङ्गममरदगुणः ।
 पञ्चांशत्रः पृथुदनुर्महाललाटः पुमान्भवति ॥ ८८ ॥
 श्यामोऽटनः गुमापी रूक्षितरेहो वृहत्तनुः कश्चिनः ।
 मृदुवादपाणिमतिमान्गुप्तमजः शीघ्रगम्भः ॥ ८९ ॥

रामदीनवसुधोत्तमो रमाग्रो विद्यनगरिगोत्रः स्यात् ।

रघुकाण्डः रामोऽयमत्रो घट्टभृत्कान्तद्वय ॥ ९० ॥

विदुर्धार्शित्युत्तमः पूर्णगुणो भीमदायनिगमः ।

सत्पुर्णदत्तयुक्तः साधुर्नरमे भवेत्सुखनः ॥ ९१ ॥

॥ ९१ ॥ अथ ॥

रघुसो सुदुः कृष्णाङ्गः पीनदनुः शास्त्रकाव्यमतिः ।

कामी भीमान्कालः शुभमन्त्रार्थाशके भवेद्गात्रः ॥ ९२ ॥

स्वद्वन्द्वार्थमिगोत्रैः सर्वेषु सुविपन्नरत्नान्तः साधुः ।

दीप्तो दिगिग सुतो द्वितीयभागे भवेद्गात्रः ॥ ९३ ॥

शैलगतानुः प्रमदाशिरस्य वैदूर्यकाङ्क्षिभूतः ।

शास्त्रार्थविप्रयोगतः गृहीयन्वभाषणजातः ॥ ९४ ॥

कान्तानुगतो गौरो विद्वान्नाम्यो त्रिप्रणाशकः ।

रमणीयार्थमन्त्रशुद्धजो भोगरतिपुक्तः ॥ ९५ ॥

स्वार्थार्थिककान्तः स्वयमेवभराद्विरुधः स्यात् ।

शैलदृगण्डकर्मः पद्ममञ्जः कृष्णवर्जस्य ॥ ९६ ॥

प्यापाननः प्रमन्मः कुशितकेशः मुनिधितार्थस्य ।

प्यालम्बोत्तमदन्ता पथेऽज्ञो पद्मभो नृपतेः ॥ ९७ ॥

मेपाक्षिगुणस्त्रीधनो दाम्प्यरतिः स्त्रीषु परिभूतः ।

पितरमर्दिनेदेहः मगमञ्जः मन्वष्टुतिपुक्तः ॥ ९८ ॥

व्यिमन्वष्टुतिनिमाप्तेन्द्रयोधो नरेश्वरः सुभगः ।

रभृत्पदो विपुलाक्षः पुम्भे स्यादष्टमेऽशके पुरुषः ॥ ९९ ॥

श्यामः ममप्रदनाभिरोधितः सुधनदारपुत्रस्य ।

नवमांजजः सुवाक्यः प्रथितः शक्तो भवेत्सुरस्य ॥ १०० ॥

॥ ९९ ॥ अथ ॥

गौगोऽपि रक्तदेहः प्रभासृदुर्यीमनिप्रचलचित्तः ।

हृन्वगतः कृष्णमध्यो मीनस्त्रार्थाशके पुरुषः ॥ १०१ ॥

श्रेष्ठुर्धनभुगनामः क्रियापटुर्मीमभुमुचिरदेहः ।

काननपर्वतचारी बृहच्चिराः स्याद्वितीयांशे ॥ १०२ ॥
 गौरः शूडः सुचक्षुः शस्ततनुर्धर्मवान्मुविर्दाथ ।
 दाक्षिण्यवान्विनीतस्तृतीयजो रूपवांश्चतुरः ॥ १०३ ॥
 गुणवान्विपन्नशीलः प्रबृद्धसेवी क्रियापंडुर्विद्वान् ।
 सत्वाधिको नयत्रस्तुङ्गनसः स्याच्चतुर्थे तु ॥ १०४ ॥
 दीर्घोऽसितः प्रतापी तुङ्गाङ्गः स्वल्पनासिकः स्वशः ।
 हिंसारनिः शुभरदो दुष्प्रसहः पञ्चमे प्रतापी स्यात् ॥ १०५ ॥
 कान्तः प्रतापगुणवान्प्रसन्नवंशोऽल्पनासिको मानी ।
 तिर्यग्बदनः स्यातः षष्ठेऽंशे स्यात्तथा निपुणः ॥ १०६ ॥
 पुरुषाभिमानपरकृद्धर्मरुचिः श्रेष्ठगथ सचिवः स्यात् ।
 प्रबलो विपादशीलः शंठोऽस्थिरः सप्तमे भागे ॥ १०७ ॥
 दीर्घो बृहच्चिराः स्यात्कृशोऽलसो रूक्षनेत्रकेशश्च ।
 मन्दात्मजोऽर्धनिरतो रणकुशलो ह्यष्टमे भागे ॥ १०८ ॥
 ह्रस्वो मृदुः सुवीरो विशालवक्षोक्षिनासिकः स्निग्धः ।
 विहिताङ्गबुद्धिगुणवान्त्रयमेंऽंशे स्यात्पुमान्ख्यातः ॥ १०९ ॥

॥ इति भीमे ॥

यत्प्रोक्तांशाद्विफलं द्वादशभागेऽपि तत्फलं वाच्यम् ।
 सप्तमभागसमानं शेषेषु विनिर्दिशेत्प्राज्ञः ॥ ११० ॥

इति कल्याणवंशविरचितायां सारावल्या नष्टजावकाव्याये नववर्गगुणचिन्ता
 नाम पञ्चाशोऽध्यायः ॥

एकपञ्चाशोऽध्यायः

प्रश्नकाले विलग्नस्य पूर्वार्धेऽप्युत्तरायणे ।
 अपरे दक्षिणे न्याजन्मसम्पृच्छतो ध्रुवः ॥ १ ॥
 ऋतुर्वाच्यो दगाणांशे लग्नसंस्थेऽपि वा ग्रहेः ।
 अयनस्य विलोमे तु परिवर्तः परस्परम् ॥ २ ॥
 शशिशुगुरुभिः सार्धं सितलोहितसूर्यजैः ।

द्रेषापेऽर्षे भवेत्पूर्वे मामः पूर्वे परे परः ॥ ३ ॥
 अनुपातात्तिथिः कल्प्या केचिदाहुरिनांशजाम् ।
 लग्नार्गाद्विरम्यस्तैः पशुभिर्लभ्यते गुरुः ॥ ४ ॥
 पयोनुमानाद्दर्पाणि द्वादश द्वादश क्षिपेत् ।
 शुगत्रिनामधेयेषु विलोमाद्ब्रह्मसम्भवः ॥ ५ ॥
 लग्नभागेः क्रमेणैव वेदा मृग्याऽनुपाततः ।
 लग्नविभागराशीनां यो षटी जन्मकृद्भवेत् ॥ ६ ॥
 शीर्षादि मंरशुशन् प्रष्टा पृच्छेत्तद्वाशिमादिशेत् ।
 यावद्गतः शशी लग्नाचन्द्रात्तावति जन्मभः ॥ ७ ॥
 मीनोदये वदेन्मीनं लग्नांशसदृशोदयम् ।
 लग्नाद्भानुव्यापे च यावत्सर्काश्च तावति ॥ ८ ॥
 विलग्नं कययेत्प्राप्त इति शास्त्रस्य निश्चयः ।
 लग्ने वीर्यगे वाऽपि प्लायामुल्लङ्घते ह्यते ॥ ९ ॥
 रविभिर्वन्मशिष्टं हि कययेदविशङ्कितः ।
 तिष्ठतः शयनस्यस्य निविष्टस्योत्थितस्य च ॥ १० ॥
 लग्नादिकेन्द्रवेश्मानि वदेद्ब्रह्मविधौ क्रमात् ।
 भावं विचार्य सकलं यद्यत्तुल्यं तु तत्तथा ॥ ११ ॥
 संस्कारनाममात्रा द्विगुणा प्लायान्गुलैः समायुक्ताः ।
 त्रिपनविभक्ताच्छेषं नक्षत्रं तद्दनिष्ठादि ॥ १२ ॥
 पृषसिद्धौ दशगुणितौ यमुभिर्मिथुनालिकौ वणिष्पेपौ ।
 मुनिभिः कन्यामकरो पाणैः शेषाः स्वसंमितैरेव ॥ १३ ॥
 गुरुणा कुजेन भृगुणा शुभेन्दुभान्वार्किभिः क्रमशः ।
 वर्षनुमासतिथयो पुनिशाभनवांशवेलाश्च ॥ १४ ॥
 एवं क्रमेण हत्वा स्वविकल्पविभाजिताच्छेषम् ।
 एवं भवन्ति सर्वे नवदानविशोधने च पुनः ॥ १५ ॥
 यवनेन्द्रदर्शनार्थः कथितं तदिहात्र सर्वमेव मया ।
 किन्तु स्फुटं न सर्वं स्पष्टं सारस्वतं चिन्त्यम् ॥ १६ ॥

काननपर्वतवारी बृहच्चिराः साद्वितीयांगे ॥ १०२ ॥
 गौरः शूद्रः सुचतुः शलातनुर्धर्मवान्मुविद्वांस ।
 दाक्षिण्यवान्विनीतमृनीयजो रूपवांशतुरः ॥ १०३ ॥
 गुणवान्विपन्नशीलः प्रवृद्धमेवी क्रियापदुर्विद्वान् ।
 सत्याधिको नयज्ञस्तुह्ननमः सावतुर्ये तु ॥ १०४ ॥
 दीर्घोऽसितः प्रतापी तुजाहः स्वल्पासिकः सशः ।
 हिमारतिः शुभरदो दुष्प्रसहः पश्यमे प्रतापी स्यात् ॥ १०५ ॥
 कान्तः प्रतापगुणवान्प्रसन्नवंशोऽल्पनासिको मानी ।
 निर्यन्वदनः स्यातः पष्ठेऽंशे सात्तया निपुणः ॥ १०६ ॥
 पुरुषाभिमानपरकृद्धर्मरुचिः श्रेष्ठगथ सचिवः स्यात् ।
 प्रथलो विपादशीलः शंभोऽस्थिरः सप्तमे भागे ॥ १०७ ॥
 दीर्घो बृहच्चिराः सात्कृशोऽलमो रूक्षनेत्रकेशश्च ।
 मन्दात्मजोऽर्थनिरतो रणकुशलो ह्यष्टमे भागे ॥ १०८ ॥
 ह्रस्वो मृदुः सुधीरो विशालवक्षोक्षिनासिकः सिग्धः ।
 विहिताङ्गबुद्धिगुणवान्नवमोऽंशे सात्पुमान्ख्यातः ॥ १०९ ॥

॥ इति मीने ॥

यद्योक्तांशादिकलं द्वादशभागेऽपि तत्फलं वाच्यम् ।
 सप्तमभागसमानं शेषेषु विनिर्दिशेत्प्राज्ञः ॥ ११० ॥

इति कल्याणवर्गविरचितायां सारावल्यां नष्टजातकाख्यायै नववर्गगुणविन्ता
 नाम पञ्चाशोऽध्यायः ॥

एकपञ्चाशोऽध्यायः

प्रश्नकाले विलम्बस्य पूर्वार्धेऽप्युत्तरायणे ।
 अपरे दक्षिणे त्रयाञ्जन्मसम्पृच्छतो बुधः ॥ १ ॥
 ऋतुर्वाच्यो दृगाणांशे लग्नसंस्थेऽपि वा ग्रहैः ।
 अयनस्य विलोमे तु परिवर्तः परस्परम् ॥ २ ॥
 शशिज्ञगुरुभिः सार्धं सितलोहितसूर्यजैः ।

प्रापन्तगतिपःशुनेषु तपनान्वान्मंत्रिकमांसिषु
 आजायाग्निषाष्टमेषु अग्निर्नो लघान्मपूर्वांस्तुमः ॥ ५ ॥
 केन्द्रायाग्निषाष्टमेषु भूमितनवान्मन्त्रादिषु प्रादग्गो
 भानोः सविनरेषु परमं दशपीठमाग्निर्गो मार्गं वात् ।
 परमाद्यान्मपनात्मरेषु अग्निः षोडशादिपदधीप्यये
 ग्वाङ्गीयाम्पुनयादिषु प्रतनुषु ज्ञान्यान्मगस्तूदयात् ॥ ६ ॥
 लघान्मन्त्रनयापरन्धनरगपन्द्रान्मिताः सप्तयान्
 स्नान्मात्रेषु शुभो यमाद्यपदशात्मायाष्टयाम्पुषु ।
 अन्त्यापारिमुहस्येषु अथिताग्निषाष्टमेषु भिनात्
 ज्ञान्यापारिगन्मन्त्रेषु शुभोर्षीयाष्टमेषु ॥ ७ ॥
 स्वाध्यायात्मरूपद्विकेषु रविः सान्त्याम्परस्यः कुत्रात्
 भानोः केन्द्रपनायशुषु तनोः क्वायाग्निषाष्टमेषु ।
 आजायाष्टनयान्त्यशुषु बुधादिन्दोर्भवाग्निषु
 शुभादन्त्यमवारिषु द्विषरात्सोऽस्यापधीशुषु ॥ ८ ॥
 इत्युक्तं शुभमन्यदेवमशुभं चाममेष प्रदाः
 शन्नाशस्तविशेषितं विदपति प्रोत्कृष्टमेतत्फलम् ।
 स्वर्धस्योश्चमुह्यतेषु सुतरां शस्त्रं त्वनिष्टं सुमं
 स्त्रोश्चस्त्राभिगता दशाग्निपत्तादन्त्यष्टमोद्भवम् ॥ ९ ॥
 रविरुषिरो भवनं श्रियन्तां गुरुभृगुजौ गृहमप्यसमेतौ ।
 अग्निशुभो राहु निर्गमकाले अशितनयः फलदस्तु सदैव १०

१० इति ब्रह्मसंहितायाम् त्रिपञ्चाशोऽध्यायः ॥

त्रिपञ्चाशोऽध्यायः ।

देवविदां नीतिकरं विश्वमनीयं समस्तलोकस्य ।

जनकाचार्यस्य मतादियोनिरुद्धं प्रवक्ष्यामि ॥ १ ॥

पादवितयं विदलं दिनरजनीमानयोः क्रमात्कमशः ।
 पृच्छकराशिसमानैर्दिवसनिशासंज्ञिताः पिण्डम् ॥ १७ ॥
 चारममनिहृताग्रं प्रोद्गच्छति तावदेव नक्षत्रम् ।
 अश्विनघामूलाद्यं नवकं नवकं क्रमाद्दक्षम् ॥ १८ ॥
 तल्लिप्तासप्तहृताच्छेषाद्दारो मवेच कैडक्षादि ।
 शेषं प्राग्बत्कार्यं पृच्छकसूर्यादिभिर्दायम् ॥ १९ ॥
 उद्गतदशा व्यतीता गम्याथ विलोमतो मवेन्निलम् ।
 तावत्संख्या योज्या नष्टविधौ कालपरिमाणे ॥ २० ॥

इति कल्याणवर्मविरचित्तारावली नष्टज्ञानकाव्यायो नामैकपद्याप्तोऽध्यायः ॥

द्विपञ्चाशोऽध्यायः

उक्तो हि यवनवृद्धैरष्टकवर्गो निवेदयति पुंसाम् ।
 हेतुं शुभमशुभं वा प्रतिदिवसं संभवन्तमिह ॥ १ ॥
 स्नात्केन्द्रायनवाष्टवित्तगृहगो भौमार्कसून्वोरवि-
 र्जावादायनवात्मजारिषु मितान् पद्मद्वादशास्तस्थितः ।
 चन्द्राद्द्विषु बोधनात्सनवधीरिःफेषु लग्नाच्छुभः
 माम्बुद्वादशगोज्ज्वर्गविधिना मंशोधितो मास्करः ॥ २ ॥
 लग्नाद्वातृदशायशशुषु शशी साम्नादिषु स्नाच्छुभः
 भौमान्मार्थनवात्मजेषु रवितः साष्टाहनाम्बो गुणैः ।
 केन्द्रायाष्टधनेषु धर्मगुणधीष्यायास्तगम्यः सितान्
 केन्द्रायविमुताष्टगः गणिमुनाद्भौमपदम्कंजान् ॥ ३ ॥
 भौमो वृद्धिषु मान्मत्रायु रवितः साषायु लग्नाच्छुभः
 चन्द्रान्पदत्रिफलेषु केन्द्रविरम्भांतिथिनः स्नाद्दृष्टान् ।
 धर्माष्टमकण्टकेषु रविजाञ्जाभ्यापरीशशुषु
 शुक्रादन्यधराग्निसृष्ट्युषु गुणैः पञ्चमरुमान्तगः ॥ ४ ॥
 शोऽश्यादिशुभार्थदन्तुषु गुणप्रानृथिनो मार्गशा
 भौमार्थयोः सदृशान्तो ग्निभवाञ्जिद्रान्तवर्गो गुणैः ।

प्राच्यन्त्यारितपःसुतेषु तपनात्स्वात्संत्रिकर्मादिषु
 शास्त्रायारिनवात्मेषु शशिनो लयात्सपूर्वाञ्जुमः ॥ ५ ॥
 केन्द्रायास्तपनेषु भूमितनयात्स्वास्त्रेषु प्राच्यणो
 भागोः सशिनैषु धर्मदशपीलाभास्त्रिगो भार्गवात् ।
 पर्मायानधनात्मजेषु शशिनः कोणादिपद्भीव्यये
 स्वाज्ञीयाम्पुनयात्पुत्रतनुषु ज्ञात्सास्तमस्तुदयात् ॥ ६ ॥
 लघादातनयापरन्धनवगधन्द्रात्सितः सध्वयान्
 स्वात्साज्ञेषु शुभो यमात्रपदशात्माशाष्टशाम्पु ।
 भ्यन्त्यायारिसुहृत्तवेषु रुधिराद्रिःफायरन्ध्रेष्यिनात्
 ज्ञाभ्यायारिनवात्मजेष्वथ गुरोर्पीयाष्टधर्मायमः ॥ ७ ॥
 स्वाभ्यायात्मजपदशिकेषु रविजः सान्त्याम्परस्यः कुजात्
 भागोः केन्द्रधनायमृत्युषु तनोरुयायारिसावाम्भुगः ।
 आज्ञायाष्टनवान्त्यशशुषु शुभादिन्दोर्भवातित्रिषु
 शुभगदन्त्यभवात्पु द्विजपरात्सोऽप्यापधीशशुगः ॥ ८ ॥
 इत्युक्तं शुभमन्यदेवमशुभं चारवमेण प्रहाः
 शस्ताशस्तविशेषितं विदधनि प्रोक्त्वाष्टमेतत्फलम् ।
 स्वर्धस्वोयगुहृद्देषु सुतरां शस्तं त्वनिष्टं समं
 स्तोत्रस्वामिगता दशापतिपत्न्यदन्त्यष्टवर्गोद्भवम् ॥ ९ ॥
 रविरुधिरौ भवनं प्रविशन्तौ गुरुभृगुजौ पृथमभ्यसमेतौ ।
 शनिशशिनौ खलु निर्गमकाले शशितनयः फलदस्तु सदैव १०

१ स्वस्वामिगता दशापतिपत्न्यदन्त्यष्टवर्गोद्भवम् ॥

त्रिपञ्चाशोऽध्यायः ।

देवविदां भीतिकरं विश्वसनीयं समस्तलोकस्य ।
 कनकाचार्यस्य मतादियोनिसंज्ञं प्रवक्ष्यामि ॥ १ ॥

१ स्तोत्रस्वामिगता. २ स्वाया. ३ मपरि कपुत्र. ४ स्वस्वामिगता. ५ प्राच्यणो. ६ स्वस्वामिगता. ७ श्रीतिरर.

लग्ने कर्कटके सशीतकिरणे वा सद्बहैः सङ्गते
 स्वर्धस्यैर्जगतोऽस्य मृष्टिमकरोद्विश्वेश्वरः शाश्वतीम् ।
 यस्यैवं भवति प्रसूतिसमये पुंसः स सम्पालयेत्
 त्रैलोक्यं सुरसुन्दरीजनवृतः क्रीडां समां सेवते ॥ २ ॥
 समभिच्यनक्ति होरा सस्यावरजङ्गमं यथा लोके ।
 कालनिमिताकारैर्देशेन च तत्प्रपञ्चोऽयम् ॥ ३ ॥
 क्रूरैः सुबलसमेतैः सौम्यैर्विबलैर्वियोनिलग्नै वा ।
 सौम्यार्किभ्यां केन्द्रे तदीक्षिते वा वियोनिः स्यात् ॥ ४ ॥
 आधाने जन्मनि वा प्रथे वा द्वादशांशगे चन्द्रः ।
 यस्मिन्व्यवस्थितः स्याद्गमे वा तत्समं सत्वम् ॥ ५ ॥
 वर्णाकृतिप्रभेदाद्ब्रह्मयोगनिरीक्षणेर्मुनिभिरुक्ताः ।
 तानहमपि प्रवक्ष्ये विशेषतः सारमादाय ॥ ६ ॥
 मेघवृषौ मुखगलयोरसकपादेषु मिथुनमीनौ स्तः ।
 शृङ्गोदयपार्श्वेषु च निवेशितौ कर्किकुम्भधरौ ॥ ७ ॥
 सिंहमृगौ जघनस्थौ पश्चिमचरणे स्थितौ युवतिचापौ ।
 गुह्यवृषणप्रदेशस्त्रिफणुच्छौ जूककीटक्षौ ॥ ८ ॥
 मिथुनादयस्तुलान्ताः सव्ये भागे चतुष्पदानां च ।
 वामे शपपटधरमृगकार्मुकमृद्धशिकाशिन्त्याः ॥ ९ ॥
 मेपादिभिरुदयस्थैरशैर्वा ग्रहसुतैश्च दृष्टैर्वा ।
 स्वं स्वं वर्णं म्याद्रात्रे चिद्गं वणं वाऽपि ॥ १० ॥
 स्वपृष्ठांशकसयोगाद्विषाद्वर्णान्परांशके ऋशान् ।
 सप्तमसंस्थाः कुर्युः पृष्ठे रेखां स्ववर्णसमाम् ॥ ११ ॥
 वीक्षन्ते यावन्तो वियोनिवर्णाश्च तावन्तः ।
 पठन्तीतो गगनचरः करोति वर्णं वियोनीनाम् ॥ १२ ॥
 वीतं करोति जीवः शशी सितं भागवो विचित्रं च ।
 रक्तौ दिनकरमधिगौ ररिजः कृष्णं बुधः शपलग् ॥ १३ ॥
 स्वं राशौ परभागे परराशौ स्वांशके निष्ठन् ।
 पश्यन् ग्रहोऽपि लग्नं गुणवर्णं तदा कुलो ॥ १४ ॥

पत्न्यपरिपेक्षजर्दः शङ्खवेर्षेर्ष्वेक्ष्य वृक्षेभ्य ।
 वृषगुग्गुर्दः मर्षः शफपनुःपांसुभिर्वापि ॥ १५ ॥
 यद्वर्षेण वृतः म्याहृद्मामिद् वर्षमादिशेन्मनिमान् ।
 न्याभापिर्ब्रह्मदानां वर्षेर्वर्षा भवन्ति जातानाम् ॥ १६ ॥
 विदुगोदितरुषाणे गृहेण पलिना सुते च परभांशे ।
 घांषेऽंशे वा विदुगाः स्वलाम्बुजाः शंशिनिरिक्षिताः क्रमशः ॥
 लगे जलजे पन्थी पंक्तिः म्याहीक्षितेऽपि वा जलेश्याः ।
 म्यलजे वा तद्गृहे गृहवर्षसमम्यलप्रभवः ॥ १८ ॥
 लंभाकंवीरचन्द्ररपलैः शेषेभ्य मूलयोनिः स्वात् ।
 स्यलजलभवनविभागा वृक्षादीनां प्रभेदकराः ॥ १९ ॥
 अन्तःसारान्बृक्षान्मानुर्दुर्गान्करोति तद्रूपान् ।
 धीरश्रेष्ठममेतान् शशी गुरुः फलसमेतांश्च ॥ २० ॥
 कटुकण्टकिनो रुधिरः सुदुर्भगांस्तरणिजस्तथा शुक्रः ।
 गुसुमफलम्येदसुतान्बुधश्च फलवर्जितं जनयेत् ॥ २१ ॥
 श्रुतः सौम्यशृदस्यो वृक्षमनिष्टं करोति शुभदेशे ।
 सौम्यश्च पापमवने कुम्भितदेशे शुभं चापि ॥ २२ ॥
 प्यामिश्रैः शुभभूमौ भवन्ति मिश्राः सदा वृक्षाः ।
 स्यलजलपतपस्त्रेषां स्यलजलजानां तु संभवे दक्षाः ॥ २३ ॥
 स्यलजलसगौ विलमाधावनि राशी तु तेऽपि तावन्तः ।
 स्वांशत्सरांशगामिषु यावत्संख्या भवन्ति तावन्तः ॥ २४ ॥
 स्वांशे सौम्यैरपलैर्वियोनिलग्रे वियोनिजातं च ।
 तद्दल्लिभिः पापैः स्वराशिमच्छांशसंयुक्तैः ॥ २५ ॥
 अपलग्रहराशिगता अन्नं याताः पराजिता मिश्राः ।
 क्रूरसुता दृष्टा वा सद्यो निगन्ति ते नित्यम् ॥ २६ ॥
 उद्भिअरासुजानां तथैव संस्वेदजाण्डजानां च ।
 प्रसवं च्यस्तसमस्तं ग्रहयोगैर्लक्षणैर्वक्ष्ये ॥ २७ ॥

दुर्बलगृहे ग्रहेन्द्रा मेघे राशिर्यदोदयं यानि ।
 मानुश्चतुष्पदगृहे चतुष्पदसत्र मयनि सामान्ये ॥ २८ ॥
 सामान्येनामिहितो वियोनिसंज्ञो मया समासेन ।
 अधुना कौतुकजननं विशेषतः संप्रवक्ष्यामि ॥ २९ ॥
 इह तु द्वादशभागो राशी राशौ प्रचोदितः पूर्वम् ।
 जनयन्ति ते वियोनिं याता बलिभिः शशाङ्करविलम्बे ॥ ३० ॥
 मेघे शशी तदंशे छागादिप्रसवमाहुराचार्याः ।
 गोमहिषाणां गोंऽंशे नररूपाणां तृतीयेंऽंशे ॥ ३१ ॥
 तत्र चतुर्थे भागे कूर्मादीनां भवेदुदकजानाम् ।
 व्याघ्रादीनां परतः परतो ज्ञेयं नराणां च ॥ ३२ ॥
 बलिगंशे नररूपा वृश्चिकभागे तथा सुवह्वाद्याः ।
 खरतुरगाद्या नवमे मृगेशिखिनां सात्तथा दशमे ॥ ३३ ॥
 ज्ञेयाश्च तत्र विविधा वृक्षास्तृणजातयश्चित्राः ।
 एकादशे च पुरुषा जलजा नानाविधाश्चान्त्ये ॥ ३४ ॥
 मेघे द्वादशभागे जायन्ते जातयो विविधरूपाः ।
 शेषेष्वपि चैवं स्याद्भवनेषु यथाक्रमं नियतम् ॥ ३५ ॥
 यो यत्र भवेदाद्यस्तस्याकृतिमादिशेत्कृते तत्र ।
 मूयात्क्रमेण भतिमान्द्वादशभागात्मके नवमे ॥ ३६ ॥
 ज्ञेयादेवं पुंग्रहनवांशकैर्लग्नैर्द्विमूर्तिभ्यः ।
 आद्यांशे योगैरपि जायन्ते बहुविधाः सत्त्वाः ॥ ३७ ॥
 क्षप्रभृतीनां प्रसवे यावन्तो द्वादशांशका लग्ने ।
 तावन्ति वदेत्याहुः पुंस्त्रीसंज्ञान्यपत्यानि ॥ ३८ ॥
 लग्ने जीवोऽथवा सौरश्चन्द्रोवाऽपि स्थितो भवेत् ।
 कूर्मादीनां तथा संख्या द्वादशांशेषु यावती ॥ ३९ ॥
 शुक्रो मौमो बुधो वाऽपि चन्द्रो वापि शनैश्चरः ।
 कुर्वन्ति बलयुक्तानि भागेष्वङ्गानि पूर्ववत् ॥ ४० ॥
 स्वांशात्परस्य भागे यस्मिन्काले ग्रहाः समुपयान्ति ।
 तत्र विकारा ज्ञेया लोकविरुद्धा ध्रुवं प्राङ्गैः ॥ ४१ ॥

इति च त्रये शब्दे न सप्तम्योऽप्यस्य द्विपदमङ्ग्रे ।
 शिवस्तोत्रात् प्रसूतिपोगता निदिशेत्तत्र ॥ ४३ ॥
 शोषानां शर्षाणां शोषाणां च शब्दकार्त्तनां च ।
 शब्दशिवस्तोत्राणां शक्तिनां चापि क्षीयनात् ॥ ४३ ॥
 तद्वन्निदिशेत्तत्रै द्वारप्रभागे नरात्मके. शक्ति ।
 चरदां नरे. इत्यसिद्धमप्रोत्पत्तिमवेदेषाम् ॥ ४४ ॥
 गुणानां महत्तानां वृक्षिष्यपशुन्दुशारवानां च ।
 अरिपत्तां शर्षाणां श्वात्स्यनिदागिनां चैव ॥ ४५ ॥
 शक्तिप्रसथागतां शोषतिपातां तदोत्पत्त्याम् ।
 शूराणां च तत्र चान्द्रशदेन्मतिमान्चरुनेष ॥ ४६ ॥
 सुमयत्ने तत्रैव तत्रैव भागे तेषां सुसति ।
 शास्त्रानां सुनि गन्धानां निदिशेत्तत्रैव ॥ ४७ ॥
 नादानां शक्तानां वृक्षजम्भरात्ताननानां च ।
 कर्षोमसुमानानां श्यामादीनां भवेत्सुति. ॥ ४८ ॥
 र्शने शीनांति वा तत्रैव मृशमांशकेऽपि वा तत्रै ।
 शुम्भे शिञ्जेयो वृद्धकोत्थः तदा मत्स्यः ॥ ४९ ॥
 मेघे मेघांति वा भीमेन निगीक्षिते मदाशार्वा ।
 सुपमे तु वदेत्तद्भोमदिषादान्सदा भृगुणा ॥ ५० ॥
 न्ये न्ये पूर्वशिल्पं न्यैः न्यैः यदेद परिभिस्तु ।
 त्रमयनमत्तान्विद्वान्प्रपदेदशिशुदितं तत्र ॥ ५१ ॥
 प्राण्यशुद्धेषु नवांशाः पर्यमनवमांशमंशुक्ताः ।
 आरण्यानां सुनि ग्रामेषु सुनिधित्तां कुर्युः ॥ ५२ ॥
 स्थलजलराशिनिभागा नागरभयनेषु लघ्वसंस्थेषु ।
 स्थलजलचरमत्यानां जनयन्ति भवं हि विटपानाम् ॥ ५३ ॥
 उदयति यन्निग्विलम्बे तद्रेषाणे सितेन संष्टे ।
 शुक्रमारिक्तान्यपुष्टाथकोरमासाथ जायन्ते ॥ ५४ ॥

अ. क्र०	श्लो०	अ. क्र०	श्लो०
नयनवर्णमिमेधे	८-२	अर्णोदिग्नी स्ते	२२-१२
निवारितरणवेग	२३-४६	अर्णोदिग्ददेशनमन्त्रैः	४-१३
सुदिगचक्षुष्युतः	९-२३	अर्णोदिग्देषवा	२१-१३
सुमदेहं कुरुते	२३-६२	अर्णोदिग्दोनः प्रेष्यो न	२९-३
सुमर्षयं कुरुते	२३-५३	अर्णोर्तने मडागः	३-२
सुममिषाहृत्	२५-६६	अर्णोत्पादनकुशलं	२३-१६
सुगहनदेहपुदि-	३०-३८	अर्णोत्प्रेक्षितो मार्ग	४१-१
सुगतासिषि. कल्या	५१-८	अलग मन्दिनं मपनं	२३-३१
सुषानि शिष्टपदी	४१-५३	अलगशष्टः कुटिलनष्टो	५०-८८
सृत्रियं सुवाक्यं	२६-२७	अलग सुगिनं म्युत्	३०-३३
सृत्वं बचनपापं	२७-३८	अलगितसुगमिप्रयुतो	३०-१२
सृदशा महाणां	४१-९	अलगो लोकेष्यो	३०-६१
सृदशा दशायां भूयोः	४१-४७	अग्निनि त्रिविधमुष्ने	१०-११२
सृदशा दशायां मित्रस्य	४१-८४	अग्निवदनय मध्ये	४९-२९
सृदशा यदा (म्यान्)	४१-१०	अग्नायुर्वन्धनमाग्दीनो	१८-३
सृदशा शुभायां	४१-५६	अग्निफलमार्ति नयज्ञं	२३-२६
सृर्विषमः कामी	८७-१५	अग्निचक्रपनं मधुरं	२६-३०
सृःधारान् वृक्षान्	५३-३०	अग्निरूपं मन्दगृहे	२५-६४
सृषाष्टमादिभागे	३८-३	अग्निपादो कर्मपरः	३०-२३
सृष्ये सृतीयभागे अल	८६-३९	अज्ञापतेधन्द्रस्य	२४-२४
सृष्ये सृतीयभागे लोष्टक	४६-३७	अज्ञाधिपनन्मपती	१०-१७
सृष्ये वयसि च लक्ष्मी	२९-१८	अज्ञुचिः पराश्रच्छाही	२२-५५
सृष्यः क्रूरोपातैः	३८-१२	अज्ञुभगनवामैः	३५-३
सृष्योन्मभागनयोः	४५-१८	अज्ञुभगुर्भैः सन्ष्टे	१०-५२
सृष्योन्मं रविचन्द्रौ	८-१८	अज्ञुभे क्षीणेऽम्नगते	४५-१७
सृष्यतधृनिहृदमधु	३७-२३	अज्ञे मीनयुगाये	४६-४४
सृष्यमित्तायद्वारो	३०-६०	अज्ञोद्भवं विलमान्	३९-२
सृष्यप्रहरादिगताः	५३-२६	अश्विन्यनुगधास्थः	३५-१६५
सृष्यधिपाद्यपुर्याः	७-२	अष्टमगतस्य भानोः	४०-५९
सृष्यधानाद्विपपानान्	४९-३०	अष्टमशक्यः पूज्यः	१६-१४
सृष्यजाल कुलपुत्र	२३-३४	अमहः प्रचण्डशूरः	२५-६
सृष्यमुखकरप्रवाहा-	३६-२८	अमहिष्णुरनिष्टमुतः	४७-१२
सृष्यनक्षत्रादिवसर्तुक	४-१७	असितजलदकान्तिः	३७-१६
सृष्यमेव समुद्राहयो	३५-९१	असुरदयितोऽस्ततर्षं	४४-१८
सृष्यकः कलिप्रविषये	७-१४	अस्तंगतो विरदिम	३६-६

	ख० श्लो०		ख० श्लो०
इत्युक्तं शुभमन्यदेवमशुभं	५२-९	उत्सवसमाजशीलो	३२-११
इत्थं होराशास्त्रं	५४-१०	उत्सृष्टवचाः स्मृतिमान्	१४-६
इन्दुर्जलं कुबोऽमिर्जलम्	८-३	उत्सृष्टा सूर्येऽन्धे	४५-१६
इन्दुमुत्सृष्ट दशाया	४१-३०	उदकचरानवांशकेषु	३५-२७
इन्द्रः सौधे पत्न्यन्	३५-१११	उदयगिरिनिविष्टैः	३५-७
इन्द्रोर्भागाविभूतिहावन	५४-४	उदयति गुरुहये	३५-१८
इन्द्रगदस्युवन्धन	२१-३८	उदयति मीने शशिनि	३५-१४
इन्द्रं द्वादशभागे	५३-३०	उदयति षण्णिविलमे	५३-५४
ई.		उदयनवांशाधिपतैः	४६-२०
इष्येज्यावहिरा जीवः	४-११	उदयशिखरिसंस्योऽ	३५-१७१
इष्यान्विता सुसपरा	४५-२५	उदयाद्भाविचरतिम०	४६-२२
परश्वतस्य मूर्धः	३१-७३	उदयास्तगतैः पापैः	८-३६
वलिपुत्रलोचनधुक्ति	४-२५	उदितांशसमो मोक्षः	४६-२१
उ.		उदये दिनकरपुत्रे	३४-७८
उक्तं बहुप्रकारं	३२-११२	उदये चागस्त्यमुनेः	११-१
उक्तं फलं गगनगा	१५-२३	उदयेऽपुरमश्रितये	३५-७०
उक्तो हि यवनदृष्टैः	५२-१	उद्गतदशा व्यतीता	५१-२०
उक्तेन समेत परा	५-२८	उद्गोणो रुशदेहः पृथुक्	३१-७३
उक्तेन कन्याया उपस्य	५-२१	उत्पद्योगकुक्षिः	५०-८७
उक्तं भागश्रितयं वृष	५-२२	उद्गतमूर्तिः सुशिराः	४८-७
उक्ताश्रितवेदोरा	३५-३६	उद्गन्धनमतिचपलं	२८-१६
उक्ताया विलोमे च	५-१४	उद्दिश्यापुत्रानां तथैव	५३-३०
उत्सवः शशिननयः	३५ ११६	उद्गुणकर्मसुमगः	४०-८
उत्सवश्चिदशुभः	३०-१२१	उद्गतविगतललाटः	५०-१६
उत्सविकाणी शशिता	३५-८९	उत्तागरयामचपुः सुरत	३३-१६
उत्सविरुद्रिष्टानां	११-२	उत्तापो भ्वायनासः	३३-४४
उत्सवश्च शिवाय	५०-८५	उद्गोरोपगतः	३८-२१
उत्सवो सुवदन्	३२-२८	उत्तापी च परेता	३८-३०
उत्सवसं प्रथम	४-३०	उत्तापगृहगण्यो जन्मयो	३५-३३
उत्सवश्च वनानी	३२-१८	उत्तापभवने शशवृक्षो	८-५
उत्सवः सुवदो	११-२०	उत्तापगो रीगुक्षी	८-११
उत्सवश्च दक्षिणः	३०-७१	उत्तापश्च पुद्गमार्थव	३०-१६
उत्सवश्च दक्षिणः	८-३२	उत्तापविरचयंश्लोः	३१-१६
		उत्तापः वन्दे भैर	३८-११

अ० श्लो०	अ० श्लो०
कन्यापुररक्षकरं	२५-३८
कन्यामोनाशम्वानुः	८-२६
कन्यायां पद्मिनीशयुः	४६-५
कन्यायां प्रथमेशे	१०-११३
कन्यायां बहुदारं	२३-६२
कन्याच्छिष्टमशिक्षे	४५-२८
कन्यामिच्छामसतस्त्रिः	४७-२३
कन्यैव सख्यहे दुय्य	४५-६
कष्टमाशुतोगतैः	२२-३३
कष्टव्यतिष्ठच्छिष्टश्चो	४७-२७
कमलदहनदीप्तिः	३७-२०
कमलभवनवन्दुः	३८-२६
करभस्त्रसप्ततोषानु	४६-३४
करभाश्वखपेटेन्दो	४६-२५
करोन्मुक्तयेशदिनकृद०	३५-१६
कच्छेद्यदिनभाग	४५-१०
कच्छेत्के शशित्रीवी	३५-१६३
कच्छेत्पामनि सौम्यः	१०-१०
कच्छेत्सखः केन्द्रे	३५-११५
कक्षिनि मन्दे मकरे	४६-४
कक्षिनि लमे भोरः	४५-१४
कक्षिलमे गुरः सेन्दुः	३५-२२
कक्षांते वृत्तीनां	३८-१३
कक्षुरवायुसल्लुष्णगन्धो	३७-१६
कर्मणि दिनकरचित्तोः	३१-२१
कर्मणि सुरेश्वरशिनोः	३१-३७
कर्मणो श्रुदांगी	२८-४३
कर्मोच्छ्रयामहेतुम्	३-३
कर्मेषु चरतः ह्यातो	३३-२६
कर्मोन्मुक्तिमस्यैः	४६-३३
कर्मोन्मुक्तिमस्यैः	२३-५५
कर्मोन्मुक्तिमस्यैः	३५-९०
कर्मोन्मुक्तिमस्यैः	२०-३५
कर्मोन्मुक्तिमस्यैः	३३-९
कर्मोन्मुक्तिमस्यैः	३३-३६
कर्पणनिरतमपात्रं	२५-३५
कलहप्रियो मृदुवचाः	२५-३३
कलहप्रियं कुर्वानं	३२-१६
कलहप्रचिर्निशानुः	१५-२३
कलिकुमुननोम्यननि	७-८
कलदशा व्यसनकरी	४०-६१
कान्तः क्लेशसहिष्णुः	२५-३
कान्तः प्रदारगुणवान्	५०-१०६
कान्तः धृताभिनिरतो	२०-१४
कान्तं मयुरं मुनगं	२८-३६
कान्तानुरतो गौरी	५०-९५
कान्ताप्रदानगृहवस्त्र	११-१
कान्तामुक्त्वपेसर	४०-४२
कान्तिविहीनं मलिनं	३३-६६
कानपरमति च मुनगं	३८-३६
कानरतिं गणमुत्सवं	३४-६४
कानां बहुपुरणरः	१८-११
कामे विवादकृशयो	१६-५
कारक्योगे जाता	३५-१२७
कारक्येषो बलवान्	६-६
कामुच्छ्रमे जातः	४५-३४
कामुक्ते त्रिदशनावकमश्रो	३५-२५
कामुक्तेनाशनदशः पशो	३३-४१
कात्नरस्त्रापयवान्	३-६
काव्यक्यासत्रिभियुनः	१५-६
कीर्तिपुष्पमानविभवैः	३१-१७
कुङ्कुमोदरां मुखांतां	४५-६
कुम्भवापीसमिदाकिं	२०-११
कुम्भगुणुपेन्दुविशशि	३-११
कुम्भो(यो)श्रद्धेने	९-१०
कुम्भांजीवाकिमि(त्र)	३८-२
कुम्भाकिरेरेभ्यवेन्दुपुरैः	२०-१८
कुम्भाकिरोमानवदेव	३
कुम्भगुणुपेन्दुविशशि	३
कुम्भे मित्तरे च घटी	

	अ० श्लो०		अ० श्लो०
हेतो मातुः कूरैर्वन्ध०	९-३४	गन्धर्वलेखनपटुः कविः	११-१६
कचिदज्ञं कचिदज्ञां	५-३८	गम्भीररह् कुशोनी	५०-९०
कचिन् स्वमार्गैः कचिदेव	२१-१०	गम्भीररह् श्विपत्मा	५०-६०
समाश्रुतः स्वोचमुपाश्रितो	३५-८६	गम्भीररहमडवात्मा	५०-१२
सवरोगमयं शीघ्रं	४१-१८	गम्भीरनिद्रलोदररह्	४२-११
श्रितितनयस्य दद्यात्	४२-२	गम्भीरन्यात्राज्ञो	५०-६९
श्रित्वाज्ञानिद्वताश्रिक०	४०-३४	गम्भीरः श्विरशत्वो	२२-३५
क्षीनरापीरथन्द्रो	१०-२०	गर्ग.....विस्तरं	५४-१३
क्षीनेन्दुदद्यायोगे	४०-६२	गर्भप्रसवविधानं	८-४६
क्षीनेन्दुमौमरविचन्द्र	४६-११	गर्भाधाने चरे राक्षी	८-४५
क्षीने शशिनि विद्यमे कण्टक	१०-३८	गण्डितेन्दुर्धर्मपुत्रैः	४५-१६
क्षीने शशिनि विद्यमे पापैः	१०-३२	गान्धर्वकटाक्षमः	५०-८५
क्षीने शशिनि सपापे	९-४९	गान्धर्वदिल्लपकुसुमः	४२-११
क्षीनं ददा सचाहं	१२-११०	गाम्भीर्दसन्वनेपास्थान	११-१०
सृष्ट्यातिः शोचो	४०-२८	गिरिदुर्गदोदकजनन	३१-१३
सुरः श्टोरबोः	२८-२	गिरिवनचारी सुरः	४२-४०
सुरः परपनल्लव्यो	३१-२८	गोनदः शीतभीरुः	२३-१५
सुरप्रहाणा सुहृदा	२९-४७	गोलावगर्भभागी	४९-१८
सुरे प्रहेन्दुस्त्वा	३४-४४	गुणवान् परशौनवरः	४९-३
सोनीमर्ता माने बन्ध	३५-१५३	गुणवान् विवन्नरीडः	५०-१०४
स.		गुरचन्द्रदानवेज्याः	३४-००
सङ्घप्रपाठवधार्मुक०	३४-३३	गुरगा कविप्रधानं	३४-५
सङ्घस्थितिर्भवनव०	९-१८	गुरगा कुजेन भृशुणा	५१-१४
सपेद्रोः पञ्चमोः	३९-२४	गुरग्यो गोनस्यो	२१-८३
सवात्रो मृदुमुसमूर्तिः	५०-५५	गुरगुषवन्दा नरने	३१-०१
सवार्त्तं नरेन्दुपुरं	२८-५९	गुरगुषवन्दाः शीम्पाः	४-९
सवार्त्तं सिद्धिर्षटं	४४-३३	गुरगणे गुरग्यो	२४-१६
सवानः धर्मसु विमयी	१३-२१	गुरगेण्डर् कानिहः	३५-६०
ग.		गुरगोमनीरगुर्वाः	११-९३
गणनस्यो दिवसहरः	१०-१३	गुरगि दहमस्यवे	३१-११
गणनस्यो गुणुकी	३१-३८	गुरगुगे विद्यमस्यो	३८-१८
	२८-५९	गुरगिपुषडीविमली	४१-३४
सङ्घप्रपाठवधार्मुक०	३५-९	गुरगुशिवतो नीधे	९-३१
	३५-८८	गुरगुशते गवर्णः	३४-४९
स्योदरमुनिः	४१-४३	गुरगुनी व देवली	११-११

	अ० श्लो०		अ० श्लो०
श्लेशो मातुः कुर्यान्पु०	९-३४	गम्भीरदेव्यारतुः कविः	११-१६
कविज्ञानं कवितृत्वा	५-३४	गम्भीरदृक् गुणयोगी	५०-९०
कविन् शमाग्नेः कविदेव	२१-१०	गम्भीरदृक् स्विरुग्मा	५०-९०
क्षमागुतः शोचमुपाधिलो	३५-८६	गम्भीरदृग्गतमात्मा	५०-१३
क्षयरोगमयं शौर्यं	४१-१८	गम्भीरदृग्गोद्वन्द्वदृक्	४०-३१
श्रितितनयस्य दशायां	४२-२	गम्भीरदृग्गोद्वन्द्वदृक्	५०-६९
क्षित्यात्राविकृतान्त्रिक०	४०-३४	गम्भीरः स्थिरघटो	२२-३५
क्षीणशरीरधन्वो	१०-२०	गम्भीरः... विस्तरं	५४-१२
क्षीणेन्दुदशायोगे	४०-६२	गम्भीरः प्रगवविधानं	८-४६
क्षीणेन्दुभीमरविचन्द्र	४६-११	गम्भीरः चरे राशी	८-४९
क्षीणे शशिनि विलमे कष्टक	१०-३८	गम्भीरः कर्मभूषणैः	४९-१६
क्षीणे शशिनि विलमे पारिः	१०-३२	गम्भीरः कर्मभूषणैः	५०-८५
क्षीणे शशिनि सपापे	९-४९	गम्भीरः कर्मभूषणैः	४०-११
क्षीणं यदा शशाङ्कं	१२-११०	गम्भीरः कर्मभूषणैः	११-१०
क्षुत्तृष्णार्तिः शोचते	४०-२८	गम्भीरः कर्मभूषणैः	३१-१३
क्षुद्रः कटोरधोरः	२८-२	गम्भीरः कर्मभूषणैः	४०-४०
क्षुद्रः परधनलुब्धो	३१-२८	गम्भीरः कर्मभूषणैः	२३-६५
क्षेत्रग्रहाणां सुहृदां	२९-४७	गम्भीरः कर्मभूषणैः	४९-१८
क्षेत्रे महेन्द्रतुल्यां	३४-४६	गम्भीरः कर्मभूषणैः	४९-३
क्षोणीभर्ता याने यस्य	३५-१५३	गम्भीरः कर्मभूषणैः	५०-१०४
ख.		गम्भीरः कर्मभूषणैः	३४-७०
खट्वाक्षपाशरूपकार्मुक०	३५-३२	गम्भीरः कर्मभूषणैः	२४-५
खट्वास्थितिर्भवनव०	९-१८	गम्भीरः कर्मभूषणैः	५१-१४
खरोट्टयोः पञ्चवर्गः	३९-२४	गम्भीरः कर्मभूषणैः	२३-८३
ख्यातो मृदुसुखमूर्तिः	५०-५५	गम्भीरः कर्मभूषणैः	३२-७१
ख्यातं नरेन्द्रपुरुषं	२८-५६	गम्भीरः कर्मभूषणैः	४-९
ख्यातं विशिष्टचेष्टं	४४-३३	गम्भीरः कर्मभूषणैः	२४-१६
ख्यातः कर्मसु विभवी	१३-२१	गम्भीरः कर्मभूषणैः	२५-६०
ग.		गम्भीरः कर्मभूषणैः	३२-९२
गगनस्थो दिवसकरः	१०-१३	गम्भीरः कर्मभूषणैः	३३-११
गगनस्थो गुरुशुक्रौ	३१-७८	गम्भीरः कर्मभूषणैः	३८-१८
गजतुरगगोधनाश्रयं	२८-५९	गम्भीरः कर्मभूषणैः	४१-३४
गणोत्तमे लभनवांशकोद्रतो	३५-६	गम्भीरः कर्मभूषणैः	९-३३
गण्डान्तविष्टिपरिष०	३५-८८	गम्भीरः कर्मभूषणैः	३४-४९
गण्डोदराक्षिरोमैः	४१-४३	गम्भीरः कर्मभूषणैः	१२-१३

अ० श्लो०	अ० श्लो०
ल्लैसो मानुः कूर्त्तव्यम् •	१-३४
कविशत्र्यं कविन्त्रां	५-३८
कविन् स्वभावेः कविदेव	२१-१०
क्षमागुनः श्लोषमुपाधिना	३५-८९
क्षयरोगमयं शौर्यं	४१-१८
क्षितितनयस्य दशार्था	४२-२
क्षित्याज्जविक्रान्त्रिह •	४०-३४
क्षीणशरीरधन्द्रो	१०-२०
क्षीणेन्दुदशायामे	४०-६२
क्षीणेन्दुभौमरविचन्द्र	४६-११
क्षीणे शशिनि विलम्बे कण्टक	१०-३८
क्षीणे शशिनि विलम्बे पापैः	१०-३२
क्षीणे शशिनि सपापे	९-४९
क्षीणं यदा यत्ताडं	१२-११०
क्षुत्सुष्कार्तिः शोको	४०-२८
क्षुद्रः कटोरचोरः	२८-२
क्षुद्रः परधनलुब्धो	३१-२८
क्षेत्रग्रहार्णां सुद्धदां	२९-४७
क्षेत्रे महेन्द्रतुल्यां	३४-४४
क्षीणीमर्ता याने यस्य	३५-१५३
ख.	
खड्गाङ्गपादावृषकार्मुक •	३७-३२
खड्गास्थितिर्भवन्नव •	९-१८
खरोशूयोः पञ्चवर्गः	३९-२४
ख्यातो मृदुमुखमूर्तिः	५०-५५
ख्यातं नरेन्द्रपुर्यं	२८-५६
ख्यातं विशिष्टचेष्टं	४४-३३
ख्यातः कर्मसु विभवी	१३-२१
ग.	
गगनस्थो दिवसकरः	१०-१३
गगनस्थां गुरुशुक्रौ	३१-७८
गजतुरगगोपनाय	२८-५९
गणोत्तमे छत्रनर्वाणकोत्तरो	३५-६
गण्डान्तविशिष्टरिष •	३५-८८
गण्डोदराशिरोः	४१-४३
गन्धर्वलेख्यगङ्गः कविः	१३-१६
गन्धीरहृद् शुभोन्नो	५०-९०
गन्धीरहृद् प्यिणत्मा	५०-६०
गन्धीरहृद्गण्डमान्या	५०-१२
गन्धीरविहृदोद्वनहृद्	४५-३१
गन्धीरम्बाम्राशो	५०-६९
गन्धीरः स्थिरपञ्चो	२२-३५
गर्गं ... .. विद्यते	५४-१२
गर्भप्रगवविधानं	८-४६
गर्भाधाने चरे राशी	८-४५
गङ्गितेन्दुर्कर्मपुत्रैः	४९-१६
गान्धर्वकलाकामः	५०-८५
गान्धर्वशिष्यतुसलः	४७-११
गाम्भीर्यसत्वनेपास्थान	१३-१७
गिरिदुर्गतोपकानन	३१-३३
गिरिवनवासी शूरः	४७-४०
गीतज्ञः शीतमीढः	२३-६५
गीतापराचंभागी	४९-१८
गुणवान् परशोषकरः	४९-३
गुणवान् विपन्नशीलः	५०-१०४
गुहचन्द्रदानवेज्याः	३४-७०
गुह्या कविप्रधानं	२४-५
गुह्या कुजेन भृशुणा	५१-१४
गुह्ये मोनस्यो	२३-८३
गुह्युधचन्द्रा नरमे	३९-७१
गुह्युपशुक्राः सौम्याः	४-९
गुह्यगणे गुह्ये	२४-१६
गुह्येऽप्यहं शनिदृष्टः	२५-६०
गुरभीमघोरसूर्याः	३२-९२
गुरुरपि दशमस्थाने	३३-११
गुरुर्ये विलमस्थो	३८-१८
गुरुशुक्रपातिविभक्तो	४१-३४
गुरुशशिरवशो नीचे	९-३३
गुरुशुक्रयोः स्वर्णाः	३४-४९
गुरुशुक्रो च केन्द्रस्थी	१२-१३

	अ० श्लो०		अ० श्लो०
चन्द्राक्षंभागं कशासाहसुताः	२०-१५	ज.	
चन्द्राक्षंबोरैकतरे	४८-२५	जनयति गुह्यमवनस्यो	२९-५८
चन्द्राक्षंब्यां ह्ये	३२-९	जनयति कुपेन ह्यो	२१-८२
चन्द्रावनेयसोमजनिव०	४०-२१	जनयति विदेननिरतं	११-२१
चन्द्रे कृजेन ह्ये पुण्यवती	८-९	जनयन्ति भाग्यसंस्थाः	३१-१११
चन्द्रेक्षितस्तु कुरुते	२७-१८	जन्मकाले विवाहे च	४५-३२
चन्द्रेन्दुपुत्रारपुरेभ्यभास्करैः	२०-८	जन्मनि मातुरनिष्टं	२९-४४
चन्द्रे भवति न ह्यो	१०-१८	जन्मपतिर्विद्वन्नाह	२०-२४
चन्द्रे भौनांशगते	३४-३२	जन्मविधावशाते	४७-१
चन्द्रोऽपि धनस्थाने	३४-१९	जन्मधमये प्रहाणा	३९-२९
चन्द्रो भाग्यवसहितो	३२-३९	जन्माधिपः सूर्येमुतेन ह्यः	२०-२३
चन्द्रो रुधिरसहायो	३२-३९	जन्माधिपतिः केन्द्रे	१५-११४
चपलं भीषप्रवृत्ति	३९-२९	जन्माधिपतिर्विलवान्	११-१३
चपलः शठः कृतप्रो	४९-२१	जन्माधिपतिः केन्द्रे	११-११
चपलममृतं पारं	२९-९२	जन्माधिपतिः सूर्यः	१०-३९
चपलमहितं जनन्या	२५-९२	जन्माऽसामयप्रशरघ	१०-५५
चरसाशिमर्तं सूर्ये	१०-५१	जन्मोदयप्रहरणो	१-८१
चरसाशिमर्तं धीरे	१०-५२	जन्मोदयमवनपती	३५-४१
चापस्यः ये श्वये	८९-१८	जलचरसाशिनराशिक	३५-९१
चापस्यै भगवान्	३५-२०	जलजोविनं समृद्धं	२९-९२
चापे नरं कुरुगुणः	३५-१८०	जलमुखाऽमनि शैलेः	३१-८१
चापिप्रविहीनायाः पुत्रो	११-११	जलयन्त्रायापुण्यदेरघ	१८-१९
चापस्यै नुत्र. पूषु	४-१९	जलधियाः सुगण्यमा	३३-९८
चित्रं नरं सृष्टुमुते	९-१५	जलधवानो विवना	३९-८८
चिन्त्ये जायमानस्य	१०-११९	जात्रकमपान्नी	३३-३
चिन्त्या स्त्रानुभवैः	८०-८८	जात्रकमिती प्रसिद्धं	२-८
चित्रिदप्रवादिः स्त्रान्	५०-८१	जात्रो न शीर्षात् नये	१-२१
चूडन सप्तदशम्या	३८-३५	जायन्तो बहुदुःखी	१८-८
चोः परशरस्य. कृती	१९-१	जात्रिये स्त्रियुषं तत्र	८-८१
चोः प्रवादप्रभुः	८८-२	जात्रिये शिवाशिनोः	३१-८०
चोऽपि गते कृती	३५-३०	जायन्ते न विविधाः च	३५-८८
चोऽपि चो ह्यः श्रावो	३३-३५	जात्रिये चो नरैः	९-३१
		जात्रावने कृतीः	३३-३६
		जात्रियः चो नरैः	२८-८१
		जात्रायुषः कृती	३३-३६

उ.

	अ० श्लो०		अ० श्लो०
त्रिलोडविष्णुचक्रो	१५-१४	तत्रोदरता राज्यं	४०-६१
त्रिलोकधूवनरमणो	१५-१२	तद्रुद्रिआस्यो हुतवः	१७-१४
त्रिकः पुनर्द्विचक्रै	४४-७	तन्वर्षसहजबान्धव०	१-२६
त्रिकः शौरसहायो	१२-४९	तन्वंसराहुभीकः	५०-५९
त्रिकुण्डि भावा भिचले	१०-५९	तपोदई वस्य भवेत्	१५-७६
त्रिकुण्डि विद्यावादीर्द्विचक्र०	१५-२०	तमयाश्वै समन्तात्	१-१
त्रिकुण्डिकाकरापूर्वाः	१५-१६६	तरत्रिपुत्रचन्द्रशैराः	१२-६७
त्रिकुण्डलयः सूर्यः	११-१९	तस्मिन्नासहतात्	५१-१९
त्रिकुण्डलदोर्द्विकमे	११-७५	तस्मिन्नेव च भौमे	१४-११
त्रिकार्कचोर्गुणपुलो	११-१४	तास्काजिन्दिरसनिषा	६-५०
त्रिकार्कचोर्गुणस्ता	११-१६	तामसनेत्ररणीश्वो	१७-९
त्रिकार्कचुञ्जितोद्भि विष	४-१६	तामतितास्मद्वित०	४-१२
त्रिविधितपुत्रावा	११-४६	तापारणाशुवर्ष.	५०-२६
त्रिवे सायी नदी	४५-७	त्रिमिरामयो हृदिः	१६-१९
त्रिवो दुषो भृगुपुतोऽथ	१५-७५	त्रिर्द्विभ्रभोर्धमन्वं	५४-१
त्र्यक्ष्ण दशमे भागे	१६-१६	त्रीश्वे चोदं धुरं	११-४६
त्र्येवे गुणान्विता मन्त्रे	४५-९	त्रीश्वः परोरतापी	४१-१६
त्र्येवे सयी सयी	४५-६	त्रीश्वानुसधनरहिताः	११-४६
त्र्यस्य रमावपिमन्वता	५४-६	त्रीर्षु सदा समेते	१९-६
त्र्यनकषासृष्टिवाद्यः	१९-२१	त्रीनकतपमयोगा	१०-११
त्र्यनकषावरीहीनो	१६-९	त्रीनमर्षं प्रकथ्ये	११-६०
त्र्येवादेवं पुंमद्वनवापदेः	५१-१७	त्र्यप्रहास्यपदाशो	६-१
त्र्येवाथ तत्र विविधाः	५१-१४	त्र्यशुभुतस्य द्वि दद्या	४०-६
त्र्यो भीषं विभक्ते	१६-५१	त्र्यश्वस्यपदोदक	१५-१२९
त्र्योऽद्यावादिपुमार्यकन्धपु	५९-५	त्र्यश्वगन्धभोज्या	५०-५१
त्र्येकः पूज्यः पुद्गा	१६-११	त्र्येपु पद्विपुषमार्यवताः	१५-५०
त्र्योऽत्रिपदास्यविधिर्द्वं	११-४०	त्र्येपयत्रपतिर्षवत्	११-१९
त.		त्र्येवायां पतिनीवन्तुः	१६-१५
तत्कर्मपरिवर्षे तदेव	७-६	त्र्येवायां धिरे वावे	४६-१५
तत्कर्मपुद्गरितं वरं	१-४६	त्र्येविकरस्य वराया	४१-११
तत्कर्मके वदि विजयी	११-६	त्र्येवय्याः पुत्रयताइभारकताः	१५-७४
तत्कर्मके प्रमाथेन	१५-१५	त्र्येवयिने पुत्रवशो	४४-९
तत्र चतुर्वे भागे	५१-१२	त्र्येवयिनेपुत्रयवे	५-१०
तत्र द्वापुत्रयिष्येः	६-१०	त्र्येवयिने मिथोके	११-७०
तत्र स्थितो रमिपुत्रः	१५-११	त्र्येवयि विपुत्रयतिः	१६-१

	अ० श्लो०		अ० श्लो०
तेजस्वी वित्तयुतः	१७-३४	दशमे नक्षत्रपति(ते)	३३-६
तेजस्वी सत्ययुतः	२५-१	दशमे बुधहिमकरयोः	३१-३३
तैप्प्यादवाप्तसिद्धिः	४०-३१	दशमे भास्करिजीवी	३१-८३
प्रपुसीसकाललोहक०	७-१३	दशमे विज्ञानयुतान्	३३-४७
प्रयो प्रहा भ्रातृमुतायसंस्थाः	३५-१७	दर्शनभागे धीम्याः	१०-१०६
त्रिकोणस्थो यदा चन्द्रः	१०-७५	दशविधविद्वैर्ज्ञात्वा	४७-२
त्रिकोणे दक्षिणे सूर्यः	१०-७८	दहनास्रतस्करेभ्यो	४६-४१
त्रिचतुःपञ्चस्रगेन्द्राः	३२-११०	दाक्षिण्यदानगुणवान्	२८-२३
त्रिदशगुरुभूमियुतयोः	३१-५४	दाक्षिण्यरूपधनभोगगुणैः	३०-१४
त्रिदशगुरुमन्दसूर्याः	३३-३७	दाता परकार्यकर-	१९-२
त्रिदशगुरुतीरसूर्याः	३२-६५	दाता सुदुःखनाशो	४८-२४
त्रिदशगुरो रविर्हिमकरस्य	३५-१३५	दाता हर्ता दीप्तः	४९-१
त्रिदशगुरी सिद्धये	२७-१०	दानरतो बहुश्रुतो	२२-८
त्रिदशपतिगुरुदशावो	४०-४१	दानवपूज्यः कुर्वते	४४-११
त्रिभिधमिह वाप्यधराः	१०-३	दामिन्यामुपकायि	२१-५१
त्रिशास्त्रागे भागुर्ग्रहस्य	९-४७	दारमरणं च जनयति	४१-८
त्रिशास्त्राग्भिः सहिता	३६-१९	दारितृयमुपकारदाः	४८-१७
त्रिशास्त्रनवा गावो	३६-२१	दारितमुक्तः स्थिराङ्गः	५०-७१
त्रिशास्त्रमण्डलसहिता	३६-२०	दारिद्र्यं सततं	२१-४६
त्रिशास्त्रनडेन तथा	५-३३	दारिद्र्यालस्ययुता०	३६-३१
त्रिपु लोकेषु क्षयातो	३१-१३	दादविदारणदशः धुर-	१५-२३
त्वष्ट्रस्यर्षिद्विरोधैः	५०-९३	दायाः यत्नाः गुरीदाः	३१-८३
		दिवस्थानकाळधेटाकृत्	४-३४
व.		दिवस्थानकाळविषयैः	३५-१३३
दशः प्रगल्भदाता	२६-३	दिग्भागदाशिमण्डल	९-३८
दक्षिणमण्डलस्यः सर्वं	१०-६८	दिग्दशपटाविद्यतिश्रिधिः	३-३६
दशो मधुमण्डलरह	५०-७७	दिनकरदशः शुभो	२८-३३
दक्षिणार्धस्यैः	८१-१८	दिनकरगुणेन द्यो	२८-४३
दन्ताश्रितेवततः	३३-३	दिनकरगुणेन सहितो	१०-६५
दम्भर्षिके पणरत्नं	३६-८८	दिवयकरस्यैः सत्यैः	३१-८१
दयिनं बालश्रीणां	३०-३३	दिशये मातापितरौ	८-३०
दयिनं श्रीणां मुनये	३०-५३	दिवाराशियुगलस्य	८०-३
दशरत्नं मृगशाशा०	३६-३३	दिवीकषां पतेमैश्री	३५-१०६
दशरत्नं ईश्वरान्न	५-१३	दिव्यश्रीभोगयुगः	३३-५८
दशमे कुर्यात्	३३-७८	दिव्यै नयं धनु०वो	८१-३६

	अ० श्लो०		अ० श्लो०
द्विभ विधाति पुत्रः	५-५	देवप्रणामादात्तां हृत्प्रवर्	५०-४१
द्विभ. यदाथो दुहितः	५-६	देवप्रणो दुद्रुपत्थो	१५-१६
द्विभिलासधृतिः	५०-१४	देवात्प्रमत्तप्राणकेति	५९-१५
द्विभे. हृत्तो विहाति	५०-१०	देवात्प्रमत्तपुत्रवत्	५-१०
द्विभे. हृत्तः इत्थो	५९-११	देवात्प्रमत्तो व्याधिः	५०-००
द्विभेवचः विराजः	५०-४४	देवात्प्रमत्तो व्याधि	५१-५१
द्विभेदुत्पुत्रमपुत्रः	१०-६५	देवात्प्रमत्तो व्याधिः	११-२१
द्विभेवचः स्वच्छधृतिः	१५-११	देवविद्विजः विरताः	११-०६
द्विभो बहुविधताः व्याधु	५०-१०८	देवविद्विजः देवताः	१०-११
द्विभो वीमलप्राप्तो	१८-५	देवविद्विजः देवतो	१०-५८
द्विभेऽभितः प्रतापी	५०-१०५	देवविद्विजः वीरिभर्	५१-१
द्विभ कर्पटिगदेदः	११-५	द्विभेऽभितः प्रतापी	५१-१८
द्विभ कर्पटोऽप्यथवा	११-१५	द्विभेऽभितः प्रतापी	५-१५
द्विभो बहुविधताः	१८-१	द्विभेऽभितः प्रतापी	४८-८
द्विभेऽभितः प्रतापी	५०-१०५	द्विभेऽभितः प्रतापी	१०-१५
द्विभेऽभितः प्रतापी	५०-१०५	द्विभेऽभितः प्रतापी	१०-१४
द्विभेऽभितः प्रतापी	५०-१०५	द्विभेऽभितः प्रतापी	१०-१६
द्विभेऽभितः प्रतापी	५०-१०५	द्विभेऽभितः प्रतापी	१४-५१
द्विभेऽभितः प्रतापी	५०-१०५	द्विभेऽभितः प्रतापी	५५-१०
द्विभेऽभितः प्रतापी	५०-१०५	द्विभेऽभितः प्रतापी	११-११
द्विभेऽभितः प्रतापी	५०-१०५	द्विभेऽभितः प्रतापी	४५-११
द्विभेऽभितः प्रतापी	५०-१०५	द्विभेऽभितः प्रतापी	१०-८६
द्विभेऽभितः प्रतापी	५०-१०५	द्विभेऽभितः प्रतापी	४०-१०
द्विभेऽभितः प्रतापी	५०-१०५	द्विभेऽभितः प्रतापी	१५-१६
द्विभेऽभितः प्रतापी	५०-१०५	द्विभेऽभितः प्रतापी	५-१४
द्विभेऽभितः प्रतापी	५०-१०५	द्विभेऽभितः प्रतापी	१-९
द्विभेऽभितः प्रतापी	५०-१०५	द्विभेऽभितः प्रतापी	४४-२०
द्विभेऽभितः प्रतापी	५०-१०५	द्विभेऽभितः प्रतापी	४४-४१
द्विभेऽभितः प्रतापी	५०-१०५	द्विभेऽभितः प्रतापी	४४-२१
द्विभेऽभितः प्रतापी	५०-१०५	द्विभेऽभितः प्रतापी	५-४१
द्विभेऽभितः प्रतापी	५०-१०५	द्विभेऽभितः प्रतापी	१६-८
द्विभेऽभितः प्रतापी	५०-१०५	द्विभेऽभितः प्रतापी	१५-११
द्विभेऽभितः प्रतापी	५०-१०५	द्विभेऽभितः प्रतापी	४५-१०
द्विभेऽभितः प्रतापी	५०-१०५	द्विभेऽभितः प्रतापी	१०-११

अ० श्लो०		अ० श्लो०	
द्विपदचतुष्पदभागी	३०-४	घनिर्न परदाररतं	२९-६६
द्विपदचतुष्पदरूपं	३३-३	घनुषि च विश्वे जीवः	३५-१६०
द्विपदादयो विलम्बान्	८-८	घनुषि सुरेभ्यः शशभृन्	६५ १९
द्विसरीरांशक्युक्तान्	८-२३	घन्यो विताहतां मुख०	२५-१९
द्विसरीरांशक्युक्तान्	८-२४	धर्मक्रियामु सिद्धिः	६०-३९
द्वे चार्थयोगसंज्ञे	२१-६	धर्मपरः शास्त्रज्ञो	१३-२६
द्वेषपरो विषमो वा	२९-१५	धर्मपरो निपुणमतिः	२५-६
द्वेष्यः पतितः धुत्रो	३०-२५	धर्मप्रियोऽतिवाग्मी	२६-११
द्वेष्यः परकर्मरतः	३२-४५	धर्मरतं हिमरदिनः	४४-९
द्वौ द्वौ राशी मेपात्	९-१३	धर्मरहितोऽल्पघनिकः	३०-८२
द्वौ खण्डस्यो कुरुतः	४४-३२	धर्मव्यवहाररतो विनीत०	२९-३४
द्वान्तरयोगाप्याये	३३-७	धर्ममुतयोस्त्रिकोणं	३-३०
द्व्यादिप्रहसंहरं	३४-१०	धर्मायसहजमुनगाः	३४-७७
		धर्मिष्ठमनृतभीरु	२७-२५
घ.		घातुज्ञो धर्ममयः स्वधर्म०	१५-७
घनकनकरत्नभाजं	३२-६७	घात्विन्द्रजालकुशलः	१५-१६
घनकनकरत्नयोषित्	२३-२८	घोरो विदेशभागी	४९-१७
घनजनमुखहीनः	३४-४२	घृतगीतनृतविभवः	२८-६
घनदारपुत्रवन्तं	२५-२५	घृतिमेघाशीर्ययुतो	१३-२७
घनदारपुत्रमुचितो	२२-२४	घृतिस्त्वबुद्धियुक्तो	१४-७
घनधान्यमूलवमिजः	३३-७४	घृथो वरिष्ठबुद्धिः	५०-७०
घनपुत्रदारनाशं	४१-४९	घृंसयति शत्रुपक्षं	२२-६३
घनपुत्रमित्रभागी	३०-१०		
घनरहितविकलदुःखित०	२१-३९	न.	
घनराशी द्वादशभे चन्द्रः	१०-६१	न केन्द्रे कथिदामेयो	१०-९४
घनवान् कल्पो वाग्मी	१६-२०	नक्तं बला मिथुनकर्कि०	३-२४
घनवान् प्राज्ञः शूरो	३०-८३	नक्षत्रनाथसहितः	३५-१०३
घनवान् बहुमुतभागी	३०-२४	नखरोमधरं मर्दिनं	२३-७८
घनवान् भोजनसाधो	३०-५१	नगरप्रामपुराणां	३१-४४
घनवान् घनितानिन्द्यः	१७-२	नगरजनयोगभोगीः	३४-६३
घनवान् विद्यायुक्तो	३२-१८	नगरपुरचन्द्रयोगीः	३४-६४
घनवान् विधेयमूलः	३०-४८	न च केन्द्रगताः पापा	१०-९७
घनवान् मुखप्रधानः	१७-१७	न नीचगृहसंस्थिताः	३५-४१
घनसीह्यमानरहितं	२८-२७	न नैघने ग्रहः कथिन्	१०-९३
घनहीनमनिष्टकरं	२३-१४	नन्दन्ति स्वैर्भाग्यैः	२१-८
घनिर्न नियुक्तकुशलं	२९-६०	न प्राप्नोति जराभाशु	३५-३३

	अ० श्लो०		अ० श्लो०
अदम्यविद्यायी वरिणी	१०-१७	अनृणमतिप्रवाहं	१९-४६
अदमानुरः कु पीनः	१६-८	दीवपुत्रे संभूतः	१-५
अद्वैतपुराणप्रथमः	११-१४	दावकिनापु निरणी	१९-१०
अद्वैतपुराणप्रथमः	१-११	दीवगात्री महाबा व	५-४९
अद्वैतपुरे भवति पुमान्	१०-४६	दीवः परावर्तनः	१९-४
अद्वैतपुरेभ्योऽप्युत्पद्यते	४६-७	दावः विद्वानो द्वेषो	११-१९
अद्वैत दक्षिणवर्त	१०-७०	दीवमनुष्यमभिवृ	११-७०
अद्वैते पञ्चमहावी	१०-६९	दीवर्षम सुकलमेव	५-१६
अ १५-७०० अ विषमस्तु	१०-१९	नीचमनुष्यद्वं प्रःसाः	४०-७
आपात्री अज्ञानी	५१-४८	दीवस्य दद्या भावोः	४०-५५
आजगराजपञ्चमी	११-५०	दीवस्य भूषणं चन्द्र	९-११
आचारिणाचारः	११-४	दीवावति विरुचं	१६-६५
आचारिणोऽप्युत्पद्यते	१७-५६	दीवावत्वं कृपणं	११-५७
आचारिणोऽप्युत्पद्यते	१-१९	दीवावतिराशिर्दग्धाः	११-१६
आचारिणोऽप्युत्पद्यते	१८-११	दीवावतिर्दग्धाः	१५-५९
आचारिणाचारः	४९-१५	दीवे दीवमवाये	१४-७२
आचारिणोऽप्युत्पद्यते	१८-१०	दीवोऽप्युत्पद्यते	४१-५५
आचारिणोऽप्युत्पद्यते	१९-१४	दीवो मूर्खः पथः	१६-१९
आचारिणोऽप्युत्पद्यते	१९-७	दीवोऽप्युत्पद्यते	११-१७
आचारिणोऽप्युत्पद्यते	११-४१	द्वैतविषेर्विज्ञाता प्राज्ञो	१५-१७
आचारिणोऽप्युत्पद्यते	१८-११	द्वैतद्वैतं द्वैतं	१६-१९
आचारिणोऽप्युत्पद्यते	१८-७६	द्वैतद्वैतं द्वैतं	११-१८
आचारिणोऽप्युत्पद्यते	१०-१८	द्वैतमनीषीणां	१८-१७
आचारिणोऽप्युत्पद्यते	१०-१६	द्वैतं द्वैतमनुष्यं	११-१७
आचारिणोऽप्युत्पद्यते	११-१९	द्वैतं द्वैतमनुष्यं	१८-५४
आचारिणोऽप्युत्पद्यते	११-११	द्वैतं द्वैतमनुष्यं वा	१९-५९
आचारिणोऽप्युत्पद्यते	११-१४	द्वैतमनुष्यं द्वैतमनुष्यं	१५-६६
आचारिणोऽप्युत्पद्यते	११-११	द्वैतमनुष्यं द्वैतमनुष्यं	११-५९
आचारिणोऽप्युत्पद्यते	१५-११	द्वैतमनुष्यं द्वैतमनुष्यं	११-१६
आचारिणोऽप्युत्पद्यते	५०-१९	द्वैतमनुष्यं द्वैतमनुष्यं	१९-४५
आचारिणोऽप्युत्पद्यते	१६-१	द्वैतमनुष्यं द्वैतमनुष्यं	११-११
आचारिणोऽप्युत्पद्यते	१५-९	द्वैतमनुष्यं द्वैतमनुष्यं	१६-१९
आचारिणोऽप्युत्पद्यते	४९-१४	द्वैतमनुष्यं द्वैतमनुष्यं	१९-१८
आचारिणोऽप्युत्पद्यते	१०-८	द्वैतमनुष्यं द्वैतमनुष्यं	४०-१६
आचारिणोऽप्युत्पद्यते	८-४४	द्वैतमनुष्यं द्वैतमनुष्यं	१८-५१

	अ० श्लो०		अ० श्लो०
वृषपुष्टवशूरमुग्धं	२७-२७	परदारद्रोहरतिः	५०-६८
वृषमन्त्रिणं शुणाभ्यं	२४-८	परदाररतध्वङ्गो	१४-५
वृषमन्त्रिण वृष वा	२८-१२	परदाररतध्वरो	१७-१२
वृषमन्त्रो वृषतिसमो	१८-२१	परदाररतं पापं	३२-६३
वृषमन्त्रो वृषदमितः	२५-३५	परदाररतः शूरः	२२-३७
वृषतिविद्वद् जनवति	२७-५५	परदाररतिद्वेष्यो	४०-३६
वृषसचिवदुर्गेपालन०	३३-७७	परदेशगः सुधोरः	४७-१७
वृषसचिवो निरुक्तनुः	३१-८०	परधनहरणे निपुणं	२५-३७
वृषतिषपन्नं कुरुते	२३-३१	परधनहरणे निपुणः	१६-४
वृषसमतः क्षताश्वो	१६-३०	परनीचं मते चन्द्रे	३८-१४
नेत्रानुरोडतिधनवान्	१६-१०	परपुत्राणां निररै	२९-५५
नेहृतिहमलसमधनं	२९-५२	परबाधको विदित्यो	२९-८
नेशान्धो बहुदोषो	२८-१	परभाग्यलन्धसौह्याः	३१-९
नीलप्रहृतकामुं०	२१-२	परमकृष्णानुपुत्रं	२८-३२
नीलेशालमायै	४६-८०	परमोच्चगता मरै	३५-८५
न्यूने कुलेऽपि जातो	१६-३५	परमोच्चे विदितरतनुः	११-५
न्यूने मण्डलशोच्यः	३६-६	परमोच्चे स्निग्धधरो	३५-३४
न्यूनोऽपि कुमुदवन्पु०	३५-१०६	(५)परमुपतिधननिभूषण०	२३-१०
प.		परधोऽपिऽप्राणां प्रभुः	३९-१९
पशुवत्यादिपुनाश	० ८३	परवचनामु निपुण	३२-१९
पशुत्रालयात्नेत्र	८९-२०	परविषयुः मगुग्निं	२९-३५
पशुपदपदमेतः	१०-११७	परिधमंको दरिद्रो मृगुः	१४-८
पशुनिर्निर्गमैः श्रेयैः	३८-१०	परिषपरिषयत्रयैः	५३-१५
पशुननननूने	० ३०	परिभूतो दायानुर्नये	३०-५०
पशुरिष्टे विदुषाः	८८ ८८	परिभूत गुणरहितं	३३-८१
पशुननायापतिह	२८-८६	परिमण्डलासुरको	८९-३५
पशुननाहुः सुनयो	३०-८१	परिनेयो गमनचरः	१३-०
पशुगहृत्नना	८१-३०	परिष्टुतद्वारेषप्रयुक्त०	३०-३६
पशुशोऽपेनहाबाहुः	८८-१८	परिष्टुतानुगायि	८०-२०
परकमेरुतो निने	१८-३	परिष्टुत न गुरुः शशिभ	९-३३
परशुश्रवणकाश्वे	२५-०	परिष्टुत कष्टः समने	८-१९
परशो दक्षक वाक्य	३६-११	परिष्टुत शंभो बलवान्	९-३९
परशो बण्डकनामी	३६-१८	परिष्टुत मरुः लक्ष्यं	३६-८
परशुः परशुः निरयेः	३६-३९	परिष्टुतानिनि लमे	८०-३६
परशुवचनकालो	३०-३९	परशुः क शक्तिपुष्टौ	३१-३९

	अ० श्लो०		अ० श्लो०
पासीह देशान् खलु	१७-१९	पिपुनः षडो दरिद्रो	४७-४४
पादप्रितथं विदलं	५१-१७	पिपुनस्त्वत्त्वत्त्वो	२९-२०
पानामबन्धुरहितः	३१-७२	पिपुनो न साधुशीलः	२७-२१
पानामर्गौहपरहितः	३१-९०	पीडो धातुप्रितयान्	४०-४०
पापकरं सुदरिद्र	२६-६६	पीडितहृदयो हिवुके	३०-७७
पापकरा आमन्ते	१९-१६	पीतं करोति जीवः	५१-१२
पापमहमभ्यगतो	१०-४७	पीनाद्रो गौरः स्वान्	५०-६१
पापमहसंबुक्कधर	१०-४९	पीनो विशालदेहः	२७-३
पापद्वयमभ्यगते	१०-३५	पुण्येष्वसिद्धिकलहं	४०-५१
पापभयनं तृतीयं	३४-२१	पुंराशिषैः शुभरागैः	५-५१
पापा निमन्ति मूर्खादीन्	२०-८६	पुरुषाश्च तिस्रो लघुता	४५-४
पापा यदि शुभवर्गे	१२-३	पुरुषाभिमानपरकृन्	५०-१०७
पापा मर्गं लाङ्कनमेवु	४-६	पुरुकलयोने पुरुषा	३५-१४६
पापास्तृतीयपद्या	३३-६४	पुंश्रीभवनवलेन च	५-३४
पापाश्रयोऽपि मिलिताः	१९-३८	पूज्यः सती प्रशान्तो	२२-४९
पापाश्रियोपकेन्द्रे	१०-१६	पूज्यः सतानतिथनो	२५-११
पापेऽष्टमे तु विधवा	४५-२७	पूजाः शुभगा पीराः	३६-१४
पापैर्नभःस्थलमर्थः	३३-६२	पूज्यो गणप्रधानो	१५-१५
पापैर्बलिभिर्बुक्के	३४-३७	पूर्वाननः सुचक्षुः	५०-४८
पापैरहासैर्हर्तैः	४७-२५	पूर्वेन्दुयुते भाग्ये	३९-२८
पापैर्बुक्के चान्द्रं मातुः	१६-३६	पूर्वीर्बन्धुनिरश्चभि	५४-२
पापं मन्त्रिनाचारं	३२-४४	पूर्णं परमति रवित्र.	४-३३
पाप्यदण्डनिरतः	२६-१६	पूर्वार्धं संभूतो जननी	२३-१५
पाधिक्मन्त्रिकममर्षं	२६-४०	पूर्वार्धं चिन्तयेत्तर्षं	३९-१६
पाशुपतवज्रदीक्षा	२०-३५	पृथुदण्डनेत्रवदनः	५०-७८
पापी बन्धनभात्रः	११-५०	पृथुपीनभुमनासः	५०-१०२
पापण्डभातिनो वा	२१-४७	पृथ्वाननो पृथ्विरिक्क	५०-२४
पापण्डमतनिरता	१०-३६	पृथ्वायतवृत्तगुं	४८-४
पिडो निम्रविलेचनः	४-२७	पीडितारोमदावाग्निः	५४-११
पिपुमातृभक्तमार्थं	१७-६९	पीण्ये वास्तुग्यां वा	३५-१४८
पित्तदण्डितदेहः	२५-४३	प्रकथितमुनियोगे	२०-१७
पित्तानिओष्टोपि.	४७-४	प्रहृषिष्या तमेऽशु-	४५-३
पित्तपृक्कृतोपि	४१-४५	प्रपुत्रुरितमद्विदारातिः	३१-४५
पित्तपृक्कृतिभयं	४१-१९	प्रपुत्राप्रवानविनर्षं	३०-६३
पित्या रदितं वात्ये	१९-४३	प्रपुत्राविद्वशीशो	३०-१९

अ० श्लो०

अ० श्लो०

बन्धुसुहृत्संपन्नः ३१-५२
 बन्धुसुहृत्सुखसहितः ३१-६४
 बन्धुसुहृत्सुखसहितं ३०-६५
 बन्धोत्वणवकः स्वात् ४७-३३
 बन्ध्वर्षद्यरोगाः ४०-१५
 बन्ध्वारपशोदसविलम् १२-१४
 बलरहितेन्दुरविभ्यां ३७-३८
 बलवति सूर्ये दृष्टे ९-२६
 बलिनः परिपूर्णस्य च ४०-६३
 बलिना कुजेन दृष्टे ४६-१७
 बलिनानमर्षणपरः ४७-३६
 बलिभिर्बुधगुरुद्वयैः ८-४२
 बलिभिर्बुधगुरुद्वयैः साक्षाद् ४५-३१
 बहुषो यदि बलयुष्ठा ९-४६
 बहुषो यदि शुभफलदाः १२-१२
 बहुकपनमजुरवचनं २७-५४
 बहुतादनसप्राप्ती ३९-९
 बहुदारं बहुविभवं २७-४७
 बहुधनधान्यसमृद्धं २६-६४
 बहुधनरजाः व्रित्तिषाः २१-३६
 बहुधर्मो नृपसचिवः १५-५
 बहुभिः क्षतः हृत्पात्रो २५-१७
 बहुभिर्व्योधिभिराती २५-४४
 बहुमूलधनपशुदो २१-५
 बहुमूर्खं तावसाहं २३-६१
 बहुमूर्खोऽभिमानाः २२-२५
 बहुयुवतिरजसहितः २८-३
 बहुयुवयपति द्वातं २१-७८
 बहुयुयुमिश्रपथो २२-१५
 बहुयुयुमिश्रपथः १८-२०
 बहुधाक्षानपटुः १८-१७
 बहुधाभदारितमुषो २२-२३
 बहुधाक्षार्थं कुसलो २७-१५
 बहुदित्यद्वो लुब्धा १५-५१
 बहुसीकोदारभतिः ४४-१९

बहुमाधनोऽपि राजा ५-११
 बहुमृतः मुनहान् स्वात् २९-२१
 बहुर्षभाह् स्थिरार्थः ४८-१४
 बहुयुः स्थिरविभवः ३०-८४
 बहुशिखो दरिद्राः २१-३४
 बहुधनबन्धनतप्तः २९-५
 बान्धवमात्रनिमित्तं २७-३६
 बान्धवरहितः सहितो ३१-४८
 बान्धवमुत्सुखहीनो ३१-३
 बान्धवमुहदुपकर्ता ४४-३६
 बालः सुखी सुखीलभ ५-५०
 बाल्ये मृतजननीकः १६-१५
 बालो मङ्गलवाप्यः २९-१६
 विभ्रदरिमकरालपूर्णं ३५-५६
 बुधः कन्वालयमे ३५-१३६
 बुधः कर्कटमाहडो ३५-१८१
 बुधः शोभे लभे ३५-१३
 बुधगुरुभार्गवराजयो ३१-६१
 बुधगुरुद्वय भाग्ये ३२-८०
 बुधदृष्टिदरागुद- ३४-१८
 बुधदृष्टे प्रामत्ते ३४-४
 बुधदृष्टे हास्यकरं २४-१७
 बुधभवनगतः शुक्रः १८-४१
 बुधनागे बुधदृष्टः १४-७
 बुधभार्गवयोरक्षे ३४-५६
 बुधरविज्वरविधिताः ३२-१५
 बुधशुक्रयोर्बुधला ३१-६९
 बुधशुक्रयोर्विभवे ३१-६७
 बुधशुक्रो दिशुक्लौ ३१-६८
 बुधमूर्खभार्गवयुताः ३३-३४
 बुधोदये तप्तमने ३५-८९
 बुधोपरिव्रितविभवो २०-३९
 बुधमामपुराणा ४०-४९
 बुधरविनीचदृष्टेऽयमस्यः १०-४
 बुधसर्वेभ्योऽरिवाहरे ३५-१७०

	अ० श्लो०		अ० श्लो०
मदनिर्देहायै वाये	१-४१	मध्ये क्रीडतुःश्लै	४६-४१
मदि १पुषपुरेष्वाः	११-५७	मध्येक्ष्णः प्रत्तापी	५०-१५
मदितपाशिकषन्दाः	११-९८	मन्त्रनिष्कारकुशलो	१०-४२
म. वाःदपनिरत्तं	११-९	मन्त्रियमथ वृपति वा	१७-५८
म पुष्टुरगदितो	११-१०	मन्त्री पुषप्रधानो	११-५१
म सोमप्रदादितो	११-१५	मन्त्री वृपस्य पुषय.	१९-५
म. सोरत्तदासो	११-१९	मन्त्री राजप्रतिमः	११-१५
मादीना बलं देधं	११-९	मन्दररी स्थिरवचनं	१४-२
मैले वृषरथो	१४-१	मन्दोरः प्रवण्डो	५०-१८
मैले कलप्रसथे	१४-५०	मन्दिन संकृतदेहो	१०-७६
मैलेन मरपतिवर्म	१४-२०	मन्दिनः पापाचारः	२५-४५
मैलेन गुणधर्म	१४-१४	मन्दिनमतीव च सुभर्म	२७-६०
मैलेन्दुवगुरपूज्याः	११-१९	मन्दिनं दुग्ध सीर्यं	२७-१०
मैलेन्दुवृक्षोशाः	११-१००	मन्दिनरीरः पापी	११-७१
मैलो वृन्धि शासमजाशु	५९-४	मन्दिनासिद्येद्वकूनयो	४७-१५
मैम वधमभवने	१४-४१	मन्त्रमणिसारयुक्तं	२६-६१
मैम पुष्टुरयुष्यो	१२-४२	मस्य दण्डनिरोधिः	४१-११
ममपदवनो निहृद्य	११-११	महाधनधिमिधेय	४४-२८
ममति च देवारेधे	११-४५	महितकर्मिगणित०	४०-७१
मामृजनाधपथीयो	१०-१६	महीमुत्तस्यत्वमुदाहरित	१७-१
मामृश्रयोडर्षमुरवः	४७-१९	माहृत्वधर्मपांशिक०	७-११
म.		माहृतिधो मन्त्री वा	२७-१८
मकरस्य पश्चमाशे	१५-१६१	मातृवन्धो विपमो	२५-१२
मकरायै देहायै वृष०	४६-४०	मातुर्नं शुभो मतिमान्	२५-५०
मगधेपु कुषो जातः	७-१५	मातृवितृहु.सतप्तः	११-२
माहृत्वदवाद्यां बल०	१७-२०	मातृवितृविप्रयुक्तो	१७-७
मदनातो वृद्धवित्तः	४५-११	मातृरहितं मुशीकं	१९-५६
मदबहुतः स्थिरजीवी	१२-१६	मातृरहितं क्षणाहं	२५-२६
मदार्थिनः समधर्मा मानी	२२-२७	मातृत्तपस्वीजनकं	११-७२
मदस्त्रीहृत्सौहृदं	१९-१६	मातृसपत्नीजननं कन्या	१८-४४
मधुपिह्रासो वीरो	४९-१४	मातृसपत्नीजननं युवति०	२८-५०
मधुरवचनो त्रिभिः	२२-५१	माया रहितः सुभवस्त्वग्दोषी	१७-१०
मधुपयतायकामी	४८-६	मानधनज्ञानमुताः	११-४४
मध्यावतोऽतिरिधो	४८-५	मानास्यनिभयमुतः	११-४१
मध्ये पापमहोः	१४-७४	मानार्थनिभयरीनो	१८-६

	अ० श्लो०		अ० श्लो०
मानंदं मुतर्क्षमिन्द्रुः	३१-२९	मुनिभागं दिवगनिशोः	८-५१
मान्यो गुरुबन्धूनां	२७-६	मूर्खं दृष्टमनाथं	२८-२८
मान्योऽल्पसत्वभीष्टः	५०-१९	मूर्खं प्रवासशीलं	२३-६८
मायापटुषलमतिः	२२-५८	मूर्खाऽधर्नरतोऽसः	४१-३९
मारयति षोडशाहाच्छनेधरः	१०-१९	मूर्खोऽप्यसौ वचयिता	३७-६
नाला संपार्थन्द्	२१-३	मूर्खादयः पदार्थाः	३०-१
नासास्त्रिगृहिता	७-३	मूर्खलोचनरुणगन्धवहनं	८-५
नासि नृतीयं स्त्रीणां	८-४३	मूढदशाचान्दिन्द्रोः	८०-१०
नासेध्वानादिपु गर्भस्य	८-२९	मूळं दशाधिनायस्य कृत्वांघं	४१-२
नासेऽप्ये च नृप्या	८-३०	मूळं दशाधिनायस्य विबलस्य	४३-१
मिश्रकलत्रविरोधो	४०-३५	मृगवदने लग्नस्थे कृशगात्रो	४७-३८
मित्रगृहेऽर्कः दद्यात्	४४-१२	मृगवदने लग्नस्थे तत्रवमागे	५३-८७
मित्रद्वादशभागे	३६-७	मृगराशि परित्यज्य	३५-१०४
मित्रस्त्रगृहगतोऽर्धे	३४-६७	मृगे मन्दे लग्ने	३५-१३
मित्रानि सूर्यादुदरभूमिचन्द्राः	४-२८	मृगोदये भूमिमुते	३५-१३८
मित्रान्विताः सुवचसः	२१-५२	मृतदारो रोगार्तो	३०-३२
मित्रेभ्यो धनलाभं	३१-८४	मृदुर्दयालुर्बहुदारमृतः	३७-४
मित्रैः सुतंघ हीनः	३१-४	मृद्वत्त्वान्वपुष्मान्	५०-१३
मित्रोचोपचयस्थाने	४०-१७	मृशान्नपानचतुरः	४९-२३
मिथुनविलम्बे जातः	४७-१०	मृतमुतयुवतीषु रतो	५०-१७
मिथुनस्य मनोभावो	८-१३	मेधाविनमतिदयितं	२६-४६
मिथुनादयस्तुलान्ताः	५३-९	मेधाविनं मुनिपुत्रं	२५-५७
मिथुनादिमे दगाणे	४९-७	मेधावी धर्मपरः	२७-११
मिथुने चापेऽर्कगुरु	८-१६	मेधावी बहुपुत्रो	२७-१३
मिथुने घनुरंशगतान्	८-२५	मेधावी बाल्यधुरो	२२-१८
मीनविलम्बे जातो	४७-४६	मेधावी मुकलयः	२२-३६
मीने निशाकरः पूर्णः	३५-१५१	मेधावी धादरतो	१७-३५
मीने मीनाद्ये वा	५३-४९	मेपविलम्बे जातः	४७-३
मीनोदये च दृष्टे	८-६०	मेपवृषी मुखगलयोः	५३-७
मीनोदये दिनकरे	४६-८	मेपवृषमिथुनकर्कटसिंहाः	३-३
मीनोदये वदेन्मीनं	५१-८	मेपस्य सप्तमासे	३५-१५८
मीनोदयेंशे नवमे	३९-२१	मेपाक्षिमुखस्त्रीक्ष्णो	५०-९८
मुखरः सुभगः प्राज्ञो	१७-१९	मेपादिभिश्चदयस्थः	५३-१०
मुख्ये धूर्तोऽनृतवाक्	१६-३४	मेपादीनां कियतायुः	३-७
मुदिते विलसति मुदितो	५-७	मेपाद्ये द्वेकाणे	८६-२३

अ० श्लो०	अ० श्लो०
रजकं मालाकारं	२६-४३
रजनिकरः षट्पत्नी	१०-६२
रजनीकरेण दृष्टे	२६-२६
रतिधर्मरतः प्राज्ञे	२८-७
रमते सर्ववधूमिः	३१-८३
रविद्विरणमुपितदीप्तः	४१-५७
रविकुञ्जबुधभानुमुताः	३३-५२
रविकुञ्जशशिगुरुचन्द्र०	२०-१६
रविगुरुबुधभूतनवाः	३२-८८
रविगुरुभार्गवशनयो	३३-५६
रविगुरुवक्र नवमे	३२-५८
रविगुरुस्तितभानुमुता.	३२-९६
रविचन्द्रबुधा भाग्ये	३२-५३
रविचन्द्रभौमशशिजाः	३२-८३
रविचन्द्रभौमगुरुभिः	१०-१००
रविचन्द्रभौमबुधजीव०	७-१
रविचन्द्रसिता नवमे	३२-७५
रविबुधचन्द्रभौमाः	३२-९९
रविजीवशुकसौम्याः	३३-५३
रविजीवसौम्यसाराः	३३-५४
रविजे जलजविलग्न	९-९
रविणा युक्तः शशिजः	१०-१०१
रवितनयो जूकस्थः	६-२
रविदृष्टे प्राग्दमे	३४-१
रविदृष्टे युक्ते वा	३४-५८
रविदृष्टः शशिभवने	२७-४३
रविबुधगुरवो दशमे	३३-३३
रविबुधगुरवो नवमे	३२-६१
रविबुधगुरवो दशमे	३२-९३
रविबुधशुक्र भाग्ये	३३-३५
रविभाग्ये रविदृष्टे	३२-६२
रविभिर्जन्माशिशं हि	२८-१३
रविभृगुजदेवपूज्याः	५१-१०
रविभौमचन्द्रपुत्राः	३३-२९
रविभौमदेवपूज्याः	३३-३०
रविभौमयुधपुरेज्याः	३३-५०
रविभौमयुधा नवमे	३२-५७
रविभौमयोर्विलग्न	३१-६
रविभौमा धनसुस्था	३४-१६
रविरपि विधनं जनदति	३६-१७
रविरप्यधिभिन्नस्थो	३५-११५
रविरविव्रभूमेतनवाः	३६-१५
रविरविरौ नवनं	५२-१०
रविर्नभस्थः स्वत्रिकोनयो	३५-८१
रविर्बदा चन्द्रनसः	१०-८१
रविशशिकुर्वनेषे लग्न	३५-१३३
रविशशिवुधशुकैः	३५-८३
रविशशिवने शुद्धे	१०-९
रविसहितः शशितनयो	३२-३२
रविसितबुधभानुमुताः	३३-५५
रविमुनसहितशुद्धे	३२-४०
रविर्भारिचान्द्रिभौमाः	३२-९०
रविस्तृतीये भृगुनन्दनः	३५-१६९
रवीन्दुभौमेन्दुजजीव	२०-९
रवीन्दुवागीशसनैश्वर्य	२०-१२
रवेर्द्वितीये बुधजीव०	३५-१२४
रवां सहधरे युने	४६-१८
रदिमप्रधानमेतन्	३६-१
रहितो बुधगुरुशुकैः	१०-४६
राजपुरं प्रकाशं	२५-४०
राजयोगाः समाख्याताः	३८-२३
राजाधिनृप स्वर्गे	४६-३५
राजा रविः शशपरः	४-७
राजा राजसमो वा	३२-२८
राजोपयोगि शास्त्रं	३५-१
राजोपसेवकः न्याय	४४-३७
राजः सप्राप्तधनो	३१-६२
राजः सुनीतिशिक्षा	२७-२४
राज्यं दशति विपुलं.	४०-५४

अ० श्लो०	अ० श्लो०
रदिवाचलपूर्वीः	५-४१
रिचो दानरतः	२५-२
रिदशधर्मभूषणि०	१-३
रिपती बलशुके	२३-८६
रिभेदसंज्ञः कथितः	५-१
रिभिनैर्दर्यैः	१०-१८
रिफल वदुष्ट	२४-२३
रिस्वदीभरस्व च बलेन	५-१५
रि होशन्तरं प्राप्य	१०-७१
रि कर्कटहोताया	१०-९६
रिधिपेन च दृष्टे जीवे	२२-२३
रिपन्तगर्गः धापिः	१०-३३
रिपन्तार्तैर्लज्जान्	२१-१६
रिपरिफलविभागः	८-१
रिपदी लमपतिः	३५-१४७
रिपुस्रोद्धिताक्षो	५०-४६
रिपुष्टयस्यो मरणाय	१०-१५
रिपुननभवने	१०-१०७
रिपिपटलाभे लज्जान्	१२-४
रिपिरिचनिष्ठा०	४०-६९
रिपुषेन्दुनृगुर्भैः	४५-२९
रिपुष्टरहू वृरो	४८-१
रिपुष्टवदुष्टपीडा	२३-२०
रिपुष्टवदुष्टमेतो	२९-२१
रिपुष्टवदुष्टमुक्तः	४१-१६
रिपुष्टविदेष्टगमन	४०-७३
रिपुष्टविनाशदु शैः	४१-४१
रिपुष्टे शिडिगुणः	३४-४३
रिपुष्टे विभागने	३९-१०
रिपुष्टे विभागः	४१-३१
रिपुष्टे शेषपरी	२९-३४
रिपुष्टे शनिदयो	२९-३०
रिपुष्टे शुक०	४१-२८
रिपुष्टे शरणा	१०-४५
रिपुष्टे शरीर	१०-५३
रिपिरात्रुशीरयुक्तः	१०-६३
रिपिरे सुशेडपवाके	४६-९
रिपिरः शोमत्रसहितो	३२-४१
रिपुष्टान्वितमतिचतुरं	२६-५०
रिपुष्टार्ताः कुशलशा मूर्ताः	२१-३०
रिपुष्टार्तो मन्दमुतः	२५-२३
रिपुष्टिगमरुगाभायै	२९-६१
रिपुष्टिगमात्रो विदुतो	२५-२३
रिपुष्टान्वितावतभुजः	५०-८०
रिपुष्टोपचितामभुजो	५०-२०
रिपुष्टे ल.	
रिपुष्टे मणोलमोनं	३८-५
रिपुष्टे मितराशाहज	३५-७२
रिपुष्टे मरुष्टमस्य दि दशा	४०-६६
रिपुष्टे मरुष्टिद्विबोषेपु	४६-१९
रिपुष्टे मरुष्टाषोडशतुल्यः स्वात्	३९-१७
रिपुष्टे मरुष्टिवाकरचन्द्रा	३९-३
रिपुष्टे मरुष्टभागतुल्या मूर्ते.	९-४५
रिपुष्टे मरुष्टरमे.	३५-१४४
रिपुष्टे मरुष्टमर्ग. कर्मणैव	५१-६
रिपुष्टे मरुष्टम सुवला रिपये	८-१७
रिपुष्टे मरुष्ट विहाय के-रे	३५-१०७
रिपुष्टे मरुष्टवदुष्टमर्भैः	३८-५४
रिपुष्टे मरुष्टे सुवर्षेस्यो	६-४
रिपुष्टे मरुष्टे रवितनये	३४-५३
रिपुष्टे मरुष्टे विरिपुष्टाम०	३५-५५
रिपुष्टे मरुष्टे पदमदाशने	३४-१३
रिपुष्टे मरुष्टे मरुष्टमुदितं	४-४
रिपुष्टे मरुष्टे मरुष्टे मरुष्टे मरुष्टे	५०-७
रिपुष्टे मरुष्टे मरुष्टे मरुष्टे	२१-१२
रिपुष्टे मरुष्टे मरुष्टे मरुष्टे	५१-११
रिपुष्टे मरुष्टे मरुष्टे मरुष्टे	३-३८
रिपुष्टे मरुष्टे मरुष्टे मरुष्टे	१३-३२
रिपुष्टे मरुष्टे मरुष्टे मरुष्टे	३४-३०
रिपुष्टे मरुष्टे मरुष्टे मरुष्टे	३३-३

	अ० श्लो०		अ० श्लो०
लमाद्विपमर्शगतः	८-२८	लमे सुरेज्यशशिनीः	३१-३४
लमाद्वादसधनगैः	१०-२८	लघुचिन्तो मृदुनिपुणः	२८-११
लमाद्वायरिपुगतयोः	३४-५२	लघुवीर्यो मकरस्थे	२७-१९
लमाद्भानृदशायशत्रुपु	५२-३	लघुसत्त्वोऽमिततनयो	४७-३९
लमाधिपजन्मपती	१०-२५	ललितः कान्तः शुभगो	३२-१०
लमाधिपतिः पापः	१०-१०५	ललितमरोगं शुभगं	२३-६९
लमाधिपतिः स्वोच्चै	३५-११०	लाभधर्मस्थिताः सौम्याः	३५-९६
लमाधिपतेश्वन्दो	१०-१०६	लाभे तृतीयपत्रे	३५-१७५
लमाधिपतेस्तुल्यः	४-१८	लाभो भवति नराणां	४०-६३
लमान्निशाकराद्वा	३२-२	लाभे मन्दो गुरुशुभ	३५-१८६
लमान्त्वनवमनैधन०	१०-४१	लाभ्यवारी बहुभारवाही	३७-१३
लमार्कजीवचन्द्रैः	५३-१९	लिपिकरतस्करमुखरो	१७-१
लमार्कशीतरदमीनां यो	४०-३	लिपिकरपुस्तकवाचक०	१६-२५
लमार्कशीतरदमीना यदि	४०-५	लिपिगणितकाव्यकुशलं	२५-३९
लमांशलितिका हला	३९-१८	लिपिपाठ्यपरोऽभिज्ञो	२९-९
लमास्तगतैः सौम्यैः	२१-१४	लिपिलेख्यकाव्यनिरतं	३३-४६
लमे कर्कटके सशोत०	५३-२	लिपिलेख्यकाव्यपुस्तक०	२२-१४
लमे चन्द्रेऽर्के वा पापाः	१०-४२	लुब्धः कविः प्रधानः	१७-२०
लमे जलजे बन्धौ	५३-१८	लुब्धः कुक्षीसक्तः	२२-५६
लमे जीवबुधौ दिवाहर०	४-३५	लुब्धः परस्वहरणे	४९-१५
लमे जीवः सितबुधयुतः	४१-६०	लुब्धः समर्थमधुरो	४९-३२
लमे जीवाकंजयोः	३१-७९	लुब्धः स्नादूदनपरः	४९-११
लमे जीवोऽथवा सौरः	५३-३९	लुब्धाः कुकर्मविरताः	५-४६
लमे त्रयो विगतशोक०	३४-१२	लुब्धो वृत्तोऽथवाः	२३-५१
लमेन्द्रोर्वो बलवान्	४५-५	लुब्धो व्याधिप्रसूः	२७-२२
लमे बुधेऽपि	३६-७१	लूतानां नकुबानां	५३-४५
लमे भौमो रविजसहितः	३५-१०५	लूतकर्मणिमुकुमारं	२६-५६
लमे यदेकाणा निगडा०	१०-१४	लूकनमस्यं शुभगं	२५-५५
लमे रविपुत्रसंयुते	३५-६९	लूहितसितशुक्रहरिताः	३-४०
लमे रविमन्दकुर्जः	१०-१०२	घ.	
लमे रविभयुक्ते क्षीपेन्दौ	८-४०	वक्रदशायां च गुरोः	४१-२७
लमेऽर्केऽथवाः	३०-२	वक्राकंशुकसौम्याः	३३-५१
लमे घनैश्चरान्ते	८-८९	वक्रार्कसोमात्मजदानवेष्ट्याः	२०-१३
लमेधरस्य चन्द्रः पद	११-१६	वक्रिणस्तु महावीर्याः	५-३९
लमे समराधिगते	८-२१	वक्र्ये घनिर्भोग्यहं	१०-५

श्लो०	श्लो०	श्लो०	
षष्ठीपगस्य द्वि दद्या	४०-६६	वाग्बुद्धियुतोदारः	२८-२४
षष्ठीऽपि तस्करपठि	४४-६	वाग्बुद्धिविक्रमगुणैः	११-६
षष्ठी वा सीरो वा द्वादश	१०-५७	वाग्बुद्धिभिभवपुरैः	२२-५०
षष्ठं प्रयोदशमितानि	३७-३०	वाग्मीन्द्रबालनित्तः	१८-१०
षष्ठ्या पठि. शितपुतः	३३-२६	वाग्मी प्रभुर्द्विषयवानगदः	११-५
षष्ठ्यामधिपः पूर्ज	४४-१४	वाक्बालः बल्लुपकृशो	४९-३०
षष्ठि निपुणो महार्थः	१६-७	वाक्त्रिपराशततराणां	५३-४६
षष्ठि कुलसभाय. स्वाह	१४-९	वाग्मिष्यविपयित्रीषाः	३३-७३
षष्ठिगंशे नररूपाः	५३-३३	वात्तन्याधिपृष्टीतं	२९-५७
षडनाधिरोगततः	२२-१०	वादविवादे कलहे	३०-४३
षडबन्धनकृन्मृत्सुः	३१-१२	वादिगुणै. शृपयः	२७-१
षडबन्धनरोगातो	१८-१३	वादितगीतविधिह.	२५-३४
षडपर्यंतेषु रमते	२५-३१	वानरमुखप्रवक्ता	५०-९
षडवाचिबधुधरणात्	४६-२८	वामनको मकारान्त्ये लमे	८-५९
षडितासरद्याचारः	१७-१०	वारप्रमनिहृतायै	५१-१८
षडोनुमानाद्रुपाणि	५१-५	वाडपृहे सूनपतात्	९-१६
षडुवृत्तिमात्प्रबन्धैः	२३-२१	वाहनधनशुल्लयुतं	९८-५३
षडै षडमराशी	३४-३१	वाहननाशोद्रेगः	४०-५०
षडै रविचन्द्रमसोः	३४-३६	वाहनबन्धुनिहीनः	३०-५
षडौत्तमगते चन्द्रे	३५-११	विदलं कलहप्रारं	९५-५६
षडौत्तमस्त्रभवनेषु	३५-३८	विदलमहितं जनन्याः	९३-८५
षडौत्तमा नवाद्याः	३-१३	विदलनवनोऽयमस्ये	३०-९
षडौत्तमे त्रिप्रभृतिमहेन्द्राः	३५-२९	विदलशरीरः क्षायः	३०-१३
षडौत्तमे स्वर्धरे	९४-२२	विदल. पडितो मुखरो	३०-८५
षडौत्तमे स्वभवने	३९-६	विदलः शुभगो वाग्मी	१७-६
षडौत्तमे दिमकरः	३५-६९	विदलाह. शुक्लवः	१०-१४
षडांशु त्रिममेदात्	५१-६	विदलाजो धनरहितः	१६-९
षडर्षणि मित्रपरी	४१-५४	विदल्ये बीजाभासे	१०-१६
षडांशु मारदति राशी	१०-२१	विदल्ये रविऽसक्तो	५-४
षडुसंभवविभगुहृत्	१४-३	विहृतवदनोऽर्धकोष्ठा	३०-७५
षडमविराजभूषण	७-१२	विक्रमवित्तप्रयो	११-१०
षडार्था रधुदाहृतविधि	४-१६	विक्रमलो बलकुलो	३०-४
षडति पृथुयमीने	३५-१४३	विक्रमपार्थं धीकवं	१६-३९
षड्बन्धननिपुणोर्ध्व	३६-३३	विक्रमं दुरात्म्यं	३४-३
षडुद्धिर्बन्धिरपः	३६-३१	वि दत्तबाबलारः	३०-३५

	अ० पौ०		अ० पौ०
मिश्रवातमज्जोदित	२९-३९	विपुलागुणैरि भोगनराज्ञे	३०-३३
मिश्रवातो हारगुणः	२९-१०	मिथ्याभारु कृष्णगो	५०-५१
मिश्रवातो वृषमन्त्रो	२५-६६	मिश्रवाप्रसूः स्वामा	५०-६३
मिथ्याज्ञी नरेन्द्रभवने	२७-५३	मिथ्यामं कथयेत्प्राज्ञः	५१-५
मिथ्याज्ञी गुराणो	३०-१०६	मिथ्यामनायः मनु मम	३५-५३
मिथ्यानकलाशास्त्रः	२६-५	मिथ्यामिदला भाज्या	३९-६
मिथ्याज्ञी गार्वेभीमं	३५-१५०	मिथ्यामिथिलः मनुः	४२-४
मिथ्याज्ञा मिथ्यां श्रेतः	१०-१०३	मिथ्यामनागमनामं	४१-२५
मिथ्याचार्यं कपालं वृषीणि	१३-१२	मिथ्यामनायः मनुः	४६-६३
मिथ्यागुणीयभागे	६६-२६	मिथ्यामनायः मनुः	२५-५३
मिथ्यादानधर्मार्थः	४६-३०	मिथ्यामनायः मनुः	२५-६५
मिथ्याज्ञीयभागे	४६-२६	मिथ्यामनायः मनुः	६०-६०
मिथ्याधनजननीनान्	३३-४३	मिथ्यामनायः मनुः	५-२४
मिथ्याधनधर्मैतः	१९-१	मिथ्यामनायः मनुः	३९-२०
मिथ्याधनसौख्यं	२५-३०	मिथ्यामनायः मनुः	४०-३२
मिथ्यामानयशोभिः	२३-२०	मिथ्यामनायः मनुः	१०-६
मिथ्या शास्त्रज्ञानं	४०-१२	मिथ्यामनायः मनुः	२३-६२
मिथ्याशास्त्राचार्यं	२३-२०	मिथ्यामनायः मनुः	६-१४
मिथ्यासंस्कृतमतिरपि	१६-२१	मिथ्यामनायः मनुः	४६-३२
मिथ्याममुवर्णमणयः	४१-१३	मिथ्यामनायः मनुः	१-२
मिथ्यान् लिपिलेख्यकरः	२२-३६	मिथ्यामनायः मनुः	३६-१
मिथ्यान् विमानुपिनृकः	१७-२७	मिथ्यामनायः मनुः	१३-१९
मिथ्यान् गुरुपदेहः	२७-७	मिथ्यामनायः मनुः	४६-१६
मिथ्यास धनवन्तं	३३-१०	मिथ्यामनायः मनुः	५३-१७
मिथ्यास धर्मैतं	३३-४६	मिथ्यामनायः मनुः	५३-१२
मिथ्याशो बहुदुःखो	२३-७	मिथ्यामनायः मनुः	४६-१३
मिथ्यापरतिवृत्तं	२६-१५	मिथ्यामनायः मनुः	५०-२६
मिथ्यात्रा लिखिता याज्ञी	२-१	मिथ्यामनायः मनुः	१३-२९
मिथ्याज्ञः श्रीलोकः	१६-१७	मिथ्यामनायः मनुः	२०-३१
मिथ्याचलमद्यगिरीन्	३७-३३	मिथ्यामनायः मनुः	४१-४६
मिथ्यापरीते स्थिते चन्द्रे	४०-१६	मिथ्यामनायः मनुः	२५-५४
मिथ्याविमलमूर्तिः	९-५०	मिथ्यामनायः मनुः	२९-१४
मिथ्याधर्मैध सुखितः	२५-१६	मिथ्यामनायः मनुः	९-६
मिथ्याशिक्षिहनुमेधाः	५०-९१	मिथ्यामनायः मनुः	४७-३०
मिथ्याकारम्भो वृत्तको	३१-९	मिथ्यामनायः मनुः	५३-४२

अ० श्लो०		अ० श्लो०	
वृषभगणे दशमस्थे	११-६७	व्यापारधृतिफलधोर	२५-१५
वृषभविलमे शूरः	४७-७	व्याभिर्भैः शुभभूमौ	५१-२१
वृषसिंहौ दशगुणितौ	५१-११	व्यायतगार्धं रूपं	१६-५४
वृषे राशी लगनतः	१५-८५	व्यालभूयोरगहन्ता	२५-१०
वेदाग्निर्धर्मैश्च मयूख	१६-२४	व्यालम्भुजाः स्वामः	४९-२८
वेदार्थशास्त्रवेत्ता	२७-२१	व्यालः सुगुह्यो गो	५०-१५
वेद्व्यामदद्यूतः	४१-४२	व्यालतकेद्यगौरो	५०-४
वेद्व्यामदम्बसभैः	४१-१९	व्यूहोरस्त्रोऽतिदाता	२१-८
वेद्व्यारतिर्भुवुवचाः	२२-१२	व्योमलमप्रपन्नस्य	४१-५९
वेद्व्याधीकृतसौहृदयः	११-२८	व्योमान्मुवातामिमही	१७-११
वेद्व्याखीजनबहुल्यः	१४-६	व्योत्रि शङ्खधवलौ	१५-१६६
वेद्व्याधीसयोगैः	१४-६१	व्यतिताहमरुवं वा	१२-६९
वेद्व्यसमहीशुवर्ग	४०-१८	व्यतनियममहलपराः	२१-२७
वेद्व्यं निधने चिन्त्यं	४५-१		श.
वेद्व्योऽप्यष्टः	४७-४१	शक्तिधनपौरुषगृह	१-२७
व्यजनातपप्रमुनयो	४०-४४	शक्रेभ्यः सशितः दुषिः	१५-११०
व्ययनेऽर्के शक्तिनि कृते	८-१७	शङ्खप्रवालमनिभिः	२२-६२
व्ययभयपरिसन्ताप्तौ	१८-१९	शङ्खासिकुञ्जरादा	१७-४१
व्ययभयनगतधन्वौ	८-५५	शत्रुगृहेऽर्केदशावां	४०-५८
व्ययाम्बुधनतायेषु	४-२०	शत्रुनीचनवाशेषु	४०-१९
व्ययाष्टपठोदस्ये	१०-२०	शत्रुभयाःशोऽेगो	१६-१५
व्ययदारबोध्यशिक्षा	२९-१७	शनिवर्गस्थे चन्द्रे	१४-२४
व्ययनपरिधमवृत्तः	२९-१	शनिशुक्रबुधसशाहाः	१२-१०५
व्ययनानि व्यसनानां	४१-२९	शनिशुक्रमरुतुरवो	१२-८२
व्ययत्रयगन्धमर्त्यं	२-२	शनैश्चरथ होतवां	१०-८८
व्याप्राप्तनः प्रगल्भः	५०-९७	शनैश्चरे लगनते	१५-१२९
व्याप्रेक्षणः सुदृष्टानः	५०-१८	शकटीपुगले चन्द्रे	१५-१८२
व्याधिप्रायोऽत्यायुः	१०-११	शन्दार्थेनिश्चायपट्टः	१७-१२
व्याधिभिररिभिर्मर्त्यं	२६-२१	शमवति रिपुवृत्तापं	४१-१२
व्याधिभिरिभिर्मर्त्यः स्थान	१८-१४	शयनोपचात्कुसुलं	२१-७५
व्याधिभिरिभिर्मर्त्यः पर	२२-५९	शरपघाट्युनीन्द्रिय	१-१५
व्याधिभिरिभिर्मर्त्यैः	४१-१५	शशिगुरुर्षांश नवने	१२-७५
व्याधिविनाशं शौहृदं	४१-४०	शशिवलनिषिद्धैः	१६-२१
व्याध्यातैधमबहुल्यः	१७-१६	शशिशुतानिः सार्धं	५१-१
व्यापममावृत्तं	१२-७०	शशितनयोर्वि विधते	४४-१०

	अ० श्लो०		अ० श्लो०
घशिनो दशमे शुक्रः	३३-१२	शिशिरकिरणशयुः	३८-९
घशिनोऽन्त्ये पुष्यसितयोः	११-१५	शिशिरकिरणे श्लोके	३५-१२
घशितुषरुषिराहर्षैः	३५-१४४	शोभातो बहुभाष्यो	३७-२२
घशितुषरुषिराहर्षैः	३५-५८	शोषादि संश्लेषन्	५१-७
घशितुषरुषीरा नवमे	३२-७३	शोषास्यबाहुद्वयं	३-५
घशिवर्षार्धैर्मुदेभ्या	३२-१०१	शोषोदयेषु गताः समस्ताः	३५-३१
घशिमुरगुरुतुषरवयो	३२-८५	शोषोदये विलम्बे मूर्ध्ना	९-२
घशिवहिते केन्द्रस्थे	३५-१५४	शोषोदयेषु राशियु	१२-५
घशी रगणे रविजस्र	२०-२२	शुक्रकृजयोर्विलम्बे	३१-५५
घशोन्दुपुत्रशिशिर्जाह्नपुत्राः	२०-१४	शुक्रः कुटुम्बभवने	२४-२०
घशी पूर्णः सांशं	३५-४७	शुक्रगुरुभीमरवयो	३२-९१
घश्ररहनप्रभेदैः	३३-७९	शुक्रगृहेऽथ नशोसे	४५-२२
घश्रप्रहरणविद्याशक्ति	१५-६	शुक्रगृहेऽङ्कजदृष्टः	२६-३६
घश्रामियोनिशोषण	३३-६९	शुक्रभीमसूर्याः	३२-८९
घश्रास्यशिलायोनि	३३-८०	शुक्रदशायां पुष्यां	४१-४६
घाकटिद्य मणिदाराः	३३-७१	शुक्रदशायां मित्रयः	८०-४५
घान्ते प्रशान्तविलाः	५-८	शुक्रनशोसे तस्मिन्	३८-३८
घातुलप्रक्षिमान्तो	३४-४०	शुक्रपुषयोर्विलम्बे	८५-२६
घाभनगुलक्यविदये	२२-३९	शुक्रपुषी रमितनवार	३५-१७३
घाश्रकृष्यो नरेन्द्रः	१२-३१	शुक्रगृहस्थिषीभ्याः	३३-८५
घाश्रावैवाव्ययुधि	२८-९	शुक्रभास्करेन्द्रो	३५-७१
घाश्रावैकृतिद्विजामिः	२२-२	शुक्रराश्याश्रितुषेः	३५-१५१
घाश्रावैनश्वयुधिः	१९-२८	शुक्रशनेष्वराशियाम्	३२-८१
घाश्रावैशिवश्रमा	८९-२६	शुक्रशवायः सूर्यां	३३-३८
घाश्रावैमिदृष्टियुगः	३०-८३	शुक्रः शुभ्रश्वदिनो	३३-८८
घाश्रावैशिवश्रमाः	२०-१२	शुक्रः शीघ्रश्वयः	३३-३८
शिश्रःश्रमश्रमाः	५०-७६	शुक्रश्राधिकनोपश्रम	५८-८
शिश्रःश्रमश्रमश्रमा	८६-१	शुक्रश्रमाश्रमश्रमि	८-३१
शिश्रो कृक मज्जोपः	८१-१६	शुक्रकैवी नन्दनशोभ	८-२९
शिश्रोऽन्त्येऽश्रमश्रमा	३२-२०	शुक्रकैवीमश्राश्रमिः	८-१३
शिश्रःश्रमश्रमश्रमा	३६-१३	शुक्रश्रमांश्रमश्रमा	८२-१८
शिश्रःश्रमश्रमश्रमा	१५-१८	शुक्रेश्वरश्रमश्रमा	१५-८३
शिश्रःश्रमश्रमश्रमा	३३-३९	शुक्रेश्वरश्रमश्रमा	३८-१९
शिश्रःश्रमश्रमश्रमा	८०-३०	शुक्रेश्वरश्रमश्रमा	३८-३१
शिश्रःश्रमश्रमश्रमा	३३-८९	शुक्रेश्वरश्रमश्रमा	३८-८३

श्लो०	श्लो०
शुक्लेन्दुभीमरवयो	३२-८४
शुक्लेन्दुवमा नवमे	३२-७६
शुक्ले घटे कुजो मेघे	३५-१७
शुक्ले भीमो सुधो वाऽपि	५३-४०
शुक्ले रविगनितहितो	१०-४३
शुक्लप्रतिपत्तके मध्यबलः	५-१६
शुभपणपरगाः शुभप्रदाः	३५-५२
शुभभवनसमेतैः	३५-५१
शुभमूर्तिः शुभशीलो	३१-६३
शुभशेषः प्रियभाषी	२६-५
शुभस्य शुभदः पूर्णः	४१-३
शुभाभमदसा हेरा	४०-२४
शुभे समं वाते	३५-१००
शुभेषु केन्द्रेषु शुभैः	३८-७
शुभेऽश्ले अत्रुत्सो	४५-१५
शुभे नरेन्द्रयोधं	२७-६३
शुभे प्रमेहपीडितं	२६-५५
शुभे विकल्पतीरे	२३-२५
शुभः कलाकाम्यनिधिः	३७-५
शुभः शुभार्तधपलो	३७-१५
शुभः पञ्चप्रवृत्तिः	२२-६०
शुभः सद्गामरुचिः	२२-१३
शुभोऽथ तूष्णधारधरुधरो	१७-११
शुभो भवत्यशुभो	३०-२८
शुभो रणप्रतापी मङ्गो	१५-८
शुभो वितसमुद्रो नगरा	१५-२१
शुभो विद्वान् कामी	१७-३२
शुभो विमानुविनुषो	१७-२३
शोभनकर्मा मतिमान्	२२-६१
शोभनशिल्पाभिरतान्	३३-४०
शोभनमन्दररोपीः	२२-२९
शौचाचारश्रुतिवाक्	४७-४८
श्यामः कलायु निपुणः	४९-३९
श्यामपुत्रकन्धमुञ्जो	५०-३
श्यामरुचिर्नितभूः	५०-३२
श्यामः समप्रवदनाविशेषितः	५०-१००
श्यामः सुकामिनीतः	४९-१६
श्यामो सुकर्मनस्त्री	५०-२७
श्यामो मृगाक्षयन्धः	४८-१९
श्यामो मृदुः कृशाङ्गः	५०-९३
श्यामो मृदुसंगाश्रो	५०-७
श्यामो मृदुवचस्त्री	५०-८०
श्यामोऽलसः सुभाषी	५०-८९
श्यामो विशालकशुभ्र	४८-३
श्रमनिरतः परिशीलः	३०-४०
श्रमहन्धविताशूरो	२८-१३
श्रमशोकानर्धपरः	२६-१५
श्रीदेवकीर्तिराजा	३७-१
श्रीमान् शिष्टाङ्गसन्धिः	३७-२६
श्रीमान् स्वबाहुविभवो	१३-४
श्रुतलिखितशिल्पविश्व	७-१०
श्रुतवान् स्त्रीषु च रमसे	५०-५०
श्रुतिकल्पकलाभिज्ञः	२६-६
श्रुतिनीतिकाम्यनिरतं	३१-१५
श्रुतिशास्त्रगेयकुसलो	१३-११
श्रेणी गणराष्ट्राणां	२७-४३
श्रेणीश्रुतिनगराणां	२६-५७
श्रेष्ठो राज्ञो मन्त्री	२२-३३
श्वप्रवृत्तीनां प्रसवे	५३-३८
	घ.
घटशेनं रिपुभवनं	३-३१
घटदण्डभवदुभिवपानि	३-३३
घटमहाः स्तोत्रगाः	४४-३५
घटभिः प्रहृष्टसर्पैः	४४-३४
घटमुद्यकामसेवी	४१-३५
घटाकरोऽप्रियशठः	२९-११
घटिर्होरात्रिकभूकरदानो	३-१७
घटं दूतमपाहर्मं	३५-३१
घटे तापुत्रपुत्रः	४७-३२
घटे कुजादिरवदः	३५-१४२

सं.	अ० श्लो०	अ० श्लो०
सकलद्वारभारभारित	५-६६	गमनभावे गौड्याः ३१-८३
सकलगगनगोदाः	३२-२९	गमनभागे क्षीरे ३६-३०
गद्रेजो निर्द्वयः युग	३१-२७	गमनमन्त्रे ज्ञानो ६७-२६
संख्या नवांशनुत्वा	३६-२७	गमधंगेप्रदेन्द्रेः ३१-१३
संप्रह्निरतं युगे	२६-५३	गनाग्निभे प्रदेन्द्राः ६६-६९
सद्गामकथाभिर्द्वं	२९-३३	गनागिहवल्पाद्वितः ५-३३
गद्गामलक्ष्यविजयो	३१-५९	गमाष्टमरुद्राः ११-७
गद्गामे ज्ञानयज्ञा	२२-५१	संभूतादिटाण्या भद्रः ११-१
गद्गामे विद्वान्नां पूरं	२७-५७	गमरुष्णतनुः स्वल्पः ५०-११
सद्गामोन्कटवीर्यः	२२-५	समन्वित्यनक्ति होष ५३-३
सचराचरस्य जगतो	२१-४	गमनाचततनुवित्तो ३०-७०
सचिवानुगमपुद्गवान्	३३-६६	समद्यो घातितयोः ८-२२
सचिको दानवेन्द्रस्य	३८-२२	समाः स्ररेः सिद्धद्वय ३७-८
सद्यनिरतो बलवान्	३०-१२	समुदितगुवं नरेन्द्रं २९-६५
सज्ञा वेदमाष्टमयोधनुरसं	३-२८	सन्पूर्णेमूर्तिभंगवान् ३५-५६
सततमनारोग्यतनुं	३०-८०	सर्वप्रदृष्टे योगे ३५-६३
सततं मानार्थपरा	२१-३२	सर्वेन्द्रविमुक्तो ३१-८६
सनतोत्थितं विनीतं	२६-४२	सर्वमपहाय चिन्तं ३२-१
सत्यवचनं मुखाभ्यं	२६-२५	सर्वमये तृतीयाद्यः ३५-११
सत्वं सतां गुरुणा	२७-५१	सर्वसहः सुभद्रः समक्षयः १४-११
सत्यसमाधिमुमुक्षुः	२७-८	सर्वस्य सर्वकालं २२-१
सत्योक्तं दृश्यते कश्चिद्	४१-४	सर्वातिघात्यविबलः १२-१
सत्वेन वायोः पुरुषः	३७-१४	सर्वे कूराः केन्द्रे ३८-४
समुत्तमृत्प्राप्तयथाः	२२-६७	सर्वे प्रमाणनेते ३६-४
सद्यः प्रतिरणविजयी	२५-२०	सर्वेपंगनधनर्षेष्टः ११-३
सद्धर्मकर्मधनजैः	२८-१७	सर्वेपंगनधनर्षेष्टेः ३४-११
सद्गस्तुभूषणयुतो	२७-४	सर्वैर्मिप्रर्क्षगतः ४४-३८
सद्विस्तसारसुभगो	२८-१८	सखिलभवनं च चन्द्रो ९-६
सधनं नरेन्द्रपूज्य	३३-२३	सखिलमृगारण्यानां १७-८
सप्राहृष्टा मणीना	३३-७०	सखिलविपपादरोगात् ४६-३१
सप्रोदराप्रिपुंस्त्वः	३०-५५	सखिलाद्यतो धनवान् २५-८
संनिरीक्ष्य रवेर्वायं प्रहाणा	१४-१०	सखिलाद्येषु रमते ३७-३८
संपदयन्ति स्थानात्सदा	१४-३२	सखिलोपजीवविभवाः २१-२१
सप्तनभवे भौमे	४६-१४	संवाहनादिकर्मसु दक्षः २२-६३

	अ० श्लो०		अ० श्लो०
सधिया दशाफलानां	४०-९	सिद्धोदये तथाये	५३-५९
सविपुदंसा च पुंसो	४०-५७	सिद्धोदये दिनकरो	३५-९९
सविपुस्तुलीयवचम	३५-१७३	सिद्धोदये प्रमूतो	४७-१८
सव्यापराव्यभागे	१०-७२	सुकलत्रो इनरात्रुः	३१-६५
सव्यालोर्निर्कृष्टलक्षणं	७-७	सुकलाविदमस्त्राज्ञं	२८-४५
समनसाय रूपं	३२-५२	सुकभिःक्षोपीनाथः	१६-२६
ससक्ततनुः प्रमदाप्रियथ	५०-९४	सुकुमारगौरदीर्घः	५०-५४
सरकारनाममाना द्विगुणा	५१-१२	सुकुमारमतिप्राज्ञं	२६-५२
सद्भिः चन्द्रजामिने	१०-७६	सुकुमारमूर्तिस्मन्तः	४८-११
साधुः कल्पवारीरो	१८-१८	सुखतनुमदगाः पुभाः	३५-९५
साध्वीवनयः प्राज्ञः	१६-२३	सुखधनमानाश्रिते	४०-१३
साध्वीजननङ्गकरः	२५-३	सुखधनसहितं पुको	३०-६४
सामान्यतत्र षोढा	४०-६०	सुखधनसौभाग्ययुते	२९-२९
सामान्येनाभिहितो	५३-२९	सुखधनहीनमनार्थे	२९-४९
सारहाधो वक्ष्य	५०-४७	सुरानयविज्ञानयुतः	१३-२८
साहस्यकर्माभिरतः	३२-३	सुरतनुदिसलसुकः	३१-३०
साहस्यसद्गामयभिः	३४-३	सुरभाक्कृ ह्वातो धनवान्	२५-३६
साहस्यिहमतिधुदं	३२-६०	सुररहितमपालन्तं	२९-३७
सितप्रसन्नसिञ्जसाराहाः	३२-१०३	सुरसुतमिप्रविहीनं	३०-७८
सिनष्टः सानिः कुम्भे	३५-१८३	सुरसुतमिप्रसमृद्धः	३०-५४
सितभाने सितष्टे	२४-४	सुरसुतमिप्रोपचितं	३०-६६
सितस्यसिञ्जसुरमन्दैः	२०-१७	सुरसुतमिप्रविहीनः	३०-६
सितस्यसिञ्जसूर्ये	३४-३९	सुखिने कुजभे शशिजः	२६-२८
सितस्यसिञ्जसूर्ये	३५-१३४	सुखिने धनिने प्राज्ञं	२७-५९
सितारसूर्योऽमजजीवभास्करैः	२०-७	सुखिनमतीव हि लडितं	२३-६३
सितार्कर्मामार्कगुता-	२०-५	सुशहीतवाचयमलसं	३०-४९
सितेन्दुश्रीवाञ्जसूर्ये	२०-१०	सुतनुः क्षयितारिणो	१६-३२
सितारम्भो मान्यः	३०-५९	सुतभवने सतिदेवनमस्यौ	३५-७७
सिद्धस्यमेवकम्पा	३-३४	सुतनवने सुभयुक्तं	३४-२५
सिद्धस्यो अपनस्वी	५१-८	सुतसुखदुखिजयगताः	३५-९३
सिद्धस्य समानयुयः	४७-१९	सुधामृणाश्लेषमस्मिन्	३५-५७
सिद्धस्य समानयुयः	१-४२	सुनयजडनयज दुस्वताः	१३-१
सिद्धात्रयोमिहदये	४९-१३	सुनमानभासरुपाः	१३-३
सिद्धादिरेष्यते दाता	३५-१८०	सुनयनमुदारदानं	२८-२९
सिद्धे कर्मजिमीनाथः	२७-४९	सुनयनवदनसरीरे	३०-६३
सिद्धे दक्षिणं रवानं			

	अ० श्लो०		अ० श्लो०
ज्ञानविभूषणनिरतः	२९-२०	सत्रिक्षेणगतीः सर्वैः	४४-३१
ज्ञानोपभोगभूषण	२८-२२	सत्रिक्षेणगृहं केचिन्	३८-१७
स्निग्धच्छविः सुवाक्यः	५०-५२	सद्रेङ्गाणवलेनाहीनो	५-३१
स्निग्धच्छविः सुवेपः	५०-८८	सन्नेऽभिपश्यति सुवर्णं	३७-२५
स्निग्धगृदुपवनभाजो	१२-८	सन्मित्रक्षेत्रसस्थाना	५-४७
स्निग्धस्तेजोयुक्तः	३७-१०	सराशी सत्रिक्षेणे च	४०-२३
स्निग्धासिता च हरिता	३७-१८	सर्क्षत्रिक्षेणनुद्रस्थाः	६-१
स्निग्धासितान्तपृथुदक्	५०-७९	सर्क्षवलेन च सहितः	५-२९
स्निग्धैर्भवन्ति भूपाः	३७-९	सर्क्षमुतनवमभेसाद्रेङ्गाणानां	३-१४
स्पष्टार्थवित्कलाङ्गः	५०-९६	सर्क्षात् केन्द्रेषु यातैः	३५-२६
स्फटिक्षेपलसद्वाशा	३७-१७	सर्क्षे नक्षत्रनायः	३५-१०
स्फीतधनस्त्रीसहितः	२६-४	सर्क्षे शशी विपुलरश्मि	३५-८०
स्फीतयशसो गुणाढ्याः	२१-२८	सर्भानुनोपसृष्टा यदि	१०-६०
स्फुटनासिक्कास्फुटः स्यात्	५०-४९	सत्यधुतमतिमुखरं	२६-४५
स्फुटवाक्यं विगतधनं	२९-३१	सत्यमुखं सत्यधनं	२८-३६
स्फुटिताग्रनसः कालो	५०-७२	सत्याकुञ्चितमूर्धनः	४-२१
सृष्टिमतिकुलसपरं	२६-५८	सस्य करोति जन्मनि	५-६
स्यातां यथाधाने	८-५३	सस्यशरीरसमागम	५-४०
स्यान्मठः परपुष्टः	१७-३३	सस्थानपरिभ्रष्टः क्लिष्टः	५-१२
स्रग्भीताम्बरयुक्तः	१५-११	स स पूर्वविलम्ब	५३-५३
सस्याल्परोममूर्तिः	५०-४३	ससामिदृष्टयुक्तं	३२-४
सस्यः प्रसन्नगौरः	५०-६४	सात्केन्द्रायनवाटविसृष्टहो	५२-३
सस्यः स्थिरः सुकेसः	५०-१६	साभ्यायात्मजपदत्रिकेषु	५२-८
सस्ये च चतुष्टये	३७-२	सायुषो लग्ने कुरे	३९-१९
सस्यहनवांशे लग्ने	९-४	साशात्परस्य भागे यस्मिन्	५३-४१
सस्यहासकसयोगान्	५३-११	साशे दिनकरदृष्टः	२४-१०
सस्ये तृतीयभागे	३५-६७	साशे दिवाकृषे यस्य	३५-६८
सस्ये मित्रभागेषु	३५-४४	साशे प्रथिमित्रभावे	३५-११३
सस्येऽगृहसितदृष्टः	२५-२९	साशे रवी शीतकुरे	३८-८
सस्येऽशौभ्यवर्गे	३६-१६	साशे सौम्यरक्षतेः	५३-२५
सस्यनपरिच्छदवाहन	३०-५३	स्ये राशौ परभागे	५३-१४
सस्यनायासप्रियोगं	४१-२३	स्ये स्ये भवने पुंतां	३२-२७
सस्यनावमर्दनपरो	४७-९	स्योऽत्रिक्षेणगृहर्षः	३५-२
सस्यनाश्रयो दयावान्	२१-२३	स्योऽनीचद्वि क्षेणर्षे	४०-५३
सस्यश्रः सर्वैर्देवेषु	३७-६३	स्योऽप्राप्तस्य दद्या	४०-५६

अ० श्लो०	अ० श्लो०
श्लोचं नाताः सर्वे	४४-२६
श्लोचविज्ञो ब्रह्म शोभः	३९-१५
श्लोचस्थलदहेऽप्यवापि	११-१४
श्लोचस्थितः शुभफलं	५-२५
श्लोचस्थे दश सूत्रे	३६-२
श्लोचस्थे रविर्भूमिर्धार	३५-५
श्लोचस्थो रवितनयो	४४-४
श्लोचस्थस्यलवठिनः	४०-२२
श्लोचः सखीयभवने	३०-४४
श्लोचस्यराशिनिबन्धमाय	४०-६
श्लोचाधिताः भेदबलाः	५-१५
श्लोचं गुरावचमिजे	३५-८
श्लोचं गुरुस्यनुगतः	३५-१२९
श्लोचं दशमे जीवे	९-१२
श्लोचं भवति च दीप्तः	५-३
श्लोचं भातुः प्रकटितबलो	३५-८४
श्लोचोदये कृतपदः	३५-१०३
ह.	
हस्तपुत्रदारानिःस्वाः	३१-४०
हसनरविदेहलमे	५३-४४
हितसनरिपुसन्ना ये	४-३१
हितुक्यते धरमिमुते	८-३९
हितुकास्तकर्मसहित.	४६-१९
हितुकुंके विमति कुजे	४६-१०
हिमरश्मिरस्वपुष्पं	४४-१६
हिसोऽमिकर्मकुशलो	३१-४०
हृदोगे बहुसत्वः सती	३२-६४
हृदयवाठभूदण	३४-६०
हेलिर्भातुः सती चन्द्रः	४-१०
होरागतैर्धनगतैः	३३-८२
होराग्रहफलसाम्ये निसर्पजं	५-२०
होरा चतुर्थसप्तमदशमेषु	३१-१
होरा जन्माधिपतेः	४१-५८
होरानुष्णाशानां शिष्याणां	१-६
होरादिकष्टकेभ्यः	३१-११
होरादिनेराशशिनां	४०-४
होराधिपतिर्दूने	१०-२६
होरानिबन्धास्तगतैः	१०-४०
होरामनीक्षमाणे शसिनि	९-२८
होरायां कष्टके चन्द्रो	१०-८५
होरायां कष्टके भीमो	१०-८३
होराखेतामुपेत. स्फुट	३५-११२
होराशशिनोर्बलवान्	३३-६५
होराष्टमस्थितः सूर्यः	१०-८९
होरा सर्वबन्धेपेता	३९-५
होरासंस्थे जीवे शुभरीः	३०-५०
होरास्तगतैः शक्यं	३१-१५
होरेन्दुयुतैः शीर्षैः	८-३४
होरेन्दोर्बलयोगाद्यो	३३-९
होरेभरत्तु सूर्या	१०-३८
हस्तः पित्रलब्धेवनी	४-३३
हस्तः पृथुवाकतनुः	४८-३३
हस्तवदनोमताश	१०-५३
हस्ताननस्वरूपः	४९-८
हस्तास्त्रिमिगोत्रपरा	३-३४
हस्तोऽरः शरीरो	५०-१४
हस्तोमतोऽश्वीकः	५०-६५
हस्तो सद्यः प्रधीरो	५०-१०९
हस्तो दशपुत्रार्थः	४८-१९

इति सायायतीर्थप्रथमकोशाः संपूर्णः ।

•

